

Eesti noorte piirkondlik portree

Tallinn 2018

Aruande on tellinud Eesti Noorsootöö Keskus

Koostanud Eve Telpt, Mihkel Servinski, Alis Tammur, Märt Leesment, Kadri Raid, Marin Tasuja, Kaja Sõstra, Marika Kivilaid ja Greta Tischler

Aruande koostajad tänavad kõiki, kes andsid panuse uuringu näitajate valimisel, andmete koondamisel ja töötlemisel.

Katrin Aasmäe, Kristel Arnik, Jelena Galina, Rain Jansen, Kristi Lehto, Riina Leinbock, Marti Lillemägi, Liisi Lillipuu, Ethel Maasing, Koit Meres, Maret Muusikus, Mari-Liis Otsing, Ülle Pettai, Tatjana Portnova, Maret Priima, Merike Põldsaar, Kaire Raasik, Aivi Saar, Ülle Vannas, Anu Õmblus – Statistikaamet

Anne Kivimäe (telliija kontaktisik), Age Tomson – Eesti Noorsootöö Keskus

Marianne Leppik, Rena Selliov – Haridus- ja Teadusministeerium

Reet Kost – SA Archimedes Noorteagentuur

Leino Mandre – riigi valimisteenistus

Eesti spordiregister

Toimetanud Liis Haugas ja Helve Hennoste

Kujundanud Irmela Klooster, Nele Lumiste ja Uku Nurges

Kaardid ja ruumianalüüsid koostanud Helerin Äär ja Ülle Valgma

Kirjastanud Statistikaamet

Tatari 51, 10134 Tallinn

Detsember 2018

ISBN 978-9985-74-622-6 (PDF)

Autoriõigus: Statistikaamet, 2018

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.

Sisukord

Saateks	4
Omavalitsusüksuste rahvastik ja noored	6
MIHKEL SERVINSKI	
Noorte ränne	25
ALIS TAMMUR	
Noorte osalus hariduses ja haridusvõimalused	35
EVE TELPT	
Noored tööturul	52
MÄRT LEESMENT	
Ettevõtlus ja kohalike omavalitsuste rahaline võimekus	72
MÄRT LEESMENT	
Noorte toimetulek ja heaolu	80
KADRI RAID	
Noorte osalus vabaajategevuses, noorsootöös ja ühiskonnaelus	89
MARIN TASUJA, KAJA SÕSTRA	
Omavalitsusüksuste põhinäitajad	111

SAATEKS

Statistikaameti koostatud „Eesti noorte piirkondlik portree“ on ülevaade Eesti Noorsootöö Keskuse tellimustöö „Noorte kohta kogutavate andmete taaskasutusprojekt“ teise etapi tulemustest. Tellimustöö keskne eesmärk on olemasolevaid andmeallikaid taaskasutades pakkuda lisateadmisi Eesti noorte kohta. Töö esimeses etapis valmis noorte andmeid sisaldavate riiklike andmekogude ja uuringute kohta kokkuvõtte¹, mille alusel valiti koos tellijaga välja näitajad, mis aitaksid iseloomustada Eesti noorte eluolu ja sellega seotud väljakutseid.

Ülevaade keskendub noortele ehk 7–26-aastastele. Noorte vanuserühm hõlmab väga erinevas eluetapis inimesi, alustades kooli siirduvast lapsest ja lõpetades iseseisva täiskasvanuga. Alati ei ole võimalik ega mõistlik analüüsida noorte kogu vanuserühma, vaid valik peab sobima vaadeldava nähtuse kirjeldamiseks (nt koolikohustus tekib seitsmeaastaseks saades, aga tööeliseks peetakse vähemalt 15-aastast inimest). Ülevaate keskmes on piirkondlik võrdlus, seega ei ole ka võimalik vaadata väga väikseid vanuserühmi, sest siis ei saaks teha omavalitsusüksuse tasandil järeldusi. Seetõttu on iga näitaja juures püütud leida üldistamise ja detailsuse kuldne kesktee.

Ülevaatesse on valitud valdkonnad, kus oli vähemalt osaliselt võimalik kajastada Eesti noorte eluolu omavalitsusüksuste kaupa. Piirkondlikku ülevaadet tehes on võimalusel lähtutud 2018. aastal kehtivast haldusjaotusest ja võrreldud 79 omavalitsusüksust (kaart 1). Nii üksikasjaliku piirkondliku võrdluse saab teha ainult kõiksete registriandmete korral. Uuringutel põhinevaid tulemusi on kajastatud maakonniti või piirkonniti.

Piirkondliku võrdluse koostamine oli 2018. aastal keeruline ülesanne, sest 2017. aasta haldusreform vähendas omavalitsusüksuste arvu peaaegu kolm korda. Nii suur muudatus tähendab, et seniseid aegridu on keerukas jätkata ja aruandes saab enamiku näitajaist esitada vaid ühe ajahetke seisuga. Tulemustega tutvudes on tähtis meeles pidada sedagi, et ülevaade on „pildistus“ uutes piirides omavalitsusüksuste olukorrast liitumise ajal, veidi enne või pärast liitumist. Seega on tegemist uute kohalike omavalitsuste stardikohaga, mis on valdavalt kujunenud eelmise haldusjaotuse tingimustes. Kui kiiresti olud muutuvad või milliseid hinnanguid on põhjust anda uute kohalike omavalitsuste tegevusele, näitab juba tulevik.

Aruanne algab peatükkidega, millest igaüks tutvustab mõnd noorte elus olulist valdkonda. Esimene peatükk annab sissejuhatava ülevaate omavalitsusüksuste rahvastikust ja noortest. Teine peatükk keskendub noorte sise- ja välisrändele, kuid tutvustab ka rahvastiku rändekäitumist. Kolmas peatükk käsitleb noorte osalust hariduses ja haridusvõimalusi. Neljas peatükk kõrvutab noorte tööhõivet kogu tööelise elanikkonna tööhõivega, kasutades nii registrite kui ka tööjõu-uuringu andmeid. Viies peatükk on uuritud noorte ettevõtlusaktiivsust ja seostatud seda kohalike omavalitsuste rahalist võimekust kirjeldavate näitajatega. Kuues peatükk annab ülevaate noorte toimetulekust ja heaolust. Seitsmes peatükk käsitleb noorte harjumusi ja võimalusi osaleda noorsootöös, vaba aja tegevuses ja ühiskonnaelus.

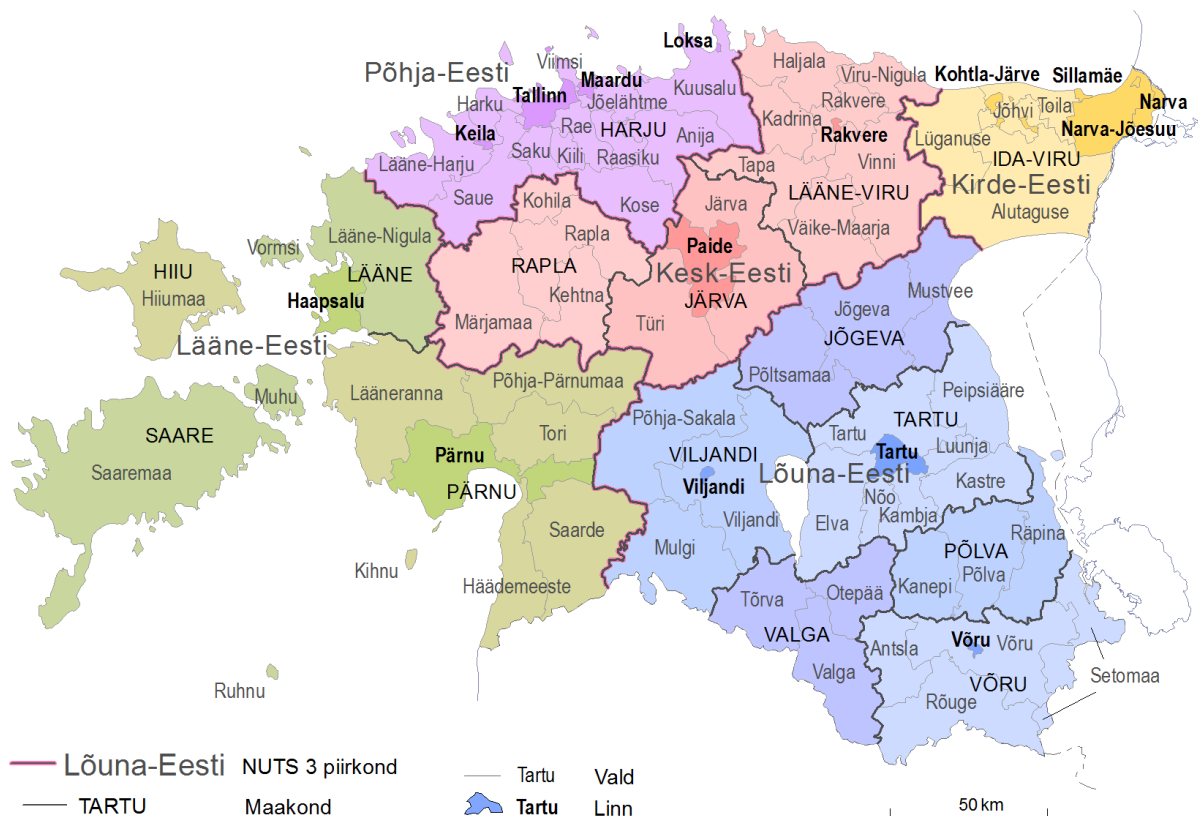
Valdkondlikud peatükid annavad ülevaate üldistest piirkondlikest eripäradest, aga sealt ei selgu iga omavalitsusüksuse täpne olukord ega koht võrreldes teistega. Lugejaile, keda huvitab mõni konkreetne omavalitsusüksus, on koostatud omavalitsusüksuste põhinäitajate lehed. Seal on valdavalt kajastatud eelnevast aruandest tuttavaid näitajaid, aga lisaks on ka üks täiendav joonis „15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi“. Omavalitsusüksuste lehed on järjestatud tähestiku

¹ <https://entk.ee/noorte-elu-parandamiseks-tuleks-olemasolevaid-andmeid-paremini-kasutada/>

alusel. Veelgi üksikasjalikum teabe soovijatele esitatakse aruande lisana Exceli-tabelid, mis hõlmavad ülevaates kajastatud kõigi näitajate andmeid.

Loodetavasti pakub aruanne uusi piirkondlikel andmetel põhinevaid teadmisi noorte kohta ja annab nii riigi kui ka kohaliku omavalitsuse tasandil noorte eluolu suunavatele poliitikakujundajatele, ametnikele ning noorsootöötajatele väärt aluse oma tegevuse kavandamisel.

KAART 1. OMAVALITSUSÜKSUSED, MAAKONNAD JA PIIRKONNAD² EESTIS, 2018

ALLIKAS: MAA-AMET

Põnevat lugemist ja jõudu teadmispõhiste otsuste tegemisel!

Eve Telpt

Statistikaameti juhtivanalüütik

² Statistiliste territoriaalüksuste klassifikaatori NUTS (*nomenclature des unités territoriales statistiques*) järgi jaotub Eesti viieks piirkonnaks: Põhja-Eesti (Harju maakond), Lääne-Eesti (Hiiumaa, Lääne, Pärnu ja Saare maakond), Kesk-Eesti (Järva, Lääne-Viru ja Rapla maakond), Lõuna-Eesti (Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakond).

Omavalitsusüksuste rahvastik ja noored

MIHKEL SERVINSKI

Igale omavalitsusüksusele on oluline, kui arvukas ja milline on sealne elanikkond, sest sellest sõltuvad nii kohaliku omavalitsuse võimalused kui ka piirkonna inimeste vajadused. Iga noorsootöötaja soovib teada, kui palju on tema teeninduspiirkonnas noori, sest see piiritleb töötaja tööpõllu. Esimene peatükk käsitleb omavalitsusüksuste rahvastikku.

Rahvastiku teemast saab ülevaateid anda mitmel viisil. Siinse ülevaate näitajate valik lähtub Eesti Noorsootöö Keskuse soovidest ja Statistikaameti võimalustest. Peatükis käsitletakse omavalitsusüksuse tasandil rahvaarvu, rahvastiku soo-vanusstruktuuri ja rahvuslikku koosseisu, elussündide arvu, loomulikke iivet ning peale demograafiliste põhinäitajate ka puuetega inimeste arvu. Rahvaarvu mõjutab ka ränne, kuid seda siin ei käsitleta, sest sellele on pühendatud kogu teine peatükk („Noorte ränne“, lk 25).

Metoodika

Rahvastiku andmed on pärit Statistikaameti rahvastikubaasist. Tegemist on Eesti püsielanike kogumi ehk andmestikuga, kuhu kuuluvad kõik inimesed, kes on Statistikaameti andmetel aasta alguses Eesti püsielanikud. Ülevaade keskendub andmetele seisuga 1. jaanuar 2018. Peale selle analüüsitakse omavalitsusüksuste rahvaarvu muutust viimase paari aasta jooksul ja võimalusel vaadatakse üleriigilisi näitajaid ka pikema aegreana. Omavalitsusüksuste rahvastiku teemat ei ole pikema aegreana võimalik käsitleda, sest haldusreformi tõttu on märgatavalt muutunud omavalitsusüksuste piirid ja seetõttu on katkenud omavalitsusüksuste rahvastikustatistika aegread. Nende taastamise muudab keerulisemaks ka suur muudatus rahvastikustatistika tootmise metoodikas: Statistikaamet võttis 2016. aastal kasutusele residentsuse indeksi, mille eesmärk on senisest täpsemalt ja sagedamini selgitada välja Eesti elanikkonna suurus ning saada hinnangud sisse- ja väljarände kohta.¹

Puuetega inimeste andmed seisuga 1. jaanuar 2018 pärinevad sotsiaalkaitse infosüsteemist (SKAIS). Piirkondlike näitajate saamiseks on puude andmetele lisatud 1. jaanuari 2018 seisuga Statistikaameti rahvastikubaasist rahvastiku- ja elukohaandmed.

Noorte määratlemisel on lähtutud noorsootöö seadusest², mille järgi noor on 7–26-aastane isik.

Omavalitsusüksuste rahvaarv on ka pärast haldusreformi väga erinev

2018. aasta alguses oli Eesti rahvaarv 1 319 133, mis oli 246 529 inimese võrra vähem kui 1989. aasta alguses, kui Eestis toimus viimane iseseisvuse taastamisele eelnenud rahvaloendus. Iseseisvuse taastanud Eesti rahvaarvu iseloomustab selge langustrend. Tõsi, viimasel kahel aastal on Eesti rahvaarv veidi suurenenud ja see on kindlasti pigem positiivne, kuid langustrendi kasvutrendiks pöördumisest on vara rääkida (joonis 1).

¹ Metoodika täpsem kirjeldus: <https://www.stat.ee/dokumendid/399211>

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/NTS>

JOONIS 1. EESTI RAHVAARV, 1989–2018*

* Aasta alguse seisuga.

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Eestis on pärast 2017. aasta haldusreformi 79 omavalitsusüksust. 2018. aasta alguse seisuga iseloomustavad omavalitsusüksuste suurust rahvaarvu järgi järgmised faktid:

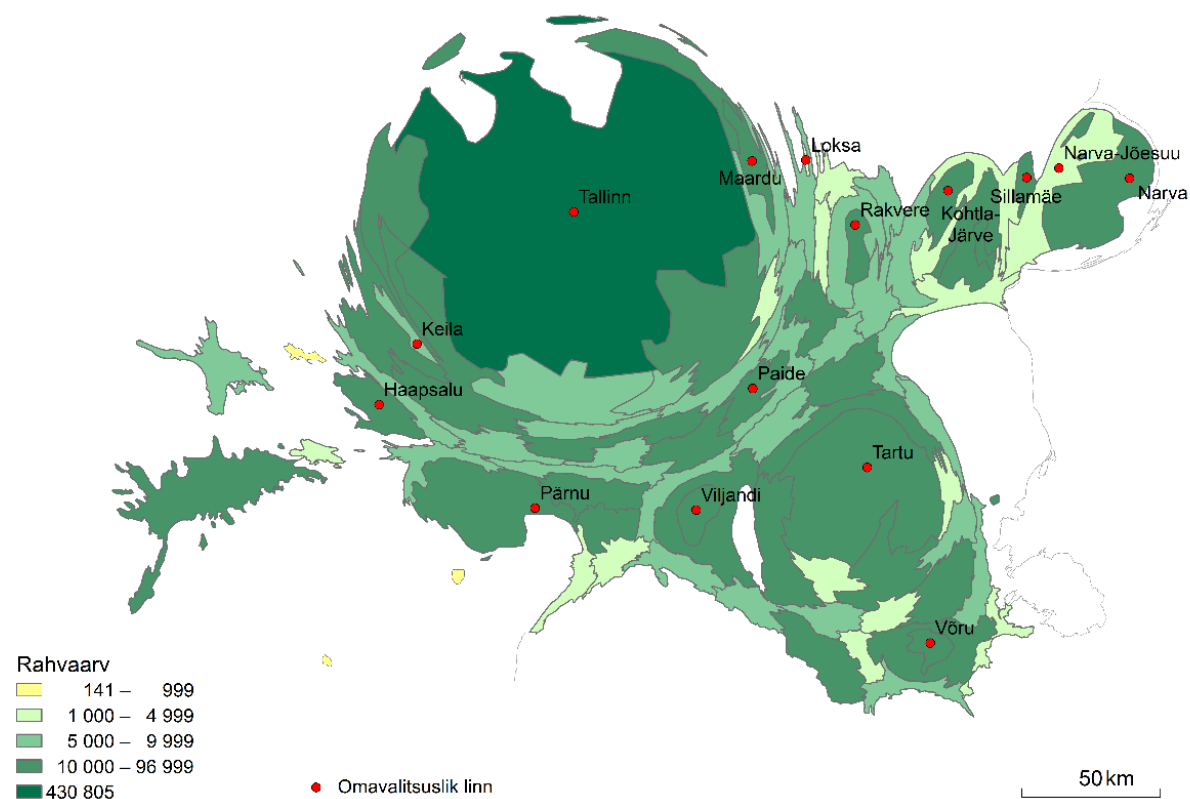
- Suurim omavalitsusüksus on Tallinna linn, kus elab 430 805 inimest, sh 194 273 meest ja 236 532 naist. Tallinna elanikud moodustavad peaaegu kolmandiku Eesti elanikest. Tallinnas elab veidi alla kolmandiku Eesti meestest ja veidi üle kolmandiku naistest.
- Tallinn on rahvaarvult 3055 korda suurem kui Eesti väikseim omavalitsusüksus Ruhnu saar. Tallinn on 168 korda suurem kui Mandri-Eesti väikseim omavalitsusüksus Loksa linn, 4,5 korda suurem kui rahvaarvu suuruselt Eesti teine omavalitsusüksus Tartu linn, mis omakorda on 1,7 korda suurem kui suuruselt kolmas omavalitsusüksus Narva linn.

Eesti omavalitsusüksuste suuruste väga märgatav erinevus on üldteada fakt, mis väärib meeldetuletamist, sest isegi juhul, kui probleemid on eri suurusega omavalitsusüksustes sarnased (üldjuhul on ka probleemid erinevad), siis nende lahendamise võimalused ja meetodid on suurusest tulenevalt väga erinevad. Omavalitsusüksuste suuruste erinevust näitab ilmekalt kaart 1.

Omavalitsusüksuste jagunemine elanike arvu järgi on esitatud joonisel 2. Rühmade suuruse määramisel on aluseks võetud 2017. aasta haldusreformi kriteeriumid omavalitsusüksuste rahvaarvule. Omavalitsusüksuse minimaalne suurus võis olla 5000 ja soovituslik suurus oli 11 000 elanikku. Alla 2000 elanikuga on neli omavalitsusüksust ja need on kohaliku omavalitsuse staatuse säilitanud Eesti väikesaared.

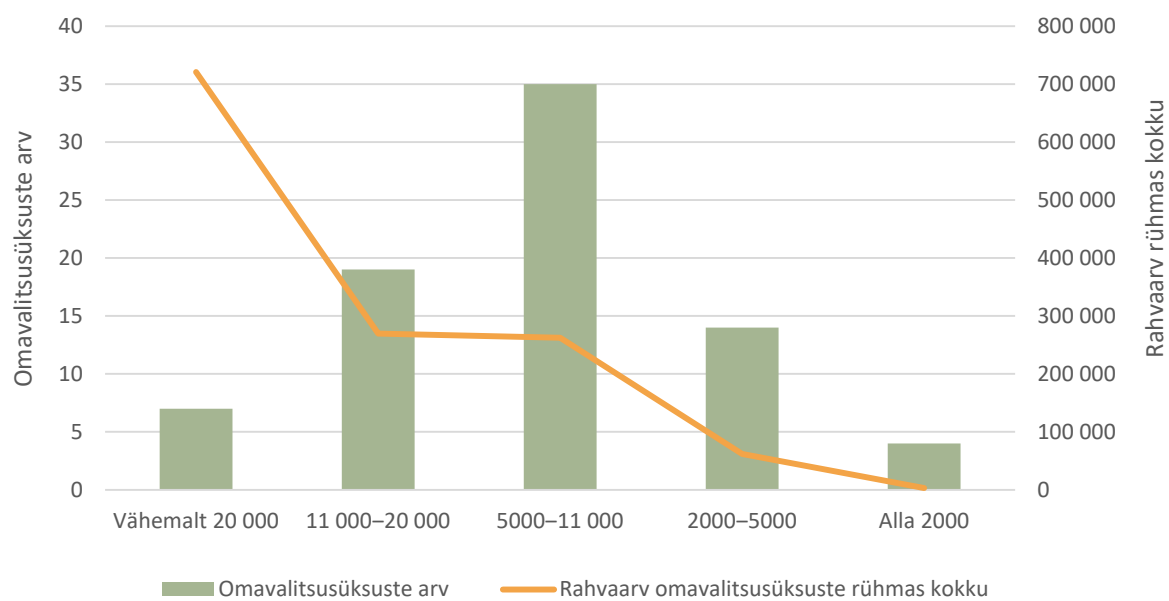
Eesti seitsmes suuremas omavalitsusüksuses on igas vähemalt 20 000 elanikku ehk kokku 55% kõigist Eesti elanikest. Omavalitsusüksuseid on kõige rohkem (35 üksust) rühmas, kus elanike arv on 5000 – 11 000 ehk elanike arv jääb haldusreformi minimaalse ja soovitusliku kriteeriumi vahele. Selles rühmas elab 20% Eesti elanikest. Huvitav on jälgida 2000–5000 elanikuga omavalitsusüksusi ehk rühma, mis ei täitnud haldusreformi ajal kehtinud miinimumsuuruse nõuet (väikesaared on nii või teisiti omaette teema). Selles rühmas on 18% Eesti omavalitsusüksustest ja neis elab 14% Eesti elanikest. Haldusreformi idee järgi ei ole tegemist jätkusuutlike omavalitsusüksustega, kuigi neile erandite tegemine ja sundliitmata jätmine näitab, et valitsus usub nende jätkusuutlikkusse.

KAART 1. OMAVALITSUSÜKSUSED RAHVAARVU SUURUSE JÄRGI, 1.01.2018

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

JONIS 2. OMAVALITSUSÜKSUSTE JAGUNEMINE RAHVAARVU RÜHMA JÄRGI, 1.01.2018

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Ligi 2/3 omavalitsusüksustes rahvaarv väheneb

Pikka aega vähenenud Eesti rahvaarv on mõne viimase aastaga suurenenud. Selle põhjus on positiivne rändesaldo. Loomulik iive on olnud negatiivne.

Eespool kirjeldatud põhjustel pole praegu kättesaadavad pikemad aegread omavalitsusüksuste rahvaarvu muutuse kohta ja seetõttu saab võrrelda omavalitsuste rahvaarvu muutumist vaid aastatel 2016–2018. Eestis oli 2016. aasta algul 1 315 944 ja 2018. aasta algul 1 319 133 elanikku. Seega elas 2018. aasta algul Eestis 3189 inimest ehk 0,24% rohkem kui kaks aastat varem.

Aastate 2016 ja 2018 võrdluses on rahvaarv suurenenud kõigis neljas omavalitsusüksuses, mis kuuluvad väikesaarte rühma (tabel 1). See on Eesti üldises rahvastiku arengus küll üsna vähetähtis, aga sellegipoolest positiivne muutus, mis iganes selle muutuse taga on. Ülejäänud rühmades on kõigis nii suureneva kui ka väheneva rahvaarvuga omavalitsusüksusi. Neis kõigis on kahaneva rahvaarvuga omavalitsusüksuste osatähtsus veidi üle kahe kolmandiku. Kokku oli vaadeldavas ajavahemikus kasvava rahvaarvuga omavalitsusüksusi 28 ja kahanevaga 50. Ühe omavalitsusüksuse rahvaarv (Lääne-Nigula vald) ei muutunud. Analüüsis tõlgendatakse kasvu ja kahanemist suurusel rahvaarvu muutust. Küsimus, mis on oluline muutus, jääb selles ülevaates vastuseta. Näiteks rahvaarvu kasv kolme inimese võrra tundub olevat tühine muutus, aga see ei pruugi nii olla näiteks Ruhnu või Kihnu valla puhul.

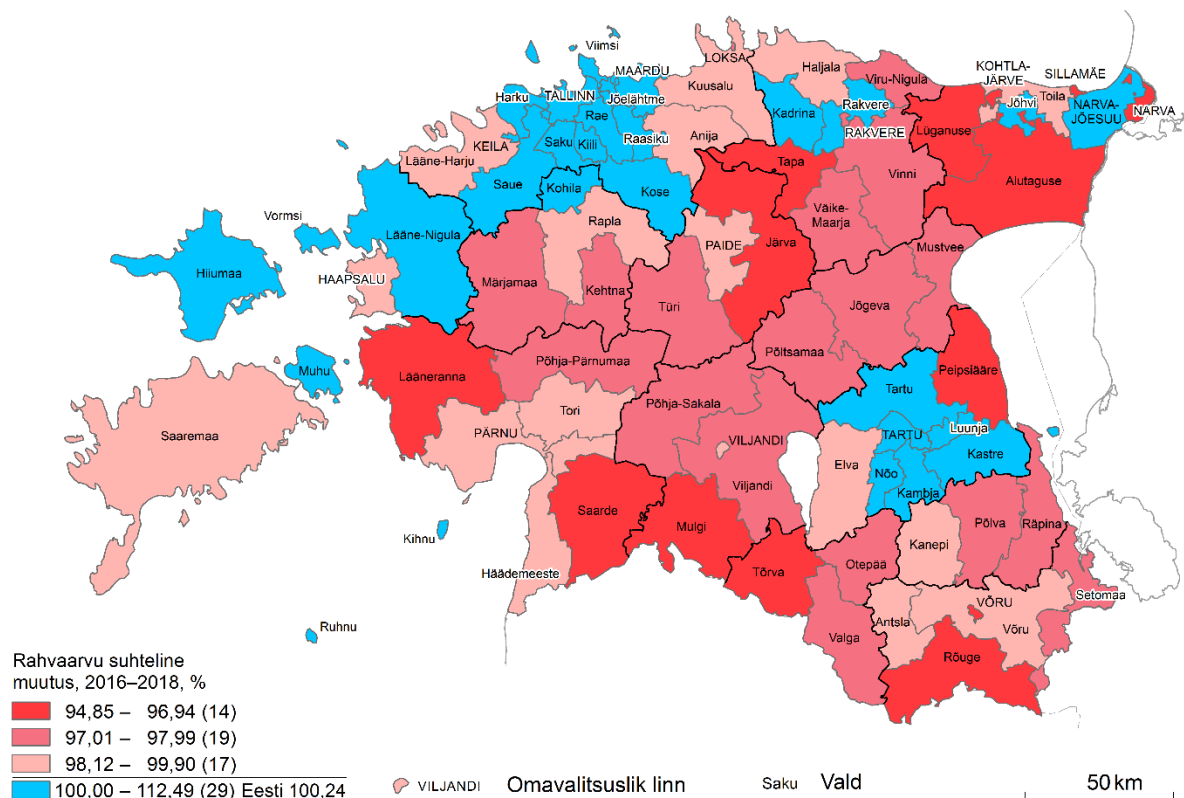
TABEL 1. RAHVAARVU MUUTUMINE OMAVALITSUSÜKSUSE RAHVAARVU RÜHMA JÄRGI, 2016–2018

Elanike arv	Suurenev või muutumatu	Vähenev	Kokku
Vähemalt 20 000	3	4	7
11 000 – 19 999	5	14	19
5 000 – 10 999	12	23	35
2 000 – 4 999	5	9	14
Alla 2 000	4	0	4
Kokku	29	50	79

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Rahvaarv vähenes suhteliselt kõige rohkem Lüganuse vallas (5,15%), Sillamäe linnas (5,09%), Saarde vallas (4,16%), Kohtla-Järve linnas (3,93%) ja Narva linnas (3,61%) ning suurenes suhteliselt enim Rae (12,49%), Luunja (11,23%), Raasiku (7,89%), Kambja (7,69%) ja Kastre vallas (7,53%). Rahvaarvu muutumise piirkondlik muster on esitatud kaardil 2, millel rahvaarvu kasvupiirkonnad selgelt välja joonistuvad.

KAART 2. OMAVALITSUSÜKSUSTE RAHVAARVU SUHTELINE MUUTUMINE, 2016–2018

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

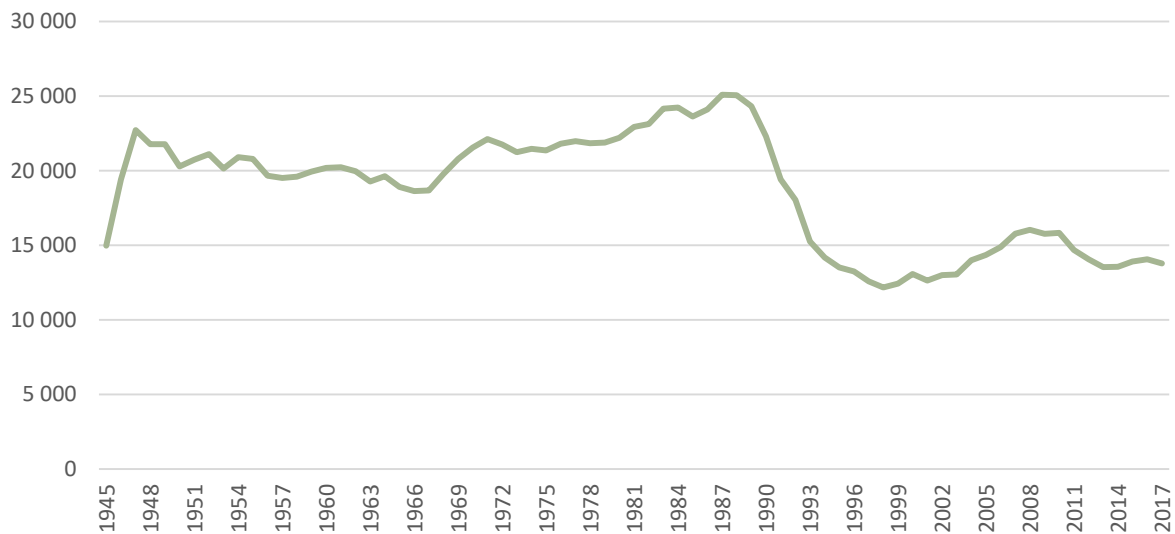
Absoluutarvudes oli vähenemine suurim Narva (2101 elanikku), Kohtla-Järve (1408) ja Sillamäe linnas (697) ning Lügane (475) ja Jõgeva vallas (418). Kasv oli suurim Tallinnas (7385), Rae (1973), Viimsi (1346), Kambja (743) ja Harku vallas (667).

Eestis on viimastel aastatel sündinud ligi 14 000 last aastas

Sündide arvu peetakse tavaliselt üheks olulisemaks rahvastikustatistika näitajaks. Keerulisemaks läheb olukord siis, kui tuleb anda hinnang sündide arvule. Eestis on kujunenud hoiak, et suurem sündide arv on parem. Rahvaarvu pikaajalise vähenemise tingimustes tundub selline hoiak põhjendatud.

Nagu paljud näitajad nii erineb ka sünnistatistika Eesti omavalitsusüksustes üsna palju. Kuna selle ülevaate eesmärk on olukorda kirjeldada, siis erinevuste põhjustel ei peatuta. Olulise taustainfona on aga joonisel 3 ära toodud Eesti elussündide arv aastatel 1945–2017. Ajavahemikul 1946–1990 oli Eestis elussünde enamikul aastatel üle 20 000, kuid 1993–2017 sai enam kui 15 000 sünni üle röömustada vaid mõnel üksikul aastal. 2017. aastal sündis Eestis 13 782 last. Loomulikult on sellisel olukorral põhjused ja kõik neist ei pruugi olla laiemas kontekstis negatiivse iseloomuga, kuid see ei vähenda fakti, et kahe ajavahemiku võrdluses sündis Eestis igal aastal veidi rohkem kui 5000 last vähem.

JOONIS 3. ELUSSÜNDINUTE ARV EESTIS, 1945–2017

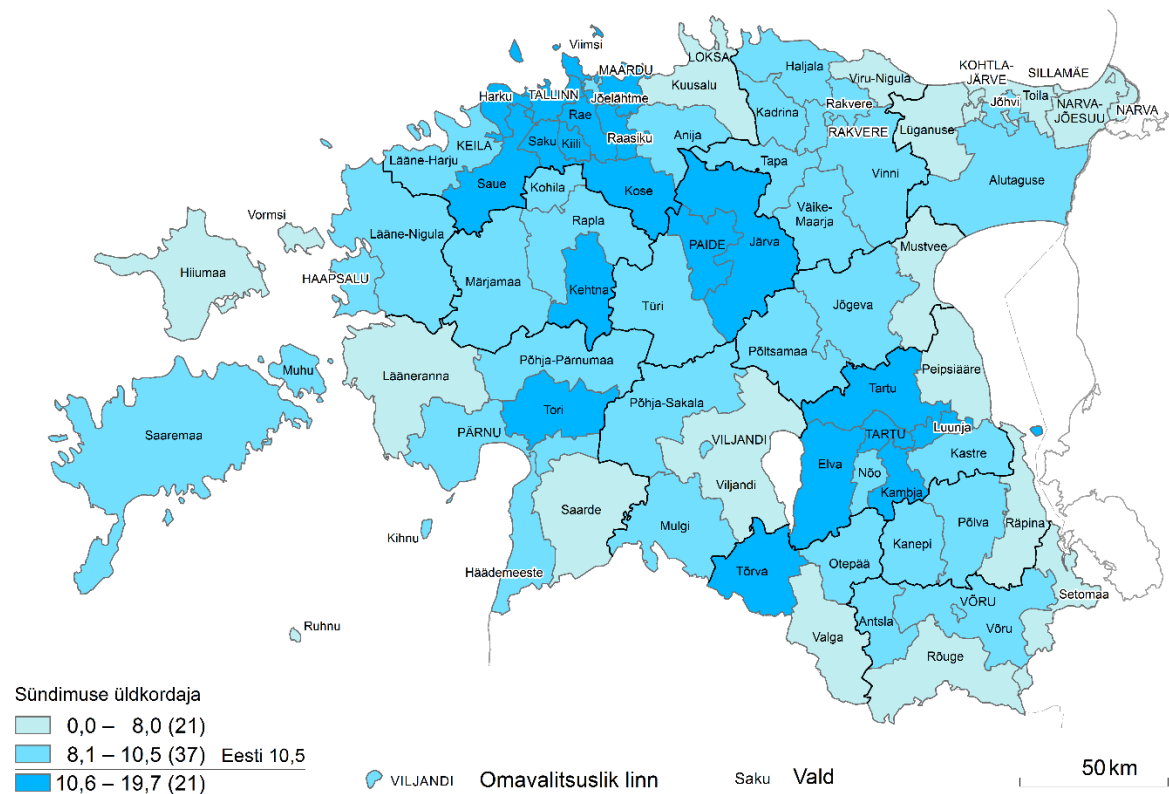

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Nagu kõiki statistika abil kirjeldatavaid sündmusi nii saab ka elussünde näidata absoluut- ja suhtarvude abil, mis objektide järjestamisel võivad anda üsna erinevaid tulemusi. Näiteks on elussündide arv Eesti omavalitsusüksustes konkurentsilt kõige suurem Tallinna linnas (5050 elussündi 2017. aastal). Tulemus on ootuspärane, sest Tallinnas elab ka teiste omavalitsusüksustega võrreldes märgatavalt rohkem inimesi. Kui vaadata aga sünnistatistika üht lihtsamat indeksit ehk sündimuse üldkordajat (elussündide arv aastas 1000 elaniku kohta), siis on Tallinn omavalitsusüksuste edetabeli 9. real tunduvalt madalama indeksi väärtusega, kui on selles edetabelis esikohal olev Rae vald, kus sündis Tallinnaga võrreldes väga vähe lapsi – vaid 340. Kui arvudega mängida, siis juhul, kui sündimuse üldkordaja oleks Tallinnas 2017. aastal olnud sama suur kui Rae vallas, siis oleks Tallinnas sündinud rohkem kui 8400 last.

Kaardil 3 on Eesti omavalitsusüksused rühmitatud sündimuse üldkordaja järgi. Tallinna ja Tartu piirkond eristub ülejäänud Eestist üsna selgelt suurema üldkordaja väärtusega. Sündimuse üldkordajat mõjutab mitu tegurit, üks olulisemaid on rahvastiku soo-vanusstruktuur. Ei saa loota laste sündimist ja suurt sündimuse üldkordajat olukorras, kus peaaegu kõik elanikud on vanemad kui kuuskümmend aastat. Mingil ajavahemikul on mingis konkreetsetes piirkonnas võimalik vähest sündide arvu rahvaarvu kontekstis kompenseerida pikema eluea ja positiivse rändesaldoga, aga kui lapsi ei sünni, siis on väljasuremine vaid aja küsimus.

KAART 3. SÜNDIMUSE ÜLDKORDAJA OMAVALITSUSÜKSUSTES, 2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

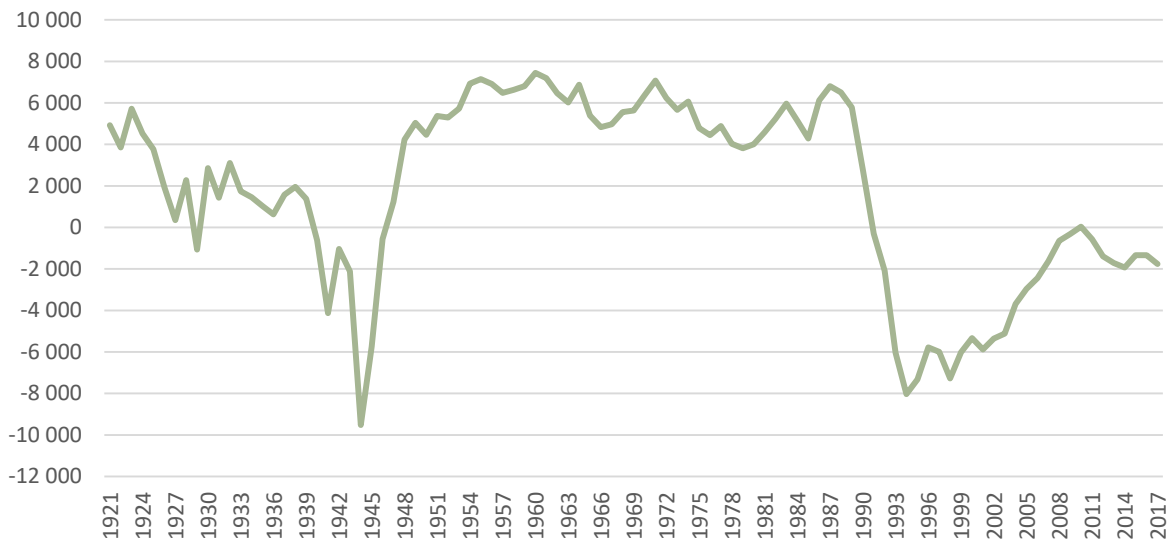
Rahvastiku taastootmiseks peaks iga naine oma elu jooksul sünnitama vähemalt 2,1 last. Eestis on summaarne sündimuskordaja (keskmine elussündinud laste arv naise kohta tema elu jooksul, kui kehtiksid kindla aasta sündimuse vanuskordajad) viimastel aastatel olnud tasemel 1,6. Omavalitsusüksustes on selle näitaja arvutamine võimalik, kuid arvestades omavalitsusüksuste mitte eriti suure rahvaarvuga, pole see väga põhjendatud. Sündide osa algul esitatud küsimus, kuidas hinnata sündide arvu, muutub omavalitsusüksuste juures veelgi keerulisemaks.

Üks võimalus on taas arvudega mängida. 2017. aasta haldusreformiga sooviti saavutada olukord, kus igas omavalitsusüksuses oleks oma gümnaasium. Ei ole selge, mitu õpilast on ühe gümnaasiumi jaoks optimaalne, aga näiteks võib eeldada, et gümnaasiumis on kolm paralleelklassi ja igas neis 20–25 õpilast ning need kõik oleksid oma omavalitsusüksuse lapsed. Sel juhul peaks aastas omavalitsusüksuses sündima 60–75 last. Andmed aga näitavad, et paljud omavalitsusüksused ei küüni sellise elussündinute arvuni. Eestis oli 2017. aastal 38 omavalitsusüksust, kus sündis rohkem kui 75 last, ja 47 omavalitsusüksust, kus sündis vähemalt 60 last.

Loomulik iive pidurdab Eesti rahvaarvu kasvu

Eesti loomulik iive (elussündide ja surmade vahe) aastatel 1921–2017 on toodud joonisel 4. Eesti Vabariigi pikim negatiivse loomuliku iibega ajavahemik on aastad 1991–2009. Aastal 2010 oli loomulik iive korra +35, aga sealt edasi on taas negatiivse loomuliku iibe periood suureneva trendiga.

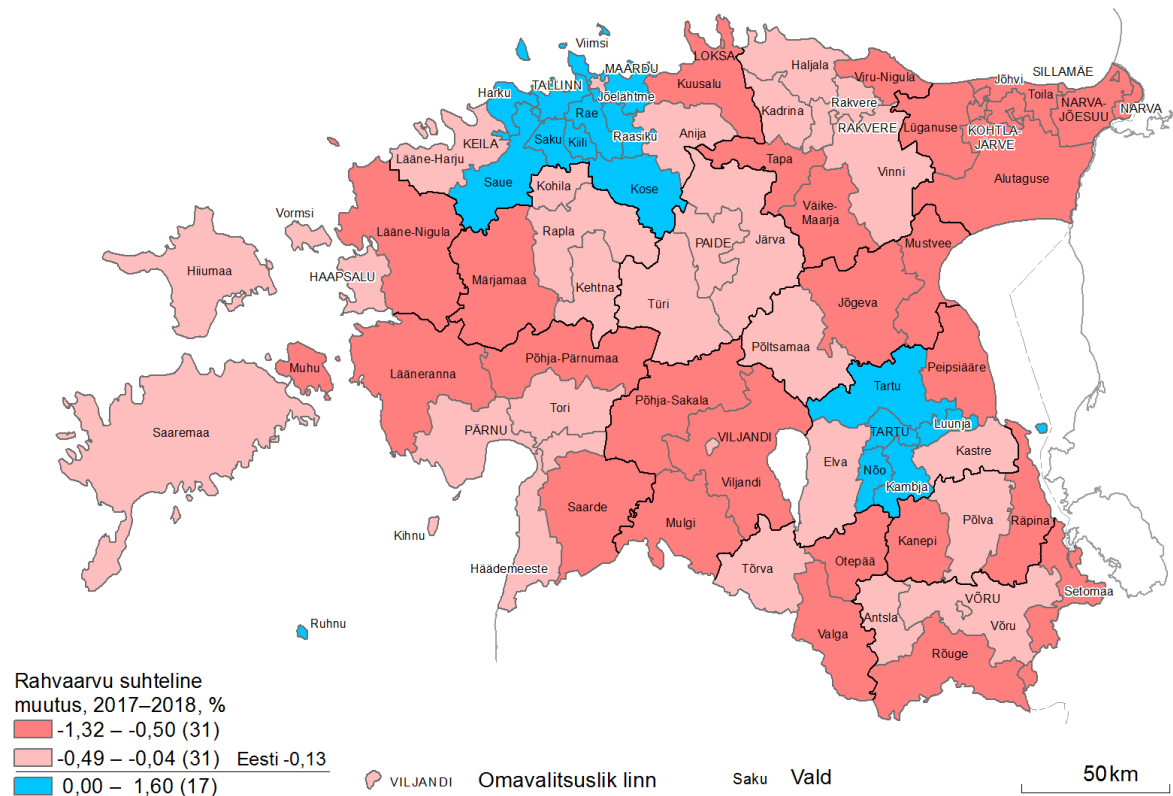
JOONIS 4. LOOMULIK IIVE EESTIS, 1921–2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Aastal 2017 oli Eesti loomulik iive 1759 inimese võrra miinuses. Negatiivse loomuliku iibe tõttu vähenes Eesti rahvaarv 2017. aastal 0,13% võrra. Omavalitsusüksusi, kus rahvaarv ei vähenenud negatiivse loomuliku iibe tõttu, oli Eestis ainult 17. Absoluutarvudes oli kasv kõige suurem Tallinna linnas (629 inimest), Rae vallas (268) ja Tartu linnas (154) ning kahanemine suurim Narva (416), Kohtla-Järve (313) ja Sillamäe linnas (140). Suhteliselt suurenes kõige rohkem Rae (1,60% võrreldes 2018. ja 2017. aasta algust), Kiili (1,09%) ja Kambja vald (1,08%), vähenes aga kõige rohkem Mustvee (1,32%), Setomaa (1,27%) ja Lüganuse vald (1,17%). Loomulikust iibest tingitud Eesti rahvaarvu muutumist näitab kaart 4: positiivne loomulik iive oli vaid Tallinna ja Tartu piirkonnas. Ruhnul oli loomulik iive 0.

KAART 4. OMAVALITSUSÜKSUSTE RAHVAARVU SUHTELINE MUUTUMINE LOOMULIKU IIBE TÖTTU, 2017–2018

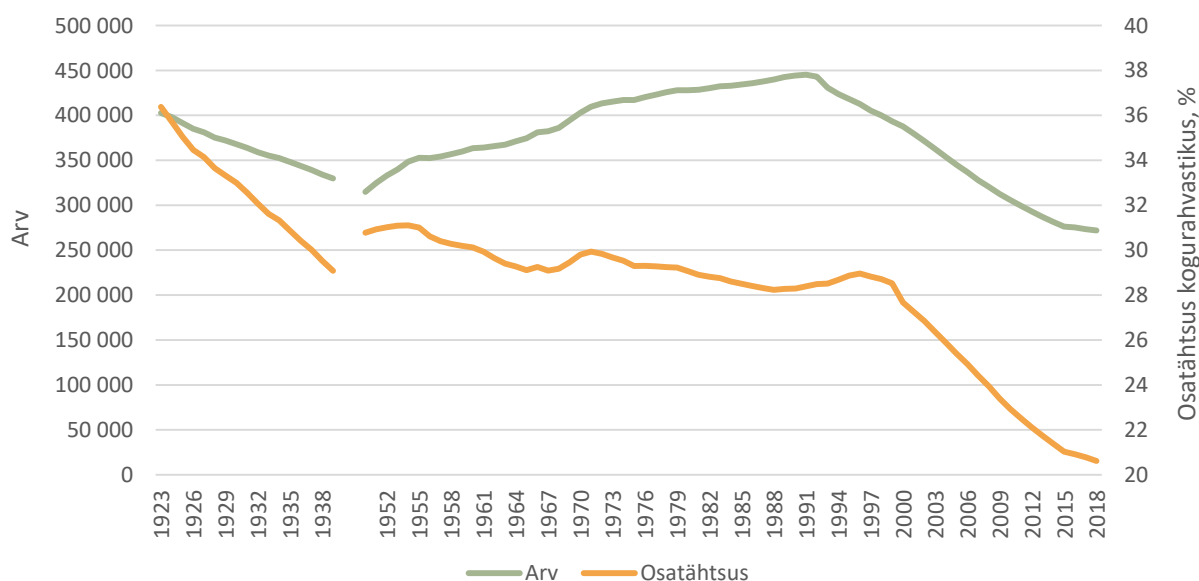
ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Noored hõlmavad viiendiku Eesti rahvastikust, aga nende osatähtsus on piirkonniti erinev

Kui vaadata inimese elukaart, siis vanusevahemikku 7–26 jääb mitu olulist etappi. 7-aastaselt on inimene läbinud alushariduse omandamise etapi ja algab koolitee. Tänapäeval, kus elukestev õpe on üha levinum, ei saa öelda, et 26-aastaselt on koolid lõpetatud, aga võib lugeda normaalseks, kui läbitud on järjepidava õppimise staadium, mille käigus on omandatud põhi-, kesk-, kutseharidus, bakalaureuse-, magistri- või ka doktorikraad: vastavalt inimese võimekusele ja soovile. 26-aastane on suure tõenäosusega siirdunud tööturule. Veel mõni aeg tagasi oleks olnud põhjust kirjutada, et 26-aastane on loonud pere, naisel on sündinud vähemalt üks laps. Praegune statistika näitab, et võib-olla on loodud pere ja saadud laps, kuid pigem jääb see väljapoole aruande kontekstis defineeritud noore iga.

Järgnev kirjeldab lühidalt soo-vanusstruktuuri iseloomustavaid näitajaid. Praeguse olukorra tausta mõistmiseks on joonisel 5 esitatud noorte osatähtsuse pikaajalisem trend Eestis. Joonisel ei lange vanuserühmad täpselt kokku praeguse noorte definitsiooniga. Tegemist on varasemate aastate andmete olemasolu probleemiga, aga hoolimata sellest on näha, et noorte arv on pikalt vähenenud ja osatähtsus kogu rahvastikus on veelgi kauem vähenenud.

JOONIS 5. NOORTE (5–24-AASTASED) ARV JA OSATÄHTSUS KOGURAHVASTIKUS, 1923–1939 JA 1950–2018

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

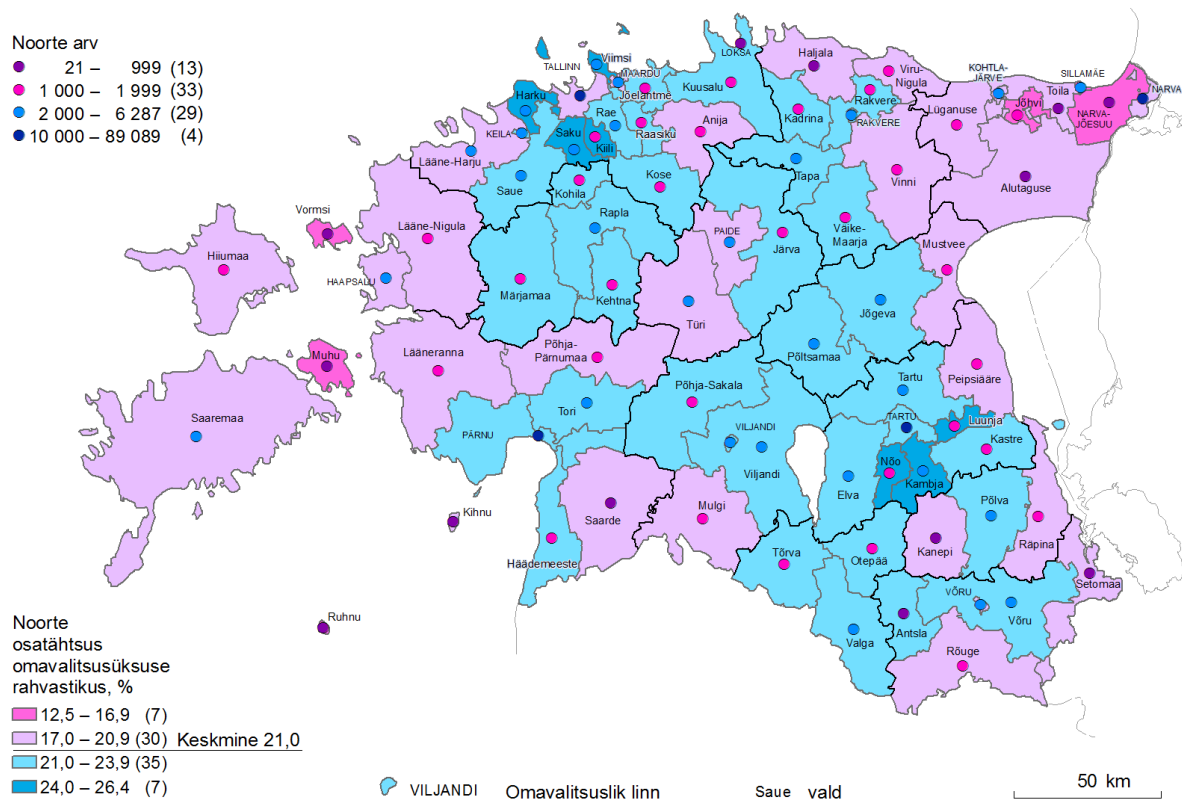
2018. aasta algul oli Eestis 276 800 noort vanuses 7–26-aastat, sh mehi 142 264 ja naisi 134 536. Kõige rohkem noori oli Tallinna linnas – 89 089. Kui arvestada Tallinna elanike arvu suurt ülekaalu võrreldes teiste omavalitsusüksustega, siis pole selles midagi üllatavat. Omavalitsusüksuste rahvaarvu esikümme langeb kokku noorte arvu omaga. Mõned erinevused kahes järjestuses siiski esinevad: kohad on vahetanud Pärnu ja Narva linn (rahvaarvu edetabelis on Narva kolmas ja Pärnu neljas, noorte arvu puhul on vastupidi) ning Saaremaa vald ja Kohtla-Järve linn (rahvaarvu edetabelis Kohtla-Järve viies ja Saaremaa vald kuues, noorte arvu omas on vastupidi). Nende edetabelite tagumine ots langeb samuti kuue viimase puhul (kohad 74–79) täielikult kokku. Sealt ülespoole on selged erinevused. Näiteks rahvaarvult 73. omavalitsusüksus ehk Nõo vald on noorte arvukuse edetabelis 65. omavalitsusüksus.

Absoluutarv on tähtis näitaja, aga sama oluline on ka suhtarv. Kumb on olulisem, see sõltub eelkõige kontekstist. Kindel on, et sageli saab absoluutarvude alusel koostatud edetabelites märgatavalt teistsuguse tulemuse kui suhtarvude alusel koostatud edetabelitega. Selline on olukord ka praegu vaadeldava nähtuse puhul ehk siis noorte osatähtsuse järgi kogurahvastikus koostatud edetabel erineb märgatavalt noorte arvukuse järgi koostatud edetabelist. Suurim oli 2018. aasta algul noorte osatähtsus kogurahvastikus Kiili (26,4%), Saku (25,2%) ja Luunja vallas (24,7%), väikseim Vormsi (12,5%) ja Ruhnu vallas (14,9%) ning Loxsa linnas (15,7%). Eesti kogurahvastikus oli 7–26-aastaseid 21,0%. Absoluut- ja suhtarvude edetabeli kõige olulisema erinevusena saab esile tuua Tallinna, mis suhtarvude tabelis on alles 45. kohal ja kus noorte osatähtsus jääb alla Eesti keskmise näitaja.

On levinud arvamus, et rohkem noori on parem. Kas see nii on, sellele on keeruline ühest vastust anda. Tegelikult pole ühiskond veel kokku leppinud, milline võiks olla ideaalne rahvastiku soovanusstruktuur. Tõenäoliselt pole selles ka võimalik kokku leppida, sest eri vaatenurkadest on ideaalil erinevad kriteeriumid ning suur noorte arv – nii suhteline kui ka absoluutne – põhjustab ühtesid probleeme ja väikene noorte arv teistsuguseid. Seetõttu on võimatu anda üldhinnangut Eesti omavalitsusüksuste olukorrale – üksust tuleb hinnata vastavalt tema olukorrale, aga kui vaadata omavalitsusüksuste paiknemist noorte osatähtsuse järgi (kaart 5), siis saab teha mõned järeldused:

- väiksema noorte suhtarvuga omavalitsusüksused paiknevad pigem Eesti piiriäärsetel aladel;
- suurema noorte suhtarvuga omavalitsusüksused on pigem Eesti kolme keskuse ehk Tallinna, Tartu ja Pärnu mõjualas. Kui kaugele nende kolme keskuse mõjuala ulatub ja kas peaks näitaks Viljandit, Paidet ja Rakveret käsitlema suuremate keskuste mõjualas olevatena või pigem suurema mõjuga keskustena, on vaatenurga ja detailsema uuringu küsimus.

KAART 5. NOORED (7–26-AASTASED) OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 1.01.2018

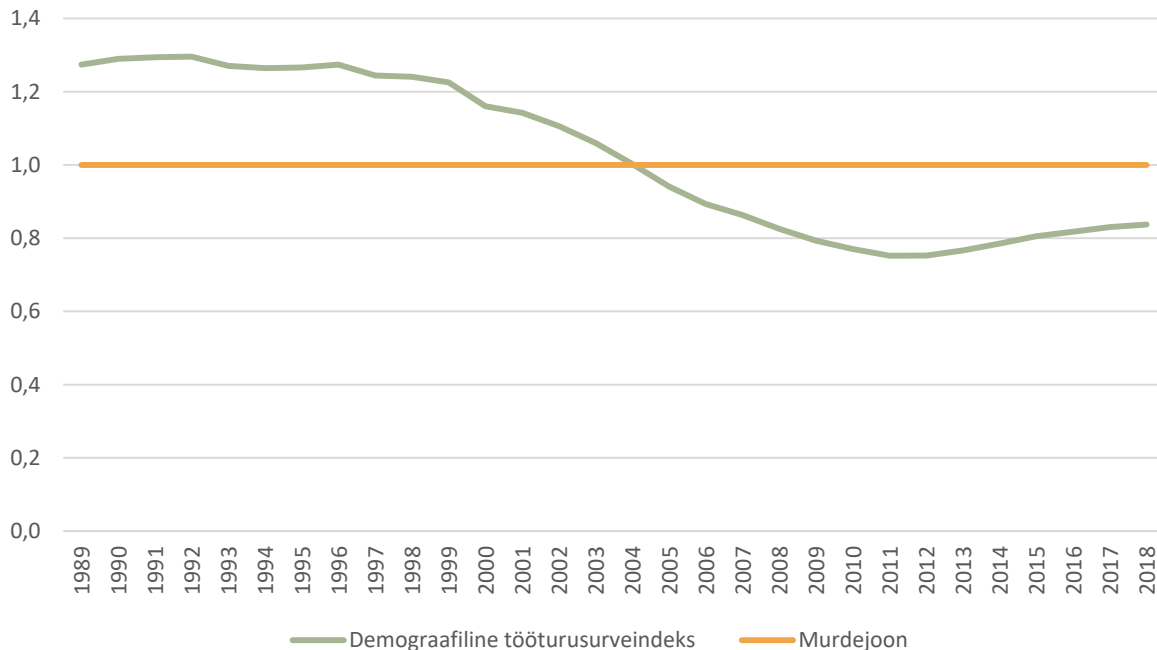
ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Demograafiline tööturusurveindeks on kõrgeim Tallinna ja Tartu ümbruses

Demograafiline tööturusurveindeks on elanikkonna vanusstruktuuri iseloomustav näitaja: 5–14-aastaste arv jagatud 55–64-aastaste arvuga. Kui näitaja väärtus on üle ühe, siis tähendab see, et potentsiaalselt siseneb tööturule rohkem inimesi kui sealt lahkub. Kui näitaja väärtus on alla ühe, siis on tööturult potentsiaalselt lahkujaid rohkem kui sinna sisenejaid. Võib arutleda, kas ei peaks muutma vanuserühmade piire, mille abil demograafilist tööturusurveindeksit arvutatakse, sest inimesed suunduvad tööturule hiljem ja lahkuvad sealt samuti hiljem, kuid piiride muutmine ei muudaks sisuliselt olukorda. Noorte vaatevinklist võib demograafilise tööturusurveindeksi väärtust alla ühe tõlgendada positiivse olukorrana, sest siis võiks püstitada hüpoteesi, et noored on tööturule rohkem oodatud ja neil on sinna kergem siseneda, aga reaalses elus ei pruugi see hüpotees tegelikkusele vastata.

Pikem aegrida näitab (joonis 6), et Eestis on tööturusurveindeks püsinud alla ühe alates 2005. aastast. Värskeim Statistikaameti rahvastikuprognosis näitab, et vaatamata viimaste aastate tööturusurveindeksi kasvutrendile ei muutu see aastani 2040 ühest suuremaks. Kas see on nii ka pärast prognoosi uuendamist, see selgub uue prognoosi avaldamise järel.

JOONIS 6. DEMOGRAAFILINE TÖÖTURUSURVEINDEKS, 1989–2018*

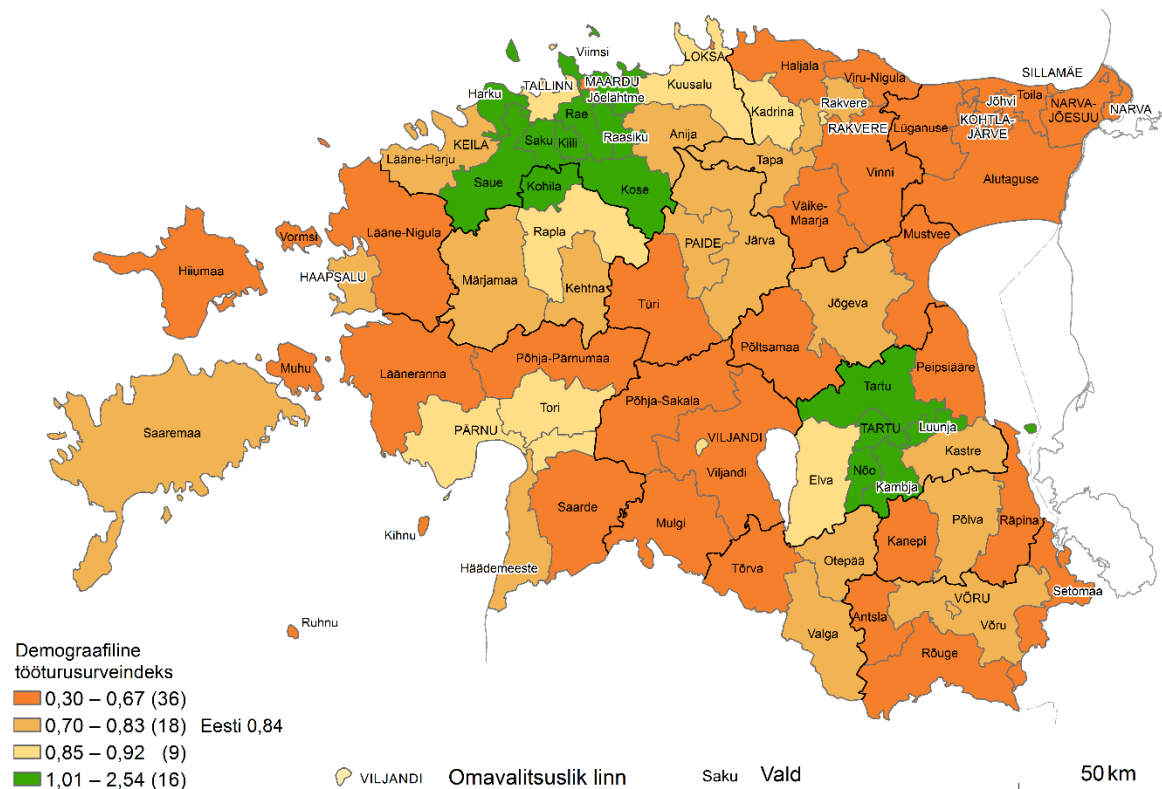
* Aasta alguse seisuga.

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

2018. aasta algul oli Eesti demograafilise tööturusurveindeksi väärtus 0,84. Keskmisest kõrgem oli indeksi väärtus 25 omavalitsusüksuses. Ühest kõrgem oli demograafiline tööturusurveindeks 16 omavalitsusüksuses. Kõrgeim oli tööturusurveindeksi väärtus Rae (2,54), Kiili (1,97) ja Viimsi vallas (1,81). Ühest kõrgema demograafilise tööturusurveindeksi väärtusega omavalitsusüksuste nimekirja kuulusid Tallinna ja Tartu linna ümbritsevad omavalitsusüksused ning Tartu linn. Tallinna linna demograafiline tööturusurveindeks oli väärtusega 0,87 ehk Eesti keskmisest kõrgem, kuid selgelt alla sisulist murdejoont ehk alla üht. Kui ühe suure keskuse demograafiline tööturusurveindeks jääb ühele poole sisulise muutuse joont ehk väärtust 1,0 ja seda keskust ümbritsevates valdades on indeksi väärtus teisel pool sisulise muutuse joont (Rae, Kiili jne), siis kindlasti peidab see olukord võimalikku konflikti: keskus püüab oma puuduvat tööjõudu hankida ümbritsevast piirkonnast, mis ei pruugi olla kooskõlas ümbritsevate valdade arengusootudega. Madalaima demograafilise tööturusurveindeksiga omavalitsusüksused olid Vormsi (0,30) ja Ruhnu vald (0,31) ning Lõuna-Eesti (0,41).

Kaart 6 näitab, kuidas jagunes Eesti 2018. aasta algul piirkondadeks demograafilise tööturusurveindeksi väärtuste järgi. Indeksi väärtuste järgi on Eesti piirkondade vahel suur erinevus. Ühest kõrgema indeksi väärtusega omavalitsusüksused moodustavad selgelt kaks piirkonda ja madalaima indeksi väärtusega piirkondadeks võib pidada Kirde-Eestit, aga ka Kesk- ja Lõuna-Eestit.

KAART 6. DEMOGRAAFILINE TÖÖTURUSURVEINDEKS OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 1.01.2018

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Noorte seas on eestlaste osatähtsus suurem kui kogurahvastikus

2018. aasta alguse seisuga olid üle kahe kolmandiku Eesti rahvastikust eestlased, venelasi oli neljandik ja veidi üle 5% oli muid rahvusi. 7–26-aastaste seas oli eestlasi napilt alla kolme neljandiku, venelasi veidi üle viiendiku ja muust rahvusest inimesi veidi üle 3% (joonis 7). Eesti rahvastik ei ole küll monorahvuslik, kuid 2018. aasta alguses olid eestlased selges enamuses ja noorte seas oli eestlaste osatähtsus suurem kui kogurahvastikus.

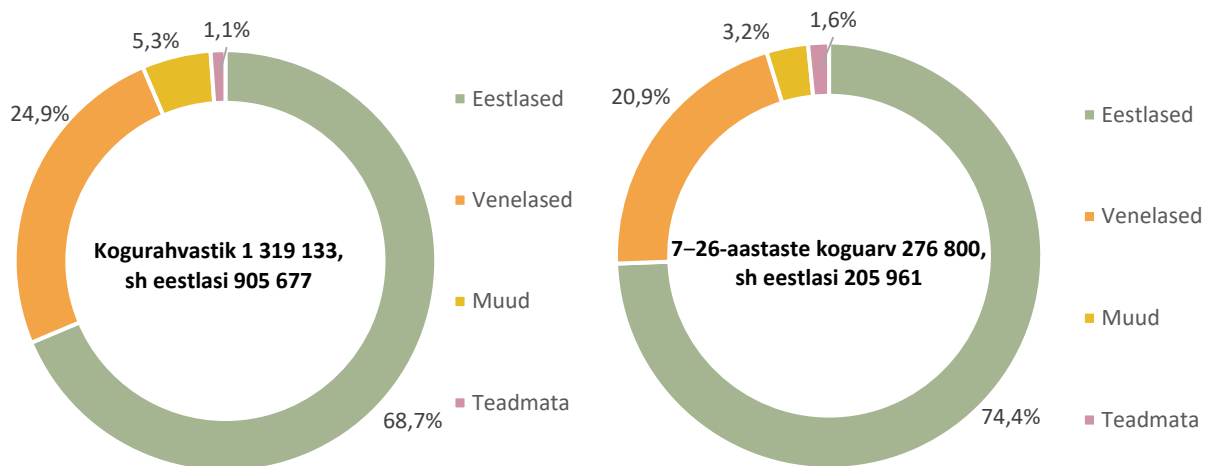
Rahvusest tuleneva eripäraga peab kindlasti arvestama igas Eesti omavalitsusüksuses, aga rahvastiku rahvuslik struktuur on neis väga erinev ning sellega arvestamise vajadus ja keerukus seega piirkonniti erinev. 29 omavalitsusüksuses moodustavad eestlased vähemalt 95% rahvastikust ja neis omavalitsusüksustes elab neljandik kõigist Eestis elavatest eestlastest (joonis 8). Samal ajal on Eestis kaks omavalitsusüksust (Narva ja Sillamäe linn), kus eestlasi on alla 5% kogu elanikkonnast. Kokku on Eestis 7 omavalitsusüksust, kus eestlasi on vähem kui pool elanikkonnast: peale Narva ja Sillamäe linna ka Kohtla-Järve (eestlasi 14,6%), Narva-Jõesuu (16,7%), Maardu (19,4%) ja Lohja linn (30,5%) ning Jõhvi vald (36,0%). Eestlaste osatähtsus noorte seas on esitatud ka kaardil 7. Selgelt on näha, et eestlaste osatähtsus on väiksem Ida-Eestis, Peipsi järve äärses omavalitsusüksuses ning osal Põhja-Eesti territooriumist. Samuti on suhteliselt vähem eestlasi noorte seas Valga vallas.

7–26-aastaste vanuserühmas on 76 omavalitsusüksuses 79-st eestlaste osatähtsus suurem kui eestlaste osatähtsus kogurahvastikus. Omavalitsusüksused, kus eestlaste osatähtsus noorte seas on väiksem kui eestlaste osatähtsus kogurahvastikus, on Tartu linn ning Muhu ja Ruhnu vald. Suurim erinevus eestlaste osatähtsuses kogurahvastikus võrreldes eestlaste osatähtsusega 7–26-aastaste

vanuserühmas on Alutaguse (–12,5 protsendipunkti), Jõhvi (–11,1 protsendipunkti) ja Viru-Nigula vallas (–9,2 protsendipunkti).

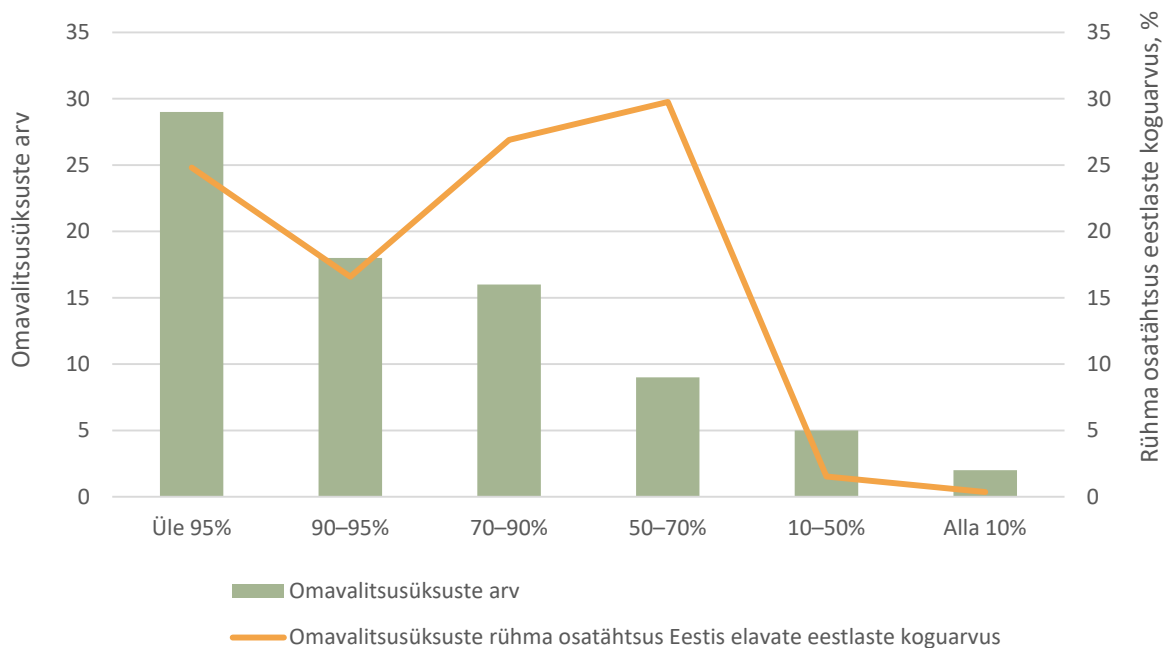
Eestlaste ja venelaste osatähtsus Eesti rahvastikus kokku on üle 93% ja 7–26-aastaste vanuserühmas üle 95%, mis näitab, et muude rahvuste osatähtsus on üsna väike ehk vajadus nendega arvestamiseks on loomulikult olemas, kuid see on pigem juhtumipõhine kui vajadus statistiliste üldistuste tasandil.

JOONIS 7. EESTI RAHVASTIKU JAGUNEMINE RAHVUSE JÄRGI, 1.01.2018

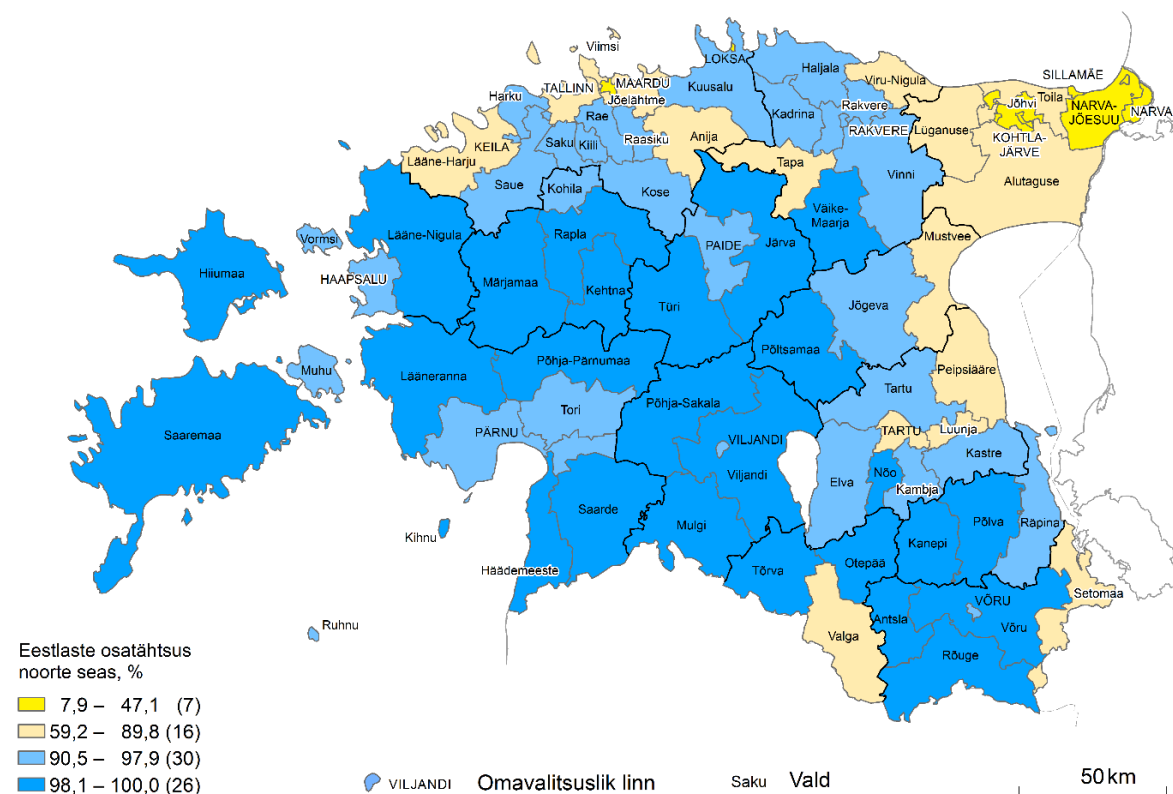
ALLIKAS: STATISTIKAAMET

JOONIS 8. OMAVALITSUSÜKSUSTE JAGUNEMINE EESTLASTE OSATÄHTSUSE JÄRGI OMAVALITSUSÜKSUSE KOGURAHVASTIKUS, 1.01.2018

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

KAART 7. EESTLASTE OSATÄHTSUS 7–26-AASTASTE SEAS OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 1.01.2018

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Puue on tuvastatud 11,6%-l kõikidest elanikest ja 5,1%-l noortest

Puue on inimese anatoomilise, füsioloogilise või psüühilise struktuuri või funktsiooni kaotus või kõrvalekalle, mis koos suhtumisest ja keskkonnast tulenevate takistustega tõkestab ühiskonnaelus osalemist teistega võrdsetel alustel.³ Kuni 16-aastaselt ja vanaduspensioniealisel inimesel tuvastatakse puue kõrvalabi, juhendamise või järelevalve vajadusest lähtuvalt ja 16-aastaselt kuni vanaduspensioniealisel inimesel igapäevastest tegutsemis- ja ühiskonnaelus osalemise piirangutest lähtuvalt. Puudel on kolm astet: sügav, raske ja keskmine.

Sotsiaalkaitse infosüsteemi andmetel oli 2018. aasta algul Eestis 152 958⁴ puuetega inimest, sh mehi 63 987 ja naisi 88 971. Puue oli 11,6%-l Eesti elanikest, sh 10,3%-l meestest ja 12,7%-l naistest. Väärrib märkimist, et aastal 2006 oli Eestis 113 009 puuetega isikut ja ajavahemikul 2006–2018 on puuetega isikute arv pidevalt suurenenud.

³ Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seadus: <https://www.riigiteataja.ee/akt/PISTS>

⁴ Analüüsis saadud puuetega inimeste arv erineb 35 inimese võrra Sotsiaalministeeriumi koostatud ja statistika andmebaasis avaldatud andmetest, mille järgi oli 2018. aasta algul 152 993 puuetega inimest. Vahe on tõenäoliselt tingitud erineval ajal tehtud registriväljavõtetest.

7–26-aastaste vanuserühmas oli 2018. aasta alguses 14 143 puuetega inimest, sh 8847 meest ja 5296 naist. Noortest on puue 5,1%-l: meeste puhul 6,2%-l ja naiste hulgas 3,9%-l. Puuetega meeste suurem osatähtsus on märkimisväärne, aga olemasolevad riikliku statistika andmed ei võimalda selle põhjuseid piisavalt selgitada.

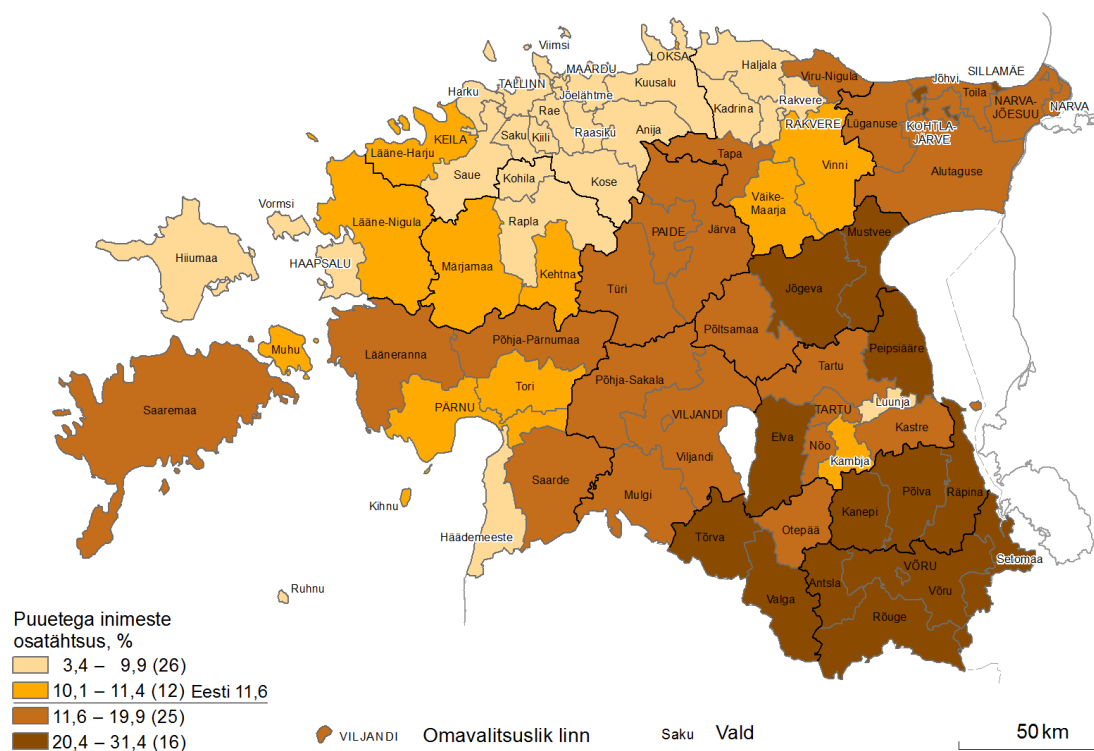
Puuetega inimeste osatähtsus omavalitsusüksustes on märkimisväärselt erinev. Suurim on puuetega inimeste osatähtsus Mustvee (31,4%) ja väiksem Rae vallas (3,4%). Sellise ülisuure erinevuse põhjusi võib otsida rahvastiku vanusstruktuuri erinevustest, aga esmapilgul on keeruline uskuda, et tegemist on ainult meditsiiniliste ja vanusstruktuurist tulenevate põhjustega. Loomulikult ei saa nende põhjuste mõju alahinnata, aga kui soovitakse saada põhjendatud vastust, siis tuleb teemat põhjalikumalt uurida.

Noorte puuetega inimeste osatähtsus on omavalitsusüksuseti samuti märkimisväärselt erinev, kuigi erinevus kogu rahvastikuga võrreldes on väiksem. 7–26-aastaste vanuserühmas on puuetega inimeste osatähtsus suurim Kohtla-Järve linnas (11,1%) ja väiksem Ruhnu vallas, kus selles vanuserühmas puuetega inimesi polnud. Puuetega inimeste osatähtsuse piirkondlikke erinevusi aitavad mõista kaardid 8 ja 9.

Kaks omavalitsusüksuste statistilist näitajat – puuetega inimeste osatähtsus kogu elanike arvus ja puuetega inimeste osatähtsus noorte hulgas – on omavahel tihedas korrelatiivses seoses. Korrelatsioon kahe näitaja vahel on 0,83 ehk siis seal, kus on suhteliselt rohkem puuetega inimesi kogurahvastikus, on neid suhteliselt rohkem ka noorte hulgas. Kuna esimene näitaja sisaldab ka teist, siis ei saa selle korrelatsiooni põhjal muidugi lõplikke järeldusi teha. Kui võrrelda, mitme protsendipunkti võrra vaadeldavad kaks näitajat teineteisest erinevad, siis suurimad erinevused on Setomaa (22,2 protsendipunkti), Mustvee (21,1 protsendipunkti), Räpina (20,5 protsendipunkti) ja Peipsiaare vallas (17,5 protsendipunkti). Nimetatutele järgnevad Rõuge vald, Võru linn, Põlva vald ja Kanepi vald ning selle põhjal võib öelda, et siin on, mille üle edasi mõelda. Taustaks olgu öeldud, et Eestis keskmisena on kahe näitaja erinevus 6,5 protsendipunkti.

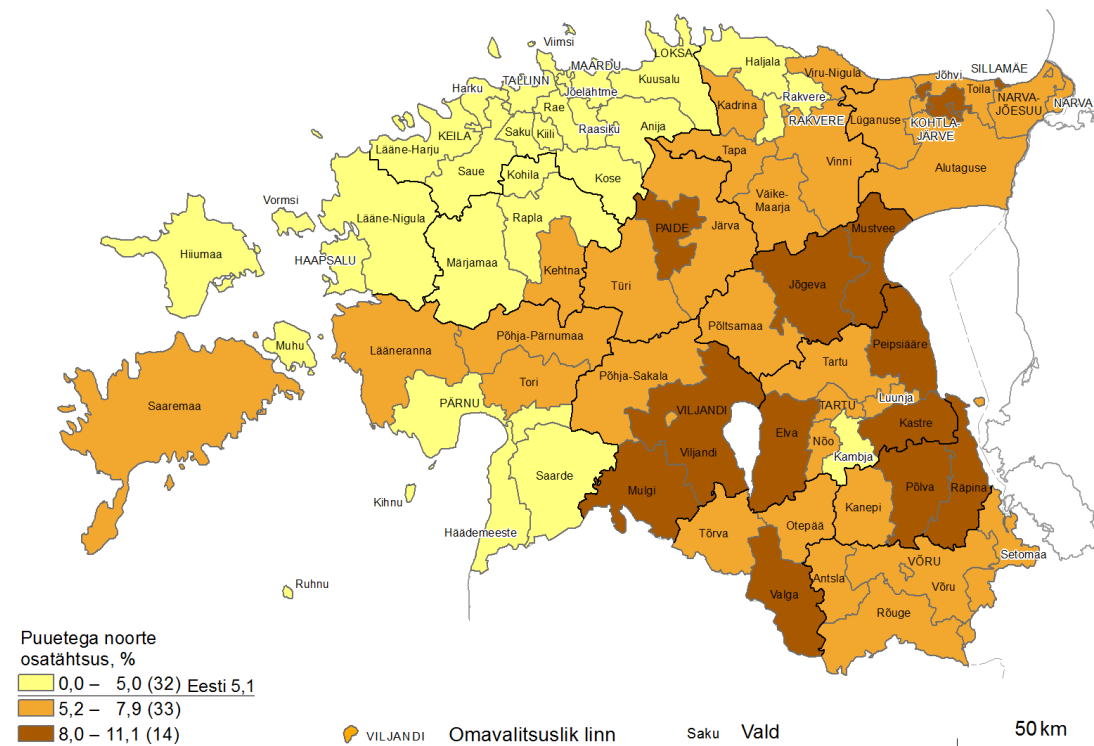
Vanuserühma 7–26 ei ole võimalik pikema aegreana vaadata, aga olemasolev statistika näitab, et üldiselt on puuetega inimeste arv nooremates vanuserühmades Eestis aastail 2006–2018 suurenenud. Eriti märkimisväärselt 0–15-aastaste vanuserühmas: 2006. aastal oli selles rühmas puuetega inimesi 5810 ja 2018. aastal 12 547. Vanuserühmas 16–24 olid arvud vastavalt 3718 ja 4346 (joonis 9).

KAART 8. PUUETEGA INIMESTE OSATÄHTSUS KOGURAHVASTIKUS OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 1.01.2018

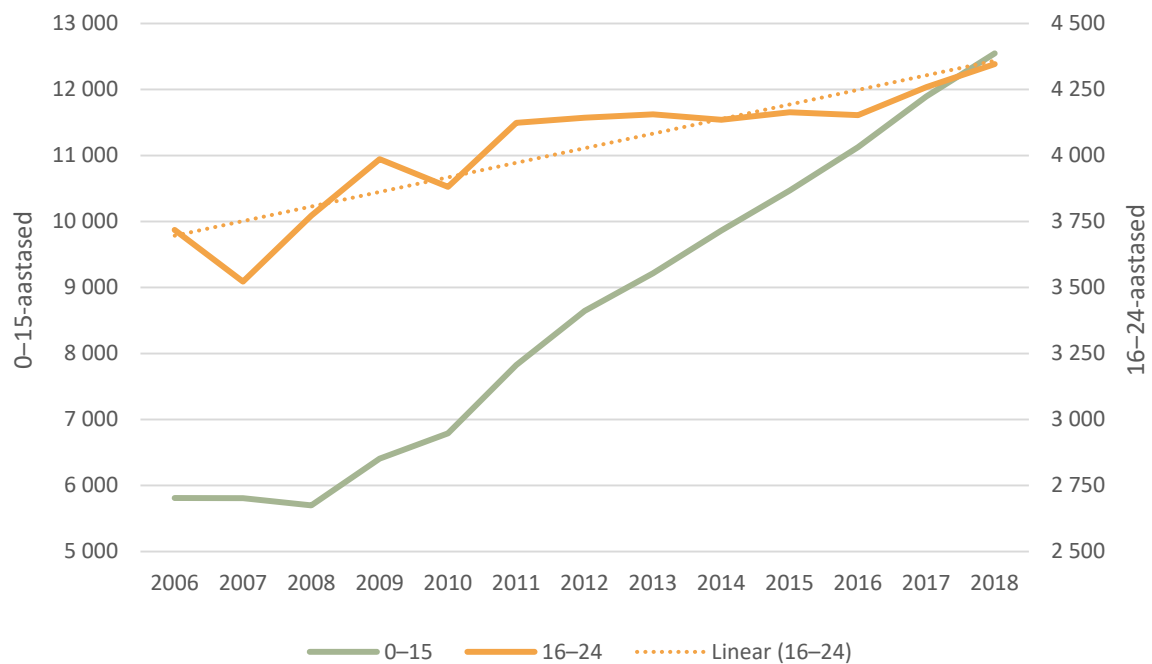
ALLIKAS: SKAIS, STATISTIKAAMET

KAART 9. PUUETEGA INIMESTE OSATÄHTSUS 7–26-AASTASTE HULGAS OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 1.01.2018

ALLIKAS: SKAIS, STATISTIKAAMET

JOONIS 9. PUUETEGA INIMESTE ARV 0–15- JA 16–24-AASTASTE HULGAS, 2006–2018*

* Aasta alguse seisuga.

ALLIKAS: STATISTIKAAMET SOTSIAALMINISTEERIUMI ANDMETE ALUSEL

KOKKUVÕTE

2018. aasta alguses oli Eesti rahvaarv 1 319 133, sh 7–26-aastaste arv 276 800.

Rahvastik on teema, mille põhilistest probleemidest on enamik eestimaalastest kuulnud. Võib tekkida küsimus, kas Eesti peamiste demograafiliste probleemide taasesitamine on põhjendatud. Selge on, et kui probleemid pole lahendatud või ümber sõnastatud, tuleb nendest ikka ja jälle rääkida.

Eesti demograafilise arengu kaks enim korratud murekohta on rahvastiku vähenemine ja vananemine. Pole mingi üllatus, et eespool toodud ülevaade kinnitab mõlemat trendi. Noorte vananemisest üsna selgetel põhjustel rääkida ei saa, sest noor jääb ikka nooreks. Muidugi saab rääkida noorte vanuserühmade proportsioonide muutumisest, aga seda siin ülevaates ei kajastata. Peamiselt saab rääkida aga noorte arvu vähenemisest ja kahanevast osatähtsusest rahvastikus (joonis 5).

Kahjuks on Eesti demograafilise arengu probleem täpsemalt sõnastamata ja seda mõistetakse väga erinevalt, seetõttu pole probleemi võimalik lahendada. Noorte kontekstis nähakse noorte osatähtsuse vähenemises probleemidena seda, et tööturul tekib tööjõu defitsiit ja praeguste noorte õlule langeb pensionisüsteemi, vanurite ülalpidamise kohustuse koorem, mida noored ei pruugi olla võimelised lahendama. Ei räägita sellest, et tööjõu puuduse tingimustes võib noortel olla kergem tööturule siseneda, aga see pole ju ka probleem.

Noortevaldkonna arengukava 2014–2020 statistilistest mõõdikutest selgub, et nende täitmine on või pigem on kergem, kui noorte arv väheneb. Loomulikult võib kontekstist aru saada, et mõõdikute seadjad pole niimoodi mõelnud, aga uues arengukavas on kindlasti mõistlik demograafiliste protsessidega arvestada, et mitte võimaldada mõõdikutest arusaamisel väärtõlgendusi.

Rahvastikuprotsesside kirjeldusest tuleb taaskord selgelt välja kaks järeldust: Eesti omavalitsusüksused on väga erineva suuruse ja karakteristikutega; Eesti ei ole enamiku näitajate puhul tasakaalustatult arenenud. Seda ka noortevaldkonna näitajate puhul, kus olukorda 2018. aasta alguses iseloomustavad järgmised näitajad:

- Eestis oli 276 800 noort, mis on väikseim arv Eesti Vabariigi ajaloos;
- noored moodustasid 21% Eesti rahvastikust, ka see on näitaja väikseim väärtus Eesti Vabariigi ajaloos;
- omavalitsusüksuste võrdluses elas kõige rohkem noori Tallinna linnas (89 089) ja kõige vähem Ruhnu vallas (21). Võib olla üsna kindel, et enamikus Tallinna kortermajades elab igas rohkem noori kui Ruhnu vallas kokku.
- tööturusurveindeksi suurim väärtus oli Rae vallas (2,54) ja väikseim Vormsi vallas (0,30);
- noorte seas on eestlaste osatähtsus suurem kui kogurahvastikus, kuid omavalitsusüksuste võrdluses on ka selle näitaja juures ülisuur erinevus: Kihnu vallas on kõik noored eestlased, Narva linnas on eestlaste osatähtsus noorte seas 7,9%;
- Kohtla-Järve linnas on puuetega inimeste osatähtsus noorte hulgas 11,1% ja Ruhnu vallas puuetega noori pole.

Mida selle teadmisega peale hakata? See on küsimus Eesti arengu kavandajatele ning noortevaldkonnaga seotud strateegiliste plaanide, arengu- ja tegevuskavade koostajatele.

Noorte ränne

ALIS TAMMUR

Kõige üldisemas mõttes tähendab ränne elukohavahetust. Rännet täpsemalt uurides tuleb määrata piirid, mida ületades on elukohavahetus uurija jaoks ränne. Siin tuleb arvestada kahe muutujaga: ajalise ja geograafilisega. Rahvusvaheliste kokkulepete kohaselt peetakse elukohavahetust harilikult rändeks siis, kui isik on elanud uues elukohas vähemalt aasta. Välisränne on elukohavahetus üle riigi piiri, siseränne on kõige üldisema käsitluse järgi elukohavahetus üle omavalitsusüksuse piiri.

Ülevaade keskendub noorte ehk 7–26-aastaste rändele. See vanuserühm ei ole homogeenne. Alaealised vahetavad elukohta koos oma vanematega, iseseisvat elu alustades liiguvad noored isiklike plaanide järgi, nt õppimine, töö ja pere loomine. Inimene võib elu jooksul elukohta vahetada mitu korda, enamasti teevad seda just noored. Seetõttu on noorte inimeste rändeaktiivsus kõige suurem.

Metoodika

Rände puhul on oluline rääkida rändevoogude suurusest ehk sisse- ja väljarändajatest eraldi, kuid kõige selgema pildi rände suundumustest annab rändesaldo ehk sisse- ja väljarändajate arvu vahe. Omavalitsusüksused on Eestis väga erineva suurusega. Kui väikesesse valda lisandub sada inimest, siis võib see tähendada sealse rahvastiku märgatavat suurenemist, kuid suurema linna rahvastikku sellise arvu elanike lisandumine eriti ei mõjutaks. Seetõttu on oluline rääkida ka rändesaldo kordajast ehk sisse- ja väljarännanute vahest tuhande inimese kohta, kes kuuluvad käsitletavasse rühma. Paljudes omavalitsusüksustes on noori alla tuhande, seepärast on tekstis olukorra selgitamiseks kordajat vajadusel taandatud. Näiteks, kui rändesaldo kordaja on 20, st 1000 inimese kohta lisandub 20, siis saab selle taandada ja öelda, et 50 inimese kohta lisandub 1.

Analüüsis käsitletakse noorte rännet 2017. aastal, võrreldes 2017. ja 2018. aasta 1. jaanuari Eesti püsielanike elukohaandmeid. Info on saadud rahvastikuregistrist. Peale selle on välisrändena arvestatud registreerimata ränne, kasutades selleks residentsuse indeksit¹. Rännet kirjeldavaid näitajaid on vaadeldud nii vanuserühma kui ka soo järgi. Noored on jaotatud kaheks: 7–16- ja 17–26-aastased.

Rändeandmete puhul tuleb arvestada mitme teguriga. Elukoht registreeritakse tihti hilinemisega ja mõned inimesed vahetavad elukohta ainult registris, st päriselt ei kolita uuele aadressile. Elukoha registreerimine võib viibida või tegemata jääda teadmatusel või laiskusest, kuid päris tihti saavad inimesed sellest mingit kasu: teise omavalitsusüksuse soodustused, näiteks soodsamad parvlaevapiletid, teehooldus maapiirkonnas, kus on pere maakodu, lasteaia- ja koolikohad jne. Peale selle võivad elukoha registreerimist mõjutada kampaaniad, milles loositakse uutele elanikele väärtuslikke auhindu. 2017. aastal kutsus mitu kohalikku omavalitsust inimesi registreeruma elanikuks, et nad täidaksid haldusreformi kriteeriumi: liitumisest pääsemiseks pidi omavalitsusüksuse elanike arv olema üle 5000. Üldjoontes on elukoha registreerimine Eestis aasta-aastalt paranenud, inimeste teadlikkus selle vajalikkusest suurenenud. Loodetavasti kasvab valmidus registreerida enda õige elukoht.

Pärast haldusreformi on enamik Eesti omavalitsusüksuseid piisavalt suured ja nende rändestatistika ei kajasta enam üksikute sündmuste juhuslikku kõikumist. Paratamatult on väikses kogukonnas ränne

¹ Metoodika kirjeldus: <https://www.stat.ee/dokumendid/399211>

väike. Seepärast võivad ühe aasta üksikud muutused jätta mulje nagu muutuks märkimisväärselt rände trend. Pikema aegrea põhjal alles selgub, et aastad tasakaalustavad üksteist ja tegelikult ei ole midagi muutunud. Seetõttu tuleks siinses ülevaates suhtuda kriitiliselt alla tuhande elanikuga väikesaarte (Ruhnu, Vormsi ja Kihnu) ekstreemsetesse näitajatesse. Ka Muhu vald on sellise suurusega, et järeldeste tegemiseks tuleks vaadelda pikemat aegrida. Järgnevas analüüsis võivad väikesed omavalitsusüksused aeg-ajalt eristuda suure rändesaldoga, kuid absoluutarvudes on muutused tihti alla kümne inimese.

Siserände tõttu väheneb enamikus omavalitsusüksustes 17–26-aastaste arv

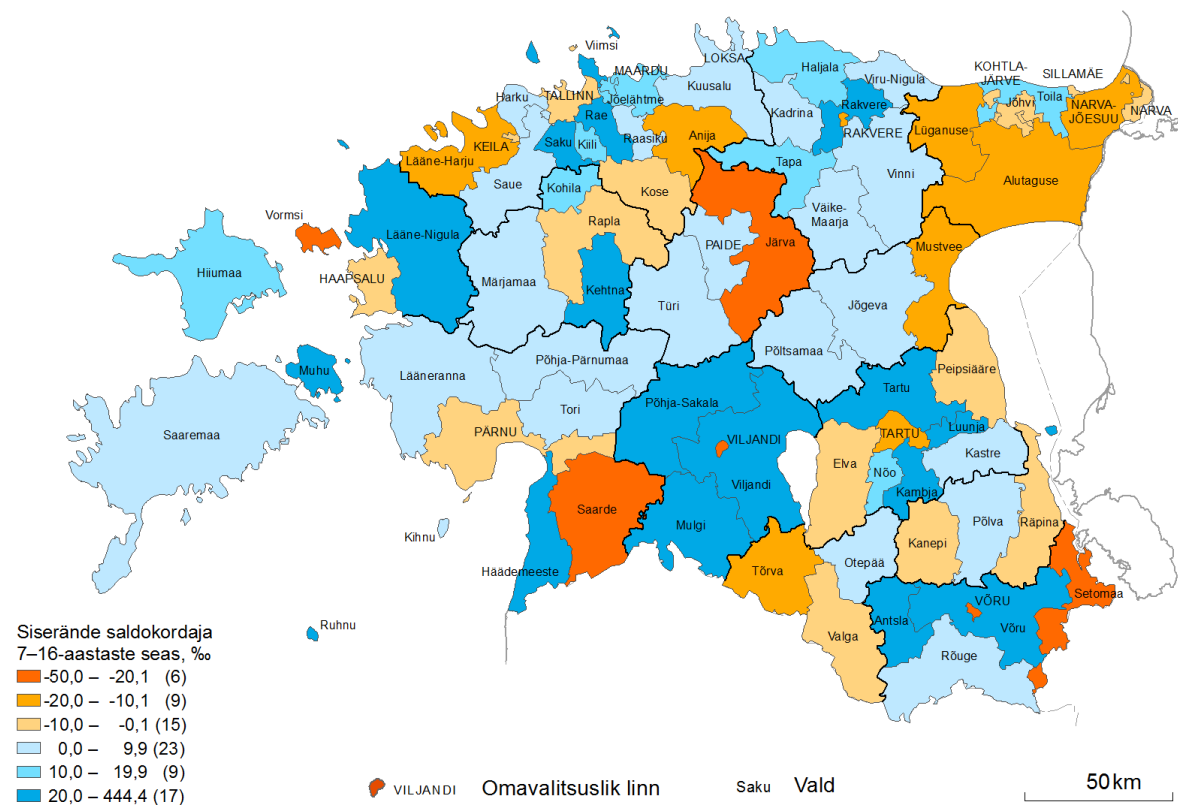
Rahvastikuregistri andmetel vahetas 2017. aastal elukohta üle omavalitsusüksuse piiri 9833 noort, neist üks kolmandik oli vanuses 7–16 ja kaks kolmandikku 17–26 aastat. Mehi oli elukohta vahetanud noorte hulgas natuke vähem kui naisi. Nooremas vanuserühmas oli mehi ja naisi võrdselt. Vanemas vanuserühmas, kus inimesed langetavad iseseisvaid otsuseid rohkem, tuli selgelt välja, et naised vahetavad elukohta sagedamini: kõigist 17–26-aastastest elukohavahetajatest olid 59% naised ja 41% mehed. Seda võib osaliselt seletada faktiga, et naised jätkavad aktiivsemalt õpinguid, nimelt tuleb kooli asukoha järgi tihti ka elukohta vahetada.

Siserändest võidab noori juurde kõige rohkem Tallinn. 2017. aastal suurenes Tallinna elanikkond siserände tõttu 1755 noore võrra. 7–16-aastaste hulk vähenes Tallinnas 246 võrra ja 17–26-aastaste oma suurenes 2001 võrra. Siit võib järeldada, et kuni noored vahetavad elukohta koos oma vanematega, on nad pigem eeslinnastujad, sest linna ümbruses on soodsam soetada suurem eluase. Kui noored aga jõuavad ikka, mil nad lähevad iseseisvalt õppima ja tööle, siis valitakse sagedamini elukohaks pealinn. 7–16-aastaseid lahkus siserände tõttu arvuliselt kõige rohkem Tallinnast ja Tartust, aga ka teistest linnalistest keskustest. Siserändest võitsid selles vanuserühmas elanikke aga need vallad, mis asuvad keskuslinnade ümbruses. 17–26-aastast elanikkonda kaotasid arvuliselt kõige rohkem Narva ja Kohtla-Järve linn, aga ka teised Eesti linnad, eriti maakonnakeskused. Selle vanuserühma puhul võitis siserändest peamiselt vaid Tallinn.

Siserände saldokordaja järgi oli rändekadu kõige suurem Loxa linnas, Saarde vallas ja Narva-Jõesuu linnas: üle 35 noore tuhande noore kohta. Kadu oli suur ka Vormsil, kuid absoluutarvudes oli seal rände tõttu lahkunud saabunutest ainult kaks inimest rohkem. Noori võitsid kõige rohkem Luunja, Kambja ja Rae vald ning Tallinn. Suur oli rändesaldo kordaja ka Ruhnu ja Muhu vallas, kuid rände absoluutarv jäi seal alla kümne.

Noorte ränne on vanuserühmiti erinev. 7–16-aastaste siserände saldo oli 2017. aastal positiivne 44 omavalitsusüksuses ja negatiivne 30-s, viies omavalitsusüksuses olukord ei muutunud või oli tasakaalus (kaart 1). Proportsionaalselt lahkus kõige enam 7–16-aastaseid Vormsi vallast, Võru linnast, Saarde, Järva ja Setomaa vallast ning Viljandi linnast: 40–50 selle vanuserühma elaniku kohta asus üks aasta jooksul elama teise omavalitsusüksusesse. Üldjoontes olid kõik need omavalitsusüksused kas suurematest keskustest kaugel või olid väheneva rahvastikuga väiksemad maakonnakeskused. Kõige kiiremini suurenes 2017. aastal Ruhnu, Luunja, Võru, Häädemeeste, Kambja, Lääne-Nigula ja Viljandi valla 7–16-aastaste noorte vanuserühm. Neisse lisandus iga 20–30 noore kohta vähemalt üks noor aastas, Luunja vallas isegi kaks. Üldjoontes võib öelda, et noori elanikke lisandus kõige rohkem suuremate ja väiksemate maakonnakeskuste tagamaale. Erand oli Valgamaa, kus 7–16-aastaste arv suurenes ainult Otepää vallas, kuid see ei olnud seotud Valga linna eeslinnastumisega.

KAART 1. NOORTE (7–16-AASTASED) SISERÄNDE SALDOKORDAJA OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 2017

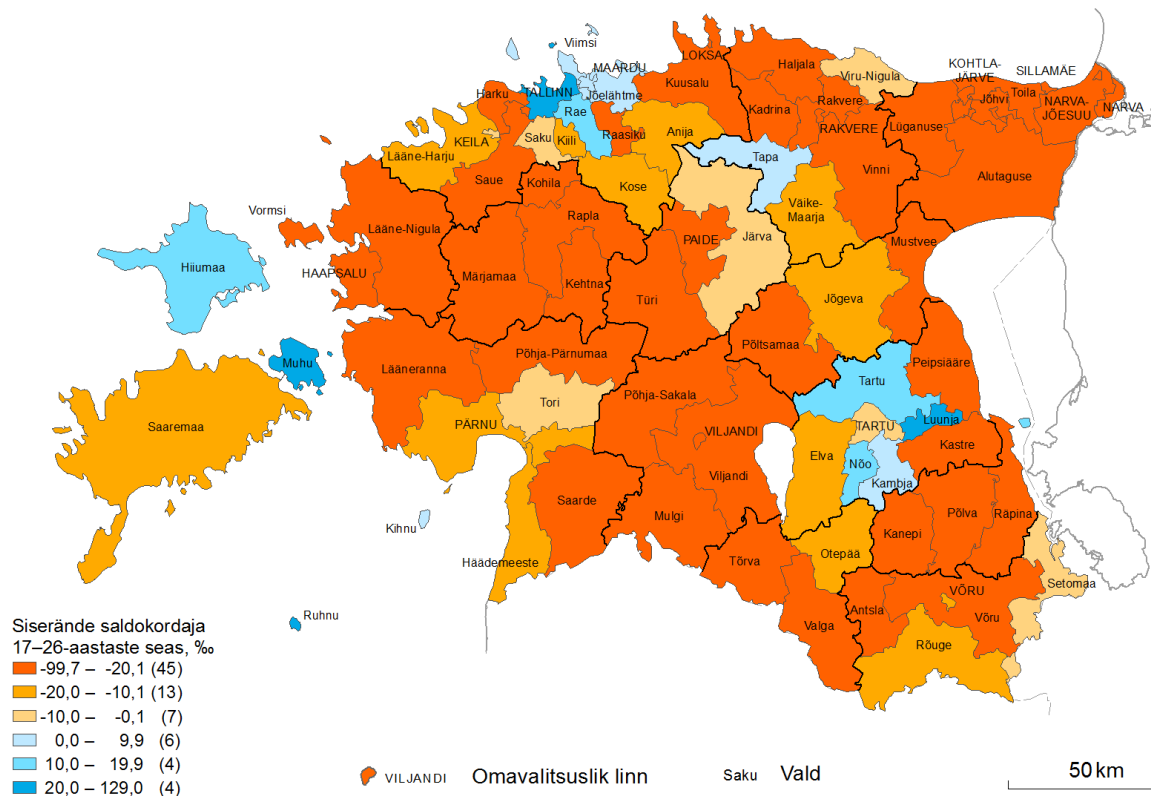
ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Eeslinnastumist on pärast haldusreformi keeruline hinnata, sest paljud omavalitsusüksused on nii suured, et seal tasakaalustab inimeste tagamaale kolimist (eeslinnastumist) maakonna äärealade tühjenemine. Peale selle on omaette linnana säilinud maakonnakeskusi suhteliselt vähe: Rakvere, Viljandi, Võru ja Tallinn. Viimane on pealinnana tõmbekeskus suuremale piirkonnale kui ainult Harju maakond. Ülejäänud maakonnakeskused on liitunud oma naabervaldadega. Siserände saldo oli 2017. aastal negatiivne kõigis nimetatud neljas keskus ja enamasti ka teistes omavalitsusüksustes, kus on maakonnakeskus. Laienenud maakonnakeskusega omavalitsusüksustes moodustab kesklinna elanikkond omavalitsusüksuse rahvastikust enamiku ja neis üksustes on rändesaldo üldjuhul negatiivne. Erandid olid vaid viis maakonnakeskust, kus omavalitsusüksusest lahkujad ei ületanud nende arvu, kes saabusid sinna maakonna äärealadelt. Need maakonnakeskused olid siserände saldo suuruse järjekorras Kärda (Hiiumaa valla osana), Paide, Põlva, Kuressaare (Saaremaa valla osana) ja Jõgeva. Kui kesklinna on omavalitsusüksuse äärealal, siis on siserände saldo üldjuhul positiivne kesklinna naabruks paiknevates omavalitsusüksustes. Näiteks suurenes 7–16-aastaste hulk Hädemeeste vallas, mis asub Pärnu kõrval, Luunja ja Kambja vallas, mis on Tartu kõrval jne.

17–26-aastaste arv väheneb enamikus Eesti omavalitsusüksustes: 2017. aastal oli selles vanuserühmas siserände saldokordaja negatiivne 65 omavalitsusüksuses, positiivne 12-s ja tasakaalus kahes (kaart 2). Kõige enam vähenes 17–26-aastaste osatähtsus rände tõttu Loksal, Toilas, Narva-Jõesuus, Vinnis ja Paides: Loksalt lahkus üks noor kümne kohta ja ülejäänutest üks iga 15–17 noore kohta. Siserände saldokordaja oli kõige suurem Ruhnu vallas, Tallinnas ja Luunja vallas. Tallinna noorte arv suureneb väga kiiresti: igal aastal tuleb peaaegu poolesaja noore kohta juurde kaks noort. Sisseränne on aktiivne ka Tartu linna ümbruse valdadesse, kuid selle intensiivsus on poole väiksem:

aastas lisandub iga poolesaja selles vanuses elaniku kohta üks noor. 2017. aastal oli Tallinna ümbruse omavalitsusüksustest siserände saldo positiivne kolmes: Rae ja Jõelähtme vallas ning Maardu linnas, kuid nende saldokordaja oli Tartu ümbruse valdadega võrreldes väiksem. Viimsis oli rändesaldo tasakaalus. Saarte rändesaldo oli positiivne, kuid tuleb silmas pidada, et mingi hulk inimesi võib registreerida sinna oma elukoha, et saada parvlaevasõidu soodustust või toetada maksutuluga kohta, kust ollakse pärit ja kus käiakse vaid vahel puhkamas.

KAART 2. NOORTE (17–26-AASTASED) SISERÄNDE SALDOKORDAJA OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Omavalitsusüksustes, kus 7–16-aastaste siserände saldokordaja oli negatiivne, oli negatiivne ka 17–26-aastaste kordaja, kuid kahe vanuserühma rändeintensiivsus oli erinev. Näiteks lahkus Setomaa vallas nooremas vanuserühmas üks inimene 45 kohta, kuid vanemas vanuserühmas üks inimene 370 kohta. Narva-Jõesuu linnas oli olukord vastupidi: sealt lahkus noorema vanuserühma inimesi proportsionaalselt vähem kui vanema omi. Omavalitsusüksustes, kust lahkus kõige rohkem 17–26-aastaseid, oli 7–16-aastaste siserände saldo enamasti positiivne. Näiteks oli Toila vallas 7–16-aastaste siserände saldokordaja 16, kuid 17–26-aastastel –63.

2017. aastal olid mõlema vanuserühma populaarsemad sihtkohad Ruhnu ja Luunja vald (Ruhnu puhul on absoluutarvud väga väikesed). Siseränne oli mõlemas vanuserühmas positiivne veel Kambja, Rae, Muhu, Tartu, Nõo, Hiiumaa ja Tapa vallas, Maardu linnas ning Jõelähtme vallas. Ainus omavalitsusüksus, kus noorema vanuserühma rändesaldo kordaja oli negatiivne ja vanemal positiivne, oli Tallinn. See tuleneb inimeste eluteest: põhikoolis ja gümnaasiumis käimise ajal eeslinnastutakse ja pärast gümnaasiumi lõppu iseseisvat elu alustades kolitakse pealinna õppima ja tööle.

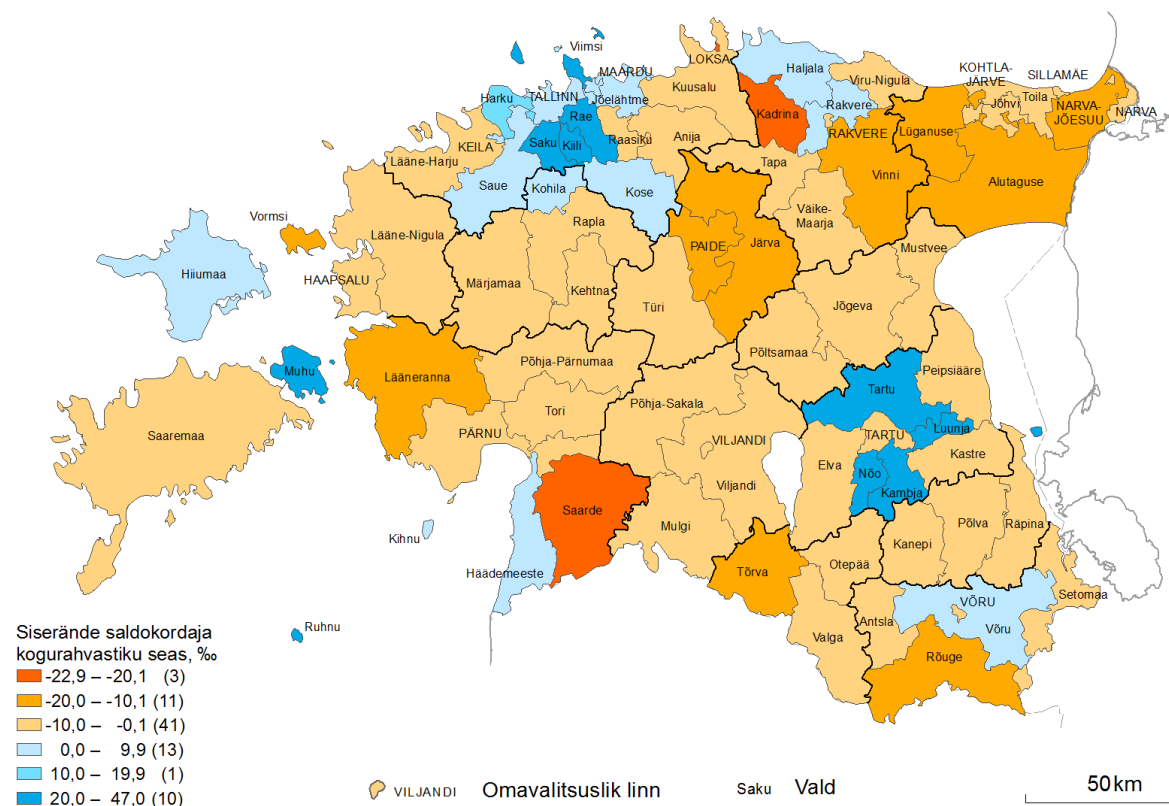
Siserändest võidab alla kolmandiku omavalitsusüksustest

Eespool olevast analüüsist on näha, kui erinev on 7–16- ja 17–26-aastaste vanuserühma käitumine siserändes. Üldiselt on kõigi vanuserühmade rändes erinevusi, erinev on ka vanuserühmade rändeintensiivsus ehk see, kui palju mingist vanuserühmast inimesi üldse osaleb rändes. Vanuserühmade ränne kokku on koguränne. See näitab, kuhu inimesed saavad ja kust lahkuvad.

2017. aastal oli negatiivne siserände saldo suurim Tartu (siserände saldo –779), Narva (–405), Kohtla-Järve (–350), Paide (–181) ja Viljandi (–139) linnas. Siserände saldo oli kõige suurem Tallinna linnas (1420) ning Rae (716), Viimsi (605) ja Kambja (361) vallas.

Kogurahvastiku siserände saldokordaja oli positiivne 24 omavalitsusüksuses ja negatiivne 55-s. Kaardilt 3 on näha, et rahvastik suurenes peamiselt Eesti kahe olulisema keskuse ümbruses: Tallinna ja Tartu tagamaal. Väike kasv oli ka Rapla maakonnas Kohila vallas, kuid seal suurenes rahvastik siiski elanikkonna lisandumise tõttu Tallinna tagamaale, mitte Rapla linna omale. Võru, Pärnu, Kärda ja Rakvere linn on ilmselt ise suurendanud oma tagamaade rahvastikku. Ülejäänud maakonnakeskuste lähivaldade rahvastik ei suurenenud. Siserände tõttu suurenes ka mitme Eesti omavalitsusliku väikesaare elanikkond, kuid rahvastikuregistri andmeist ei selgu, kui palju see tuleneb vormistusest ja paljud tegelikult saartele elama kolisid. 2017. aasta andmetel suurenes kõige kiiremini Luunja, Ruhnu, Rae, Kambja, Muhu ja Viimsi valla elanikkond – iga 20–30 elaniku kohta lisandus siserände tõttu üks inimene.

KAART 3. SISERÄNDE SALDOKORDAJA OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Siserände tõttu vähenes rahvastik kõige rohkem Kadrina vallas, Loksa linnas ja Saarde vallas. Iga 40–50 inimese kohta lahkus neis omavalitsusüksustes üks inimene. Kuigi üldjoontes on näha, et enamik Eesti omavalitsusüksusi kaotab elanikkonda väljarände tõttu, on paljudel juhtudel suhtarvude erinevus väike. Näiteks oli siserände saldokordaja väiksem kui –10 vaid 14 omavalitsusüksuses. Pooltest Eesti omavalitsusüksustest lahkus vähem kui üks elanik 100 kohta ja neist omakorda pea pooltest lahkus vähem kui üks elanik 200 kohta.

Pealinna rahvastik suurenes 2017. aastal siserände tõttu: 300 elaniku kohta lisandus üks inimene. Teised Eesti olulised keskuslinnad aga kaotasid oma elanikke: kõige vähem Pärnu, kuid Tartu ja Jõhvi kaotasid kõige enam ehk ühe inimese 125 elaniku kohta. Põhjused on erinevad – Pärnu eeslinnastumine jääb nüüd enamasti omavalitsusüksuse piiridesse, kuid Tartu eeslinnastumises on endise Tähtvere valla kõrval teisi olulisemaid piirkondi, kuhu Tartust kolitakse. Jõhvis eeslinnastutakse enamasti valla sees, kuid maakonnast lahkujate osatähtsus on suurem. Seetõttu kaotab Jõhvi elanikkonda.

Välisrändest võidavad noori peamiselt Tallinn ja Tartu

Eesti rahvaarv on paaril viimasel aastal rände tõttu suurenenud. 2017. aastal oli Eesti välisrände saldo 5258 inimese võrra positiivne. Noorte rändesaldo oli sellest ligi veerand: 7–26-aastaseid saabus 1237 inimest rohkem kui lahkus. Järgnevas piirkondlikus analüüsis vaadeldakse ainult neid välisrändes osalenuid, kelle elukoht Eestis on teada. Teadmata elukoha tõttu jääb edasisest analüüsist välja 265 isikut. Noorte vanuserühmas ei ole eriti teadmata elukohaga inimesi, 7–26-aastaste seas oli teadmata elukohaga isikute rändesaldo negatiivne (–6).

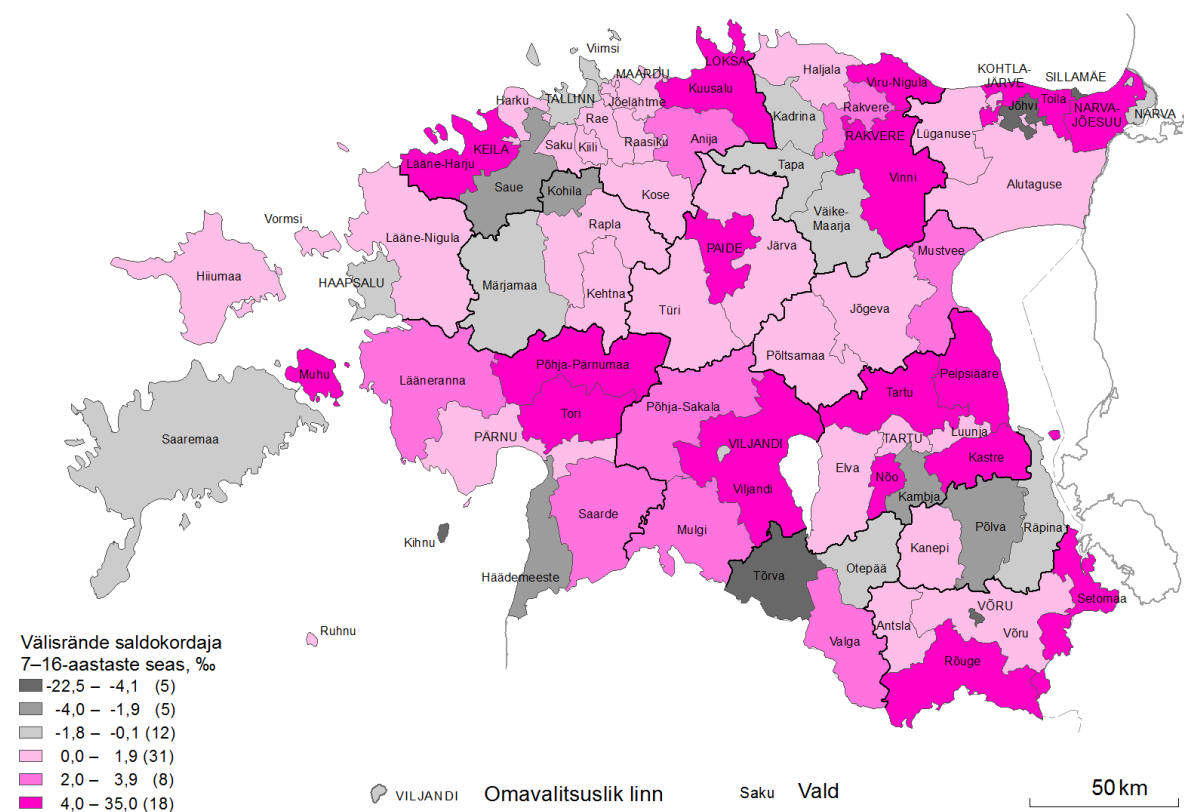
Välisrände intensiivsus oleneb inimeste vanusest ja soost. 7–16-aastased osalevad välisrändes palju vähem kui järgmine vanuserühm ehk 17–26-aastased. 2017. aastal moodustasid nooremas vanuserühmas nii siserändes kui ka väljarändes osalejad kogu vanuserühma suuruselt 0,5% ja seetõttu oli nende välisrände saldo enam-vähem tasakaalus (15). 17–26-aastased siserändajad moodustasid 2,7% vanuserühma suuruselt ja väljarändajad 1,8%. Positiivse rändesaldo tõttu suurenes selle vanuserühma rahvastik 0,9% ehk 1228 inimese võrra. 2017. aastal moodustasid siserändajad kogurahvastikust 1,3%, väljarändajad 0,9%. Välisrände saldo järgi suurenes rahvastik 0,4%.

Meeste ja naiste rändeaktiivsus on vanuseti erinev. 2017. aastal ei olnud nooremas, 7–16-aastaste vanuserühmas soolist erinevust. 17–26-aastaste hulgas oli siserändes mehi ja naisi üsna võrdselt, kuid väljarändes oli naisi mõnevõrra rohkem. Seepärast suurenes rände tõttu 17–26-aastaste meeste arv 1,0% ja naiste oma 0,7%. Kogurahvastikus on mehed nii aktiivsemad sisse- kui ka väljarändajad ja saldo järgi suureneb nende arv naistest enam: 2017. aastal suurenes meeste arv rände tõttu 0,6% ja naiste oma 0,2%. Järelikult vahetavad vanemate vanuserühmade mehed elukohta üle riigipiiri rohkem kui naised.

2017. aastal võitsid välisrändest noori juurde kõige rohkem Tartu linn ja Tallinn (mõlemad üle 700). Välismaale läks kõige rohkem noori Narva, Sillamäe ja Võru linnast, kus välisrände saldo jäi vahemikku –17 kuni –45. Proportsionaalselt võitsid noori kõige rohkem Tartu linn ja Setomaa vald ning kaotasid Häädemeeste vald, Loksa linn, Antsla vald ja Sillamäe vald.

7–16-aastaste välisrännet eraldi vaadeldes lahkus 2017. aastal 22 omavalitsusüksusest rohkem inimesi kui sinna saabus. Välisränne oli tasakaalus või puudus 14 omavalitsusüksuses ja rahvastikku võitsid juurde rohkem kui pooled ehk 43 omavalitsusüksust (kaart 4). Välisrändest võitsid selles vanuserühmas enam Setomaa, Põhja-Pärnumaa ja Muhu vald. Proportsionaalselt oli kõige enam lahkujaid Kihnu ja Tõrva vallas, Sillamäe linnas ning Jõhvi vallas. Kuna absoluutarvudes on välisrände saldo väärtus üle 10 ainult kahes omavalitsusüksuses (Tartu ja Rakvere linnas) ja alla –10 samuti kahes (Tallinna ja Narva linnas), siis seda teemat põhjalikumalt ei analüüsita.

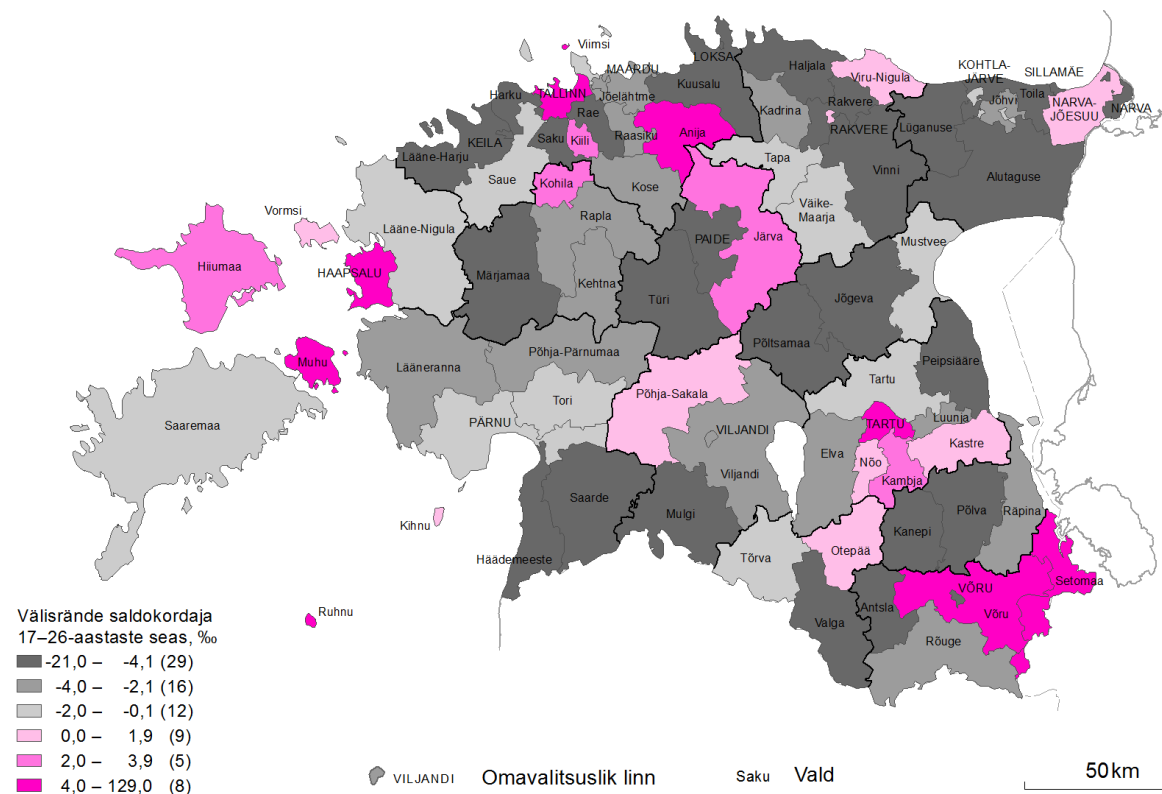
KAART 4. NOORTE (7–16-AASTASED) VÄLISRÄNDE SALKOKORDAJA OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

17–26-aastased noored osalevad välisrändes palju enam. 2017. aastal saabus välismaalt Tallinna 777 ja Tartu 707 selles vanuserühmas inimest rohkem kui neist linnadest lahkus. Negatiivsed näitajad olid mitu korda väiksemad – Narva linna 17–26-aastaste välisrände saldo oli –34, ülejäänutel vähem (Lääne-Harju vallas –13, Võru linnas ja Rae vallas –12). Välisrände saldokordaja oli suurim Ruhnu vallas, Tartu linnas, Setomaa vallas ja Tallinnas (kaart 5). Ruhnu on väike omavalitsusüksus, kuhu tegelikult saabus vaid kaks inimest rohkem kui sealt lahkus. Tartu linna saabus aasta jooksul välismaalt umbes üks 17–26-aastane 16 kohta, Tallinna aga üks 60 kohta. Rändekadu oli suurim Loksa linnas, Häädemeeste, Antsla ja Rakvere vallas. Välisrände saldo oli selles vanuserühmas negatiivne 57 omavalitsusüksuses, ränne oli tasakaalus neljas ja rändesaldo oli positiivne 18 omavalitsusüksuses.

KAART 5. NOORTE (17–26-AASTASED) VÄLISRÄNDE SALDOKORDAJA OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 2017

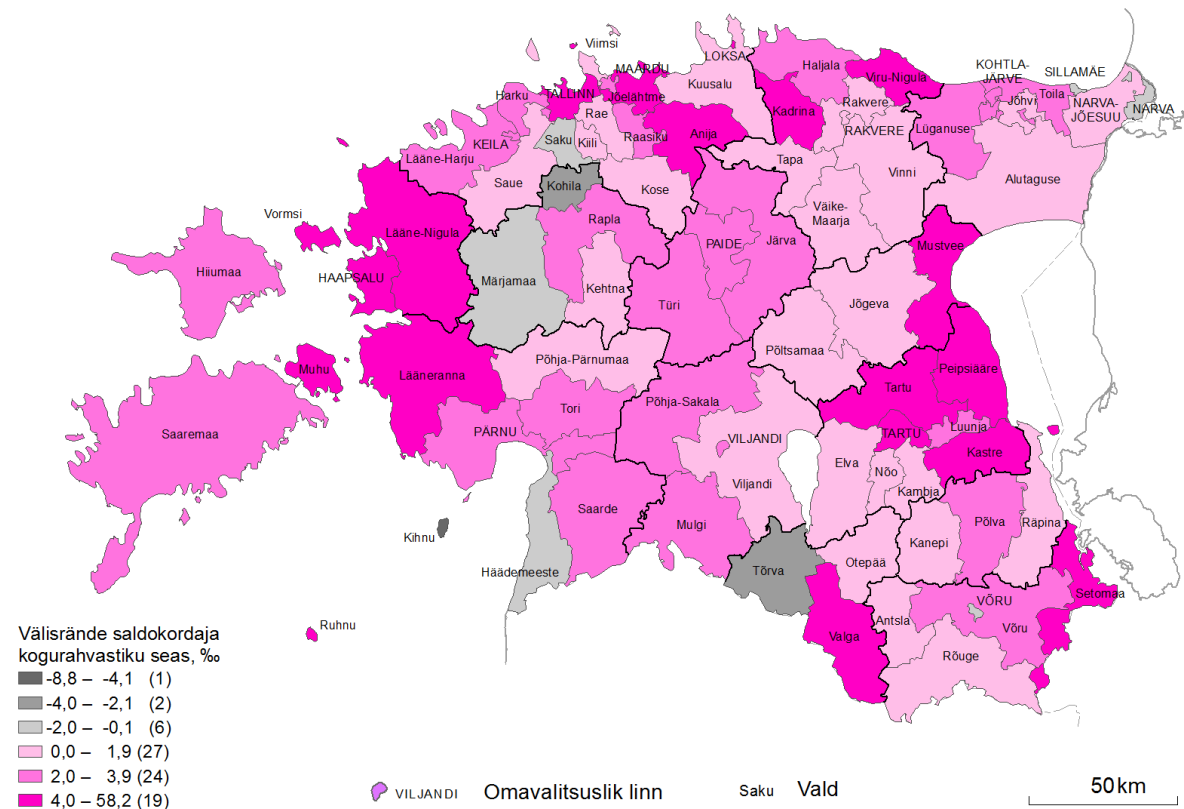

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Kui vaadelda 17–26-aastaseid mehi ja naisi eraldi, siis olid positiivse välisrände saldoga omavalitsusüksused soo järgi enamasti sarnased. Näiteks omavalitsusüksustes, kus meeste rändesaldo kordaja oli üle 10, oli samasugune ka naiste näitaja, erandid on vaid Viru-Nigula vald, Haapsalu linn ja Hiiumaa vald. Ja vastupidi, omavalitsusüksustes, kus naiste arv suurenes välisrände tõttu üle 10 inimese tuhande kohta, oli meeste saldo negatiivne vaid Põhja-Sakala vallas.

Kokkuvõttes võitis välisrändest elanikke 70 omavalitsusüksust ja kaotas vaid 9. Kõige rohkem elanikke kaotasid Narva (–79) ja Sillamäe (–20) linn ning Kohila ja Tõrva (mõlemal –16) vald. Välisrände saldo oli suurim Tallinnas – üle 2500 inimese saabus enam kui lahkus. Tartu välisrände saldo oli natuke alla tuhande, ülejäänud üksustes aga tunduvalt väiksem. Üle saja lisasaabuja oli veel vaid Pärnu linnas. Rändesaldo kordaja oli suurim Ruhnu, Setomaa ja Muhu vallas ning väikseim Kihnu, Tõrva ja Kohila vallas (kaart 6).

KAART 6. VÄLISRÄNDE SALDOKORDAJA OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Kogurännet mõjutab põhiliselt siseränne

2017. aastal osales siserändes üle 35 000 inimese ja välisrändes ligi 30 000. Kokku on see 4,9% rahvastikust. Noortest osales rändes 6,2%. Võrreldes kogurahvastikuga oli 17–26-aastaste ränne tunduvalt suurem (9,0%) ja 7–16-aastaste oma väiksem (3,4%). Kuigi sise- ja välisrändes osalenud inimeste arv ei olnud 2017. aastal väga erinev, mõjutas siseränne omavalitsusüksuste kogurännet välisrändest märksa rohkem. Eesti siserände saldo on null – kõik rändes osalejad jäävad Eestisse ja lisanduvad kuhugi omavalitsusüksusesse. Välisrände mõju omavalitsusüksuse rahvaarvule väljendab peamiselt rändesaldo. Siin on kokkuvõttes mõju väiksem, sest Eestist lahkuvad vähendavad siserände toimet. Seda kinnitab ka kogurände analüüs. Vaadeldes, millised omavalitsusüksused võivad või kaotavad rände tõttu kõige rohkem rahvastikku, on tulemus siserändega üsna sama.

Mõlemaid rändeliike koos vaadates võitsid 2017. aasta elukohavahetuste andmete rändesaldo kordaja järgi Eestis kõige rohkem elanikke Ruhnu, Luunja, Muhu, Rae ja Kambja vald. Rändesaldo kordaja oli kõige väiksem Tõrva, Kadrina ja Saarde vallas ning Loksa ja Paide linnas. Need samad omavalitsusüksused olid nii siserände saldokordaja pingerea positiivse kui ka negatiivse otsa esimese viie hulgas.

Noorte rändesaldo kordaja oli kõige suurem Ruhnu, Luunja ja Muhu vallas ning Tallinna linnas. Need olid ka siserände kasvukiiruse pingerea kuue esimese omavalitsusüksuse hulgas. Noorte rändesaldo kordaja oli väikseim Loksa linnas, Tõrva, Saarde ja Lügane vallas. Need üksused olid ka siserändes kuue kiiremini väheneva omavalitsusüksuse hulgas.

Huvi korral saab konkreetse omavalitsusüksuse rändesaldoga (sh eraldi ka sise- ja välisrände saldo) tutvuda omavalitsusüksuse põhinäitajate lehel (vt alates lk 111).

KOKKUVÕTE

Peatükis analüüsiti 2017. aasta andmete põhjal Eesti noorte sise- ja välisrännet. Kuna noorte rändeaktiivsus ja põhjused sõltuvad vanusest, käsitleti neid kahes kümneaastas vanuserühmas: 7–16- ja 17–26-aastased. Noorte rännet võrreldi ka kogurahvastiku rändega, käsitleti ka seda, kuidas mõjutavad vanuserühmad kogurahvastiku rände trende. Kui teha analüüsi ühe aasta andmete põhjal, siis tuleb väikeste üksuste korral arvestada, et rände trend võib üksikjuhtude tõttu erineda pikaajalisest keskmisest.

Analüüs näitas, et kahe noorte vanuserühma ränne on väga erinev. Kui vaadelda rändes osalenute osatähtsust ehk rände intensiivsust, siis on noorema vanuserühma esindajad vanematest hulga passiivsemad elukohavahetajad. 7–16-aastased osalesid siserändes poole vähem kui 17–26-aastased, välisrändes oli neid pea viiendik vanema vanuserühma osatähtsusest. Välisrändes oli 7–16-aastaste ränne tasakaalus ehk saabu- ja lahkujaid oli enam-vähem võrdselt, kuid 17–26-aastaste vanuserühma saabus tunduvalt rohkem kui lahkus ja neid oli ligi veerand kõigist 2017. aastal Eestisse sisse- ja välisrändevälislastest. 17–26-aastaste suurt rändeaktiivsust näitab rändes osalejate osatähtsus nende vanuserühmas. 2017. aastal oli see 9%, kogurahvastikust osales rändes ligi 5%.

Erines ka kahe noorte vanuserühma siserände suund: kuni 16-aastased vahetasid elukohta koos vanematega ja eeslinnastusid, vähemalt 17-aastased noored läksid elama peamiselt pealinna. Üldjoontes on kahe noorte vanuserühma ja kogurahvastiku siserände suundumus sama – inimesed kolivad peamiselt Tallinna ja Tartu ümbruses. Elanike arv väheneb maakondade äärealadel (eriti need kohad, mis on suurematest keskustest suhteliselt kaugel) ja Ida-Virumaa omavalitsusüksustes. Rände tõttu väheneb pea kõigi maakonnakeskuste rahvastik nii 7–16-, 17–26-aastaste kui ka kogurahvastiku hulgas. Erand on mõnes omavalitsusüksuses vaid kõige noorem vanuserühm – nende rändesaldo on positiivne mitmes maakonnakeskusega üksuses, kus keskuslinn on ühinenud naabervaldadega. Erand on ka Tallinna linn, mis suurenes rände tõttu kogurahvastiku ja 17–26-aastaste arvestuses, kuid kus vähenes kõige noorema käsitletud vanuserühma (7–16-aastaste) hulk.

Välisrändest võidavad peamiselt Tallinna ja Tartu linn. Teistes omavalitsusüksustes on välisrände mõju rahvaarvule kõigis vanuserühmades mitu korda väiksem. Kõige rohkem kaotas välisrände tõttu rahvastikku Narva linn. Mõneti erinesid ülejäänud käsitletud vanuserühmadest 17–26-aastased: kui üldjoontes saab enamik omavalitsusüksusi välisrändest elanikke juurde, siis selle vanuserühma rahvaarv valdavalt vähenes.

Noorte osalus hariduses ja haridusvõimalused

EVE TELPT

Ehkki elukestev õpe on järjest levinum, omandatakse suur osa haridusest just noorena. Nooreikka jõudes on õppimine suisa seadusega pandud kohustus. Isik muutub koolikohustuslikuks, kui ta on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit seitsmeaastaseks, ja see kohustus säilib kuni põhihariduse omandamiseni või 17-aastaseks saamiseni.¹ Põhihariduse omandamine on tänapäeval siiski ainult miinimum, mida üldjuhul ei peeta piisavaks. Ühiskond ootab, et noored omandaksid peale põhiteadmiste ka elukutse, mis aitaks neil edukamalt tööturul konkureerida.

Omandatud haridus mõjutab peale inimese võimaluste ka piirkondlikke olusid. Ettevõtjale on oluline, et tal on piirkonnas vajalike oskuste ja teadmistega töötajad. Kohalikule omavalitsusele on tähtis, et elanikud tulevad enda elatamisega ise toime. Piirkondlikud olud võivad mõjutada ka hariduse omandamist, sest haridustee jätkamine eeldab nii noore soovi edasi õppida kui ka seda, et on võimalus õppida (haridusvõimaluste kättesaadavus, perekonna rahalised võimalused jpm).

Peatükk annab piirkondliku ülevaate sellest, kui paljud 7–26-aastastest noortest õpivad ja millisel haridustasemel, kus ja kui palju on õppeasutusi, milline on noorte omandatud haridustase, kui paljud katkestavad õpingud. Peatükk keskendub eelkõige formaalharidusele ehk üldharidus-, kutse- ja kõrgkoolides omandatavale haridusele, aga põgusalt käsitletakse ka noorte osalust koolitustel.

Metoodika

Haridusandmete keskne allikas on Eesti hariduse infosüsteem (EHIS). Sellest riiklikust registrist pärineb suurem osa peatüki andmetest: õpilased², katkestajad ja õppeasutused. Õpilaste ja õppeasutuste kohta on esitatud 2017/2018. õppeaasta andmed (seisuga 10. november 2017). Aasta jooksul katkestanute välja selgitamiseks on kasutatud 2016/2017. õppeaasta õpilaste andmeid.

Kõik õpilaste kohta esitatavad andmed näitavad isikute, mitte õppimiste arvu. Isik on EHIS-es kirjas mitu korda, kui ta õpib korraga mitmel haridustasemel või sama haridustaseme mitmel erialal. Mitmel haridustasemel õppivad isikud üldjuhul omandavad korraga kas kutse- ja kõrgharidust või üldkesk- ja kutseharidust. Igale isikule ühe haridustaseme määramiseks järjestati õppimised haridustaseme alusel nii: 1. kõrgharidus, 2. kutseharidus, 3. üldharidus.

Kui üldjuhul avaldatakse õpilaste andmeid nende vanusest sõltumata, siis siin analüüsis on lähtutud ametlikust noore määratlusest ja käsitletud 7–26-aastaseid õppureid. Seetõttu võivad aruandes esitatud õpilaste arv ja muud andmed erineda Statistikaameti andmebaasis, haridusstatistika andmebaasis Haridussilm või mõnes muus allikas avaldatud andmetest. Õpilaste vanus on 1. oktoobri seisuga, sest enne 1. oktoobrit 7-aastaseks saavad lapsed peavad septembris kooli minema, pärast 1. oktoobrit sündinud lapsed lähevad üldjuhul aga kooli järgmisel õppeaastal.

Õpilase elukoha ja emakeele teada saamiseks on EHIS-e andmed ühendatud Statistikaameti rahvastikubaasiga. Elukoha andmed on 2018. aasta 1. jaanuari seisuga, õpilaste emakeele andmed aga 2017. aasta 1. jaanuari seisuga, sest analüüsi tegemise ajal ei olnud uuemad emakeele andmed veel saadaval. Haridusnäitajate esmane andmestik on EHIS, st arvesse on võetud kõik EHIS-es olevad õppurid, sõltumata sellest, kas nende andmed on rahvastikubaasis. Piirkondlike andmete

¹ Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus: <https://www.riigiteataja.ee/akt/PGS>

² Aruandes kasutatakse termineid „õpilane“, „õppur“ ja „õppija“ sünonüümidenä.

(omavalitsusüksus, maakond, piirkond) esitamisel on õpilaste ja katkestajate ülevaade elukohapõhine, õppeasutuste ülevaade aga õppeasutuse asukoha põhine.

Põhikooli- ja gümnaasiumiõpilaste koolitee pikkuse ruumianalüüs on tehtud 2016/2017. õppeaasta kohta, kasutades Maa-ameti õppeasutuste asukohaandmeid seisuga 8. detsember 2016. Õpilaste andmed on pärit EHIS-est (seisuga 31. detsember 2016), rahvastiku- ja elukohaandmed Statistikaameti rahvastikubaasist (seisuga 1. jaanuar 2017) ja teede kiht Maa-ameti Eesti topograafia andmekogust (seisuga 1. jaanuar 2017). Analüüsist jäeti välja täiskasvanute gümnaasiumid ja üle 19-aastased õppurid. Ruumianalüüsiks kasutati kaarditarkvara ArcMap tööriista „Network analyst – New Route“.

Kõrgeima omandatud haridustaseme andmed pärinevad Statistikaameti andmebaasist, kus on ühendatud 2018. aasta 1. jaanuari seisuga rahvastiku ja kõrgeima haridustaseme andmed. Kõrgeim haridustase on arvutatud EHIS-e, elamislubade ja töölubade registri, riigi personali- ja palgaarvestuse andmekogu, 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse ning rahvastikuregistri andmete põhjal.

Peale kõiksete registriandmete on hariduse peatükis ka paar näitajat, mis tuginevad Eesti tööjõu-uuringu (ETU) andmetele. Kuna tegemist on valikuuringuga, saab sealseid noorte andmeid analüüsida ainult piirkonniti, mitte detailsemalt.

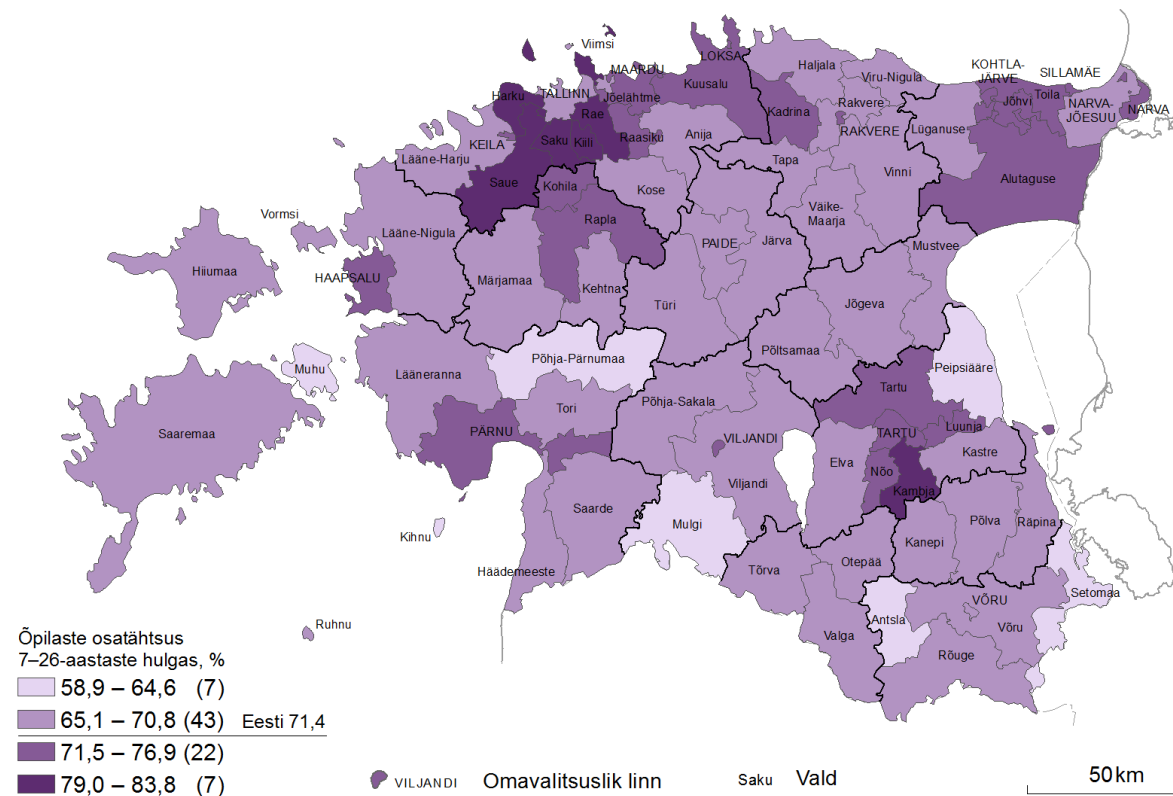
Õppivate noorte osatähtsus on suurim Tallinna lähiümbruse valdades

2017/2018. õppeaastal õppis 7–26-aastastest noortest 71,4% kas üldharidus-, kutse- või kõrgkoolis. Eestis oli 195 005 selles vanuses tasemeõppurit, sh 97 783 meest ja 97 222 naist. Piirkondlikku ülevaadet lugedes tasub kindlasti pidevalt meeles hoida, et õpilaste arv ja osatähtsus sõltuvad väga palju nii noorte arvust kui ka nende vanusjaotusest. Teatud vanuseni on hariduse omandamine noorte põhitegevus, aga hiljem hakkab see konkureerima palgatöö, pere loomise ja teiste tegevustega. Seega, mida nooremad on omavalitsusüksuses elavad noored, seda suurema tõenäosusega on seal palju õppureid. Õppurite arvu omavalitsusüksuses mõjutab ka õppeasutuste paiknemine, ennekõike kutse- ja kõrgharidustasemel.

Kõige rohkem oli 7–26-aastaseid õpilasi suurte omavalitsusüksuste elanike hulgas: Tallinnas 60 011, Tartu linnas 16 300, Pärnu linnas 7656, Narva linnas 7206, Saaremaa vallas 4360 ja Kohtla-Järve linnas 4340. Nende kuue omavalitsusüksuse õpilased hõlmasid üle poole (51,2%) kõikidest Eesti 7–26-aastastest õppuritest. Tallinna elanikud üksi moodustasid juba 30,8%. Teine äärmus on väikesaared, kus omavalitsusüksuse elanike seas oli 2017/2018. õppeaastal ainult kahekohaline arv noori õppureid (Ruhnu vallas 14, Vormsi vallas 34, Kihnu vallas 81). Omavalitsusüksuseid, mille elanike hulgas oli alla tuhande õpilase, oli 35.

Et omavalitsusüksuste rahvaarv on väga erinev, annab piirkondlikest eripäradest parema pildi õpilaste osatähtsus. Õpilaste osatähtsus 7–26-aastaste elanike hulgas oli kõige suurem Tallinna lähiümbruse valdades: Rae vallas 83,8%, Harku vallas 83,2%, Viimsi vallas 82,5%, Kiili ja Saku vallas kummaski 81,5% (kaart 1). Eesti keskmisest suurem õppurite osatähtsus oli 29 omavalitsusüksusel. Kõige väiksema õpilaste osatähtsusega valdades jäi see näitaja alla 60%: Setomaa vallas õppis 58,9% noortest ja Kihnu vallas 59,1%. Alla 65% oli õpilaste osatähtsus veel Põhja-Pärnumaa, Mulgi, Peipsiääre, Muhu ja Antsla vallas. Maakonniti oli õpilaste osatähtsus Eesti keskmisest suurem vaid Tartumaal (72,6%) ja Ida-Virumaal (72,1%). Neile järgnes Harjumaa, kus oli õppureid 71,1%. Kõige väiksem oli õppivate noorte osatähtsus Võru- (66,1%), Valga- (66,3%) ja Hiiumaal (66,6%). See näitab ilmekalt, et ainult maakondi võrreldes ei pruugi piirkondlikud erinevused hästi välja paista.

KAART 1. ÕPILASTE OSATÄHTSUS 7–26-AASTASTE NOORTE HULGAS OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 2017/2018

ALLIKAS: EHIS, STATISTIKAAMET

Lihtsustades võib noored haridusmaastikul jagada kaheks: seaduse järgi peavad 7–16-aastased haridust omandama, 17–26-aastaste jaoks aga on haridus üks valikuvõimalus. Joonisel 1 on esitatud nende vanuserühmade võrdluses ülevaade noorte osalusest hariduses.

2017/2018. õppeaastal õppis 7–16-aastastest 97,2%. Neid, kes ei õppinud, oli selles vanuserühmas kokku 3862. Selle põhjal ei saa siiski öelda, et neid noori, kes ei täitnud koolikohustust, oli 3862 (2,8%), sest nende hulgas võis olla ka neid, kes on põhihariduse juba omandanud. Kahes omavalitsusüksuses oli 7–16-aastaste õppurite osatähtsust teistega võrreldes märgatavalt väiksem: Setomaa vallas 88,0% ja Narva-Jõesuu linnas 88,8%. Kuna praegune analüüs ei näita, mis on selle põhjused, siis tuleks neid eripärasid eraldi uurida. Madalate näitajatega paistsid veel silma Valga vald (94,2%), Narva linn (94,7%), Sillamäe linn (94,9%), samuti Tallinn (95,6%). Alla 98% jäi õppurite osatähtsust 7–16-aastaste seas 29 omavalitsusüksuses.

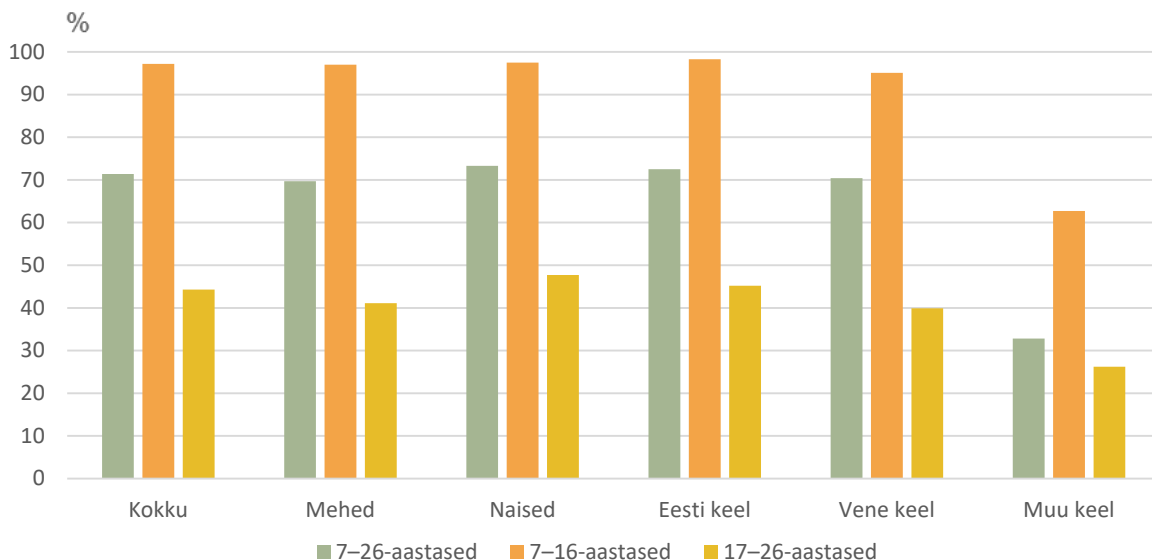
Kui enamik 7–16-aastastest õppis, siis 17–26-aastastest õppisid vähem kui pooled (44,3%). Ainult viies omavalitsusüksuses oli selles vanuserühmas õppurite osatähtsust üle 50%: Ruhnu vallas 56,3%, Viimsi vallas 53,8%, Harku vallas 52,9%, Toila vallas 51,5% ja Kambja vallas 51,2%. Kolmandikus omavalitsusüksustest aga jäi 17–26-aastaste õppurite osatähtsust alla 40%. Kõige väiksem oli see näitaja Lääne-Nigula, Anija (mõlemas 35,4%), Viru-Nigula (35,5%) ja Järva (35,7%) vallas.

Naiste seas oli hariduses osalemise määr 2017/2018. õppeaastal 3,6% võrra kõrgem kui meeste hulgas. 7–26-aastastest meestest õppis 69,7% ja naistest 73,3%. Erandid olid vaid kaks omavalitsusüksust (Loksa linn ja Tallinn), kus hariduses osalemine oli hoopis meestel veidi kõrgem. Suurimad naiste ja meeste vahelised erinevused olid üle kümne protsendipunkti: Kihnu vald (naiste

osalus 15,8% võrra suurem), Peipsiääre vald (13,4), Kanepi vald (13,0), Lääne-Nigula vald (12,3), Otepää ja Mustvee vald (kummaski 11,9), Lääneranna vald (11,3), Viljandi vald (11,1), Lügánuse vald (11,0), Põhja-Sakala vald (10,8), Jõhvi vald (10,1). Meeste ja naiste osalus hariduses on erinev eelkõige vanemas vanuserühmas. Koolikohustuslikus eas noorte hulgas oli õpilaste osatähtsus sõltumata soost väga suur: naistest õppis 97,5% ja meestest 97,0%. Vanuserühmas 17–26 oli aga õppurite osatähtsus naistel 6,6% võrra suurem kui meestel – naistest õppis 47,7% ja meestest 41,1%.

Emakeele järgi noori õppureid võrreldes tuleb meeles pidada, et keelerühmad on Eestis väga erineva suurusega. 2017/2018. õppeaastal oli eesti emakeelega õppureid 143 157 ja nad hõlmasid 73,4% kõikidest 7–26-aastastest õpilastest. Vene emakeelega õppureid oli 46 787 ehk ligi neljandik (24,0%). Muu emakeelega õppureid oli 2978, mis moodustas vaid 1,5% kõikidest õpilastest. Peale selle oli pea sama palju (1,1%) ka neid, kelle emakeel ei olnud teada. Eesti ja vene emakeelega noorte hulgas oli õppijate osatähtsus üsna sarnane: eestikeelsetest noortest õppis 72,5% ja venekeelsetest 70,4%. Muu emakeelega noortest seevastu õppis ainult kolmandik (32,8%). Ka selles valdkonnas oleks vaja põhjuste mõistmiseks põhjalikumat analüüsi.

JOONIS 1. ÕPILASTE OSATÄHTSUS VANUSERÜHMA, SOO JA EMAKEELE JÄRGI, 2017/2018

ALLIKAS: EHIS, STATISTIKAAMET

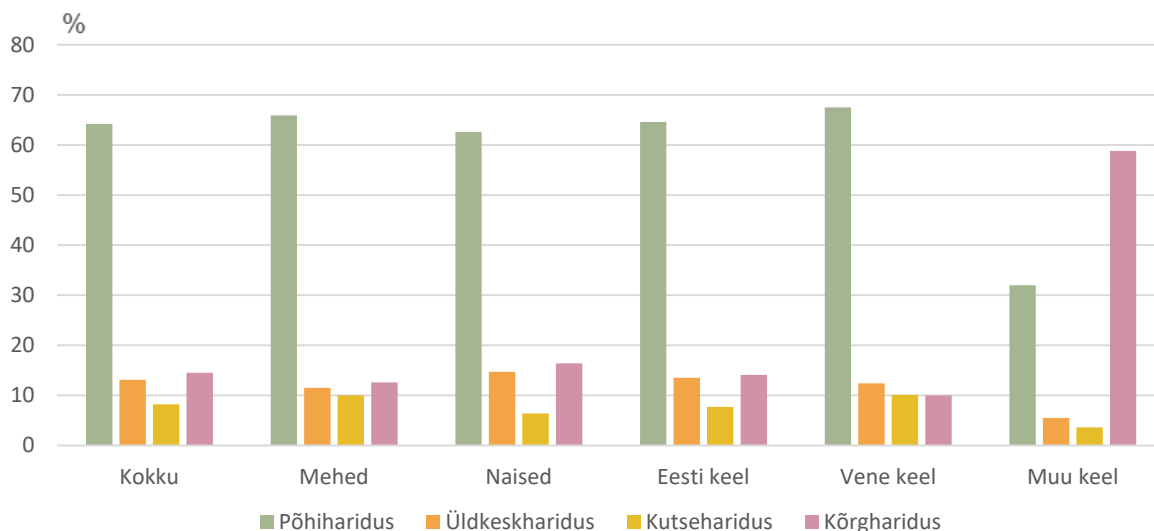
Haridustee peamiste valikukohtadeni jõuab noor pärast põhihariduse omandamist

Õppurite seas on selges ülekaalus põhihariduse omandajad. 2017/2018. õppeaastal omandas 7–26-aastastest õppuritest 64,2% põhiharidust, 13,1% üldkeskharidust, 8,2% kutseharidust ja 14,5% kõrgharidust (joonis 2). Meeste ja naiste võrdluses ei ilmnenu põhikoolieas suuri erinevusi (põhikooli õpilaste osatähtsus vastavalt 65,9% ja 62,6%), aga hilisemal haridusteel tehtud valikud olid mõnevõrra erisugused. Suurimad olid erinevused kutsehariduses – meessoost õpilastest omandas iga kümnes (10,0%) kutseharidust, naistest aga 6,4%. Naiste hulgas seevastu oli meestest enam üldkeskharidust (vastavalt 14,7% ja 11,5%) ja kõrgharidust (16,4% ja 12,6%) omandavaid noori.

Eesti- ja venekeelsete noorte erinevad valikud avalduvad eelkõige pärast üldhariduse omandamist. Eesti emakeelega noorte hulgas oli kõrgkooli õppureid peaaegu kaks korda rohkem kui kutsekooli

õppureid (vastavalt 14,1% ja 7,7% õpilastest). Venekeelsete noorte seas aga oli kõrg- ja kutsehariduse omandamine võrdselt levinud (10,0% ja 10,1%). Muu emakeelega õpilaste jaotus oli hoopis teistsugune – rohkem kui pooled (58,8%) omandasid kõrgharidust.

JOONIS 2. NOORED (7–26-AASTASED) ÕPILASED HARIDUSTASEMETI SOO JA EMAKEELE JÄRGI, 2017/2018

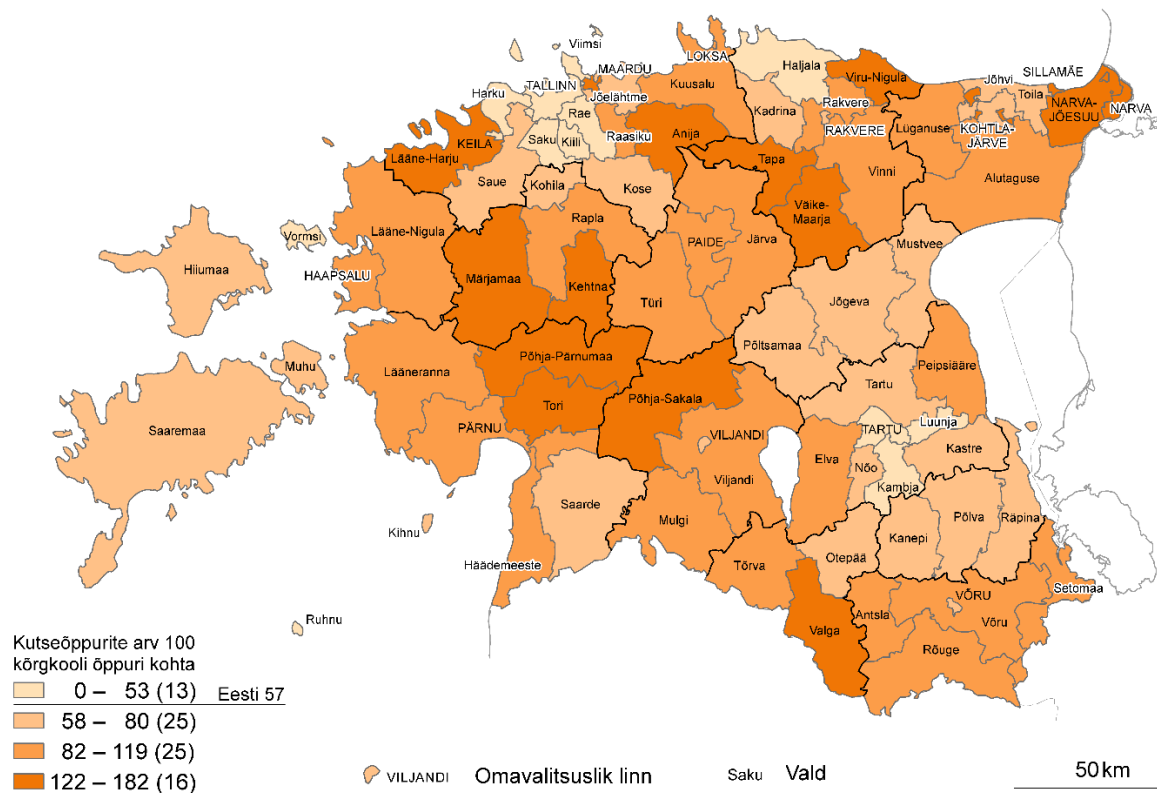

ALLIKAS: EHIS, STATISTIKAAMET

Haridustasemete jaotuse alusel ei ole mõistlik omavalitsusüksuseid järjestada ega neile selle põhjal hinnanguid anda, sest üldhariduse (eriti põhihariduse) omandajate osatähtsus sõltub paljuski omavalitsusüksuses elavate noorte vanusjaotusest. Enne teatud vanusesse jõudmist ja madalamate haridustasemete läbimist ei ole võimalik kõrgemateni jõuda. Kõigil, kes on huvitatud mõne konkreetse omavalitsusüksuse õppurite jaotusest haridustasemeti, on võimalik sellega tutvuda omavalitsusüksuse põhinäitajate lehel (vt alates lk 111).

Üks võimalus, kuidas saada hariduseelistuste piirkondlikku ülevaadet, on kõrvutada kutse- ja kõrghariduse õppureid. Eestis on kõrghariduse omandajaid märksa rohkem kui kutsehariduse omandajaid. 2017/2018. õppeaastal oli kõrgkoolides kokku 28 235 noort õppurit ja kutsekoolides 16 031 ehk ligikaudu 57 kutseõppurit iga 100 kõrgkooli õppuri kohta. Kaardilt 2 on näha, et selline suundumus ei kehti kõikjal Eestis. 2017/2018. õppeaastal oli 26 omavalitsusüksust, kus 7–26-aastaste hulgas oli kutseõppureid kõrgkooli õppuritest rohkem. Kõige suurem oli nende ülekaal Sillamäe linnas (182 kutseõppurit 100 kõrgkooli õppuri kohta), Anija vallas (176), Lääne-Harju vallas (174), Märjamaa vallas (173) ja Maardu linnas (170). Maakonniti vaadates paistab kutseõppurite ülekaalu poolest silma eelkõige Ida-Viru maakond (136 kutseõppurit 100 kõrgkooli õppuri kohta). Kõrgkooli õppurite ülekaal oli suurim Tartu ja Harju maakonnas, kus kummaski oli ainult 41 kutseõppurit 100 kõrgkooli õppuri kohta. Tartu linnas ja Tallinnas oli kõrgkooli õppurite ülekaal veelgi suurem (vastavalt 31 ja 34 kutseõppurit 100 kõrgkooli õppuri kohta).

KAART 2. KUTSE- JA KÕRGHARIDUSE SUHE 7–26-AASTASTE ÕPILASTE SEAS OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 2017/2018

ALLIKAS: EHIS, STATISTIKAAMET

Põhiharidust saab omandada igas omavalitsusüksuses, gümnaasiumid koonduvad keskustesse

Formaalharidust omandatakse õppeasutustes õppekava alusel. Õppeasutused liigitatakse neis omandatava hariduse ülesannete ja tasemete järgi.³ Analüüsi keskmes on piirkondlik võrdlus omavalitsusüksuse tasandil, seega keskendub ülevaade eelkõige üldharidust andvatele õppeasutustele ehk põhikoolidele ja gümnaasiumidele. Kutse- ja kõrgharidusasutuste puhul ei eeldata võimalikult kodulähedast asukohta, mistõttu ei ole põhjust neile siin põhjalikult keskenduda.

2017/2018. õppeaastal oli Eestis 351 põhikooli, 181 gümnaasiumit (neist 166 statsionaarse õppevormiga), 33 kutse- ja 20 kõrgkooli. Siin statistikas ei kajastu õppeasutuste filiaalid. Õppeasutuste arvud näitavad väga selgelt, et mida kõrgem on haridustase, seda vähem on õppeasutusi. Väiksem õppeasutuste arv omakorda tingib selle, et kõrgematel haridustasemetel on õppeasutused rohkem koondunud keskustesse. Kui filiaalid kõrvale jätta, oli 2017/2018. õppeaastal kõrgkoolide (ülikoolid ja rakenduskõrgkoolid) ainult neljas ja kutsekoole 19 omavalitsusüksuses. 90% kõrgkoolide keskne asukoht oli Tallinnas või Tartus (vastavalt 12 ja 6 kõrgkooli). Väljaspool neid linnu asusid ainult Eesti Lennuakadeemia (Kambja vald) ja Lääne-Viru Rakenduskõrgkool (Vinni vald). Kutsekoolid olid rohkem jaotunud üle Eesti – neid oli igas maakonnas vähemalt üks. Tallinnas ja Tartus asusid vähem kui pooled kutsekoolid (45,5%; Tallinnas 12 ja Tartus 3 kutsekooli). Pärnus oli

³ Eesti Vabariigi haridusseadus: <https://www.riigiteataja.ee/akt/HaS>

kaks kutsekooli. Rohkem mitme kutsekooliga omavalitsusüksuseid ei olnud. Gümnaasiumidest asus Tallinnas või Tartus üle kolmandiku (36,5%) ja põhikoolidest umbes seitsmendik (14,8%).

Gümnaasiumide arv on viimastel kümnenditel vähenenud. 2000/2001. õppeaastal oli päevase ehk statsionaarse õppevormiga gümnaasiume 241, kümne aasta eest (2008/2009. õ-a) 227 ja viimastel andmetel 166. Peale nende tegutses 2017/2018. õppeaastal ka 15 täiskasvanute gümnaasiumit. Omavalitsusüksuste võrdluses oli ülekaalukalt esikohal Tallinn 56 gümnaasiumiga. Järgnesid Tartu linn (10), Narva linn (9), Pärnu linn ja Saaremaa vald (kummaski 5). Mitte ühtki gümnaasiumit ei olnud üheksas omavalitsusüksuses, peale nelja väikesaare ka Narva-Jõesuu linnas ning Haljala, Raasiku, Rakvere ja Rõuge vallas. Rohkem kui pooltes (44) omavalitsusüksustes oli üks gümnaasium.

Põhikooli oli 2017/2018. õppeaastal 351, aga peale selle on põhikooli aste olemas ka paljudes gümnaasiumides, nii et põhiharidust oli võimalik omandada kokku 498 õppeasutuses. Omavalitsusüksuseti on siin pilt erinev, näiteks oli Eestis 18 omavalitsusüksust, kus põhiharidust andsid ainult põhikoolid (st ükski olemasolev gümnaasium ei andnud põhiharidust või puudus gümnaasium), aga samal ajal ei olnud Loksa linnas ja Kiili vallas ühtegi eraldi põhikooli. Põhihariduse piirkondliku kättesaadavuse analüüsimisel on mõistlik vaadata kõiki põhiharidust andvaid õppeasutusi koos. Põhiharidust on võimalik omandada kõikides Eesti omavalitsusüksustes. Nii nagu teistel haridustasemetel oli siingi õppeasutuste arvu poolest esikohal Tallinn (85) ja teisel kohal Tartu (26). Üle kümne põhiharidust andva õppeasutuse oli veel Saaremaa vallas (18), Pärnus (16), Narvas ja Viljandi vallas (kummaski 11). Ainult üks võimalus põhihariduse omandamiseks oli seitsmes omavalitsusüksuses: peale nelja väikesaare veel Loksa linnas ning Kiili ja Nõo vallas.

Põhihariduse omandamise võimalustest piirkondliku ülevaate saamiseks on absoluutarvude kõrval vaadatud, kui palju oli 2017/2018. õppeaastal koolikohustuslikus eas ehk 7–16-aastaseid noori põhikooli kohta. Näitaja leidmisel on arvesse võetud noore registreeritud elukoht, sõltumata sellest, kas ja millises omavalitsusüksuses ta õppis. Eestis oli ühe põhikooli kohta keskmiselt 281 koolikohustuslikus eas noort, aga omavalitsusüksuseti oli olukord väga erinev. Isegi kui väikseimad saarvallad (Ruhnu, Vormsi, Kihnu) kõrvale jätta, olid omavalitsusüksuste vahelised erinevused rohkem kui kümnekordsed. Lääneranna ja Rõuge vallas, kus kummaski oli seitse põhiharidust andvat õppeasutust, oli näitaja 67 noort kooli kohta. Alla 100 noore kooli kohta oli kokku kümnes omavalitsusüksuses: peale eespool nimetatute veel Setomaa, Lääne-Nigula, Põhja-Pärnumaa, Mustvee ja Peipsiääre vallas. Ainult ühe põhikooliga Kiili vallas oli seevastu arvestuslikult 886 koolikohustuslikus eas noort kooli kohta. Suurte näitajatega paistsid silma teisedki Harjumaa vallad (Viimsi vallas 606 noort põhikooli kohta, Rae vallas 575, Saku vallas 520), samuti Jõhvi vald (530), Nõo vald (529) ja Narva linn (524). Tallinnas oli 499 ja Tartu linnas 429 koolikohustuslikus eas noort põhikooli kohta.

Kuna õppeasutused on erineva suurusega, võib ülevaate täpsustamiseks analüüsida ka klassikomplektide arvu. See annab lisavõimaluse vaadata ka õppekeelt, sest ühes õppeasutuses võib õpe olla mitmes keeles, aga klassikomplektil on üks õppekeel. Põhikooli astmes oli 2017/2018. õppeaastal 8107 klassikomplekti, neist 83,7% õppekeel oli eesti keel, 15,6% vene keel ja 0,7% muu keel. Kuigi enamikus (57) omavalitsusüksustes olid põhikoolis ainult eestikeelsed klassid, oli Eestis viis linna, kus olid põhikoolis ülekaalus venekeelsed klassikomplektid: Sillamäel ligi 87%, Narvas 76%, Maardus 72%, Kohtla-Järvel 62% ja Narva-Jõesuus 52%. Venekeelse põhihariduse osatähtsus oli suur ka Lüganeuse, Jõhvi, Mustvee ja Peipsiääre vallas ning Tallinnas, kus umbes kolmandikus klassides oli õppekeel vene keel. Muus keeles peale eesti ja vene keele oli põhiharidust võimalik omandada kahes suurimas linnas – Tallinnas ja Tartus. Gümnaasiumiastmes oli õppekeel valdavalt eesti keel: 1051 klassikomplektist 98,3% oli eesti õppekeeleaga. Venekeelseid gümnaasiumiklasse (0,4% kõikidest klassikomplektidest) oli Narvas ja Tallinnas, muukeelseid (1,3%) Tallinnas ja Tartu linnas.

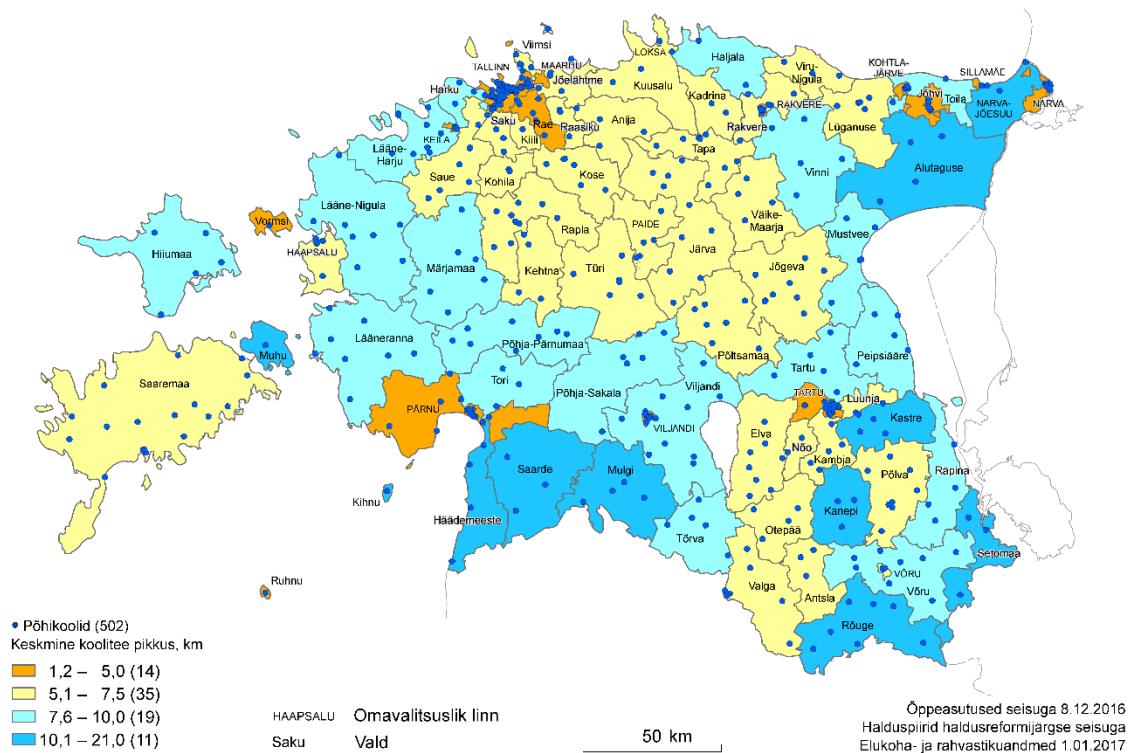
Üldisem suundumus näitab, et üldhariduses suureneb eesti õppekeele osatähtsus. Kui 1997/1998. õppeaastal oli üldhariduse statsionaarses õppes eesti õppekeelega õpilaste osatähtsus ligi 70%, siis 2007/2008. õppeaastaks suurenes see 80%-ni. Viimase kümnendi jooksul on muutus olnud väiksem, kuid näitaja on endiselt tõusuteel (2017/2018. õppeaastal 84%).

Gümnaasiumiõpilase koolitee on keskmiselt 2,5 korda pikem kui põhikooliõpilasel

Haridusvõimaluste kättesaadavust aitab iseloomustada kooli kaugus õpilase elukohast. Ruumianalüüsis on leitud iga kuni 19-aastase põhikooli- (1.–9. klass) ja gümnaasiumiõpilase (10.–12. klass) koolitee pikkus ehk tema registreeritud elukoha ja kooli vahemaa, võttes arvesse reaalselt teedevõrku. Tulemuste põhjal haridusvõimaluste kättesaadavust hinnates peab arvestama, et Maa-ameti asukohaandmed on varasema seisuga (8. detsember 2016) kui eespool kirjeldatud õppeasutuste andmed. Võrreldes 2017/2018. õppeaasta andmetega on ruumianalüüsis 4 põhikooli ja 2 gümnaasiumi rohkem. Samuti on oluline meeles pidada andmekvaliteediga seotud kitsaskohti – kui õpilase registreeritud elukoht ei ühti tegeliku elukohaga, võib analüüs anda ebatäpseid tulemusi. Eriti tugevalt mõjutab valesti registreeritud elukoht väikese omavalitsusüksuse tulemust, sest iga õpilase mõju keskmisele koolitee pikkusele on seal väga suur. Näiteks Kihnu valla põhikooli õpilaste pikima koolitee (analüüsi tulemuste põhjal keskmiselt 21 km) põhjus on ilmselt see, et mõne Pärnu linnas või mujal mandril koolis käiva õpilase elukoht on registreeritud Kihnu saarele.

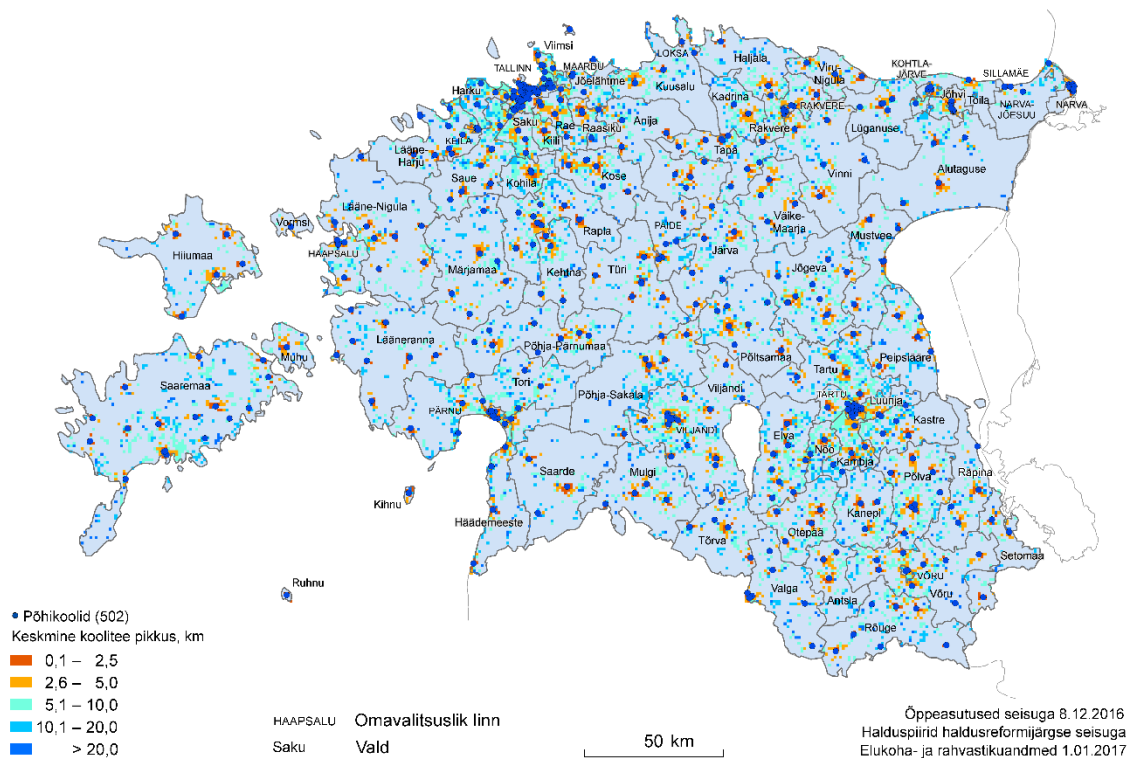
Kaartidel 3–6 on põhikooli- ja gümnaasiumiõpilaste keskmine koolitee pikkus. Mõlema haridustaseme kohta on tulemused esitatud nii omavalitsusüksuse järgi (alates 2017. aasta oktoobrist kehtiva haldusjaotuse alusel, kuigi õppeasutuste andmed pärinevad varasemast ajast) kui ka ruutkaardina, kus iga ruudu pindala on üks ruutkilomeeter. Kaartidelt joonistub välja, et põhikooli- ja gümnaasiumivõrk on eri tihedusega – põhikoolis käiakse sagedamini kodu lähistel, gümnaasiumid aga on koondunud suurematesse keskustesse ja seetõttu on vahemaa kodu ning kooli vahel pikem. 2016. aasta detsembris oli põhikooliõpilase koolitee keskmine pikkus 5,6 ja gümnaasiumiõpilasel 13,9 kilomeetrit. Keskmisest lühema koolitee üle oli võimalik rõõmustada eelkõige suuremates linnades ja nende ümbruses: seal on elanikud tihedalt koondunud ja seetõttu ka paljude õpilaste elukoht koolile lähemal. Kui jätta mainitud Kihnu vald kõrvale, oli põhikooliastmes pikim koolitee Setomaa valla õpilastel (keskmiselt 14,9 km) ning neile järgnesid Narva-Jõesuu linna ja Alutaguse valla õpilased (vastavalt 13,3 ja 13,2 km). Gümnaasiumiastmes olid väikesaarte järel pikima kooliteega Hiiumaa (50,5 km), Rõuge (46,1 km), Väike-Maarja (42,7 km) ja Alutaguse (40,0 km) valla õpilased.

KAART 3. PÕHIKOOLIÕPILASTE KESKMINNE KOOLITEE PIKKUS OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 8.12.2016

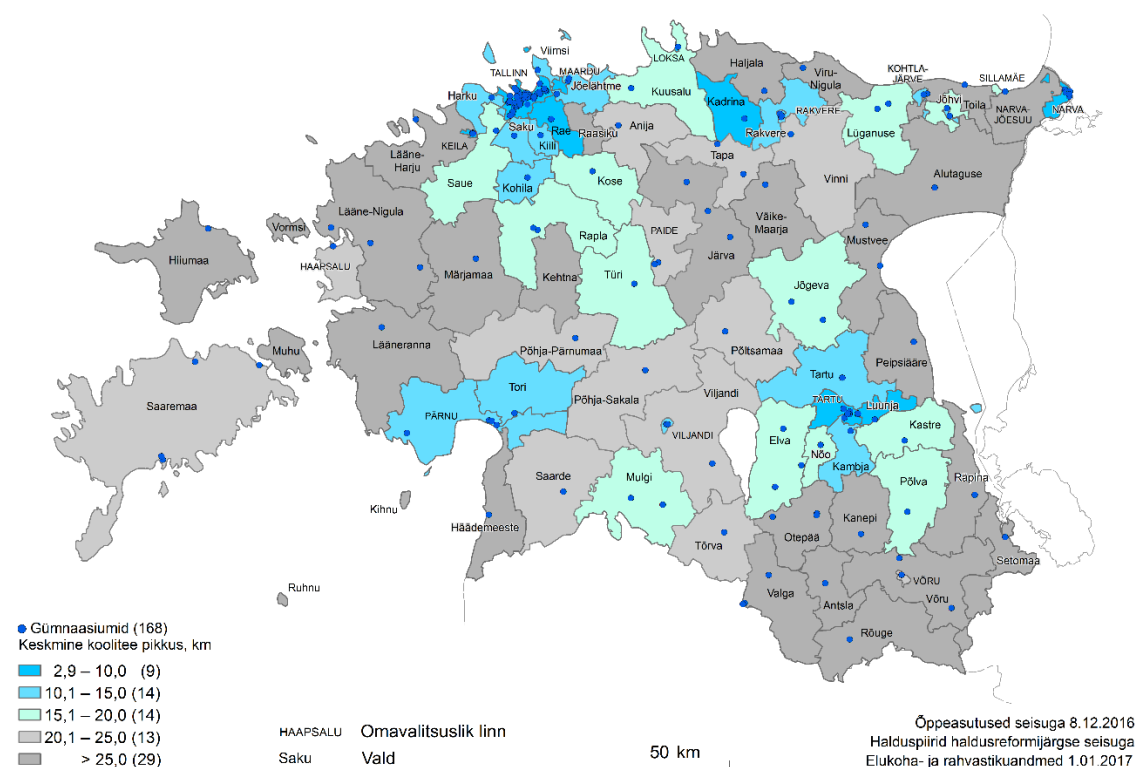
ALLIKAS: MAA-AMET, EHIS, STATISTIKAAMET

KAART 4. PÕHIKOOLIÕPILASTE KESKMINNE KOOLITEE PIKKUS RUUTKILOMEETRI KOHTA, 8.12.2016

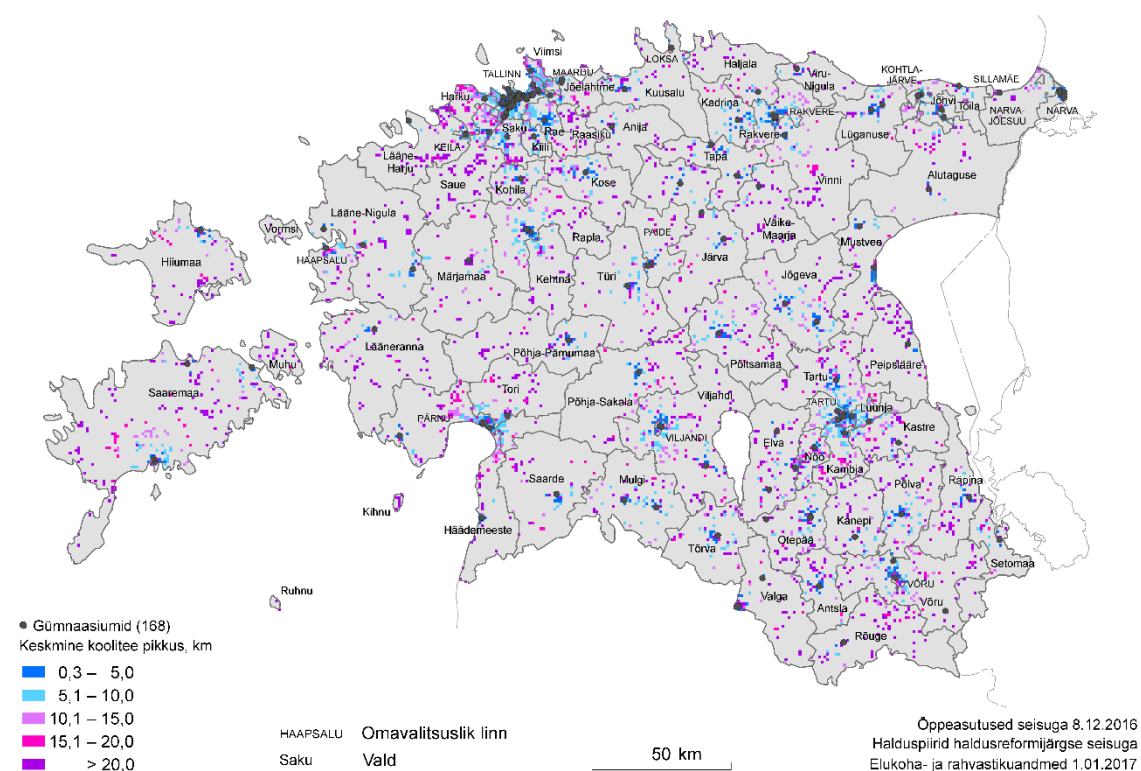
ALLIKAS: MAA-AMET, EHIS, STATISTIKAAMET

KAART 5. GÜMNAASIUMIÕPILASTE KESKINE KOOLITEE PIKKUS OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 8.12.2016

ALLIKAS: MAA-AMET, EHIS, STATISTIKAAMET

KAART 6. GÜMNAASIUMIÕPILASTE KESKINE KOOLITEE PIKKUS RUUTKILOMEETRI KOHTA, 8.12.2016

ALLIKAS: MAA-AMET, EHIS, STATISTIKAAMET

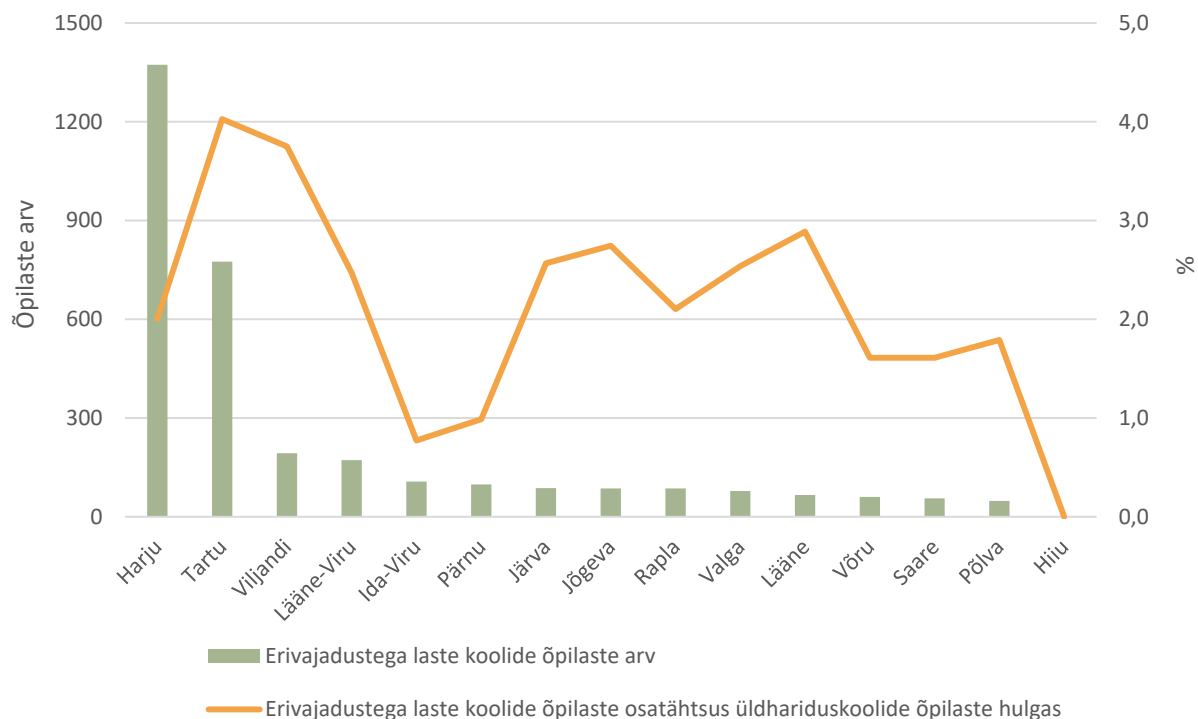
Erivajadustega laste koolide õpilaste osatähtsus on suurim Tartu- ja Viljandimaal

Kuna haridussüsteem peab kohanema õpilaste vajadustega, tegutsevad Eestis teiste üldhariduskoolide seas erivajadustega laste koolid. Erivajadustega laste kool on mõeldud õpilastele, kellel on keha-, kõne-, meele- või vaimupuue, psüühikahäire või kellel on vaja kasvatuse eritingimusi. Õigusaktides liigitatakse erivajadustega laste hulka ka eriliselt andekad lapsed. Võrreldes tavakoolidega on neis õppeasutustes tehtud muudatusi või kohandusi kooli õppekavast tulenevas õppesisus, vastava rühmaga koos õppimiseks rühma töökavas või õpikeskkonnas (õppevorm, õpperuumid, õppevahendid, meetodid, suhtluskeel, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid, vajadusel tugipersonal).

2017/2018. õppeaastal oli 38 erivajadustega laste kooli, sh 35 põhikooli ja 3 gümnaasiumit. Ligi kolmandik neist (12 kooli) asus Harjumaal. Mitu erivajadustega laste kooli oli veel Tartu (7), Viljandi (4), Lääne-Viru (3), Järva ja Võru maakonnas (kummaski 2). Ainuke maakond, kus ei olnud ühtki erivajadustega laste kooli, oli Hiiumaa.

Erivajadustega laste koolides õppis kokku 3289 noort vanuses 7–26, mis hõlmas 2,2% kõikidest samas vanuses üldhariduskoolide õpilastest. Erivajadustega laste koolide õpilasi oli kõige rohkem Harju- (1373) ja Tartumaal (775) elavate noorte seas (joonis 3). Neis kahes maakonnas elas 2/3 kõigist erivajadustega laste koolide õpilastest. Tartumaal oli ka kõige suurem erivajadustega õpilaste osatähtsus (4,0% üldhariduskoolide õpilastest). Pea sama suur oli näitaja Viljandi maakonnas (3,7%). Hiiumaal ei elanud üldse erivajadustega laste koolide õpilasi ja alla 1% jäi nende osatähtsus ka Ida-Viru ja Pärnu maakonna õpilaste seas.

JOONIS 3. ERIVAJADUSTEGA LASTE KOOLIDE ÕPILASED MAAKONNA JÄRGI, 2017/2018

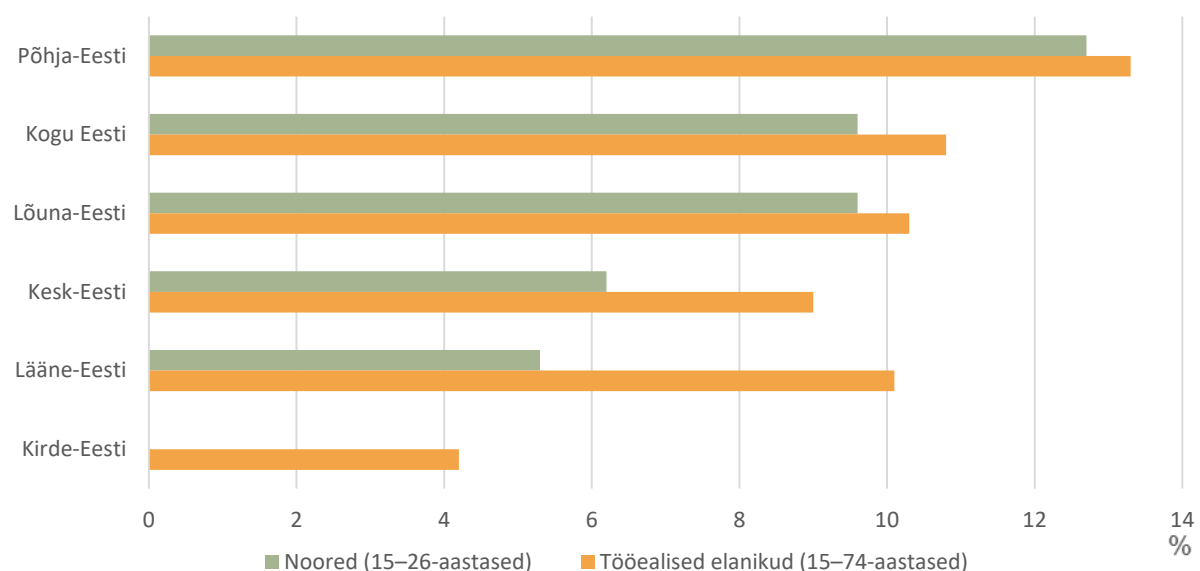

ALLIKAS: EHIS, STATISTIKAAMET

Täienduskoolitustel osaleb alla kümnendiku noortest

Peale tasemeõppe on võimalik end täiendada ka koolitustel. Eesti tööjõu-uuring kogub andmeid koolituste kohta (sh tööga seotud kursused, koolitused, konverentsid ja seminarid, töötute koolitused, huviala või harrastusega seotud koolitused), milles on viimase nelja nädala jooksul osaletud. 2017. aasta uuringu andmetel oli viimase nelja nädala jooksul koolitusel osalenud umbes 15 500 noort vanuses 15–26. Koolitusel osalenute osatähtsus oli noortel veidi väiksem kui tööealisel ehk 15–74-aastasel elanikkonnal (vastavalt 9,6% ja 10,8%). Võib oletada, et siin on üks põhjus noorte pooleliolev haridustee – paljud alles omandavad üldharidust või elukutset ega osale peale selle veel koolitustel. Jooniselt 4 on näha, et Põhja-Eestis osaleti koolitustel kõige aktiivsemalt (noortest 12,7%, tööealistest 13,3%). Lõuna-Eestis olid mõlemad näitajad (noortest 9,6%, tööealistest 10,3%) enam-vähem võrdsel tasemel Eesti keskmisega. Kesk- ja Lääne-Eestis, kus koolitustel osalemise aktiivsus oli Eesti keskmisest väiksem, oli noorte näitaja piirkonna üldnäitajast märksa väiksem. Kõige vähem käidi koolitustel Kirde-Eestis (4,2% tööealistest elanikest). Valimi väiksuse tõttu ei saa seal noorte kohta näitajat välja arvutada.

JOONIS 4. NELJA VIIMASE NÄDALA JOOKSUL KOOLITUSEL OSALENUTE OSATÄHTSUS VANUSERÜHMA JA PIIRKONNA JÄRGI, 2017*

* Koolitusel osalenud noorte osatähtsust Kirde-Eestis ei saa väikse valimi tõttu välja tuua.

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

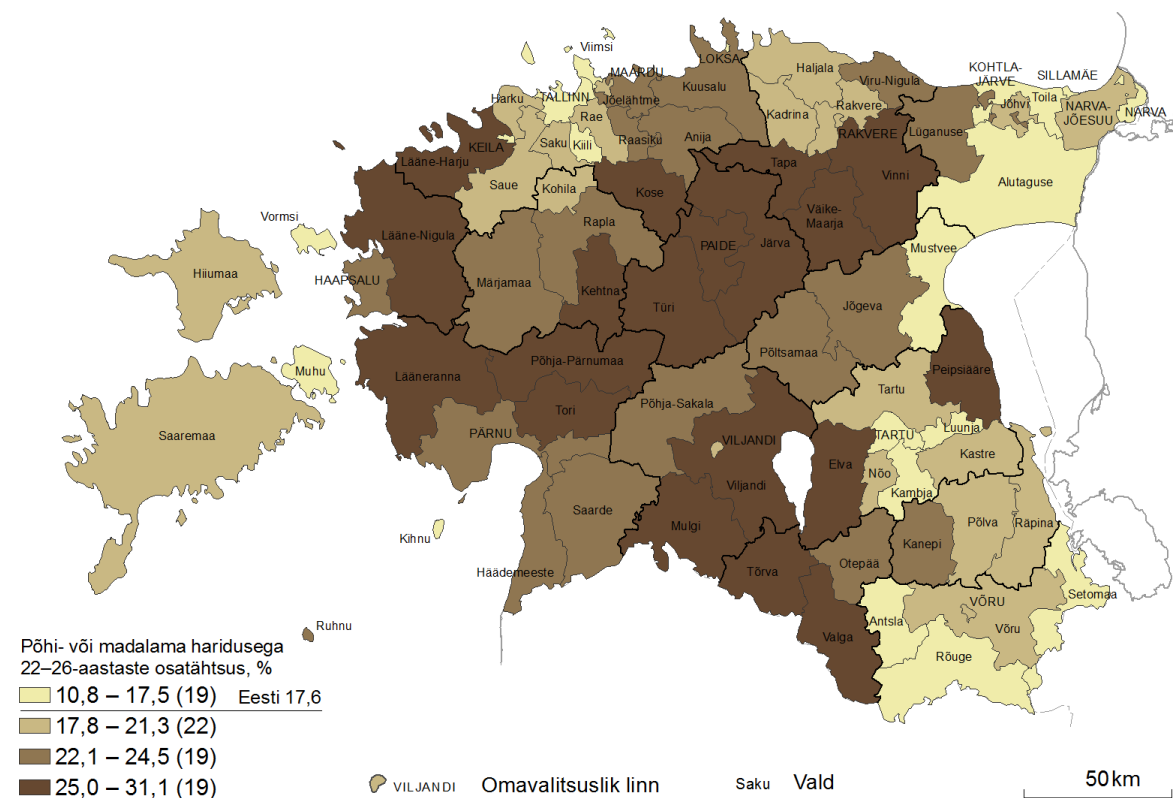
Noored on alles teel oma kõrgeima haridustaseme poole

Kui eespool käsitleti hariduse omandamist ja võimalusi selleks, siis see osa keskendub tulemustele ehk kõrgeimale omandatud haridustasemele. Haridustaseme määrab kõrgeim formaalharidussüsteemis lõpetatud õpe. Lõpetamata õpingud haridustaset ei tõsta. Kõrgeimat omandatud haridustaset on vaadatud alates 17. eluaastast. Kuigi koolikohustuslik iga on selleks ajaks läbi, on 17–26-aastased haridusmaastikul veel väga aktiivsed. Seetõttu ei saa siinseid noorte kõrgeima omandatud haridustaseme andmeid tõlgendada lõplikuna, vaid see on ülevaade hetkeolukorrast. Analüüsis on eristatud kolm haridustaset: I – põhiharidus või madalam, II – keskkharidus või kutseharidus keskkhariduse baasil (edaspidi: keskkharidus) ja III – kõrgharidus või keskeriharidus keskkhariduse baasil (edaspidi: kõrgharidus).

2018. aasta alguses oli Eesti 17–26-aastastest elanikest üle kolmandiku (35,3%) põhi- või madalama haridusega, ligi pooltel (47,7%) oli keskharidus ning 14,9% oli jõudnud omandada kõrghariduse. 2,1%-l oli kõrgeim omandatud haridustase teadmata. Kõrgharidusega noorte osatähtsus oli suurim kahel väikesaarel (Ruhnu vallas 25,0%, Muhu vallas 21,0%) ja suurtes ülikoolilinnades (Tartus 21,8%, Tallinnas 19,5%). Eesti keskmisest rohkem oli kõrgharitud veel Kambja, Hiiumaa, Nõo, Rõuge ja Vormsi valla noorte hulgas. Teisalt oli Eestis 22 omavalitsusüksust, kus kõrgharidusega isikuid oli 17–26-aastaste seas alla 10%. Kõige väiksem oli kõrgharidusega noorte osatähtsus Kehtna (6,6%) ja Saarde vallas (6,7%). Maakonniti oli kõrgharidusega noori kõige rohkem Tartu (19,0%) ja vähem Ida-Viru (8,6%), Rapla (9,2%), Järva (9,7%) ja Lääne maakonnas (9,8%).

Et 17-aastaselt noorel ei ole olnud veel võimalust omandada rohkemat kui põhiharidust, on madala haridustasemega noorte väljaselgitamiseks mõistlik eraldi analüüsida ka vanemat vanuserühma (selles artiklis 22–26-aastased). Analüüs näitab, kui suurel osal selles vanuses noortest on endiselt ainult põhi- või madalam haridus. Tasub meele pidada, et sellesse rühma kuuluvad ka kutseharidusega inimesed, kes ei ole omandanud keskharidust, aga kel on olemas elukutse ja seetõttu ka paremad võimalused tööturul edukalt hakkama saada. 2018. aasta alguses oli 22–26-aastaste seas põhi- või madalama haridusega isikuid 17,6%. Kõige väiksem oli madalaima haridustaseme osatähtsus Sillamäel ja Viimsi vallas (mõlemas 10,8%), järgnesid Toila vald (11,9%), Tallinn (12,4%), Kambja vald (13,5%), Kihnu vald (14,0%) ja Tartu linn (14,2%) (kaart 7). Põhi- või madalama haridustasemega noori oli suhteliselt kõige rohkem aga Väike-Maarja (31,1%), Lääne-Harju (30,0%), Kehtna (29,7%), Türi (29,1%) ja Viljandi vallas (28,9%). Maakonniti oli madalaima haridustaseme osatähtsus kõige suurem Järvamaal (27,3%) ja väiksem Harjumaal (13,9%).

KAART 7. PÕHI- VÕI MADALAMA HARIDUSEGA 22–26-AASTASTE OSATÄHTSUS OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 1.01.2018

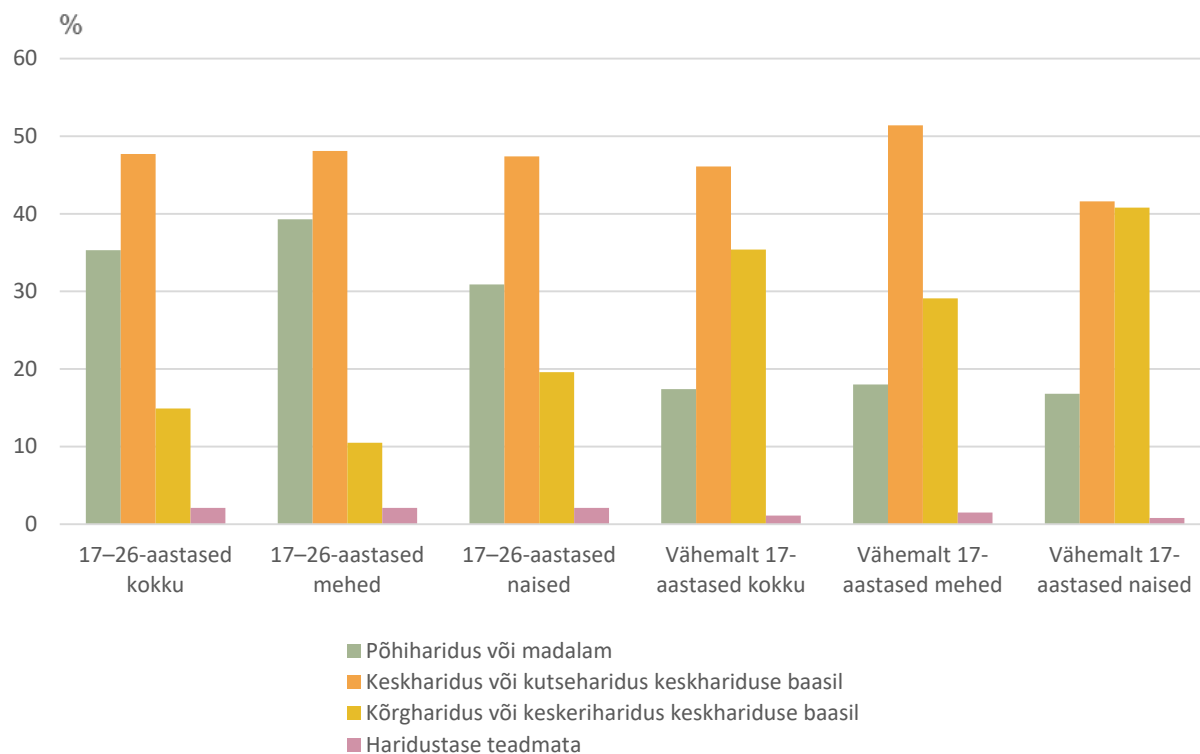

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Eespool selgus, et 17–26-aastastest ligi 44% alles õpib, seega ei jää praegune kõrgeim omandatud haridustase tulevikus suure tõenäosusega nende kõrgeimaks haridustasemeks. Analüüsi tulemustest selguski, et noorte kõrgeim omandatud haridustase ei anna alust teha kindlaid järeldusi piirkonna üldise haridustaseme kohta. 2018. aasta algul oli kõigist vähemalt 17-aastastest elanikest 17,4% põhi- või madalama haridusega, 46,1% keskharidusega ja 35,4% kõrgharidusega. Peamine erinevus võrreldes 17–26-aastastega on vähem madalaimat haridustaset (erinevus 17,9 protsendipunkti) ja rohkem kõrgeimat (erinevus 20,5 protsendipunkti). Kõrgharidusega elanike osatähtsus oli suurim Viimsi (53,1%) ja Ruhnu vallas (50,0%). Üle 40% oli kõrgharitud veel Harku, Rae, Kiili ja Saku vallas ning Tallinna ja Tartu linnas. Eesti keskmisest suurem kõrgharidusega elanike osatähtsus oli ette näidata 14 omavalitsusüksusel. Teises äärmuses olid vallad, kus oli kõrgharidusega elanikke ainult viiendik: Põhja-Pärnumaa vallas 19,3%, Lääneranna vallas 19,8%, Antsla vallas 20,2% ja Järva vallas 20,3%. Kui noorte hulgas oli Ida-Virumaal kõige vähem kõrgharidusega noori, siis kogu elanikkonna näitaja oli seal Harju (43,2%) ja Tartu maakonna (37,8%) järel paremuselt kolmandal kohal (32,8%). Suhteliselt kõige vähem oli kõrgharidusega inimesi Järvamaal (22,9%).

Nii 17–26-aastaste kui ka kogu elanikkonna seas on naiste haridustase kõrgem kui meestel (joonis 5). Soolised eripärad aga ilmnevad eri viisil kahes vanuserühmas. Noorte vanuserühmas on meestel põhi- või madalama hariduse osatähtsus naistega võrreldes suurem (vastavalt 39,3% ja 30,9%) ning kõrghariduse oma väiksem (10,5% ja 19,6%). Vähemalt 17-aastaste elanikkonna haridustaset vaadates on meestel ja naistel põhi- või madalama hariduse osatähtsus peaaegu võrdne (vastavalt 18,0% ja 16,8%). Naistel on kaht ülejäänud haridustaset enam-vähem sama palju (keskharidus 41,6% ja kõrgharidus 40,8%), aga meestel domineerib selgelt keskharidus (51,4%, kõrgharidust vaid 29,1%).

JOONIS 5. KÕRGEIM OMANDATUD HARIDUSTASE VANUSERÜHMA JA SOO JÄRGI, 1.01.2018

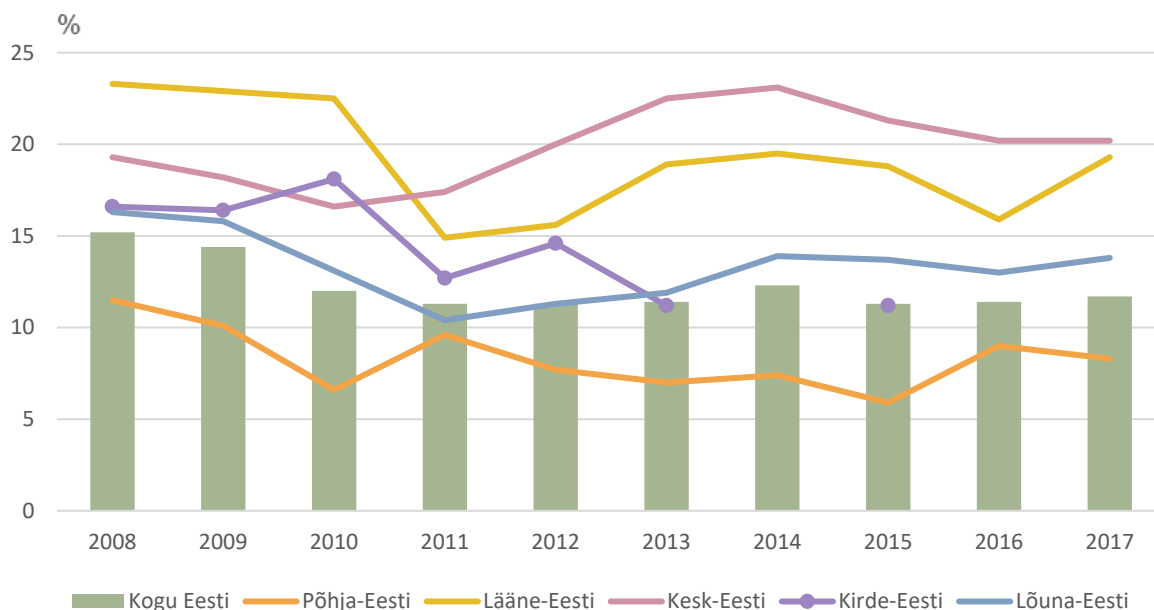
ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Eestis on 11,7% madala haridustasemega noori, kes ei jätkka õpinguid

Madala haridustasemega elanike määratlemiseks on loodud mitu rahvusvahelist mõõdikut, sest madal haridustase on üks riskitegureid, mis võib soodustada sattumist sotsiaalsesse tõrjutusse. Sotsiaalse tõrjutuse taseme mõõtmiseks ja tulemuste võrreldavuse tagamiseks kasutatakse Euroopa Liidus Laeken'i indikaatoreid, mis sisaldavad muuhulgas ka kaht madala haridustasemega seotud näitajat.⁴ Neist üks keskendub noortele – niisuguste esimese taseme või madalama haridusega noorte osatähtsus, kes ei jätkka õpinguid. Tegemist on nende noortega, kel on põhiharidus või madalam haridus ja kes ei omanda tasemeharidust ega osale koolituses. Rahvusvahelises indikaatoris käsitletakse noorena 18–24-aastaseid isikuid. Et Eestis on noorte ülemine vanusepiir 26. eluaasta, on siin ülevaates kasutusel sama näitaja 18–26-aastaste isikute kohta. Näitaja on välja arvutatud Eesti tööjõu-uuringu andmete põhjal.

2017. aastal oli Eestis 18–26-aastaste seas 11,7% esimese taseme või madalama haridusega õpinguid mittejätkavaid noori (joonis 6). Nende osatähtsus ei ole viimastel aastatel eriti muutunud, vaid on alates 2010. aastast püsinud vahemikus 11–12%. Kõige vähem oli madal haridustase probleem Põhja-Eestis (8%), kõige rohkem aga Kesk- ja Lääne-Eestis (vastavalt 20% ja 19%). Lõuna-Eestis oli Eesti keskmisest veidi enam (14%) neid madala haridusega noori, kes ei õpi edasi. Kirde-Eesti kohta ei ole viimasel paaril aastal olnud valimi väiksuse tõttu võimalik seda näitajat arvutada.

JOONIS 6. ESIMESSE TASEME VÕI MADALAMA HARIDUSEGA ÕPINGUID MITTEJÄTKAVATE 18–26-AASTASTE OSATÄHTSUS PIIRKONNA JÄRGI, 2008–2017*

* Kirde-Eesti näitajat ei saa aastate 2014 ja 2016–2017 kohta väikse valimi tõttu välja tuua.

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

⁴ <https://www.stat.ee/64570>

Õpingud katkestatakse eelkõige kutse- ja kõrghariduses

Üks haridusvaldkonna proovikivi, mis võib ühtlasi olla madala haridustaseme põhjus, on õpingute katkestamine. Katkestaja on õpilane, kelle õpingud katkevad enne õppeprogrammi edukat läbimist majanduslikel põhjustel (sh tööle asumine), koolist väljaheitmise, haiguse, perekondlike või muude niisuguste põhjuste tõttu. Siia hulka ei loeta õpilast, kelle õpingute katkemise põhjus on surm, Eestist lahkumine või mõnes teises koolis õppima asumine. Analüüsis on vaadatud 2016/2017. õppeaasta õpilasi ja leitud, kui paljud neist on aasta jooksul õpingud katkestanud. Ühe aasta andmete põhjal tuleb olla piirkondlike järelduste tegemisel väga ettevaatlik, sest katkestajate osatähtsus võib olla aastati erinev. Põhjalikumate järelduste tegemiseks tasuks tulevikus jälgida pikemat aegrida.

2016/2017. õppeaasta õpilaste hulgas oli kokku 10 412 katkestajat, seega on õpingute katkestamise määr 5,4%. Teisisõnu katkestas umbes iga kahekümnes õppur aasta jooksul õpingud. Suurem osa katkestajatest jättis pooleli õppimise kõrg- (40,2% katkestajatest) või kutsehariduses (36,4%). Üldhariduse katkestajad hõlmasid alla neljandiku kõigist katkestajatest. Sama näitab ka katkestamise määr haridustasemeti: 2016/2017. õppeaasta põhihariduse õpilastest katkestas aasta jooksul õpingud 0,8%, üldkeskhariduses 6,0%, kõrghariduses 14,4% ja kutsehariduses 21,7%.

Mehed katkestavad õpingud veidi sagedamini: aasta jooksul katkestas 6,1% mees- ja 4,7% naissoost õppuritest. Erinevus tuli kõige rohkem esile kõrghariduses, kus meestest katkestas aasta jooksul 18,0% ja naistest 11,7%. Erinevused olid ka emakeele järgi: eesti emakeelega õpilastest katkestas aasta jooksul 4,9%, venekeelsetest 5,7% ja muukeelsetest 10,6%. Muukeelsete õpilaste näitaja oli kõrgem, sest nad katkestasid üldhariduse sagedamini, samal ajal oli kõrghariduses just nende katkestamise määr kõige madalam (7,6%, venekeelsetel õpilastel aga 19,6%).

Kui vaadata piirkonniti kõiki haridustasemeid koos, olid nii edetabeli alguses kui ka lõpus väikesaared. Põhjus on sealne väike õpilaste arv, mille korral iga katkestaja mõju on väga suur. Seetõttu ei saa väikesaarte näitajaid arvesse võtta ega nende kohta järeldusi teha. Suuremate omavalitsusüksuste seas olid 2016/2017. õppeaastal suurima katkestajate osatähtsusega (üle 6% õpilastest) Põhja-Pärnumaa, Setomaa, Peipsiääre, Mustvee, Valga, Rakvere, Saaremaa, Lüganuse, Märjamaa ja Häädemeeste vald ning Maardu ja Paide linn. Väikseim oli katkestamise määr mõnes Harjumaa omavalitsusüksuses (Kiili, Saku, Viimsi, Harku, Rae, Saue ja Raasiku vallas ning Keila linnas 2,6–3,3%), järgnesid Kohila vald (3,4%) ja Rõuge vald (3,6%).

2016/2017. õppeaastal oli suurima katkestajate osatähtsusega omavalitsusüksuste edetabel igal haridustasemel erinev. Põhihariduses, kus katkestamise määr oli üldiselt väga madal, oli näitaja Eesti keskmisest kõrgem (0,9–1,2%) Lääne-Harju, Peipsiääre, Mulgi, Lääne-Nigula, Valga, Kehtna ja Elva vallas. Üldkeskhariduses oli katkestamise määr kõrgeim Paide linnas (15,6%), Maardu linnas (14,4%) ja Nõo vallas (11,8%). Kutsehariduses, kus katkestamised on kõige rohkem levinud, kuulusid esikolmikusse (katkestajaid ligikaudu 32%) Rakvere, Rae ja Kastre vallas elavad õpilased. Kõrghariduses õppimine katkestati enim Narva-Jõesuu (25,6%) ja Sillamäe linnas (23,8%) ning Häädemeeste (23,0%) ja Setomaa vallas (22,9%). Nagu juba eespool mainitud, käsitletakse siin ühe õppeaasta katkestamisandmeid, mille põhjal ei tohiks teha põhjalikumaid järeldusi piirkonna elanike käitumise kohta.

KOKKUVÕTE

Peatükk annab piirkondliku ülevaate noorte osalusest hariduses, haridusvõimalustest ja omandatud haridustasemest. See on noorte olukorra hindamisel väga oluline valdkond, sest hariduse omandamine on noore elus kesksel kohal ja tema tuleviku seisukohast väga tähtis eluetapp.

Eesti üldharidus-, kutse- ja kõrgkoolides oli hariduse infosüsteemi andmetel 2017/2018. õppeaastal ligikaudu 195 000 õpilast vanuses 7–26 eluaastat. Õppivate noorte osatähtsus oli 71,4%. Õppivaid noori oli suhteliselt kõige rohkem Tallinna lähiümbruses, eelkõige Rae, Harku, Viimsi, Kiili ja Saku vallas (üle 80% kõikidest omavalitsusüksuses elavatest noortest), ning kõige vähem Setomaa ja Kihnu vallas (alla 60%). Õpilaste osatähtsus oli vähem kui 65% veel Põhja-Pärnumaa, Mulgi, Peipsiääre, Muhu ja Antsla vallas. Õppimise andmeid tõlgendades peab kindlasti meeles pidama, et nooremata õpitakse rohkem, mistõttu mõjutab õpilaste osatähtsust piirkonnas elavate noorte vanusjaotus.

Peaaegu 2/3 noortest õppuritest (64,2%) omandas põhiharidust. Ülejäänud jagunesid kõrg- (14,5%), üldkesk- (13,1%) ja kutsehariduse (8,2%) vahel. Kuigi kogu Eestis oli kõrghariduse omandajaid pea kaks korda rohkem kui kutsehariduse omandajaid, olid eri paigus haridustee eelistused erinevad. Kõrgkooli õppurite ülekaal oli suurim Tartu ja Harju maakonnas (kummaski 41 kutseõppurit 100 kõrgkooli õppuri kohta), kutseõppuritel aga Ida-Viru maakonnas (136 kutseõppurit 100 kõrgkooli õppuri kohta).

Kui õppeasutuste filiaalid kõrvale jätta, tegutses Eestis 2017/2018. õppeaastal 351 põhikooli, 181 gümnaasiumit, 33 kutsekooli ja 20 kõrgkooli. Mida kõrgem haridustase, seda rohkem on õppeasutused koondunud suurematesse keskustesse ja seda pikem on õpilaste koolitee. Põhiharidust saab omandada kõikides Eesti omavalitsusüksustes, aga põhikoolide potentsiaalne koormus (7–16-aastaste arv põhiharidust andva õppeasutuse kohta) erineb omavalitsusüksuseti rohkem kui kümme korda. Kõige rohkem koolikohustuslikus eas noori ühe kooli kohta oli Kiili vallas (886), järgnesid teised Harjumaa vallad (Viimsi, Rae, Saku), samuti Jõhvi ja Nõo vald ning Narva linn. Seevastu Lääneranna ja Rõuge vallas oli ainult 67 noort põhikooli kohta, väikesaartel veelgi vähem.

Üldhariduskoolide seas oli 38 erivajadustega laste kooli (sh 3 gümnaasiumit) ja neis õppis kokku 3289 noort vanuses 7–26. Erivajadustega laste koolide õpilased hõlmasid 2,2% kõikidest samas vanuses üldhariduskoolide õpilastest. Suurim oli nende osatähtsus Tartu- (4,0%) ja Viljandimaal (3,7%).

Hariduse omandamisel on naiste ja meeste käitumises palju erinevusi, eelkõige pärast põhikooliiga. 2017/2018. õppeaastal õppis 7–26-aastastest meestest 69,7% ja naistest 73,3%. Naiste pikem viibimine haridussüsteemis ja teistsugused valikud viivad selleni, et Eestis on naistel kõrgem haridustase kui meestel. See suundumus ilmneb juba noortel, aga veelgi enam kogu elanikkonna andmeid vaadates. Vähemalt 17-aastaste meeste ja naiste hulgas oli 2018. aasta alguses põhi- või madalama hariduse osatähtsus peaaegu võrdne, aga sealt edasi paistsid välja erineva haridustee tulemused. Meeste seas oli suurem keskhariduse või selle baasil omandatud kutsehariduse osatähtsus (51,4%, naisest 41,6%), naistel aga kõrghariduse osatähtsus (40,8%, meestest 29,1%).

Haridusvaldkonna üks katsumus on madala haridustasemega noored. Eesti tööjõu-uuringu andmetel oli 2017. aastal 18–26-aastaste seas esimese taseme või madalama haridusega õpinguid mittejätkavaid noori 11,7%. Kuigi nende osatähtsuse vähendamine on noortevaldkonna arengukava 2014–2020 üks püüdluseid, ei ole see näitaja viimastel aastatel eriti muutunud. Kõige rohkem oli noorte madal haridustase probleem Kesk- ja Lääne-Eestis. Madala haridustaseme üks põhjuseid on õpingute katkestamine. 2016/2017. õppeaasta 7–26-aastastest õpilastest katkestas aasta jooksul õpingud 5,4%. Eelkõige on katkestamine levinud kutse- (21,7% õpilastest katkestas aasta jooksul) ja kõrghariduses (14,4%). Kuigi üldhariduses olid näitajad mitu korda väiksemad (põhihariduses 0,8%, üldkeskhariduses 6,0%), on seal katkestamine märksa kriitilisem, sest õpilaste haridustase on alles madal ja edasi õppimine oleks tulevikku arvestades väga oluline.

Noored tööturul

MÄRT LEESMENT

See peatükk vaatab noorte osalemist tööturul ja võrdleb nende olukorda kõigi tööealiste elanikega. Vaatluse all on peamised tööturgu iseloomustavad näitajad: tööhõive määr, tööjõus osalemise määr, töötuse määr ja mitteaktiivsuse määr, tuginetakse nii valikuuringuga kogutud kui ka registripõhiste andmetele.

Tasub meeles pidada, et noorte tööturunäitajatesse peaks suhtuma tinglikult, sest mitme näitaja puhul on kaasatud ka juba 15-aastased, kes seaduse järgi on veel koolikohustuslikud. 15-aastaste kaasamine ei ole mitte üksnes Eesti-sisene otsus, vaid selline vanusepiir on tööjõu-uuringus paika pandud rahvusvahelisel tasandil. Sellegipoolest on võimalik hinnata üldist trendi ehk missugused muutused on toimunud noorte vanuserühmas (tööjõu-uuringus vanuserühm 15–26) ning kuidas on muutunud erinevus võrreldes kõigi tööealistega.

Üldjuhul on töötaja jaoks olulisim tööst saadav (rahaline) väärtus, sest inimese majanduslik heaolu sõltub otseselt sissetulekust ehk väga suurel määral töökoha olemasolust. Noorte puhul tuleb aga tähele panna, et hõives mitteosalemine ei pruugi tähendada seda, et noor oleks rahalises kitsikuses. Paljud noored sõltuvad veel vanemate rahakotist. Siiski, hõives osalemist võib ka noorte vanuserühmas käsitleda positiivse nähtusena, sest peale sissetuleku saadakse ka töökogemusi, mis annavad tulevikus tööturul eelise.

Metoodika

Tööturgu iseloomustavad andmed pärinevad Eesti tööjõu uuringust (ETU) ja registriandmetest. ETU, mida on Eestis korraldatud alates 1995. aastast (võrreldavaks on tehtud andmed juba alates 1989. aastast), võimaldab jälgida toimunud muutuseid ja see on ka põhiline allikas, kust saadakse Eesti kohta rahvusvaheliselt võrreldavaid hõiveandmeid. Registriandmed võimaldavad detailsemat piirkondlikku analüüsi. Kuna andmeallikate iseloom on erinev (ETU-s on hõives osalemine määratud inimese enda vastuste järgi, teisel juhul tuletatakse see riiklikes registrites fikseeritud seisu alusel), siis on tulemused ülevaates eraldi välja toodud. Andmeallikate erinevust aitab mõista näiteks see, et registris kajastub isik töötuna ainult juhul, kui ta on end Eesti Töötukassas töötuna arvele võtnud, uuringu tulemustes aga kajastub ka registreerimata töötus. Teoreetiliselt on muidugi võimalik ka vastupidine olukord, kus inimene on registreeritud töötuna, aga tööjõu-uuringus väidab, et on hõivatud.

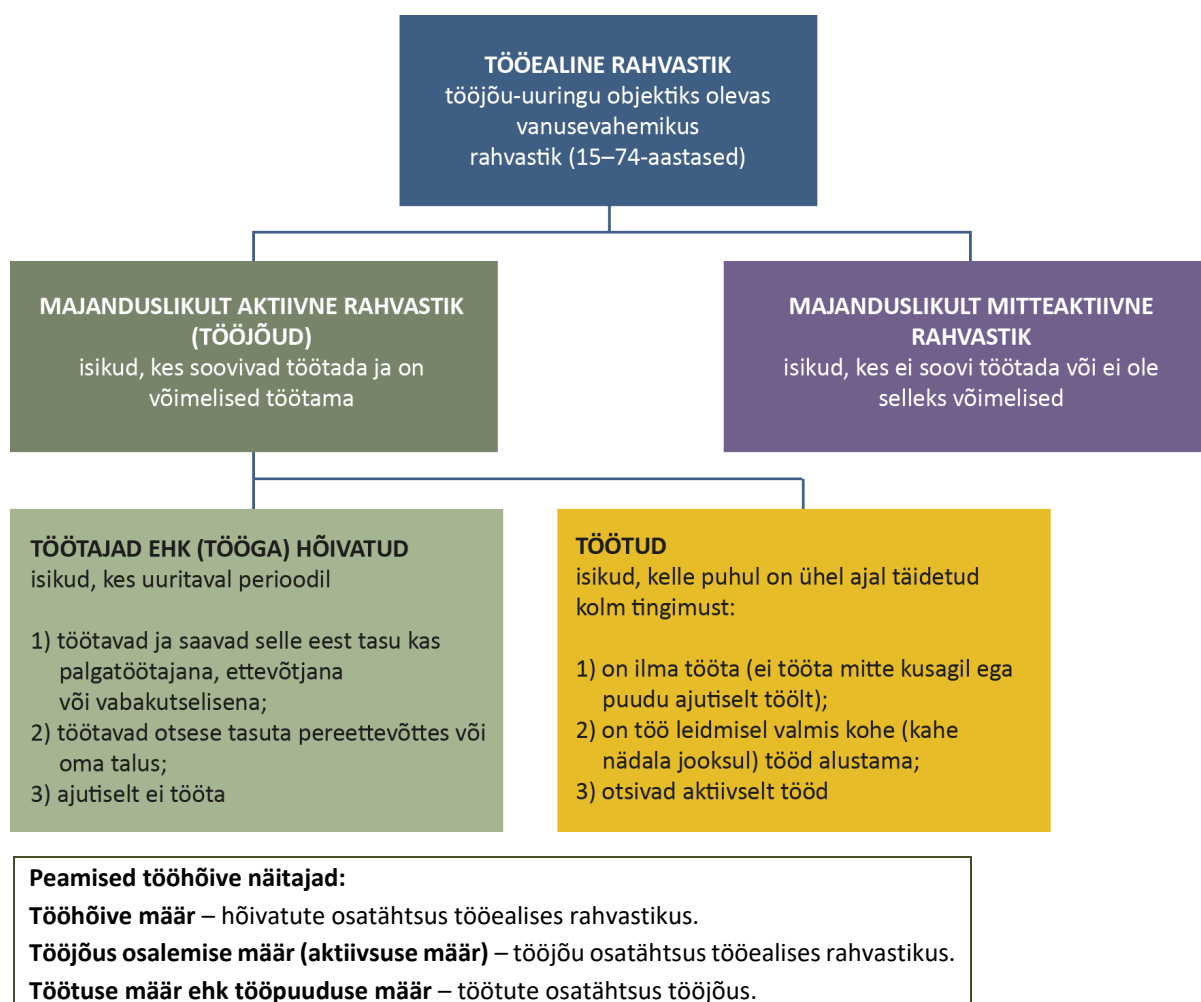
Eesti tööjõu uuringu andmetes käsitletakse noortena 15–26-aastaseid, kõigi tööealistena 15–74-aastaseid. Põhimõistete täpsem ülevaade on esitatud joonisel 1. Vaadeldud on aastaid 2005–2017. ETU on valikuuring ja seetõttu võimaldab võrrelda noorte ning kõigi tööealiste andmeid ainult maakondliku täpsusega (peale selle saab eristada ka Tallinna näitajat). Maakonnad on esitatud kuni 2017. aasta oktoobrini kehtinud haldusjaotuse järgi. Peale maakondliku võrdluse on vaadatud Eesti keskmisi näitajaid ka soo, hariduse, rahvuse ning asulatüübi järgi.

Registripõhiste hõivenäitajate koostamisel on kasutatud mitme registri andmeid: töötuna ja tööotsijana arvel olevate isikute ning tööturuteenuste osutamise register (EMPIS), töötamise register (TÖR), statistiline majandusüksuste register (Statistikaameti koostatud majanduslikult aktiivsete

üksuste kogum)¹ ning Statistikaameti rahvastikubaas (Statistikaameti koostatud Eesti püsielanike kogum). Registripõhiseid näitajaid luues on võetud arvesse isikud, kes olid 2018. aasta 1. jaanuari seisuga Statistikaameti rahvastikubaasi andmetel Eesti püsielanikud. Rahvastikubaas oli ka isiku elukoha määramise alus, st piirkondlike näitajate loomisel on võetud aluseks inimese registreeritud elukoht.

Registreeritud töötud on need isikud, kes olid seisuga 31. detsember 2017 EMPIS-es töötuna arvel. Hõivatud on isikud, kel oli 31. detsembri 2017 seisuga TÖR-is registreeritud kehtiv töötamine või kes tegutsesid statistilise majandusüksuste registri andmetel ettevõtjana (FIE või vähemalt 10-protsendiline osalus äriühingus). TÖR-is registreeritud peatatud töötamisega isikud jäeti hõivatute hulgast välja, kui peatamise alus oli lapsehoolduspuhkus või peatamise kestus oli üle kolme kuu. Kui isik oli registrite põhjal nii töötu kui ka hõivat, läks ta arvesse töötuna, sest enamasti oli tegemist ettevõtjaga, kes oli end töötuna registreerinud. Konkreetseid näitajaid puudutavad metoodilised asjaolud on kirjeldatud iga teema juures eraldi.

JOONIS 1. TÖÖHÕIVE PÕHIMÕISTED EESTI TÖÖJÕU UURINGUS

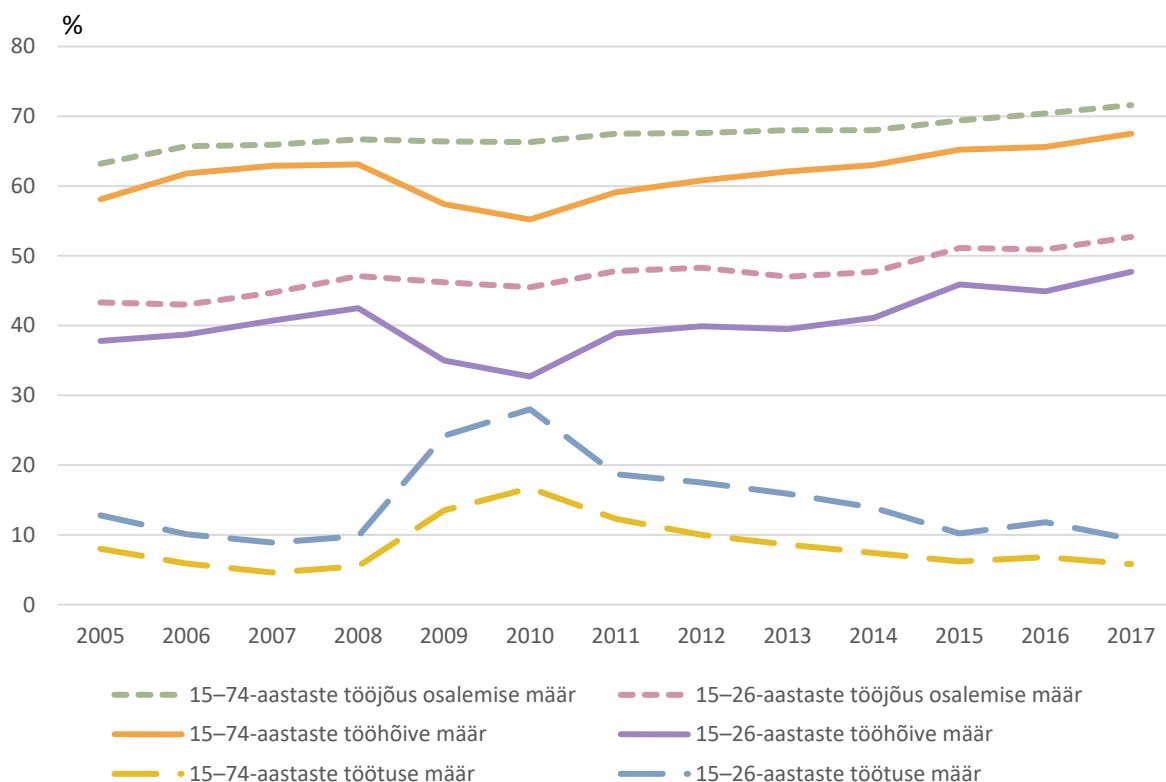
¹ Statistilise majandusüksuste registri täpsem kirjeldus on esitatud peatüki „Ettevõtlus ja kohalike omavalitsuste rahaline võimekus“ metoodika osas (lk 72).

Tööturg tööjõu-uuringu andmete järgi

Noorte aktiivsus tööturul on suurenenud

Noorte seas on madalam tööjõus osalemise ja tööhõive määr kui tööealiste ehk 15–74-aastaste seas (joonis 2). Samal ajal on näitajad kriisijärgsete aastate jooksul püsivalt paranenud. Noorte töötuse määr (2017. aastal 9,4%) on seevastu olnud kõrgem kui kõigi tööealiste näitaja (2017. aastal 5,8%). Noorte näitajat ei maksa tõsiselt probleemiks pidada, sest on igati mõistetav, et pärast kooli lõpetamist ja enne tööturule sisenemist on nad definitsiooni kohaselt töötud. Pärast majanduskriisi on mõlema vanuserühma töötuse näitajad olnud langustrendis. Noorte töötuse määr oli viimati nõnda madalal ehk alla 10% aastal 2008. Pikaajalise töötuse (pikaajaline töötu on tööd otsinud vähemalt 12 kuud) määr oli noorte hulgas 2017. aastal 1,9%, kõigi tööealiste seas 1,4%.

JOONIS 2. NOORTE (15–26-AASTASED) JA TÖÖEALISTE (15–74-AASTASED) ELANIKE TÖÖJÕUS OSALEMISE MÄÄR, TÖÖHÕIVE MÄÄR JA TÖÖTUSE MÄÄR, 2005–2017

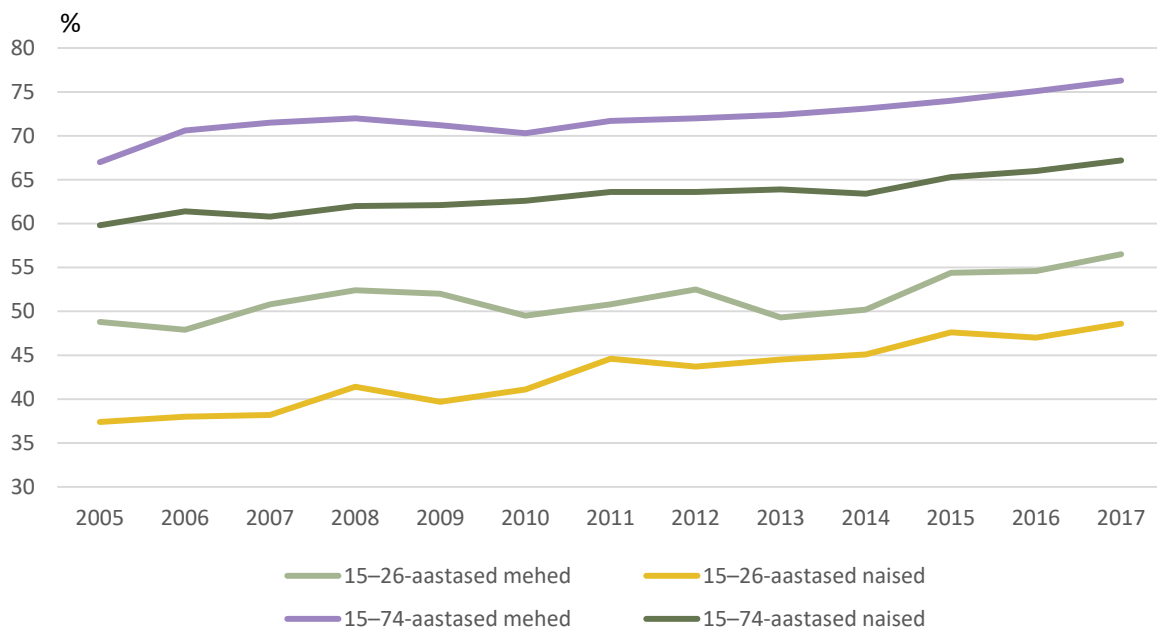

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Tööjõus osalemise määr erineb haridustasemeti märgatavalt

Tööjõus osalemise määr ehk tööjõu osatähtsus tööealises rahvastikus on aastatel 2005–2017 olnud kasvutrendis (joonis 3). Nii noorte kui ka kõigi tööealiste hulgas on meeste tööjõus osalemise määr püsinud kõrgem kui naiste näitaja, mis võib olla seotud nii pere loomise, õpingute kui ka muude teguritega. 2017. aastal oli noorte meeste tööjõus osalemise määr 56,5%, naistel 48,6%. Kõigi tööealiste meeste tööjõus osalemise määr oli 76,3% ja naiste näitaja 67,2%. Nii meeste kui ka naiste näitajad on mõlemas vanuserühmas olnud kasvutrendis.

JOONIS 3. NOORTE JA TÖÖEALISTE ELANIKE TÖÖJÕUS OSALEMISE MÄÄR SOO JÄRGI, 2005–2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

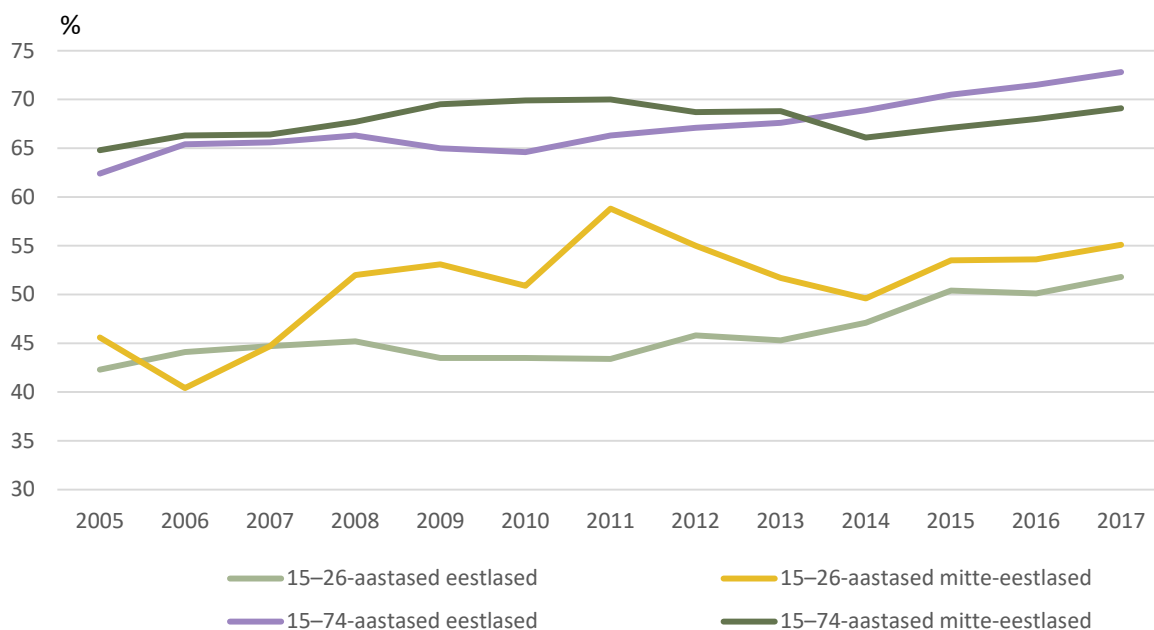
Noorte mitte-eestlaste tööjõus osalemise määr on alates 2007. aastast püsinud kõrgemal kui eestlaste näitaja ja eriti suureks muutus erinevus majanduskriisi ajal (joonis 4). 2017. aastal oli 15–26-aastaste eestlaste tööjõus osalemise määr 51,8%, mitte-eestlastel 55,1%. Kui noorte eestlaste näitaja oli 2017. aastal vaadeldava aja kõrgeim, siis noorte mitte-eestlaste tööjõus osalemise määr oli 2011. aastal veelgi kõrgem. Kõigi tööealiste tööjõus osalemise määr on eestlastel pärast 2013. aastat olnud veidi kõrgem kui mitte-eestlastel.

Linnaliste asulate ehk linnade, vallasiseste linnade ja alevite elanike (nii kõigi tööealiste kui ka konkreetselt noorte) tööjõus osalemise määr on püsinud kõrgemal kui maa-asulate ehk alevike ja külade elanike näitaja (joonis 5). 2017. aastal oli linnaliste asulate noorte tööjõus osalemise määr 56,0%, maa-asulas elavate noorte näitaja 44,9%. Kõigi tööealiste vastavad näitajad olid 73,2% ja 68,1% ehk noorte hulgas oli linna ning maa vaheline erinevus suurem ja alates 2013. aastast on see pigem kasvanud. Selle tendentsi tagamaad vääriksid edasi uurimist, kuid siinses aruandes seda põhjalikumalt ei käsitleta.

Kui kolmanda taseme haridusega noorte tööjõus osalemise määr (2017. aastal 85,2%) on püsinud enam-vähem samal tasemel kui sama haridustasemega kõigi tööealiste näitaja (81,9%), siis madalamate haridustasemetega noorte haridustee on veel pooleli. Näiteks esimese taseme või madalama haridusega noorte tööjõus osalemise määr oli 2017. aastal 24,5%, sama haridusega kõigi tööealiste näitaja oli aga 43,8%. Teise taseme, teise taseme järgse ning kolmanda taseme eelse haridusega noorte tööjõus osalemise määr oli 69,6%, kõigi tööealiste näitaja 74,4%.

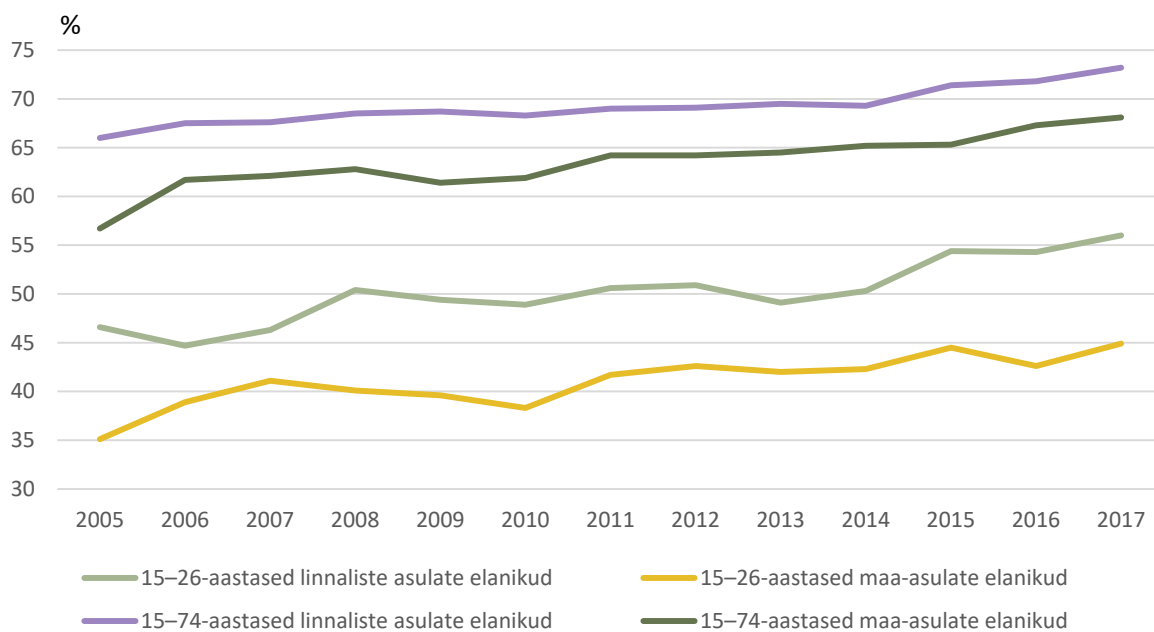
Kõrgeim tööjõus osalemise määr nii 15–26-aastaste kui ka 15–74-aastaste hulgas oli 2017. aastal Harjumaal – vastavalt 60,4% ja 77,9%. Tallinna näitajad olid kummalgi juhul veelgi kõrgemad. Madalaim tööjõus osalemise määr noorte seas oli Lääne maakonnas (32,1%) ja kõigi tööealiste hulgas Jõgeva maakonnas (59,5%).

JOONIS 4. NOORTE JA TÖÖEALISTE ELANIKE TÖÖJÕUS OSALEMISE MÄÄR EESTLASTE JA MITTE-EESTLASTE SEAS, 2005–2017

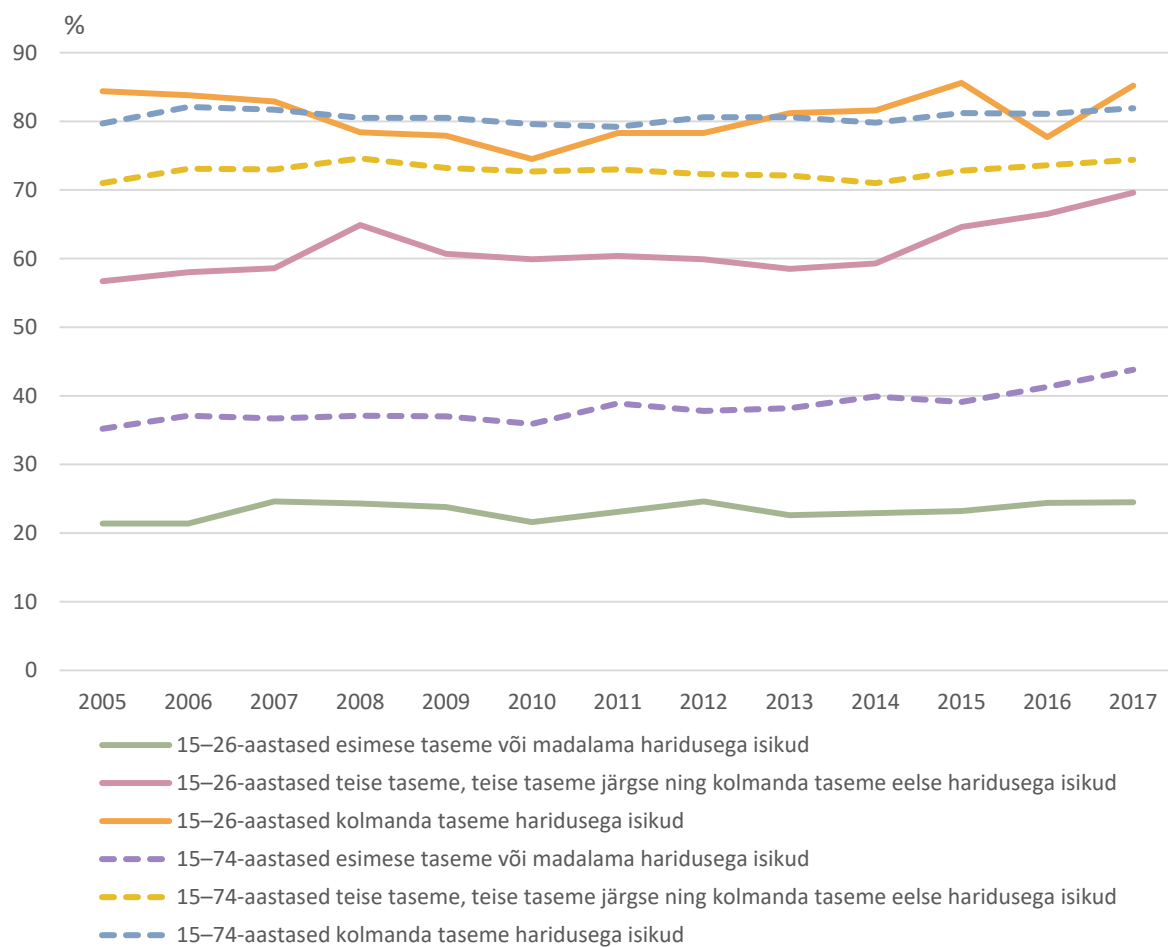
ALLIKAS: STATISTIKAAMET

JOONIS 5. NOORTE JA TÖÖEALISTE ELANIKE TÖÖJÕUS OSALEMISE MÄÄR ASULATÜÜBI JÄRGI, 2005–2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

JOONIS 6. NOORTE JA TÖÖEALISTE ELANIKE TÖÖJÕUS OSALEMISE MÄÄR HARIDUSTASEME JÄRGI, 2005–2017

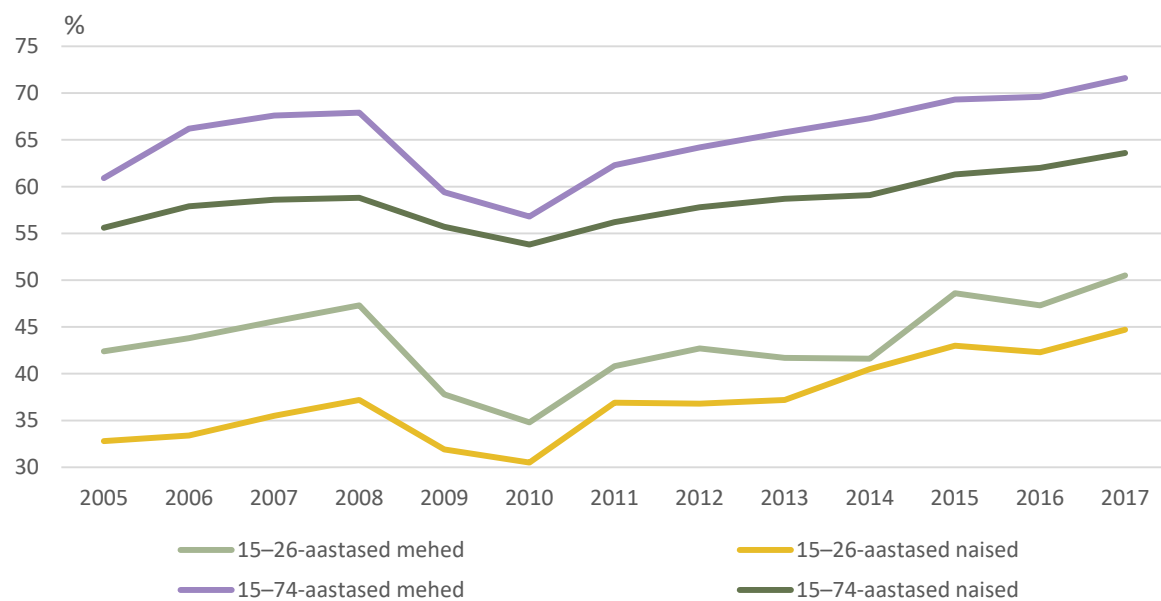
ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Tööhõive määr on kõrgem linnanoorte seas

Tööhõive määra (hõivatute osatähtsus tööealises rahvastikus) näitajad järgivad ühesugust mustrit: kõrge tase vahetult enne kriisi (2007–2008), järsk langus kriisi ajal (2009–2010) ning laias laastus püsiv kriisijärgne kasv (joonis 7). 2017. aastaks olid näitajad ületanud kriisieelse taseme. Nii nagu tööjõus osalemise määr oli ka tööhõive määr kõigi tööealiste ning noorte meeste hulgas kõrgem kui naiste seas. 15–26-aastaste meeste tööhõive määr oli 2017. aastal 50,5%, naiste näitaja 44,7%. Kõigi tööealiste puhul olid meeste ja naiste tööhõive määrad 2017. aastal vastavalt 71,6% ja 63,6%.

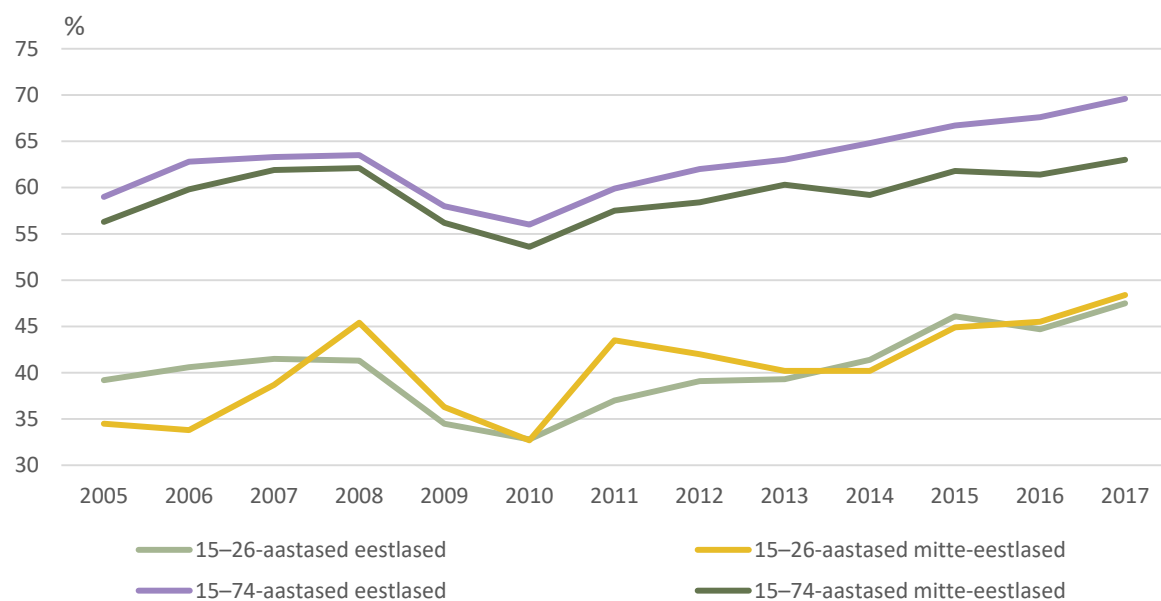
Noorte hulgas pole eestlaste ja mitte-eestlaste tööhõive määra vahel sisulist erinevust: vastavalt 47,5% ja 48,4% (joonis 8). Kõigi tööealiste ehk 15–74-aastaste seas on aga eestlaste tööhõive määr olnud kõrgem ja kriisijärgsetel aastatel kasvanud pigem kiiremini kui mitte-eestlaste näitaja. 2017. aastal oli see eestlastel 69,6% ja mitte-eestlastel 63,0%. Kummagi rahvus- ja vanuserühma tööhõive määr oli 2017. aastal vaadeldava ajavahemiku kõrgeim.

JONIS 7. NOORTE JA TÖÖEALISTE ELANIKE TÖÖHÕIVE MÄÄR SOO JÄRGI, 2005–2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

JONIS 8. NOORTE JA TÖÖEALISTE ELANIKE TÖÖHÕIVE MÄÄR EESTLASTE JA MITTE-EESTLASTE SEAS, 2005–2017

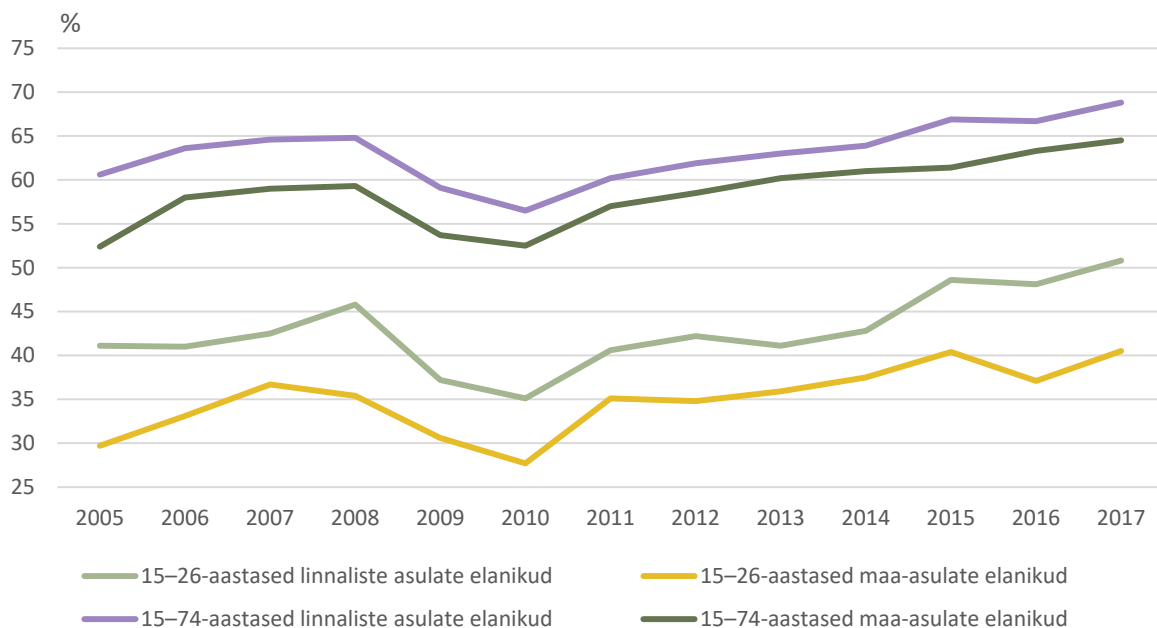
ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Linnalistes asulates on hõivemäär olnud kõrgem kui maa-asulates (joonis 9). Erinevus linna ja maa vahel on 15–26-aastaste seas (2017. aastal 50,8% ja 40,5%) suurem kui 15–74-aastaste hulgas (2017. aastal 68,8% ja 64,5%). Madala tööhõive määra üks põhjus on (sobivate) töökohtade vähesus. Maapiirkondade jätkusuutlikkuse seisukohast on nähtus kindlasti muret tekitav, sest raske on noori maale meelitada, kui nad seal endile rakendust ei leia.

Mida madalam on haridustase, seda madalam on tööhõive määr ja see kehtib nii noorte kui ka kõigi tööealiste puhul (joonis 10). Kui kolmanda taseme haridusega noorte ja tööealiste tööhõivemäär on samal tasemel, 2017. aastal oli see noortel isegi pisut kõrgem (vastavalt 82,6% ja 79,3%), siis teise taseme, teise taseme järgse ning kolmanda taseme eelse haridusega noorte tööhõive määr oli 2017. aastal kõigist tööealistest madalam (62,7% ja 69,5%). Esimese või madalama haridustaseme korral oli erinevus veelgi suurem – noorte hulgas 20,9% ja kõigi tööealiste seas 39,0%. Noorte madalat näitajat mõjutab asjaolu, et nad veel õpivad.

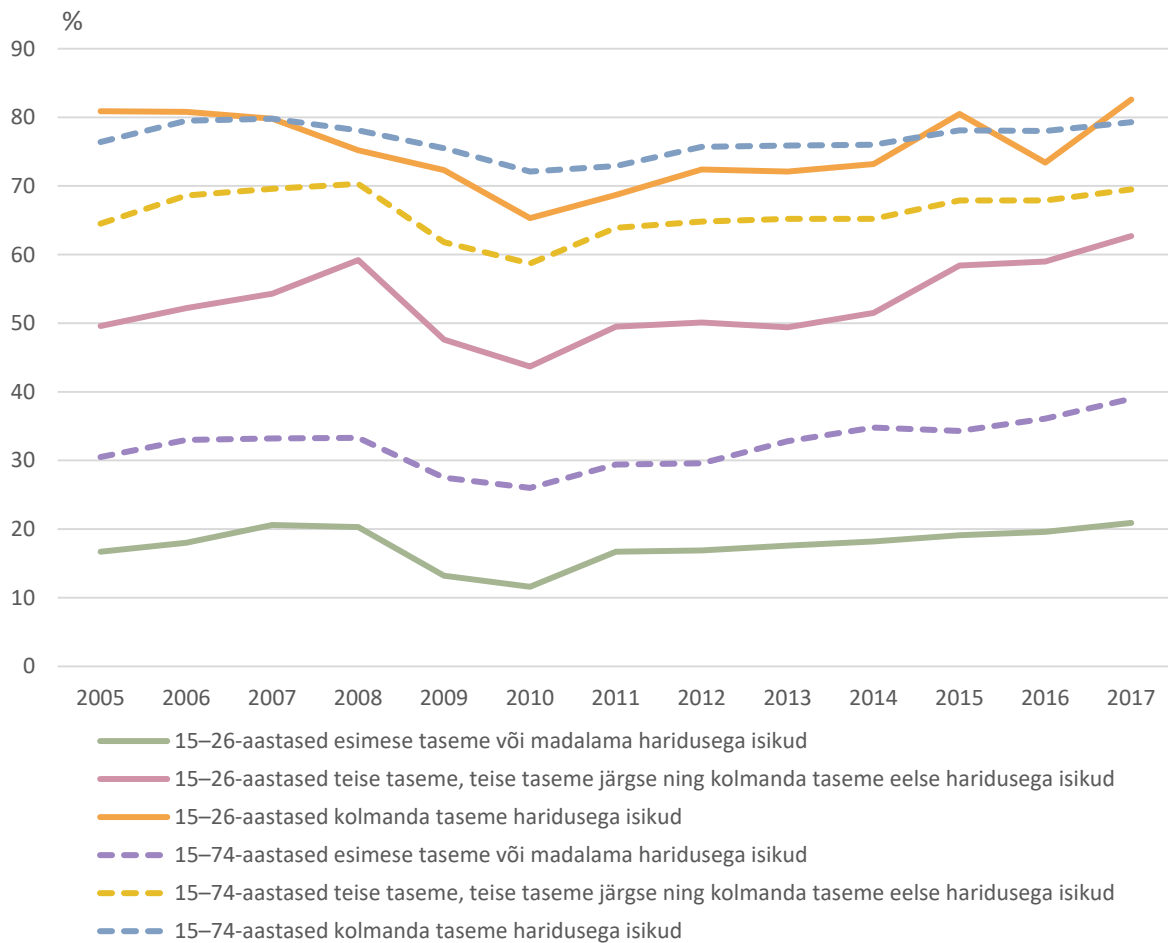
Noorte tööhõive määr oli 2017. aastal kõrgeim Harju maakonnas (55,5%, sealjuures Tallinnas 58,0%). Samas maakonnas oli kõrgeim ka kõigi tööealiste tööhõive määr (74,2%). Konkurentsilt madalaim noorte tööhõive määr oli Lääne maakonnas (22,3%), kuigi kõigi tööealiste seas Lääne maakond madalaima tööhõive määraga maakondade hulka ei kuulunud. 15–74-aastaste hulgas oli näitaja madalaim Ida-Viru maakonnas (53,9%).

JOONIS 9. NOORTE JA TÖÖEALISTE ELANIKE TÖÖHÕIVE MÄÄR ASULATÜÜBI JÄRGI, 2005–2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

JOONIS 10. NOORTE JA TÖÖEALISTE ELANIKE TÖÖHÕIVE MÄÄR HARIDUSTASEME JÄRGI, 2005–2017

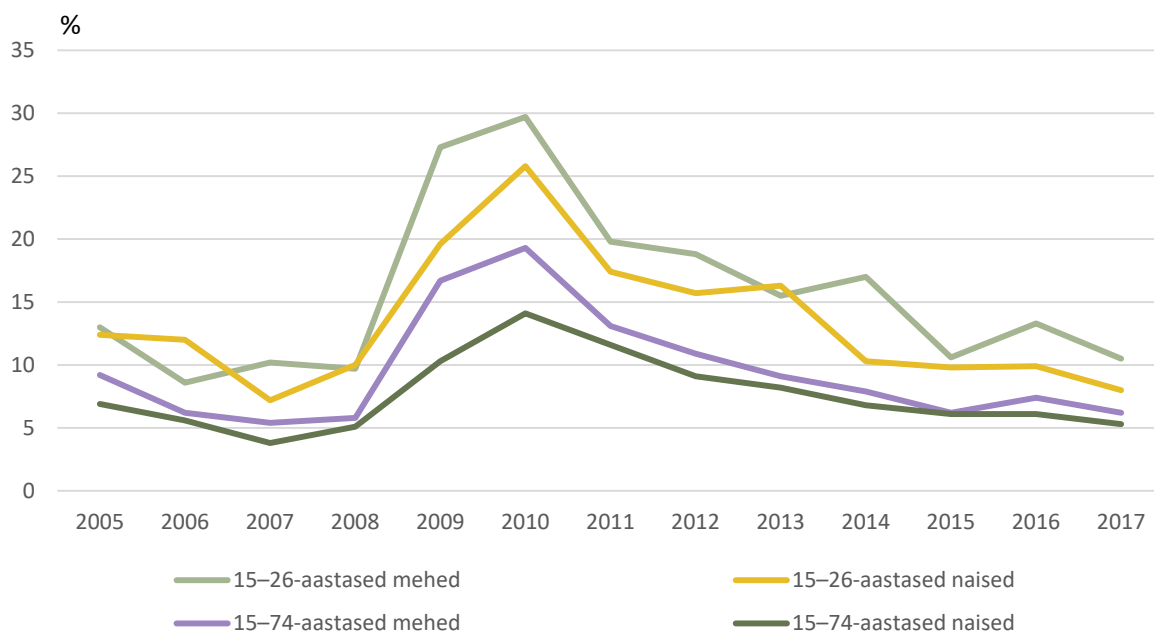
ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Töötuse määr on kõrgem mitte-eestlaste seas

Töötuse määra ehk töötute osatähtsust tööjõus uurides eristub selgelt majanduskriis, mil mõnel juhul näitaja koguni mitmekordistus (joonis 11). Pärast majanduskriisi on nii meeste kui ka naiste töötuse määr noorte ja kõigi tööealiste seas vähenenud. Meeste töötuse määr (sh pikaajalise töötuse määr) on kummaski vanuserühmas püsinud valdavalt kõrgemal kui vastavad naiste näitajad. 2017. aastal oli 15–26-aastaste meeste töötuse määr 10,5%, naiste näitaja 8,0% ning 15–74-aastaste meeste näitaja 6,2% ja naiste oma 5,3%. Töötuse määr on viimastel aastatel selgelt vähenenud, aga 2007. aastal olid näitajad kõigis rühmades veel pisut madalamad. Pikaajalise ehk vähemalt 12 kuud kestnud töötuse määr oli 2017. aastal 15–26-aastaste meeste seas 1,8%, naiste hulgas 1,1%. Kõigi tööealiste näitajad olid vastavalt 2,2% ja 1,6%.

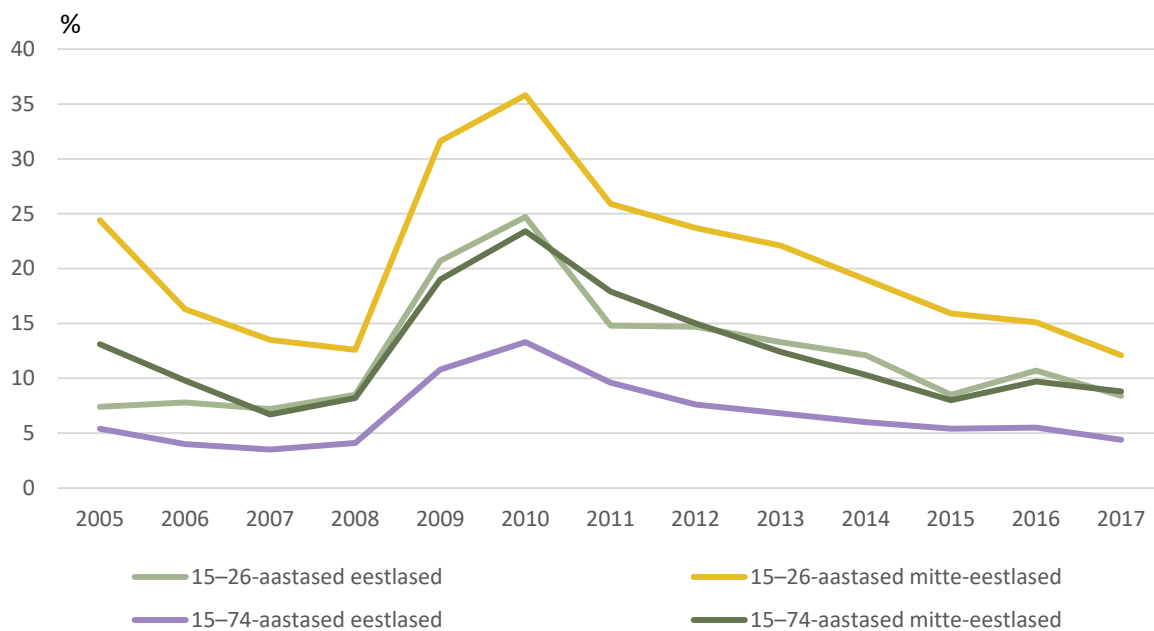
Mitte-eestlaste töötuse määr on nii 15–26- kui ka 15–74-aastaste seas püsinud selgelt kõrgemal kui eestlaste hulgas (joonis 12). Noorte eestlaste töötuse määr oli 2017. aastal 8,4%, mitte-eestlaste näitaja 12,1%. Kõigi tööealiste töötuse määr oli eestlaste hulgas 4,4% ja mitte-eestlaste seas 8,8%.

JOONIS 11. NOORTE JA TÖÖEALISTE ELANIKE TÖÖTUSE MÄÄR SOO JÄRGI, 2005–2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

JOONIS 12. NOORTE JA TÖÖEALISTE ELANIKE TÖÖTUSE MÄÄR EESTLASTE JA MITTE-EESTLASTE SEAS, 2005–2017

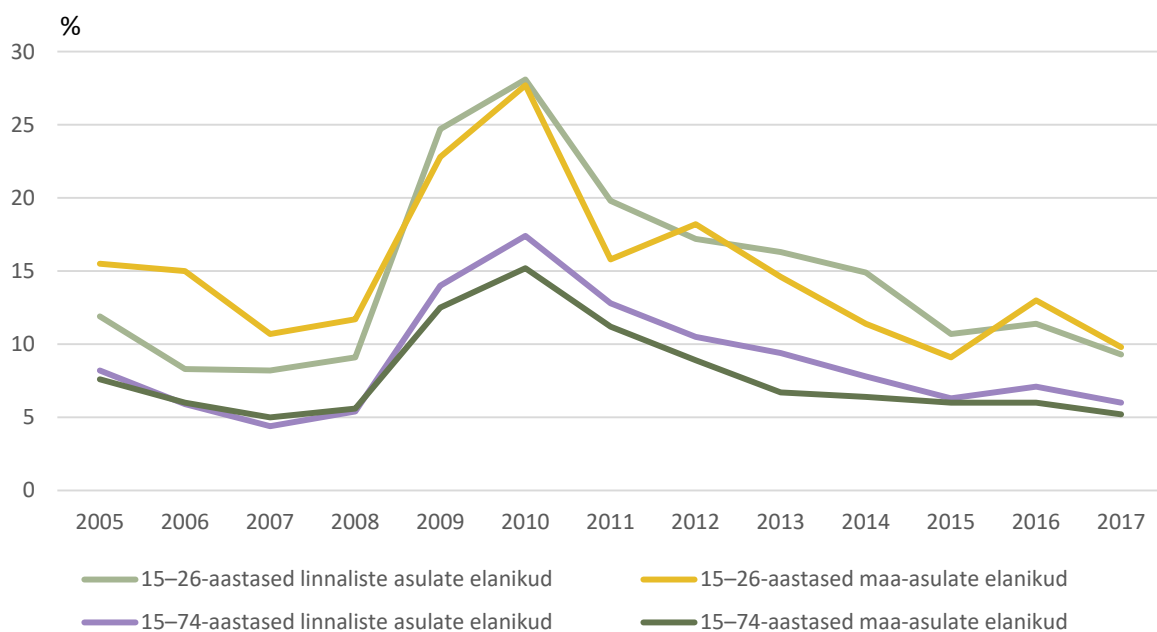

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Töötuse määr ei erine väga palju, kui lähtuda asulatüübist (joonis 13). 2017. aastal oli töötuse määr 15–26-aastaste hulgas 9,3% linnalistes ja 9,8% maa-asulates ning 15–74-aastaste seas 6,0% linnalistes asulates ja 5,2% maa-asulates. Kui aastatel 2005–2008 oli pikaajalise töötuse määr kõrgem maa-asulate noortel, siis kriisijärgsetel aastatel (kuni 2016. aastani) olukord muutus. 2017. aastal oli 15–26-aastaste linnalistes asulates elavate noorte pikaajalise töötuse määr 1,2%, maa-asulates 2,2%. Kõigi tööealiste seas olid näitajad samal tasemel, vastavalt 1,9% ja 1,8%.

Noorte töötuse määra tööjõu-uuringu andmete põhjal maakonniti eristada ei saa. Nende maakondade hulgas, kus oli kõigi tööealiste kohta piisavalt andmeid, oli töötuse määr 2017. aastal kõrgeim Ida-Viru (12,4%) ja madalaim Tartu maakonnas (3,8%).

JOONIS 13. NOORTE JA TÖÖEALISTE ELANIKE TÖÖTUSE MÄÄR ASULATÜÜBI JÄRGI, 2005–2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

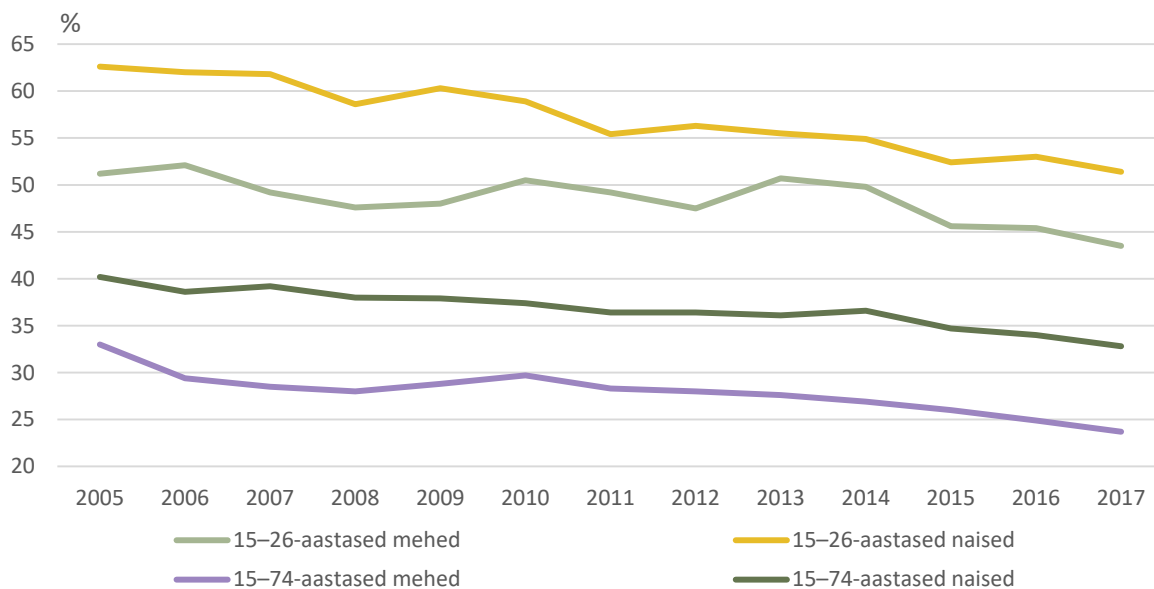
Mitteaktiivsus on rohkem levinud naiste hulgas

Mitteaktiivsete näitajad käituvad sisuliselt vastupidi aktiivsete ehk tööjõus osalejate näitajatele. Mitteaktiivsuse määr näitab mitteaktiivsete osatähtsust tööealises rahvastikus. Mitteaktiivsete alla kuuluvad isikud, kes ei soovi töötada või ei ole selleks võimelised. Mitteaktiivseid naisi on rohkem kui mehi nii noorte kui ka kõigi tööealiste seas (joonis 14). 2017. aastal oli mitteaktiivseid 15–26-aastaseid naisi 40 000, moodustades 51,4% samaealistest naistest, mitteaktiivseid mehi oli 36 200 ning nende osatähtsus samaealiste meeste seas 43,5%. Kõigi tööealiste seas oli mitteaktiivseid naisi 165 400 (32,8%) ning mehi 111 900 (23,7%). Nii noorte kui ka kõigi tööealiste mitteaktiivsete meeste ja naiste arv on langustrendis.

Mitteaktiivseid 15–26-aastaseid eestlasi oli 2017. aastal 57 200 ja nad moodustasid 48,2% vanuserühmast (joonis 15). Mitteaktiivseid noori mitte-eestlasi oli 19 100 ehk 44,9% vanuserühmast. Rahvusrühmade vaheline erinevus oli suhteliselt suur aastatel 2008–2013, mil noorte mitte-eestlaste

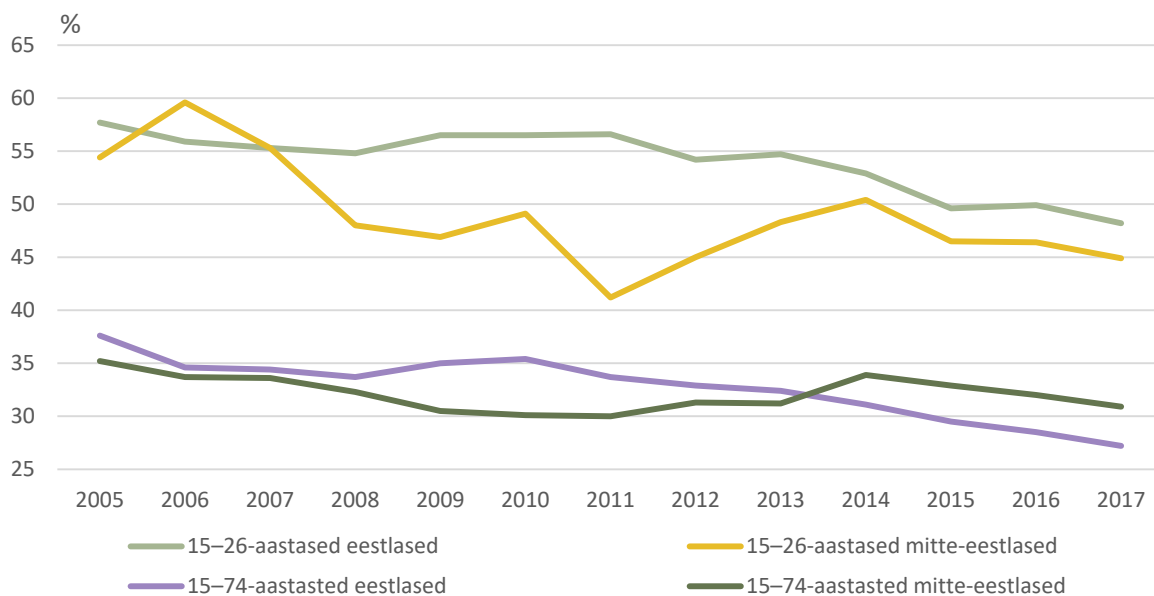
aktiivsus tööturul just majanduslanguse ajal suurenes. Kõigi tööealiste seas oli mitteaktiivseid eestlasi 180 300 (27,2%) ja mitte-eestlasi 97 100 (30,9%).

JOONIS 14. NOORTE JA TÖÖEALISTE ELANIKE MITTEAKTIIVSUSE MÄÄR SOO JÄRGI, 2005–2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

JOONIS 15. NOORTE JA TÖÖEALISTE ELANIKE MITTEAKTIIVSUSE MÄÄR EESTLASTE JA MITTE-EESTLASTE SEAS, 2005–2017

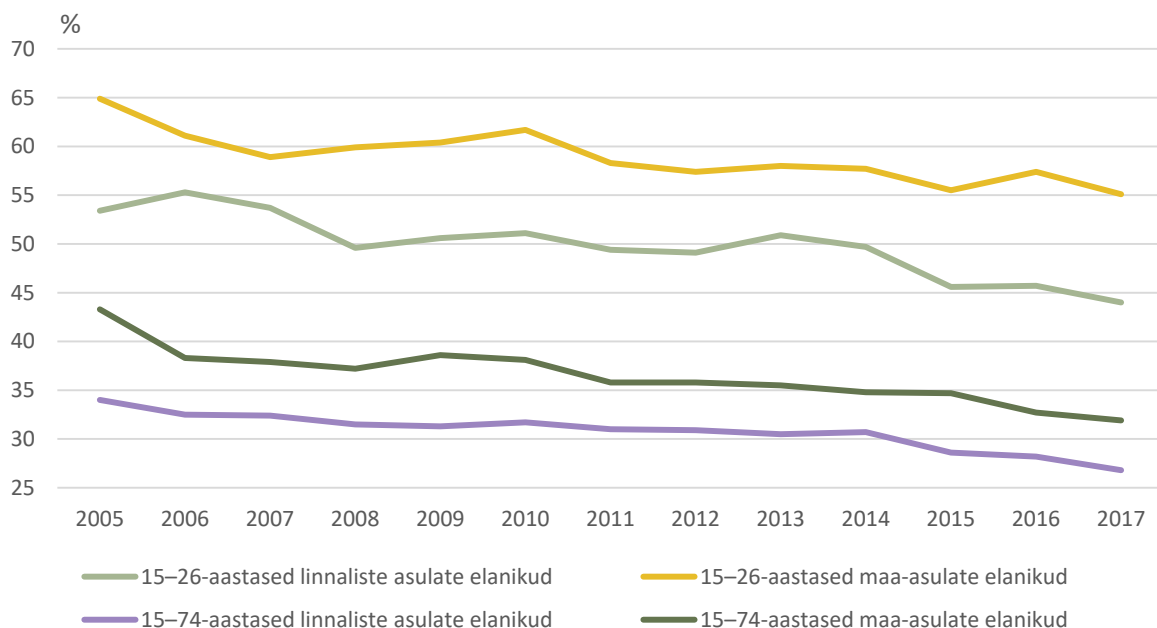
ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Linnalistes asulates oli mitteaktiivsete arv suurem, kuid mitteaktiivsuse määr madalam kui maa-asulates (joonis 16). Mitteaktiivseid noori oli 2017. aastal maa-asulates 26 800 (määr 55,1%), linnalistes 49 400 (44,0%), kõiki tööelisi maa-asulates 99 000 (31,9%) ja linnalistes asulates 178 300 (26,8%). Nii linnaliste kui ka maa-asulate mitteaktiivsuse määr (aga ka mitteaktiivsete arv) olid 2017. aastal kummagi vanuserühma korral vaadeldava aja madalaimad.

Mitteaktiivsetest noortest oli kõige suuremal osal (50 800) esimese taseme või sellest madalam haridus (määr 75,5%), mis tähendab ilmselt seda, et neil on hariduse omandamine alles pooleli (joonis 17). Kõigest 3000 kolmanda taseme haridusega noort olid mitteaktiivsed ja nende osatähtsus vanuserühmas oli 14,8%. Vaadeldaval ajavahemikul on kolmanda taseme haridusega noorte näitaja üldjoontes jäänud samale tasemele nagu ka kõigi kolmanda taseme haridusega tööeliste mitteaktiivsuse määr. Tööeliste seas oli enim (119 300) mitteaktiivseid teise taseme, teise taseme järgse ning kolmanda taseme eelse haridusega isikute hulgas. Mitteaktiivsuse määr oli aga kõrgeim esimese või madalama haridustasemega tööeliste seas (56,2%).

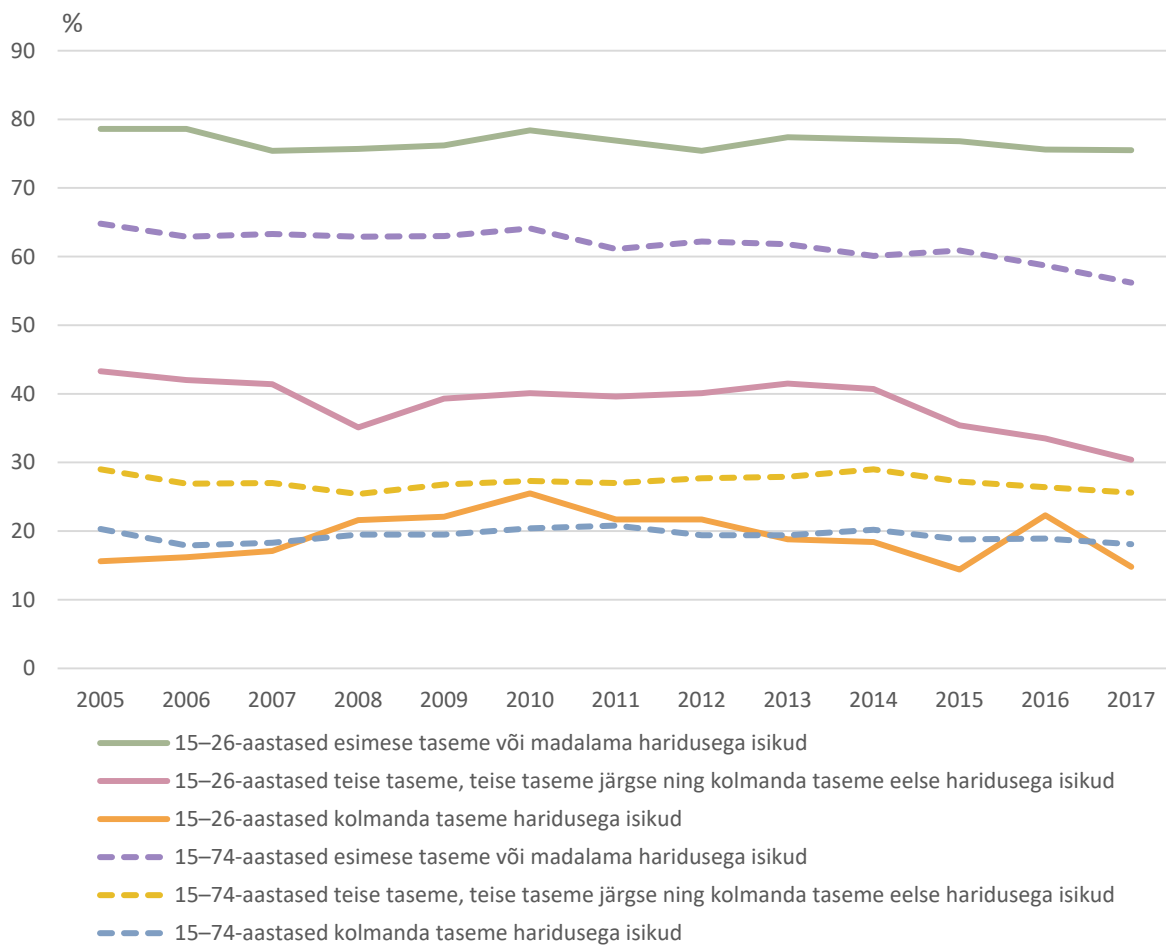
Mitteaktiivsete noorte arv oli 2017. aastal suurim Harju (28 700) ning väikseim Hiiu maakonnas (500). Sarnane olukord oli ka kõigi tööelistega – Harju maakonnas oli neid 95 300 ja Hiiu maakonnas 2400. Mitteaktiivsuse määr oli 15–26-aastaste hulgas kõrgeim Lääne (67,9%) ja madalaim Harju maakonnas (39,6%). Kõigi tööeliste seas oli mitteaktiivsuse määr kõrgeim Jõgeva (40,5%) ning madalaim Harju maakonnas (22,1%).

JOONIS 16. NOORTE JA TÖÖELISTE ELANIKE MITTEAKTIIVSUSE MÄÄR ASULATÜÜBI JÄRGI, 2005–2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

JOONIS 17. NOORTE JA TÖÖEALISTE ELANIKE MITTEAKTIIVSUSE MÄÄR HARIDUSTASEME JÄRGI, 2005–2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Noorte mitteaktiivsuse peamine põhjus on õpingud

Põhjuseid, miks inimene ei osale tööturul, on erinevaid, kuid noorte hulgas on selgelt peamine mitteaktiivsuse põhjus õpingud – 2017. aastal oli 15–26-aastastest mitteaktiivsetest õpingute tõttu tööturust eemal 81,7%. Oluliselt järgmine põhjus oli rasedus-, sünnitus- või lapsehoolduspuhkus, hoolitsemine laste või teiste pereliikmete eest (8,4%). Naiste hulgas oli selle põhjuse osatähtsus 15,0%. Seega on ülekaalus positiivsed mitteaktiivsuse põhjused (laste saamine, õpingud). Mitteaktiivsust võivad põhjustada ka negatiivsed tegurid, nt haiguse ja vigastuse tõttu oli 2017. aastal tööturult eemal 2,3% mitteaktiivsetest noortest. Eestlaste ja mitte-eestlaste mitteaktiivsuse põhjuste vahel märgatavat erinevust ei ole. Õpingute tõttu mitteaktiivsete osatähtsus on mõnevõrra suurem linnaliste asulate noorte seas (83,7% ja 78,1%), maa-asulate noorte hulgas on seevastu pisut suurem rasedus-, sünnitus- või lapsehoolduspuhkuse, laste või teiste pereliikmete eest hoolitsemise tähtsus (10,3% ja 7,4%). Haridustasemetega tuleb selgelt välja see, et mida kõrgem on haridustase, seda väiksem on õpingute tähtsus mitteaktiivsuse põhjusena ja suurem rasedus-, sünnitus- või lapsehoolduspuhkuse, laste või teiste pereliikmete eest hoolitsemise tähtsus.

Kõikide tööealiste hulgas oli peamine mitteaktiivsuse põhjus pensioniiga (2017. aastal 32,4%), järgnesid õpingud (24,2%), haigus või vigastus (21,4%).

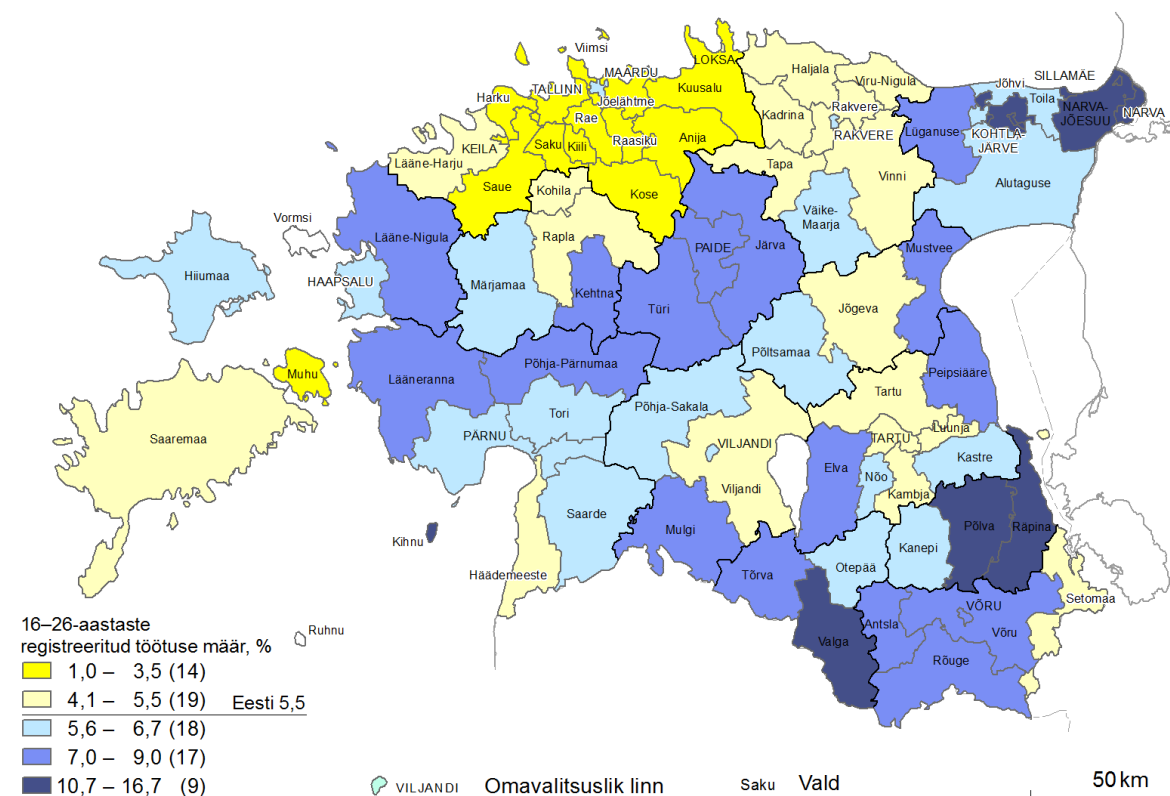
Tööturg registriandmete järgi

Registreeritud töötus on väiksem Tallinna lähiümbruse valdades ja suurim Ida-Virumaa linnades

Töötukassas saab end töötuna arvele võtta 16. eluaastast pensioniikka jõudmiseni. Seetõttu on noorte registreeritud töötuse hindamiseks vaadeldud 16–26-aastaseid ja üldise registreeritud töötuse hindamiseks 16-aastaseid kuni pensioniealisi. Alates 2017. aastast on vanaduspensioni üldine iga 65 aastat, kuid üleminekuage on kehtestatud 1954.–1960. aastal sündinud inimestele. Pensioniea määramisel lähtuti tööjõu-uuringus kasutatavast meetodikast².

2017. aasta lõpu seisuga oli Eestis 16–26-aastaseid registreeritud töötuid 3998, mis moodustas 5,5% samas vanuses registreeritud tööjõust. Piirkondliku võrdluse juures peab arvestama, et konfidentsiaalsusnõuete tõttu ei avaldata nende omavalitsusüksuste tulemusi, kus on ainult 1–2 töötut. Noorte seas oli registreeritud töötute osatähtsus tööjõus suurim Ida-Virumaa linnades – Narvas 16,9%, Sillamäel 15,5%, Kohtla-Järvel 14,0% ja Narva-Jõesuus 12,9% (kaart 1). Järgnesid Valga (12,8%) ja Põlva vald (12,2%). Näitaja oli väiksem Tallinna lähiümbruse valdades, eriti Raasikul (1,0%), Harkus (1,5%) ja Viimsis (2,0%). Arvuliselt oli registreeritud noori töötuid enim Tallinnas (908 ehk ligi 23% kõigist registreeritud noortest töötutest), vähim väikesaartel.

KAART 1. REGISTREERITUD 16–26-AASTASTE TÖÖTUTE OSATÄHTSUS REGISTREERITUD TÖÖJÕUS OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 31.12.2017

ALLIKAS: EMPIS, TÖR, STATISTIKAAMET

² http://pub.stat.ee/px-web.2001/database/Sotsiaalelu/15Tooturg/10Tootud/02Aastastatistika/TT_047.htm

Noorte meeste ja naiste registreeritud töötuse näitajates suuri erinevusi ei olnud. Eestis oli 2017. aasta lõpus töötuna registreeritud 16–26-aastaseid mehi 2003 ja naisi 1995. Nad moodustasid vastavalt 5,6% ja 5,5% samas vanuses registreeritud tööjõust. Meeste hulgas oli registreeritud noorte töötute osatähtsus suurim Narva-Jõesuus (14,0%), Narvas (13,4%), Kohtla-Järvel (13,3%), suur oli see ka näiteks Põlva vallas (13,2%). Noorte meeste registreeritud töötuse määr oli madalaim Harku (1,6%), Kose (1,7%) ja Viimsi vallas (1,7%). Registreeritud naistöötute osatähtsus oli samuti suurim Ida-Viru maakonna linnades (Sillamäel 22,4% ja Narvas 21,2%), suur oli see ka Kihnu vallas (16,7%). Noorte registreeritud naistöötute osatähtsus oli väikseim Harku (1,3%), Rae (1,8%) ja Tartu vallas (2,0%).

Noortest registreeritud töötutest oli 54% teise taseme haridusega, teise taseme järgse ning kolmanda taseme eelse haridusega, 36% esimese taseme või madalama haridusega ning 10% kolmanda taseme haridusega. Töötute noorte haridustase oli naistel kõrgem kui meestel. Kolmanda taseme haridusega naiste osatähtsus töötute noorte naiste hulgas oli suurem kui vastav meeste näitaja. Meeste puhul oli sarnane olukord madalama haridustasemega – esimese taseme või madalama hariduse osatähtsus oli suurem kui naistel. Kui vaadata töötute haridustaset maakonniti, siis selgus, et esimese taseme või madalama haridusega noorte osatähtsus oli suurim Valga maakonnas (51%), väikseim Hiiu maakonnas (24%). Teise taseme puhul oli suurima osatähtsusega Hiiu maakond (62%), väikseimaga Saare maakond (42%). Kolmanda taseme haridusega noorte osatähtsus oli suurim Saare (16%) ning väikseim Valga maakonnas (4%). Kokkuvõttes võib järeldada, et noorte registreeritud töötute haridustase on kõige madalam Valga maakonnas.

Kui vaadata registreeritud töötust laiemalt, avaneb noorte olukorraga üsna sarnane pilt. Registreeritud töötuid vanuses 16 kuni pensioniiga oli Eestis 31. detsembri 2017 seisuga 30 801³ ja nad moodustasid 5,2% registreeritud tööjõust selles vanuserühmas. Seega oli üldine registreeritud töötuse määr veidi madalam kui noorte näitaja. Registreeritud töötuse määr oli kõrgeim Narvas (11,9%), Valga vallas (11,7%) ja Kohtla-Järvel (11,1%) ning madalaim Kiili (2,3%), Viimsi (2,6%) ja Harku vallas (2,6%).

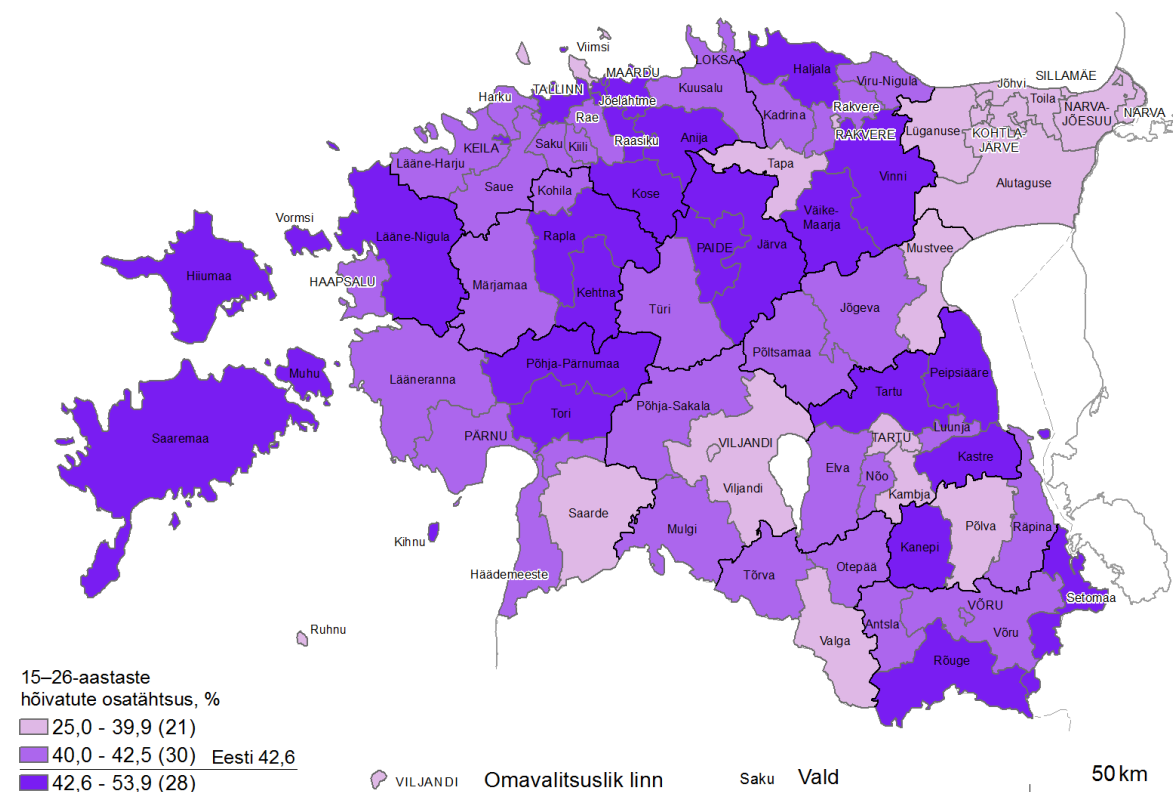
Vanuses 16 kuni pensioniiga oli registreeritud meestöötuid 14 732 ja nad moodustasid 5,1% registreeritud tööjõust. Meeste registreeritud töötuse määr oli kõrgeim Valga vallas (11,9%), Narvas (10,8%) ja Kohtla-Järvel (10,7%), madalaim Harku (2,0%), Rae (2,0%) ja Viimis vallas (2,1%). Samas vanuserühmas registreeritud naistöötuid oli 16 069, mis andis registreeritud töötuse määraks 5,3%. Naiste registreeritud töötuse määr oli kõrgeim Narvas (13,0%), Kihnu vallas (12,0%) ja Kohtla-Järvel (11,5%), madalaim Kiili (1,9%), Raasiku (2,4%) ja Kuusalu vallas (2,6%).

Noorte seas on registreeritud tööhõive naistel veidi kõrgem kui meestel

2017. aasta lõpu seisuga oli Eestis registreeritud 15–26-aastaseid hõivatuid (palgatöötajad ja ettevõtjad kokku) 68 388 – 42,6% samas vanuses elanikest. Meenutuseks: tööjõu-uuringu andmetel oli 15–26-aastaste tööhõive määr 47,7%. Küsitlus- ja registriandmete erinevate tulemuste põhjal võib arvata, et teatud osa noortest hõivatutest ei ole registrites arvel. Registreeritud noorte hõivatute osatähtsus oli suurim saartel (Muhu vallas 53,9% ja Kihnu vallas 50,0%), aga ka Tallinnas (47,9%) (kaart 2). Näitaja oli väikseim samuti saarel – Ruhnu vallas (25,0%). Väike oli see ka Ida-Virumaa linnades Narvas (28,3%) ja Sillamäel (32,3%). Väikesaarte puhul tuleb arvestada muidugi seda, et seal on noori vähe ja seetõttu on iga isiku osatähtsus suur (näiteks Ruhnus oli neli hõivatuna registreeritud noort).

³ Analüüsis saadud töötute arv erineb 260 inimese võrra Eesti Töötukassa avaldatud andmetest, mille järgi oli 2017. aasta detsembri lõpu seisuga 31 061 töötut (<https://www.tootukassa.ee/content/tootukassast/peamised-statistilised-naitajad>). Vahe võib olla tingitud erineval ajal tehtud registriväljavõtetest või muudest metoodilistest eripäradest. Samuti erinevad piirkondlikud näitajad, sest siin analüüsis on lähtutud inimese registrijärgsest elukohast, aga Eesti Töötukassa avaldatav statistika põhineb inimese öeldud elukohal.

KAART 2. REGISTREERITUD 15–26-AASTASTE HÕIVATUTE OSATÄHTSUS SAMAS VANUSES ELANIKE HULGAS
OMAAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 31.12.2017

ALLIKAS: TÖR, STATISTIKAAMET

Hõivatuna registreeritud 15–26-aastaseid mehi oli 34 067 ehk 41,3% samas vanuses meestest. Tööga hõivatud noorte meeste osatähtsus oli suurim Muhu (57,8%), Kihnu (55,0%) ja Anija vallas (49,1%) ning väikseim Narvas (30,1%), Narva-Jõesuus (33,6%) ja Kohtla-Järvel (34,3%). 15–26-aastaseid hõivatuna registreeritud naisi oli 2017. aasta lõpus Eestis 34 321 (44,0% sama vanuserühma elanikest). Tööga hõivatute osatähtsus oli noorte naiste seas suurim Kihnu (52,1%) ja Haljala (51,2%) vallas ning Tallinnas (50,6%). Näitaja oli väikseim Ruhnu vallas (25,0%), Narvas (26,2%) ja Sillamäel (28,0%). Seega oli erinevalt tööjõu-uuringu andmetest registrite põhjal noorte naiste tööhõives osalemine veidi suurem kui meestel.

Kõigi tööealiste (15–74-aastaste) seas oli registreeritud hõivatuid 618 334 ehk 63,3%. Hõivatute osatähtsus oli suurim Rae (74,6%), Kiili (74,2%) ja Harku vallas (73,7%), väikseim Narvas (51,4%), Mustvee (51,7%) ja Valga vallas (52,8%). Siinkohal tasub meelde tuletada, et tööjõu-uuringu andmetel oli 15–74-aastaste tööhõive määr 2017. aastal mõnevõrra kõrgem (67,5%), aga piirkondlikud eripärad olid sarnased: tööhõive määr oli kõrgeim Harju maakonnas ning madalaim Ida-Viru maakonnas.

Registreeritud hõivenäitajate põhjal oli tööealiste meeste ja naiste tööhõives osalemise määr sama kõrge. Tööealiste meeste hulgas oli registreeritud hõivatuid 300 066 (63,3%). 15–74-aastaste registreeritud meeshõivatute osatähtsus oli suurim Rae (77,6%), Viimsi (74,7%) ja Harku vallas (74,7%), väikseim Setomaa (51,2%), Valga (51,4%) ja Mustvee vallas (52,2%). Hõivatuna registreeritud tööealisi naisi oli 2017. aasta lõpus 318 268 (63,3%). Osatähtsus oli suurim Kiili (73,8%), Harku (72,7%) ning Rae vallas (71,6%), väikseim Narvas (49,3%), Mustvee vallas (51,3%) ning Narva-Jõesuus (52,1%).

Noored töötavad valdavalt töölepingu alusel või avalikus teenistuses

Töötamise registris registreeritud 15–26-aastastel noortel on analüüsitud töötamise liiki. Töötamise liike on registris üle 10, kuid enamiku osatähtsus on väga väike, sest ligi 80% kõikidest registreeritud töötamistest on töölepingu alusel. Seetõttu jagati piirkondliku analüüsi tegemiseks kõik töötamise liigid kahte olemuselt sarnasesse rühma: tööleping või avalik teenistus; võlaõigusleping (VÕS) või muu töötamise liik. Tulemused on esitatud isiku-, mitte töötamise põhiselt. Kui noorel oli mitu samal ajal kehtivat töötamist, läks neist arvesse ainult üks. Mitme töötamise korral järjestati töötamised liigi alusel järgnevalt: 1. tööleping ja avalik teenistus, 2. VÕS-i leping ja muu töötamise liik.

Töötamise registris registreeritud noortest 87% (sh 88% meestest ja 85% naistest) tegutses 2017. aasta lõpus töölepingu alusel või avalikus teenistuses. Muul alusel (valdavalt VÕS) töötas 13% noortest (12% meestest ja 15% naistest). Ruhnu vallas töötasid kõik noored töölepingu alusel või avalikus teenistuses. Suurematest omavalitsusüksustest oli töölepingu alusel või avalikus teenistuses töötajate osatähtsus suurim Mustvee vallas (95%), Sillamäel (94%) ja Antsla vallas (94%). Näitaja jäi alla 80% Vormsi (75%), Harku (78%) ja Viimsi vallas (79%).

Suvel töötab noori veidi rohkem kui talvel

Noorte töötamise sesoonsuse hindamiseks on võrreldud töötamise registris olevate 15–26-aastaste arvu suvel (seisuga 30. juuni 2017) ja talvel (seisuga 31. detsember 2017). Nii suviste kui ka talviste töötajate arvu leidmiseks kasutati isiku vanust aasta lõpu seisuga (31. detsember 2017).

Suvel registreeritud noorte töötajate arv oli 3835 võrra (1880 meest ja 1955 naist) suurem, mis moodustab 5,8% talvel registreerituist. Suvel lisandunute osatähtsus võrreldes talvel registreeritud töötajatega oli suurim Saarde vallas (20,0%), Haapsalus (19,8%) ja Kihnu vallas (18,4%). Töötavaid noori mehi lisandus suvel kõige rohkem Keila linnas (19,8% rohkem võrreldes talvega), Kiili vallas (19,1%) ja Rakvere vallas (18,4%), töötavaid naisi aga Vormsi (40,0%), Saarde (33,0%) ja Kihnu vallas (28,0%).

Vastupidist olukorda, kus võrreldes talvel registreeritute arvuga oli suvel registreeritud noori töötajaid hoopis vähem, oli ainult üksikutes omavalitsusüksustes ja sealgi olid erinevused väikesed: Peipsiääre vallas oli talvel 16 töötavat noort rohkem, Võru vallas kolm ja Ruhnu vallas üks.

Noorte palgatöötajate kuu keskmine brutotulu on suurim Ruhnu vallas ja väikseim Narva linnas

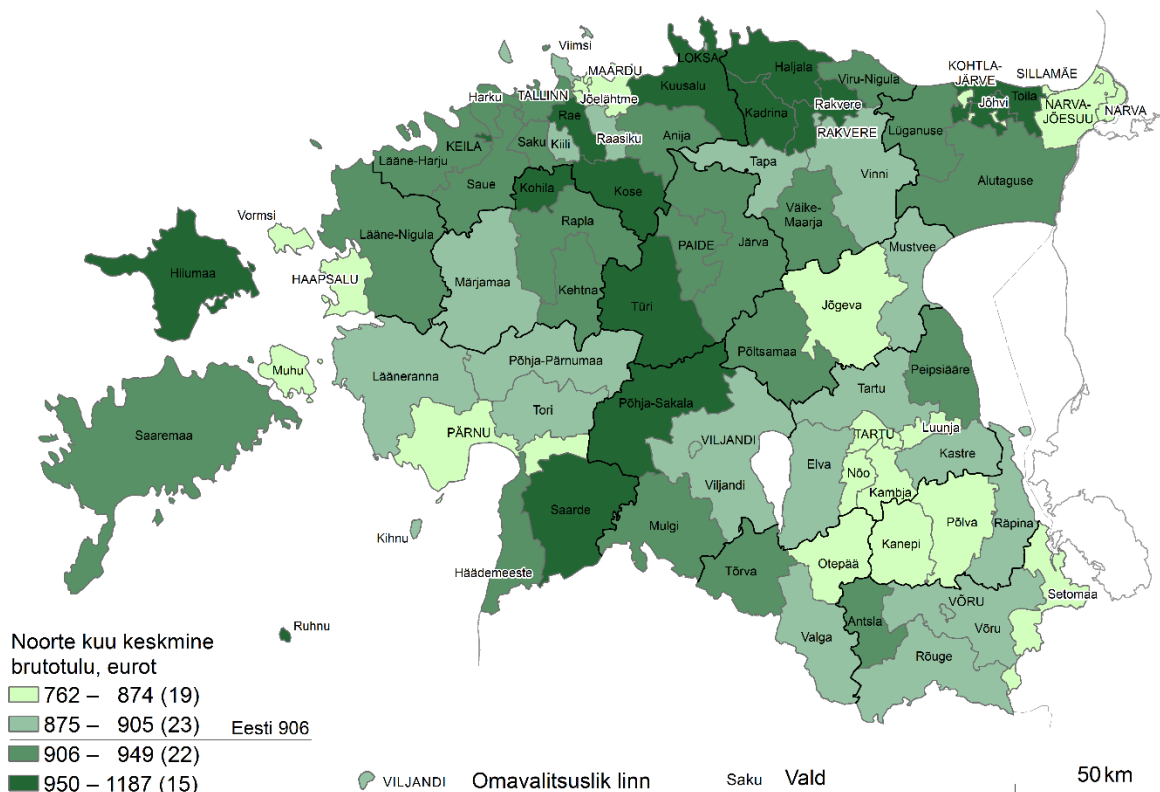
Tööturust kõneledes on töötaja seisukohast väga oluline see, kui palju rahalist väärtust töö talle sissetulekuna pakub. Sissetulekute hindamiseks on analüüsitud maksukohustuslaste registri andmete põhjal palgatöötaja kuu keskmist brutotulu. Palgatöötaja brutotulu on Maksu- ja Tolliameti tulu- ja sotsiaalmaksu, kohustusliku kogumispensioni makse ja töötuskindlustusmakse deklaratsiooni (TSD) vormil näidatud sotsiaalmaksuga maksustatav rahaline tasu, mida makstakse töötajale või avalikule teenistujale; stipendium, toetus ja pension, mida makstakse töö- või teenistussuhte puhul; seaduse või muu õigusakti alusel töö eest makstav tasu; tasu, mida makstakse isikule pärast töö- või teenistussuhte lõppemist (v.a töölepingu lõpetamisel või teenistusest vabastamisel makstav hüvitis). Vajaliku näitaja saamiseks jagatakse palgatöötaja keskmine brutotulu kuus tulu saajate kuu keskmise arvuga.

Palgatöötaja kuu keskmine brutotulu oli Eestis 2017. aastal kõigi palgatulu saajate seas 249 euro võrra suurem kui kuni 26-aastaste seas ehk vastavalt 1155 eurot ja 906 eurot. Noorte madalam näitaja on seotud sellega, et neil, eriti alaealistel, on rohkem lühiajalisi ja väikse koormusega töötamisi. Samuti mängib olulist rolli ka noorte väiksem kogemuste pagas. Kui Eestis üldiselt olid suurima brutotuluga omavalitsusüksuste seas Tallinna lähiümbruse vallad Viimsi (1601 €), Rae (1588 €) ja Harku vald (1533 €), siis kuni 26-aastaste seas saadi enim brutotulu Ruhnu (1187 €), Kose (1010 €) ja Toila (1008 €)

vallas (kaart 3). Nii noorte kui ka kõigi tulu saajate hulgas oli väikseim kuu keskmine brutotulu Narva linnas, vastavalt 762 ja 890 eurot. Kõigi tulu saajate andmete põhjal kuulusid väikseima brutotuluga piirkondade hulka veel Valga vald (923 €) ja Sillamäe (934 €), noorte hulgas Maardu (802 €) ja Luunja vald (811 €).

Noorte meespalgatöötajate kuu keskmine brutotulu oli märksa suurem kui naistel – meestel 1002 ja naistel 806 eurot. Noorte meeste brutotulu oli suurim Ruhnu (1470 €), Haljala (1154 €) ja Kose vallas (1133 €), väikseim Vormsi vallas (860 €), Narvas (862 €) ja Narva-Jõesuus (892 €). Kuni 26-aastaste naiste brutotulu oli suurim Toila vallas (881 €), Tallinnas (863 €) ja Kuusalu vallas (863 €), väikseim Narvas (618 €), Maardus (664 €) ja Otepää vallas (680 €).

KAART 3. KUNI 26-AASTASTE PALGATÖÖTAJATE KUU KESKMINNE BRUTOTULU OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 2017

ALLIKAS: MAKSU- JA TOLLIAMET, STATISTIKAAMET

KOKKUVÕTE

Selles peatükis võrreldi noorte ja kõigi tööealiste osalemist tööturul, tuginedes nii küsitlus- kui ka registriandmetele. Noorte osalemine tööjõus (sh tööhõives) on väiksem kui kõigi tööealiste seas, sest neil on hariduse omandamine veel pooleli. Pärast majanduskriisi on nii noorte kui ka kõigi tööealiste tööhõives osalemine suurenenud ning töötus vähenenud.

Tööjõus osalemise ja tööhõive määr on kõrgem linnalistes piirkondades elavatel noortel (aga ka kõigil tööealistel) ehk maapiirkondade elanikel on olnud keerulisem tööturul rakendust leida. Soo järgi on nii tööjõus osalemise kui ka tööhõive määr tööjõu-uuringu andmetel kõrgem meeste hulgas. Registriandmed näitavad aga noorte meeste hulgas naistest veidi madalamat tööhõive määra, mis

annab alust arvata, et noorte meeste seas on registreerimata hõivet enam. Naiste tööhõive puhul peaks arvestama seda, et erinevalt meestest on paljud naised raseduse (ning hilisema laste kasvatamise) tõttu teatud aja tööturult eemal. Kuigi mitte-eestlaste ja eestlaste vahel pole tööhõive ega tööjõus osalemise määras sisulist erinevust, on töötuse määr mitte-eestlaste seas (nii noorte kui ka kõigi tööealiste puhul) kõrgem. Mitte-eestlaste puhul võib takistada tööturule sisenemist ja seal hakkamasaamist Eesti kodakondsuse puudumine ning vähene keeleoskus.

Registreeritud töötus oli nii noorte kui ka 16-aastaste kuni pensioniealiste puhul suurim Ida-Virumaa linnades ja väikseim Tallinna lähiümbruse valdades. 15–26-aastaste registreeritud hõivatute osatähtsus samas vanuses elanike hulgas oli kõige suurem Muhu ja Kihnu saarel ning Tallinnas, kõige väiksem aga Ruhnu saarel ning Ida-Virumaa linnades. Kuna paljudel noortel on hariduse omandamine pooleli, siis on nende töötamises mõningane sesoonsus. Suvel on hõivatuna registreeritud ligi 6% rohkem noori kui talvel.

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu jäi 2017. aastal 249 euroga alla kõigi palgatöötajate näitajale. Kõigi palgatöötajate seas teenisid brutotulu enim Tallinna lähiümbruse valdade elanikud, kuid noorte hulgas selget suurima, aga ka väikseima brutotuluga piirkonda ei eristu. Palgalõhest saab rääkida ka noorte seas ehk nii nagu kõigi palgatöötajate näitaja oli ka noortel meespalgatöötajate kuu keskmine brutotulu suurem kui naiste oma.

Piirkondade vahelisest võrdlusest joonistub selgelt välja, et olukord tööturul on parim Tallinna lähiümbruse valdades ning kõige probleemsem Ida-Virumaa linnades. Põhjuseid võib tõenäoliselt leida ühel juhul töökohtade olemasolus ja teisel juhul mitteolemasolus. Ida-Virumaal võib tööturule kvalifitseerumisel olla takistavaks teguriks ka eesti keele oskamatus.

Kui rääkida noorte osalusest tööturul, siis ei tohi unustada, et kõik noored ei peagi ilmingimata olema tööturule kaasatud. Nii nende endi tuleviku kui ka ühiskonna seisukohalt on tarvilik, et osa neist õpiks ja pere looks.

Ettevõtlus ja kohalike omavalitsuste rahaline võimekus

MÄRT LEESMENT

Peatükis kirjeldatakse noorte ettevõtlusaktiivsust omavalitsusüksustes. See, kas suur ettevõtlusaktiivsus on hea või halb, pole üheselt selge. Kahtlemata võib väita, et olematu ettevõtlusaktiivsus tähendab ka ettevõtete puudumist ehk piirkondliku jätkusuutlikkuse tagamiseks on teatud tase hädavajalik.

Piirkondliku ettevõtluseripära iseloomustamiseks on tehtud lühike ülevaade omavalitsusüksuste ettevõtlusmaastikust, keskendudes ettevõtete jagunemisele tegevusala järgi. Kuigi konkreetne ettevõtlusstruktuur ei pruugi peegeldada piirkonna hakkamasaamist, kipub valitsema seaduspära, et majanduslikult paremini arenenud piirkondadele on iseloomulik pigem primaarsektori (sh põllu- ja metsamajandus, kalapüük) väiksem osatähtsus.

Põgusalt on käsitletud ka kohalike omavalitsuste rahalise võimekuse näitajaid ja vaadatud, mis iseloomustab noorte erineva ettevõtlusaktiivsusega omavalitsusüksusi. Tuleb arvestada, et kohaliku omavalitsuse (rahaline) võimekus on äärmiselt mitmetahuline teema ning väga palju oleneb konkreetsest juhtumist, mistõttu on universaalset näitajat keeruline välja tuua.

Metoodika

Uuringus on arvestatud ettevõtetena 2017. aastal aktiivselt tegutsenud füüsilisest isikust ettevõtjaid ja äriühinguid (lihtsuse huvides on neile edaspidi viidatud kui „ettevõtted“). Andmed pärinevad Statistikaameti statistilisest majandusüksuste registrist, mis on erinevate juriidiliste registrite alusel koostatud majanduslikult aktiivsete üksuste kogum. Nimetatud registri koostamiseks kasutatakse äriregistri, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri, maksukohustuslaste registri ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riikliku registri andmeid.

Noorte ettevõtlusaktiivsust on uuringus hinnatud kahe näitaja abil. Esimene keskendub ettevõtte registrijärgsele asukohale ja näitab noorte osalusega ettevõtete osatähtsust piirkonnas registreeritud kõigi aktiivsete ettevõtete hulgas. Teine näitaja aga keskendub noorte registrijärgsele elukohale ja näitab ettevõtjate osatähtsust piirkonna elanikuna registreeritud kõigi samas vanuses noorte hulgas. Elukoha andmed pärinevad Statistikaameti rahvastikubaasist 1. jaanuari 2018. aasta seisuga. Kuigi kaks ettevõtlusnäitajat on väga sarnased, tuleb arvestada, et ettevõtte osanike hulka võib kuuluda mitu noort, ettevõtja puhul aga on tegemist ühe noorega. Tulemusi tõlgendades on vaja meeles pidada, et üks noor võib olla seotud mitme ettevõttega. Kui ühel isikul on registreeritud mitu ettevõtet, läheb ta noore ettevõtjana arvesse üks kord, noorte osalusega ettevõtete näitajas aga mitu korda.

Mõlema näitaja aluseks on võetud sarnane definitsioon. Noorte osalusega ettevõtte on 2017. aastal aktiivselt tegutsenud 18–26-aastane (sündinud 1991–1999) füüsilisest isikust ettevõtja (FIE) või äriühing, mille omanike ringis oli 31. detsembril 2017 vähemalt üks 18–26-aastane isik, kellele kuulus vähemalt 10% äriühingu aktsiatest või osakutest. Noor ettevõtja on samadele tingimustele vastav 18–26-aastane ettevõtja (s.t FIE või vähemalt 10-protsendilise osalusega äriühingu omanik).

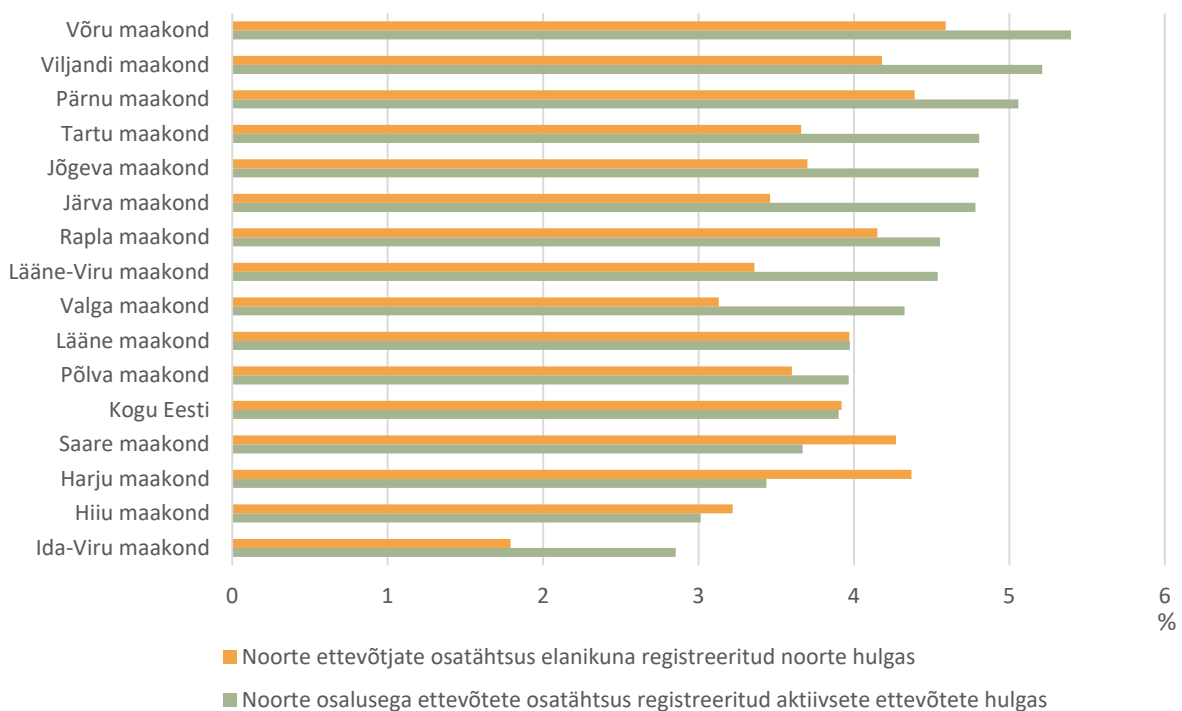
Kohaliku omavalitsuse rahalise võimekuse hindamiseks on kasutatud põhitegevuse tulu elaniku kohta, konkreetsemalt ka kogutud füüsilise isiku tulumaksu (mis moodustab enamiku põhitegevuse tulust) elaniku kohta, ning saadavate toetuste osatähtsust põhitegevuse tulus 2017. aastal. Viimane näitab, kuivõrd tugineb kohalik omavalitsus toetustele. Kohalike eelarvete põhitegevuse tulude

andmed pärinevad Rahandusministeeriumilt. Elaniku kohta arvatud näitajates on lähtutud elanike andmetest Statistikaameti rahvastikubaasis 1. jaanuaril 2017.

Peaaegu 4% noortest tegutseb ettevõtluses

Ettevõtteid, mille omanike ringis oli 18–26-aastaseid noori (edaspidi: noorte osalusega ettevõtted), oli Eestis 2017. aastal 4979, mis moodustas 3,9% aktiivsete ettevõtete arvust. Noorte osalusega ettevõtteid oli suhteliselt rohkem Lõuna-Eestis: 4,8% aktiivsetest ettevõtetest, vähem aga Kirde-Eestis ehk Ida-Virumaal: 2,9% aktiivsetest ettevõtetest (joonis 1). Osatähtsus oli suurim Võru maakonnas (5,4%), vähemalt 5% ka Viljandi ja Pärnu maakonnas.

JOONIS 1. NOORTE (18–26-AASTASED) ETTEVÕTJATE JA NOORTE OSALUSEGA ETTEVÕTETE OSATÄHTSUS MAAKONNA JÄRGI, 2017

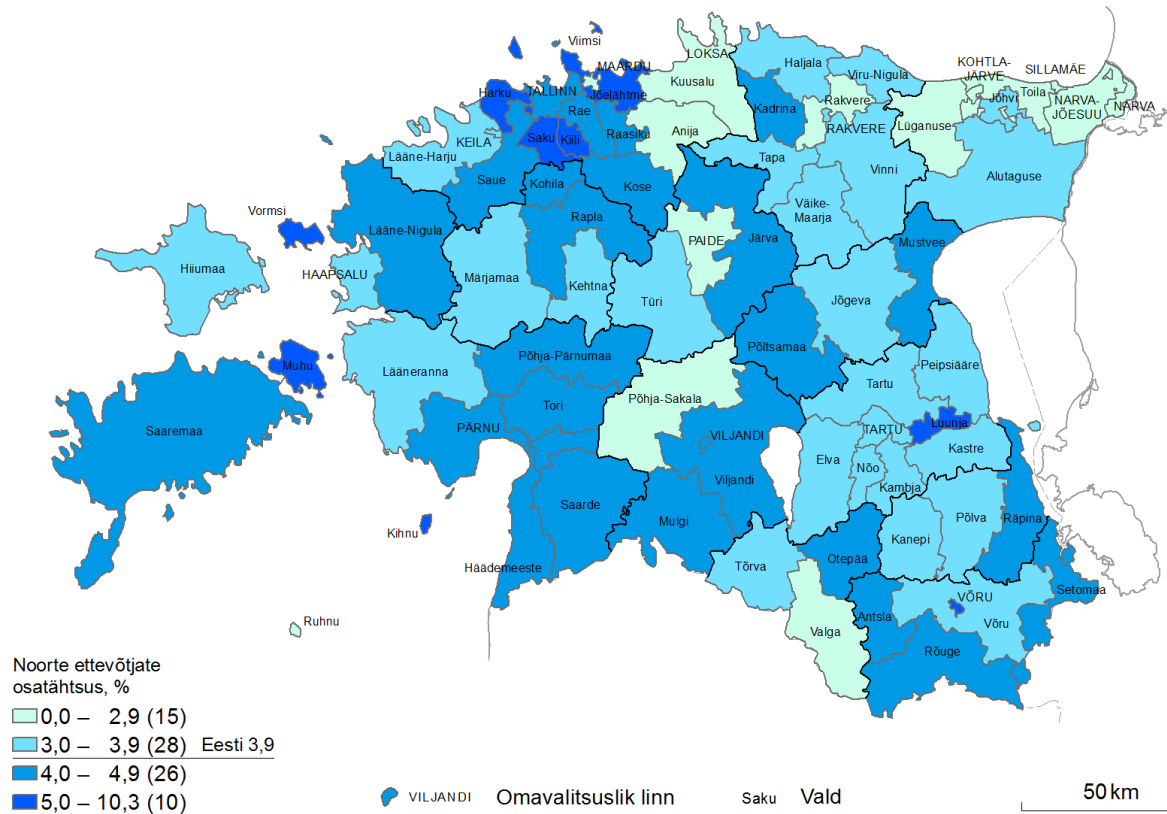
ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Noorte osalusega ettevõtete suurima osatähtsusega omavalitsusüksused leiab Pärnumaalt: Põhja-Pärnumaa ja Tori vald. Kummaski oli 6,6% kõigist aktiivsetest ettevõtetest sellised, kus omanike ringis olid 18–26-aastased isikud. Näitaja oli kõrge ka Võru linnas (6,4%). Kahel saarel – Vormsi ja Ruhnu vallas – ei olnud 2017. aastal registreeritud ühtegi noorte osalusega ettevõtet. Suurematest omavalitsusüksustest oli noorte osalusega ettevõtteid kõige vähem (alla 1%) Narva-Jõesuus.

Teine ettevõtlusaktiivsust iseloomustav näitaja toob välja, kui suur osa piirkonnas elavatest noortest tegutseb ettevõtjana. 2017. aasta lõpus tegutses Eestis 4852 noort ettevõtjat. 18–26-aastaste ettevõtjate osatähtsus samas vanuses elanike hulgas oli 3,9%. Suurim oli see Põhja-Eestis (4,4% neist tegutses ettevõtjana), suur oli see ka Lääne-Eestis (4,2%), vt kaart 1. Osatähtsus oli väikseim

Kirde-Eestis (maakondadest Ida-Virumaal), kus 18–26-aastastest elanikest kõigest 1,8% tegutses ettevõtjana (joonis 1). Maakondadest oli noori ettevõtjaid suhteliselt enim Võru maakonnas.

KAART 1. NOORTE (18–26-AASTASED) ETTEVÕTJATE OSATÄHTSUS OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Omavalitsusüksustest oli noori ettevõtjaid kõige rohkem Muhu (10,3%) ja Vormsi (10,0%) vallas, mõlemas olid kõik noored ettevõtjad mehed. Suurematest omavalitsusüksustest oli noori ettevõtjaid rohkem Tallinna lähiümbruse valdades: Harku, Viimsi, Kiili, Saku ja Jõelähtme vallas. Ruhnu vallas ei tegutsenud 2017. aasta lõpus ühtki noort ettevõtjat. Toila vallas oli 18–26-aastaste registreeritud ettevõtjate osatähtsus samas vanuses elanike hulgas 1,4% ning Sillamäel 1,6%.

Ligikaudu kaks kolmandikku noortest ettevõtjatest olid mehed, mistõttu ettevõtjate osatähtsus oli noorte meeste hulgas suurem (4,9%) kui samas vanuserühmas naiste hulgas (2,9%). Meesettevõtjate osatähtsus omavalitsusüksuses elavate noorte meeste hulgas oli suurim saartel: Vormsi (17,7%), Muhu (15,9%) ja Kihnu vallas (10,9%). Tasub tähele panna, et tegemist on väikevaldadega, kus elanikke on vähe ja üksikute noorte ettevõtjate mõju näitajale on oluline.

Noorte naisettevõtjate osatähtsus oli suurim Harku vallas (18–26-aastastest naistest tegeles ettevõtlusega 5,5%). Suur oli see ka teistes Tallinna lähiümbruse valdades. Maakondadest oli noorte naisettevõtjate osatähtsus suurim Saare maakonnas. Üksnes kahes omavalitsusüksuses oli 2017. aasta lõpus ettevõtluses tegutsevaid naisi arvuliselt rohkem kui mehi – need olid Tapa ja Toila vald, Viru-Nigula vallas oli neid võrdset.

Ligikaudu kolmveerand ettevõtetest tegutseb teeninduse tegevusaladel

Järgnevalt on antud põgus ülevaade üldisest ettevõtlusmaastikust ja võrreldud omavalitsusüksusi, kus noorte ettevõtjate ning noorte osalusega ettevõtete osatähtsus on väiksem ja suurim. Vaadeldakse, missugused tegevusvaldkonnad on iseloomulikud väikseima ja missugused suurima noorte ettevõtlusaktiivsusega piirkondadele.

Omavalitsusüksuste ettevõtlusmaastiku iseloomustamiseks on vaadeldud ettevõtete jagunemist kolme majandussektori ning tegevusalade järgi Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) 2008 alusel. Ettevõtlusmaastiku kirjeldamisel on põgusalt peatunud ka ettevõtete jagunemisel töötajate arvu järgi määratud suurusklasside alusel.

Statistilise majandusüksuste registri ettevõtetest ehk aktiivsetest ettevõtetest tegutses 2017. aastal 9% primaarsektoris (põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi tegevusalal), 18% sekundaarsektoris (mäetööstuses, töötlevas tööstuses, elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuses ning ehitusel) ning 73% tertsiaarsektoris (teeninduses). Tegevusaladest oli tähtsaim hulgi- ja jaekaubandus ning mootorsõidukite ja mootorrataste remont, kus tegutses ligi 18% ettevõtetest.

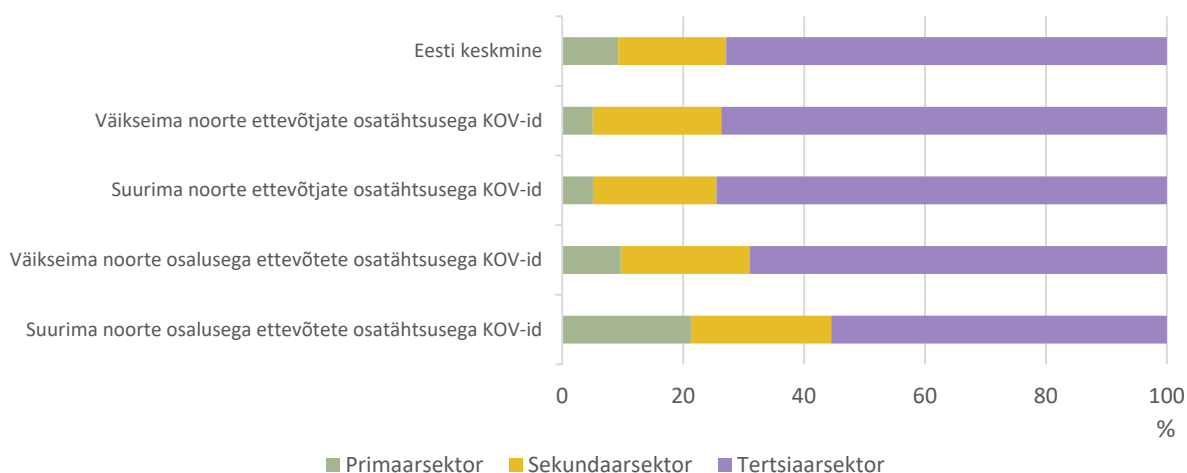
Ettevõtlusmaastiku karakteristikute seostamiseks noorte ettevõtlusaktiivsusega on võrreldud järgnevate omavalitsusüksuse rühmade keskmisi.

- Kümme omavalitsusüksust, kus on suurim noorte osalusega ettevõtete osatähtsus (Põhja-Pärnumaa vald, Tori vald, Võru linn, Raasiku vald, Kohila vald, Tapa vald, Järva vald, Keila linn, Viljandi vald, Kehtna vald).
- Kümme omavalitsusüksust, kus on väiksem noorte osalusega ettevõtete osatähtsus (Jõhvi vald, Kanepi vald, Kohtla-Järve linn, Kuusalu vald, Toila vald, Loksas linn, Sillamäe linn, Narva-Jõesuu linn, Vormsi vald, Ruhnu vald).
- Kümme omavalitsusüksust, kus on suurim noorte ettevõtjate osatähtsus (Muhu vald, Vormsi vald, Harku vald, Viimsi vald, Kiili vald, Saku vald, Kihnu vald, Luunja vald, Jõelähtme vald, Võru linn).
- Kümme omavalitsusüksust, kus on väiksem noorte ettevõtjate osatähtsus (Kuusalu vald, Lüganuse vald, Narva-Jõesuu linn, Toila vald, Maardu linn, Narva linn, Sillamäe linn, Loksas linn, Kohtla-Järve linn, Ruhnu vald).

Noorte ettevõtjate väikseima ja suurima osatähtsusega kümne omavalitsusüksuse rühma võrreldes ei olnud erinevusi ettevõtete jagunemises majandussektorite järgi (joonis 2). Tegevusalasid konkreetsemalt vaadates võib mõningaid erinevusi siiski täheldada. Noorte ettevõtjate suurima osatähtsusega omavalitsusüksustes oli suurem kutse-, teadus- ja tehnikategevuses (17% vs. 7% kõikidest hõivatutest) hõivatute osatähtsus, aga väiksem hulgi- ja jaekaubanduses (17% vs. 24%), veonduses ja laonduses (6% vs. 10%) ning muus teenindavas tegevuses hõivatute osatähtsus (6% vs. 11%).

Noorte osalusega ettevõtete kümne suurima ja kümne väikseima osatähtsusega omavalitsusüksuse vahel esines ka majandussektorite järgi märgatavaid erinevusi. Suurima ettevõtlusaktiivsusega omavalitsusüksustele oli iseloomulik suhteliselt suur (sh võrreldes riigi keskmisega) primaarsektoris ja suhteliselt väike tertsiaarsektoris hõivatute osatähtsus. Olulisim erinevus tegevusalasid silmas pidades esines hulgi- ja jaekaubanduses, kus noorte ettevõtete suurima osatähtsusega omavalitsusüksustes tegutses 14% ettevõtetest hulgi- ja jaekaubanduses, madalaima näitajaga omavalitsusüksustes aga 20% ettevõtetest. Meeles tuleb pidada, et jagunemine majandussektorite ja tegevusalade järgi kirjeldab omavalitsusüksuste kõiki aktiivseid, mitte üksnes noorte osalusega ettevõtteid.

JOONIS 2. AKTIIVSETE ETTEVÖTETE JAGUNEMINE MAJANDUSSEKTORI JÄRGI, 2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Noorte ettevõtjate ning noorte osalusega ettevõtete väikseima ja suurima osatähtsusega omavalitsusüksustes tegutsevate ettevõtete jagunemist (määratud töötajate arvu alusel) suurusklasside järgi võrreldes olulisi erinevusi ei esinenud. Valdavalt (93–95%) olid aktiivsed ettevõtted vähem kui kümne töötajaga ehk mikroettevõtted, 4–5% oli 10–49 töötajaga ning vähemalt 50 töötajaga ettevõtete osatähtsus oli marginaalne.

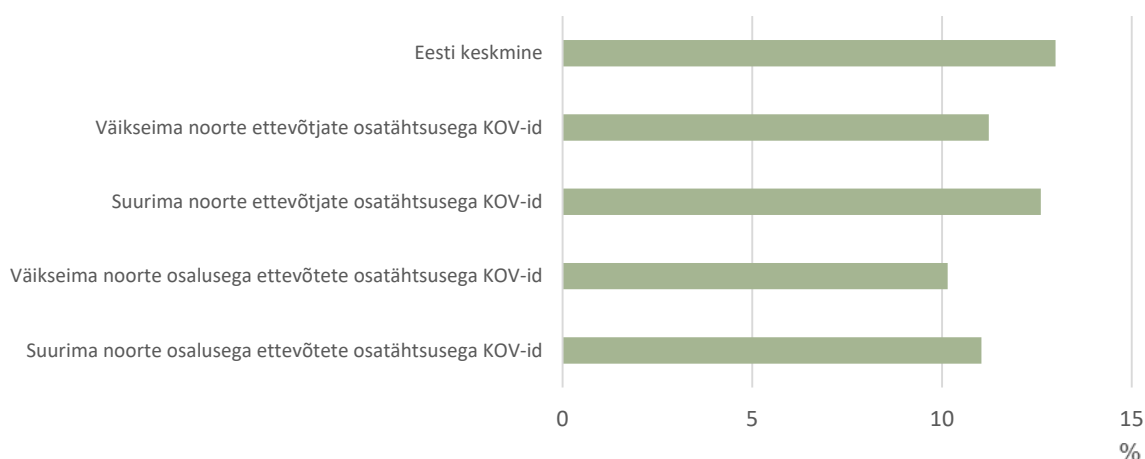
Uute ettevõtete osatähtsus oli 13%

Selleks et hinnata, kui arenev on piirkond ettevõtete asutamise mõistes, on uuritud uute ettevõtete osatähtsust piirkonnas. Kõnealuse uuringu kontekstis on uued ettevõtted 2017. aastal aktiivselt tegutsenud füüsilisest isikust ettevõtjad ja äriühingud, mis registreeriti 2017. aasta jooksul (aasta algusest kuni statistilise profiili loomiseni oktoobri keskpaigas).

Uute ettevõtete osatähtsus kõikide aktiivsete ettevõtete hulgas oli Eestis 2017. aastal 13,0%. Näitaja oli kõrgem Loxa linnas (16,3%), Tallinnas (15,8%) ja Lääne-Harju vallas (14,6%) ning madalam Antsla vallas (6,0%), Märjamaa vallas (6,7%) ning Hiiumaa vallas (7,0%). Erandlik oli Ruhnu vald, kus ei registreeritud vaadeldaval perioodil ühtegi uut ettevõtet.

Võrreldes uute ettevõtete osatähtsust väikseima ja suurima noorte ettevõtlusaktiivsusega omavalitsusüksustes, olulisi erinevusi ei esinenud (joonis 3). Kümnes suurima noorte osalusega ettevõtete osatähtsusega omavalitsusüksuses oli uute ettevõtete osatähtsus veidi suurem kui noorte ettevõtete väikseima osatähtsusega omavalitsusüksustes, vastavalt 11,0% ja 10,2%, kuid selles kontekstis ei ole tegemist märkimisväärse erinevusega. Sama lugu on ka noorte ettevõtjate kümne suurima ja väikseima osatähtsuse korral. Esimeses rühmas oli näitaja 12,6%, teises 11,2%.

JOONIS 3. UUTE ETTEVÕTETE OSATÄHTSUS MAJANDUSLIKULT AKTIIVSETE ETTEVÕTETE HULGAS, 2017

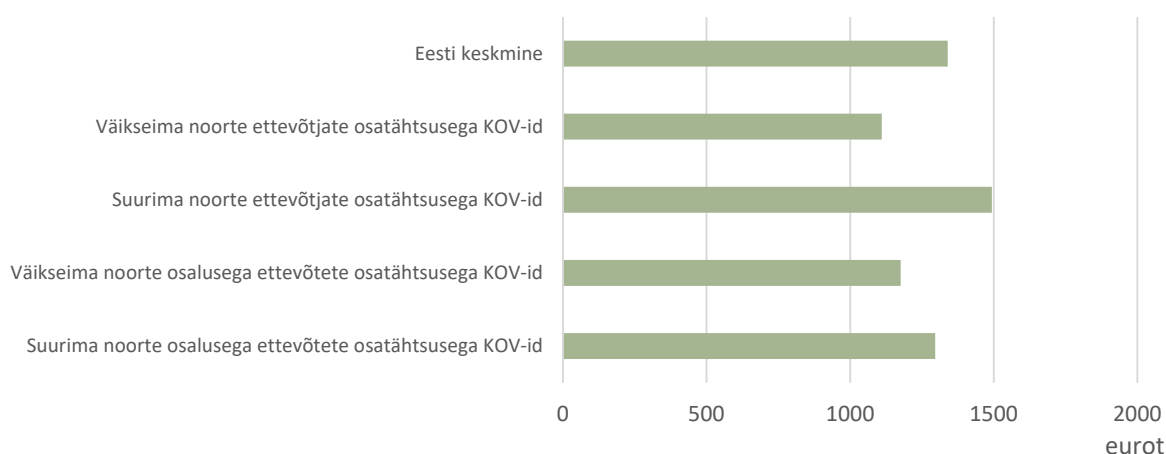
ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Noorte ettevõtjate suurima osatähtsusega omavalitsusüksustes kogutakse elaniku kohta suhteliselt enam tulumaksu

Kohaliku omavalitsuse rahalise võimekuse määrab sageli see, kui palju on suudetud koguda tulu. Põhitegevuse tulu moodustub maksutulust, kaupade ja teenuste müügist saadud tulust, jooksvateks kuludeks saadud toetustest ning muust tegevustulust. Eestis koguti põhitegevuse tulu 2017. aastal keskmiselt 1340 eurot elaniku kohta: kõige rohkem Ruhnu vallas (2579 €), Alutaguse vallas (2417 €) ning Vormsi vallas (1736 €), kõige vähem aga Narva linnas (1009 €), Sillamäe linnas (1050 €) ning Kohtla-Järve linnas (1082 €).

Kas näitaja erineb erineva ettevõtlusaktiivsusega omavalitsusüksustes? Kümnes noorte ettevõtjate suurima osatähtsusega omavalitsusüksuses koguti põhitegevuse tulu elaniku kohta 1493 eurot, noorte ettevõtjate väikseima osatähtsusega omavalitsusüksustes aga 1110 eurot (joonis 4). Noorte osalusega ettevõtete korral oli kümne kõrgeima ja madalaima näitajaga omavalitsusüksuse erinevus väiksem.

JOONIS 4. PÕHITEGEVUSE TULU ELANIKU KOHTA, 2017

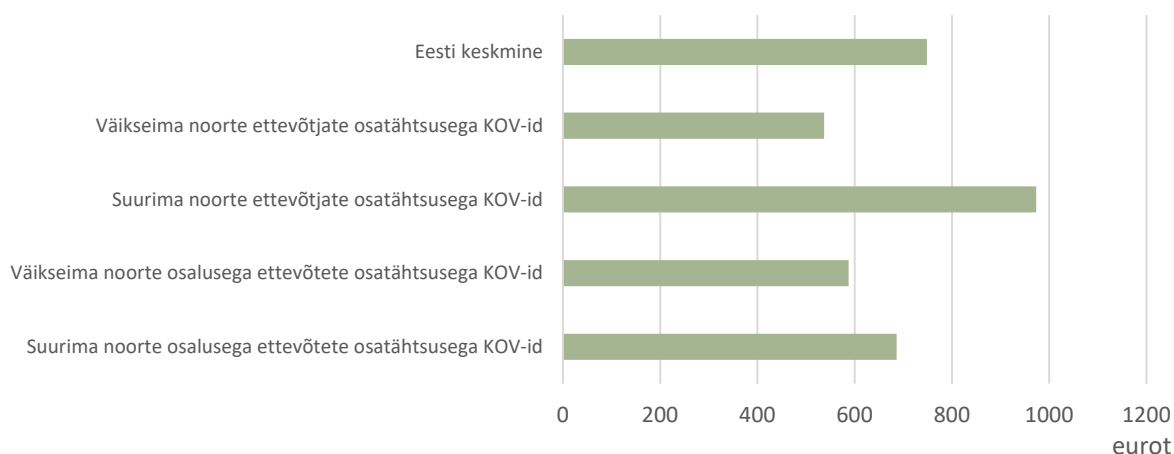
ALLIKAS: STATISTIKAAMET RAHANDUSMINISTEERIUMI ANDMETE ALUSEL

Omavalitsusüksuse elanike jõukuse näitajana on mõistlik kasutada ka otsesemalt elanike tegevusest sõltuvat näitajat ehk kogutud füüsilise isiku tulumaksu elaniku kohta. Kogutud füüsilise isiku tulumaksu korral on arvestatud maksu, mida residendist füüsilised isikud maksavad kogu oma tulult, olenemata selle teenimise kohast (riigist). Näitaja arvutamisel on lähtutud Statistikaameti rahvastikubaasi elanike arvust.

2017. aastal koguti Eestis keskmiselt 749 eurot füüsilise isiku tulumaksu elaniku kohta. Kõige rohkem koguti seda Ruhnu vallas (1144 €), järgnesid kõik Tallinna lähiümbruse vallad eesotsas Viimsi (1140 €) ning Rae vallaga (1132 €). Kõige vähem koguti tulumaksu elaniku kohta Narva linnas (450 €), Mustvee vallas (487 €) ning Valga vallas (497 €). Seega, Ruhnu valla ja Narva linna näitajad erinevad kaks ja pool korda.

Noorte ettevõtlusaktiivsuse järgi rühmitatud omavalitsusüksuste üldpilt on sarnane sellega, mis põhitegevuse tulu näitaja korral. Kümnes noorte ettevõtjate suurima osatähtsusega omavalitsusüksuses koguti füüsilise isiku tulumaksu elaniku kohta 436 eurot rohkem kui kümnes noorte ettevõtjate väikseima osatähtsusega omavalitsusüksuses (joonis 5). Noorte osalusega ettevõtete osatähtsuse alusel võrreldes oli kümne madalama ja kõrgema näitajaga omavalitsusüksuse erinevus aga vähem kui 100 eurot.

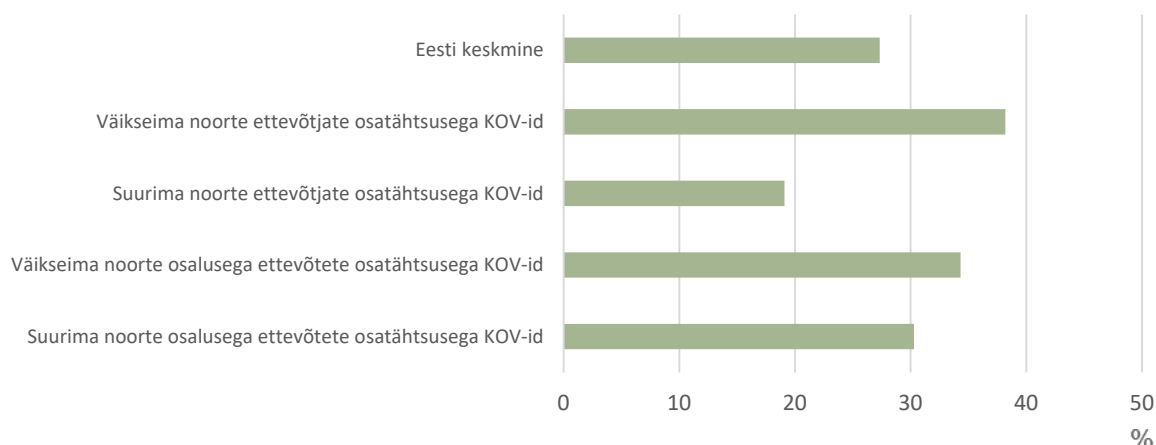
JOONIS 5. KOGUTUD FÜÜSILISE ISIKU TULUMAKS ELANIKU KOHTA, 2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET RAHANDUSMINISTEERIUMI ANDMETE ALUSEL

Kohalike omavalitsuste rahalise võimekuse hindamisel on arvestatud ka toetuste osatähtsust põhitegevuse tulus. Siiski ei saa ilmtingimata väita, et suurem osatähtsus oleks parem või halvem. Ühelt poolt võib see näidata suuremat sõltuvust välisvahenditest (toetustest), teisest küljest võib see tähendada ka toetuste paremat kasutamist, esineda võib teisigi asjaolusid. Noorte ettevõtjate kümne suurima ja kümne väikseima osatähtsusega omavalitsusüksuse toetuste osatähtsustes oli oluline erinevus: esimene oli 19%, teine 38% (joonis 6). Noorte osalusega ettevõtete korral samasuguses võrdluses nõnda olulist erinevust ei olnud. Eestis keskmiselt oli 2017. aastal toetuste osatähtsus põhitegevuse tulus 27%.

JOONIS 6. TOETUSTE OSATÄHTSUS KOHALIKE OMAVALITSUSTE PÕHITEGEVUSE TULUS, 2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET RAHANDUSMINISTEERIUMI ANDMETE ALUSEL

KOKKUVÕTE

Peatükis on uuritud noorte tegutsemist ettevõtluses ja seda on seostatud ka kohalike omavalitsuste rahalist võimekust kirjeldavate näitajatega.

Ettevõtted, mille omanike ringis oli 18–26-aastaseid noori, moodustasid 2017. aastal peaaegu 4% kõigist majanduslikult aktiivsetest ettevõtetest. Võttes arvesse, et 18–26-aastaseid noori on kõigist Eesti elanikest (imikutest raukadeni) 9,4%, võib väita, et nende hulgas on ettevõtlusaktiivsus küllaltki tagasihoidlik. Noorte osalusega ettevõtteid oli kõige rohkem Võrumaal ja kõige vähem Ida-Virumaal. Noorte ettevõtjate osatähtsus samas vanuses elanike hulgas oli samuti peaaegu 4%, olles suurim Tallinna lähiümbruse valdades ja väikseim Ida-Virumaa omavalitsusüksustes. Ettevõtlusaktiivsuse kahe näitaja vahel ilmnenud piirkondlikud erinevused võivad olla tingitud erinevustest meetodikas. Noorte osalusega ettevõtte tähendab, et osanike ringis võib olla rohkem kui üks noor, kuid ettevõtja puhul on alati tegemist ühe isikuga. Näiteks Tallinna lähiümbruse omavalitsusüksustes oli noorte osalusega ettevõtete osatähtsus suhteliselt väike, aga noorte ettevõtjate osatähtsus elanike hulgas suur. Selle põhjal võib oletada, et Tallinna ümbruses olid rohkem kui ühe noore osalusega ettevõtted levinumad kui mujal Eestis.

Noored mehed osalevad ettevõtluses aktiivsemalt kui noored naised, 2017. aastal vastavalt 4,9% ja 2,9% samas vanuses elanikest.

Eesti (aga ka enamiku arenenud riikide) ettevõtlusmaastikule on iseloomulik teeninduse tegevusala suur osatähtsus ja väga suur mikroettevõtete osatähtsus. Noorte suurima ettevõtlusaktiivsusega omavalitsusüksustes on suhteliselt suur primaarsektoris hõivatute osatähtsus, samuti on seal suurem kutse-, teadus- ja tehnikategevuses hõivatute osa. Hõivatute osatähtsus on seal suhteliselt väiksem hulgi- ja jaekaubanduses, veonduses ja laonduses ning muus teenindavas tegevuses.

Noorte ettevõtjate suurima osatähtsusega omavalitsusüksustes koguti 2017. aastal elaniku kohta rohkem tulu põhitegevusest ja füüsilise isiku maksutulu, väiksem oli ka toetuste osa põhitegevuse tulust. Arvestades, et kasutatud on üksnes kohalike omavalitsuste rahalise võimekuse näitajate nappi valikut, ei maksa nende põhjal teha põhjanevaid järeldusi omavalitsuste võimekuse ja noorte ettevõtlusaktiivsuse seoste kohta.

Noorte toimetulek ja heaolu

KADRI RAID

Peatükk annab ülevaate Eesti noorte toimetulekust ja heaolust. See on oluline teema, sest noored on need, kes loovad meie ühiskonda järgmistele põlvkondadele. Sidusas ühiskonnas on oluline elanike piisav toimetulek, mis tagab nende heaolu. Pidevalt muutuv ühiskonnas aga on see väljakutse nii riigile kui ka kohalikele omavalitsustele. Kõigepealt tulebki saada olukorrast ülevaade, et välja selgitada, millistes valdkondades on vaja toetust ja kus on kõik hästi.

Noorte toimetulekut ja heaolu on üsna keeruline hinnata, sest 7–26-aastased on vanuserühm, kelle heaolu ja toimetulek oleneb suures osas leibkonnast, kuhu nad kuuluvad. Kuigi osa noori käib juba tööl ja tagab ise enda toimetuleku, ei saa enamikku neist käsitleda päris iseseisvalt toimetulevatena. Siiski on püütud leida andmete hulgast võimalikult head näitajad kõnealuse valdkonda kajastamiseks. Eesti noorte toimetulekust ja heaolust ülevaate andmiseks kasutatakse aastast ekvivalentnetosissetulekut, vaesuse määra, eri toetuste saajate ja asenduskoduteenuste kasutajate andmeid.

Metoodika

Sissetuleku ja vaesuse andmed pärinevad Eesti sotsiaaluuringust (ESU). Tegemist on iga-aastase isiku-uuringuga, mille eesmärk on usaldusväärselt hinnata leibkondade ja isikute sissetulekute jaotust, elamistingimusi ja sotsiaalset tõrjutust. Kõnealuse uuringu andmeid saab esitada ainult maakondade kaupa, sest valikuuring ei võimalda detailsemat analüüsi. Analüüsiks kasutati 2016. aasta andmeid, kus maakonnad on esitatud samal aastal kehtinud haldusjaotuse järgi. Uuringu tulemusi analüüsides on võrreldud noorte ehk 7–26-aastaste inimeste andmeid kogu elanikkonna ja teiste vanuserühmadega.

Peretoetuste (üksikvanema lapse toetus, kolmandale ja igale järgmisele lapsele makstav toetus) andmed pärinevad sotsiaalkaitse infosüsteemist (SKAIS). Toetuse saajate arv on esitatud seisuga 31. detsember 2017. Peretoetuste piirkondliku analüüsi elukohaandmed pärinevad Statistikaameti rahvastikubaasist seisuga 1. jaanuar 2018.

Toimetulekutoetuste üldandmed on esitatud Sotsiaalministeeriumi kokkuvõtte põhjal. Üldandmetes on piirkondlike kokkuvõtete tegemisel lähtutud sellest, milline kohalik omavalitsus toimetulekutoetust maksis. Alaealiste lastega perekondadele makstud toimetulekutoetuste analüüsimiseks on ühendatud sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri (STAR) 2017. aasta andmed Statistikaameti rahvastikubaasiga (seisuga 1. jaanuar 2018). Alaealisena on arvesse võetud kõik isikud, kes olid 1. jaanuaril 2018 alla 18-aastased ja kuulusid Statistikaameti andmetel Eesti püsielanike hulka. Siin on piirkondliku võrdluse alus alaealise registreeritud elukoht. Arvestama peab aga, et kohalik omavalitsus maksab toimetulekutoetust taotleja tegeliku elukoha järgi, mis ei pruugi alati kokku langeda registrijärgse elukohaga. Kõik toimetulekutoetuste kohta esitatud andmed kajastavad kogu 2017. aasta jooksul rahuldatud toimetulekutoetuse taotlusi ja on esitatud 2017. aasta oktoobrist kehtima hakanud haldusjaotuse järgi.

Asenduskoduteenuse osutajate ja kasutajate andmed pärinevad Sotsiaalministeeriumist. Andmed võimaldavad asenduskoduteenust analüüsida ainult maakonniti (kuni 2017. aasta oktoobrini kehtinud haldusjaotuse järgi), mitte aga omavalitsusüksuste kaupa.

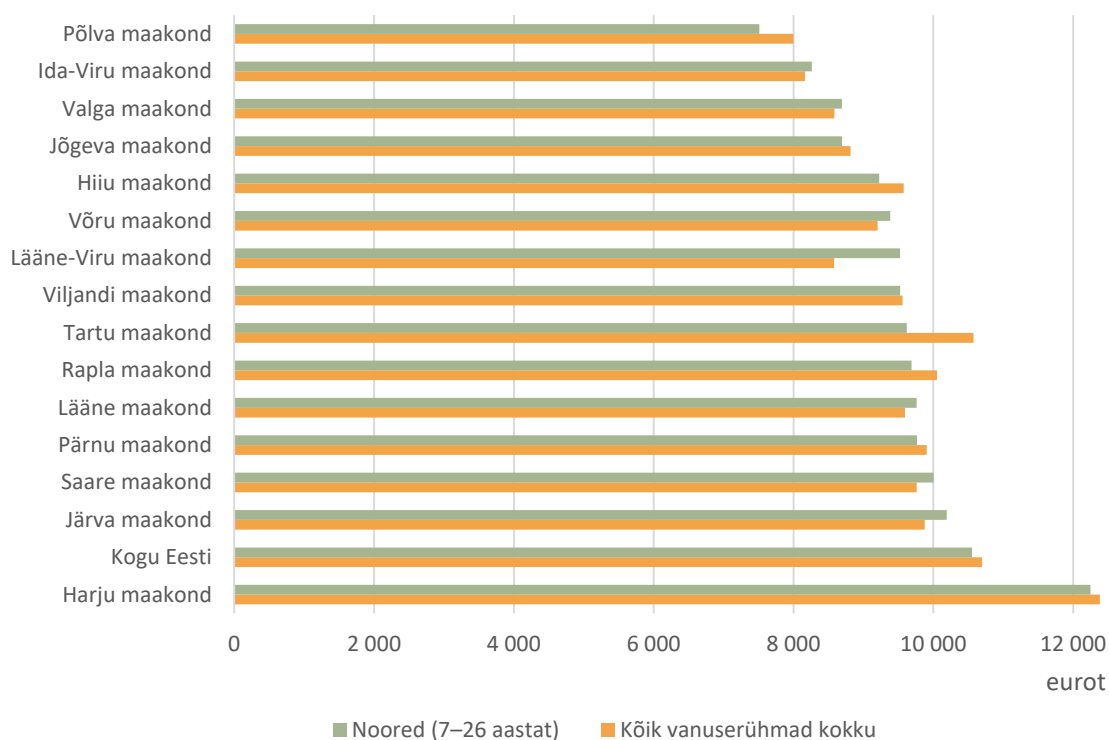
Noorte ekvivalentnetosissetulek erineb maakonniti rohkem kui 1,5 korda

Majandusliku toimetuleku hindamiseks kasutatakse tihti ekvivalentnetosissetulekut. See on leibkonna sissetulek, mis on jagatud leibkonnaliikmete tarbimiskaalude summaga (igale leibkonnaliikmele olenevalt tema vanusest määratud tarbimiskaal), arvestades leibkonna ühist tarbimist. Ühe leibkonna kõikide liikmete ekvivalentnetosissetulekud on võrdsed.

Eestis oli 2016. aastal kõigi elanike aasta ekvivalentnetosissetulek keskmiselt 10 698 eurot ja noorte ehk 7–26-aastaste hulgas oli see näitaja 10 554 eurot. Seega leibkondades, kus oli ka noori, oli ekvivalentnetosissetulek keskmisest veidi väiksem. Kuigi noortega leibkondade sissetulekud jäid üldise ja vanuserühma 27–64 kuuluva elanikkonnaga võrreldes väiksemaks, olid need siiski oluliselt suuremad kui eakatega leibkondades (vanuserühmas 65 ja vanemad), kus aastane ekvivalentnetosissetulek oli keskmiselt natuke üle 7500 euro. Soolise võrdluse alusel ilmnes, et vanuserühmades 7–26 ja 27–64 meeste ning naiste aastane ekvivalentnetosissetulek märkimisväärselt ei erinenud. Noorte vanuserühmas oli meeste aastane ekvivalentnetosissetulek 10 575 eurot ja naistel 10 531 eurot. Vanemaealiste hulgas aga oli meeste aastane ekvivalentnetosissetulek oluliselt suurem kui naistel: meestel 8234 eurot ja naistel 7235 eurot.

Noorte ekvivalentnetosissetuleku piirkondlik erinevus olid päris suur (joonis 1). Kõige suurem oli see Harjumaal (12 249 €) ning üle 10 000 euro veel Järva- ja Saaremaal. Enamikus Eesti maakondades oli noorte aastane ekvivalentnetosissetulek 9000 ja 10 000 euro vahel. Kõige väiksem oli noorte ekvivalentnetosissetulek Põlvamaal (7512 €) ning alla 9000 euro jäid see veel Ida-Viru, Valga- ja Jõgevamaal. Seega on Harju- ja Põlvamaa noorte ekvivalentnetosissetuleku erinevus rohkem kui 1,5-kordne. Võrreldes noortega leibkondade aastast ekvivalentnetosissetulekut maakonna üldise näitajaga, oli see mõnes maakonnas veidi suurem, teises jällegi väiksem.

JOONIS 1. ÜLDINE JA NOORTE AASTANE EKVIVALENTNETOSISSETULEK MAAKONNA JÄRGI, 2016

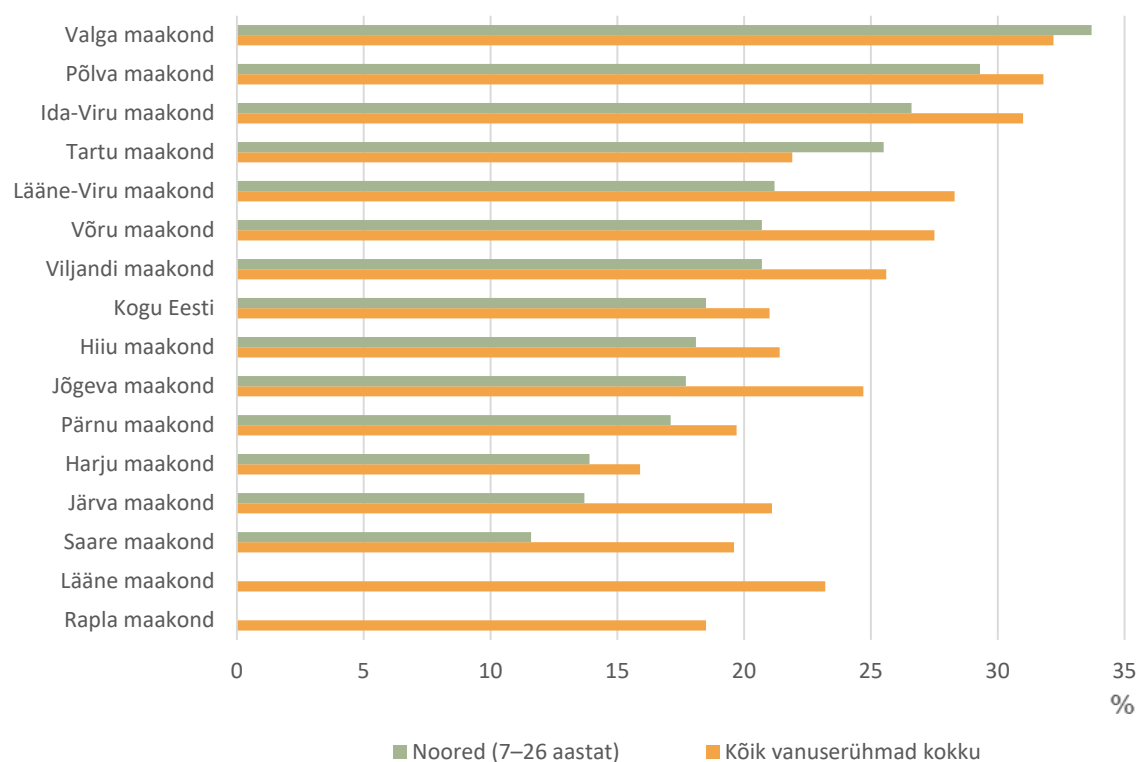
ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Suhtelises vaesuses elavate noorte osatähtsus erineb maakonniti rohkem kui 2,5 korda

Peale sissetulekute suuruse on oluline ka see, kuidas sissetulekud ühiskonnas jagunevad. Kaks näitajat, mis annavad ülevaate sissetulekute jagunemisest, on absoluutse ja suhtelise vaesuse määr. Absoluutse vaesuse määr näitab isikute osatähtsust, kelle ekvivalentnetosissetulek on absoluutse vaesuse piirist väiksem. Absoluutse vaesuse piir Eestis on arvestuslik elatusmiinimum ehk inimesele vajalike elatusvahendite väiksem kogus, mis katab tema peamised igapäevased vajadused. 2016. aastal oli Eestis ühe liikmega leibkonna arvestuslik elatusmiinimum 200 eurot. Elatusmiinimumi suurus arvutatakse esimese täiskasvanud leibkonnaliikme kohta. Teise ja iga järgmise täiskasvanud leibkonnaliikme tarbimine moodustab sellest 70% ja alla 14-aastase lapse oma 50%. Eestis tervikuna oli 2016. aastal absoluutse vaesuse määr 3,2% ning noorte vanuserühmas 7–26 aastat oli see veidi kõrgem, olles 4,8%.

Suhtelise vaesuse määr näitab isikute osatähtsust, kelle ekvivalentnetosissetulek on allpool suhtelise vaesuse piiri. Suhtelise vaesuse piir on 60% riigi ekvivalentnetosissetuleku mediaanist. 2016. aastal oli suhtelise vaesuse piir 468 eurot. Eestis elas suhtelises vaesuses 2016. aastal 21% elanikest. Kõige suurem oli suhteline vaesus eakate ehk vähemalt 65-aastaste hulgas, kus see oli 41%. Noortest elas suhtelises vaesuses 19% ehk mõnevõrra vähem kui kogu Eestis üldiselt.

JOONIS 2. ÜLDINE JA NOORTE SUHTELISE VAESUSE MÄÄR MAAKONNA JÄRGI, 2016*

* Suhtelises vaesuses elavate noorte osatähtsust ei saa väikse valimi tõttu välja tuua Rapla- ja Läänemaal.

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Eesti eri paigus oli valdavalt noorte hulgas suhtelises vaesuses elavate isikute osatähtsus madalam kui maakonnas üldiselt (joonis 2). Erandid olid ainult Tartu- ja Valgamaa, kus suhtelises vaesuses elavate noorte osatähtsus oli suurem kui maakonnas üldiselt, vastavalt Valgamaal 34% ja Tartumaal 26%. Kõrge oli suhtelise vaesuse määr ka noorte hulgas Põlva- ja Ida-Virumaal, vastavalt 29% ja 27%. Neist Eesti maakondadest, mille kohta oli 2016. aastal võimalik noorte suhtelise vaesuse määra arvutada, oli noorte suhteline vaesus kõige väiksem Saaremaal (12%) ning ka Järva- ja Harjumaal (mõlemas 14%). Seega, kui hinnata piirkondlikke erisusi suhtelises vaesuses elavate noorte hulgas, siis nende osatähtsus erineb maakonniti rohkem kui 2,5 korda.

Lapsetoetust saavatest peredest 12% saab kolmandale ja igale järgmisele lapsele makstavat toetust ning 8% üksikvanema lapse toetust

Noorte heaolu ja toimetulekut toetavad riigi toetused, mida makstakse lastega peredele. Toimetulek on enamasti keerulisem peredes, kus last või lapsi kasvatab üksikvanem, ja peredes, kus kasvab rohkem lapsi¹, seega on nende hulga hindamiseks vaadatud üksikvanema lapse toetuse ning kolmanda ja iga järgneva lapse toetuse saajate hulka omavalitsusüksustes. Siinkohal tuleb aga arvestada, et absoluutarvud sõltuvad ka piirkonna üldisest elanike arvust. Seega piirkondades, kus elab rohkem inimesi, on ka ootuspäraselt suurem hulk vastavate toetuste saajaid.

Lapsetoetust on igal perel õigus saada lapse sünnist kuni tema 16-aastaseks saamiseni ja lapse õppimise korral kuni tema 19-aastaseks saamiseni. Lapsetoetus määratakse vastavalt laste arvule perekonnas: 1) kui peres kasvab üks või kaks lapsetoetust saavat last, on toetuse suurus 55 eurot lapse kohta kuus; 2) kui peres kasvab kolm või rohkem lapsetoetust saavat last, on alates kolmandast lapsest toetuse suurus 100 eurot lapse kohta kuus.² Lasterikaste perede hulga piirkonniti hindamiseks on vaadatud, kui palju on peresid, kes saavad kolmandale ja igale järgmisele lapsele makstavat toetust. Sotsiaalkaitse infosüsteemi andmetel oli Eestis neid 2017. aasta lõpus 19 070³ ja kõige enam Harjumaal (7683), kus nendest 57% elas Tallinnas. Suurem oli ka niisuguste perede hulk Tartumaal, kus 60% neist elas Tartu linnas. Kõige vähem oli toetuse saajaid Läänemaal ja Hiiumaal: vastavalt 321 ja 130 peret.

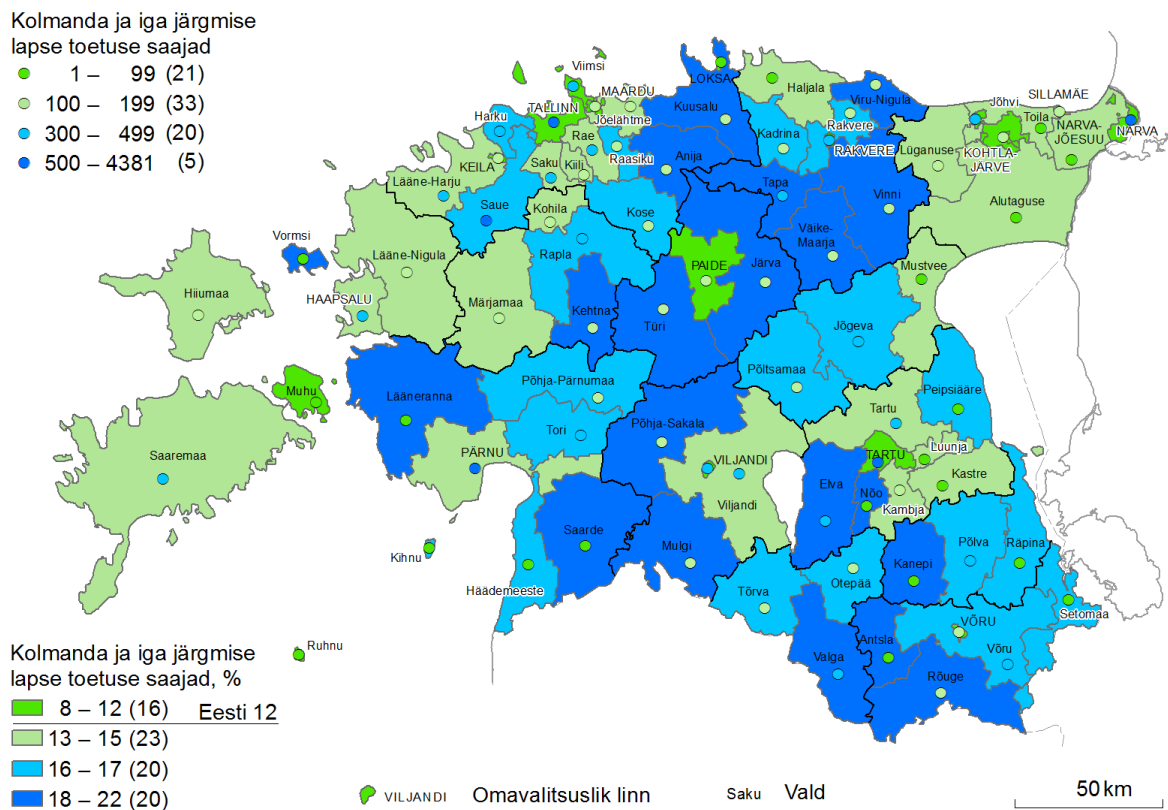
Vaadates kolmanda ja iga järgneva lapse toetuse saajate osatähtsust kõigist lapsetoetuse saajatest, siis kogu Eestis oli neid peresid 12,1%. Kaardil 1 on esitatud toetuse saajate osatähtsus omavalitsusüksustes. Kõige suurem oli kolmanda ja iga järgneva lapse toetuse saajate osatähtsus Rõuge (22,2%), Vormsi (21,9%), Anija (21,7%), Põhja-Sakala (21,5%) ja Järva (21,4%) vallas. Suhteliselt kõige vähem aga oli neid Tallinnas (8,3%) ning Ida-Virumaal (Sillamäel 8,8%, Narvas 8,9%, Jõhvi vallas 9,0% ja Kohtla-Järvel 9,3%). Ida-Virumaa ja Harjumaal olidki ainsad maakonnad, kus kolmandale ja igale järgmisele lapsele makstava lapsetoetuse saajate osatähtsus oli Eesti keskmisest väiksem.

¹ https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Valjaanded/lpa_kokkuvote.pdf

² <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/lapsed-ja-pere/perehuvitiste-liigid#Lapsetoetus>

³ Analüüsis saadud toetuse saajate arv erineb 94 inimese võrra Sotsiaalministeeriumi koostatud ja statistika andmebaasis avaldatud andmetest, mille järgi oli 2017. aasta detsembri lõpus 19 164 kolmanda ja iga järgmise lapse toetuse saajat. Vahe on tõenäoliselt tingitud eri ajal tehtud registriväljavõtetest. Samuti erinevad maakondlikult avaldatud näitajad, sest siin analüüsis on lähtutud 2017. aasta oktoobrist kehtivast haldusjaotusest, senine statistika aga on koostatud eelmiste halduspiiride alusel.

KAART 1. KOLMANDA JA IGA JÄRGMISE LAPSE TOETUSE SAAJAD OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 31.12.2017

ALLIKAS: SKAIS, STATISTIKAAMET

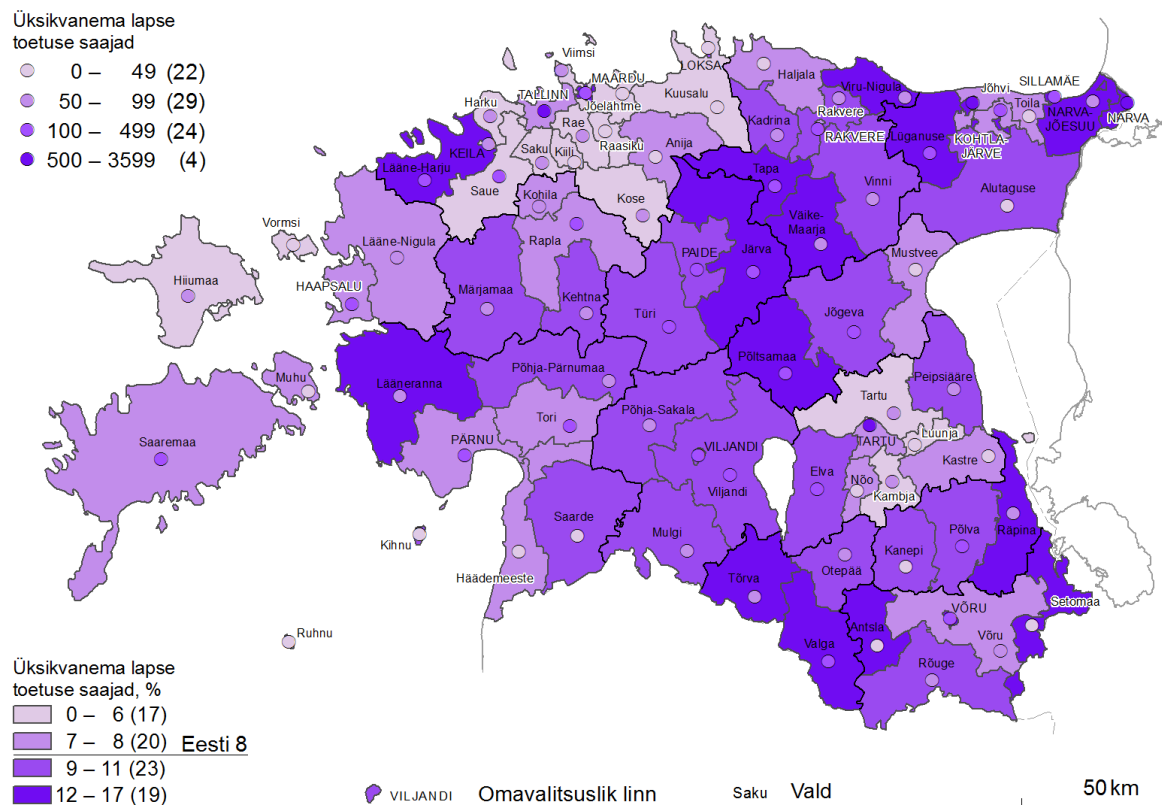
Üksikvanematel, kelle lapse sünniaktis puuduvad andmed lapse isa kohta või lapse teine vanem on tunnistanud ametlikult tagaotsitavaks, on võimalik taotleda üksikvanema lapse toetust.⁴ Sotsiaalkaitse infosüsteemi andmetel oli 2017. aasta lõpus Eestis 12 839⁵ üksikvanema lapse toetuse saajat. Kõige enam oli üksikvanema lapse toetuse saajaid Harjumaal, kus neid oli 4705. Seal toetuse saajatest elas 75% Tallinnas. Rohkem oli üksikvanema toetuse saajaid ka Ida-Virumaal (2215), kus neist 47% elas Narvas ning 26% Kohtla-Järvel. Vähe oli selle toetuse saajaid aga Läänemaal (186), kus nendest 67% elas Haapsalus. Kõige vähem oli üksikvanema toetuse saajaid Hiiumaal, kus neid oli 51.

Kui vaadata üksikvanema lapse toetuse saajate osatähtsust kõigist lapsetoetuse saajatest, siis kogu Eestis oli neid 8,1% (kaart 2). Kõige suurem oli üksikvanema lapse toetuse saajate osatähtsus Ida-Virumaa linnades (Sillamäel 17,3%, Narvas 16,1%, Kohtla-Järvel 15,4%, Narva-Jõesuus 14,4%), samuti Valga (16,1%) ja Lügánuse vallas (14,2%). Teises äärmuses asus Ruhnu vald, kus ei olnud 2017. aasta lõpus ühtki üksikvanema lapse toetuse saajat. Suurematest omavalitsusüksustest paistsid madala näitajaga silma Harjumaa vallad, eriti Rae (2,6%), Viimsi (2,9%), Harku (3,1%) ja Kiili vald (3,4%).

⁴ http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/lapsed-ja-pere/perehuvitiste-liigid#Üksikvanema_lapse_toetus

⁵ Analüüsis saadud toetuse saajate arv erineb 18 inimese võrra Sotsiaalministeeriumi koostatud ja statistika andmebaasis avaldatud andmetest, mille järgi oli 2017. aasta detsembri lõpus 12 857 üksikvanema lapse toetuse saajat. Vahe on tõenäoliselt tingitud eri ajal tehtud registriväljavõtetest. Samuti erinevad maakondlikult avaldatud näitajad, sest siin analüüsis on lähtutud 2017. aasta oktoobrist kehtivast haldusjaotusest, senine statistika aga on koostatud eelmiste halduspiiride alusel.

KAART 2. ÜSIKIVANEMA LAPSE TOETUSE SAAJAD OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 31.12.2017

ALLIKAS: SKAIS, STATISTIKAAMET

Toimetulekutoetuse saajatest kolmandik on alaealiste lastega pered

Toimetulekutoetus on riigi rahaline abi puuduses inimestele ja seda maksab kohalik omavalitsus. Puuduse leevendamiseks kasutavad kohalikud omavalitsused olenevalt olukorrast nii sotsiaalteenuseid kui ka muud sotsiaalabi. Toimetulekutoetust makstakse siis, kui kõik muud vaesuse ja puuduse leevendamise abinõud on osutunud ebapiisavaks. Toimetulekutoetuse arvestamise alus on üksi elava inimese või perekonna kõigi liikmete eelmise kuu netosissetulek, jooksva kuul tasumisele kuuluvad eluasemekulud ning toimetulekupiir. 2017. aastal oli toimetulekupiir üksi elavale inimesele või perekonna esimesele liikmele 130 eurot kuus. Toimetulekupiiri suuruse kehtestab Riigikogu riigieelarves. Toimetulekupiiri kehtestamisel lähtutakse minimaalsetest tarbimiskuludest toidule, riietusele ja jalanõudele ning muudele kaupadele ja teenustele esmavajaduste rahuldamiseks.⁶

2017. aastal maksti Eestis toimetulekutoetust 14 056 perekonnale. Kohalikel omavalitsustel kulus toimetulekutoetuste maksmiseks kokku rohkem kui 18,3 miljonit eurot. Toimetulekupiiri tagamiseks rahuldati aasta jooksul 88 726 toimetulekutoetuse taotlust, mis teeb tuhande elaniku kohta 67 taotlust. Omavalitsusüksuste erinevused olid suured (kaart 3). Kõige enam oli rahuldatud taotlusi tuhande elaniku kohta Loksas linnas (288), Kehtna vallas (273) ja Valga vallas (230). Seevastu Ruhnu vallas ei olnud ühtki rahuldatud toimetulekutoetuse taotlust ja väga vähe oli neid ka mitmes Harjumaa vallas: Kiili vallas tuhande elaniku kohta 1 rahuldatud taotlus, Rae vallas 3, Viimsi vallas 8 ja Harku vallas 9. Maakonniti oli näitaja kõige suurem Valga maakonnas (159), järgnesid Hiiu (142) ja Ida-Viru

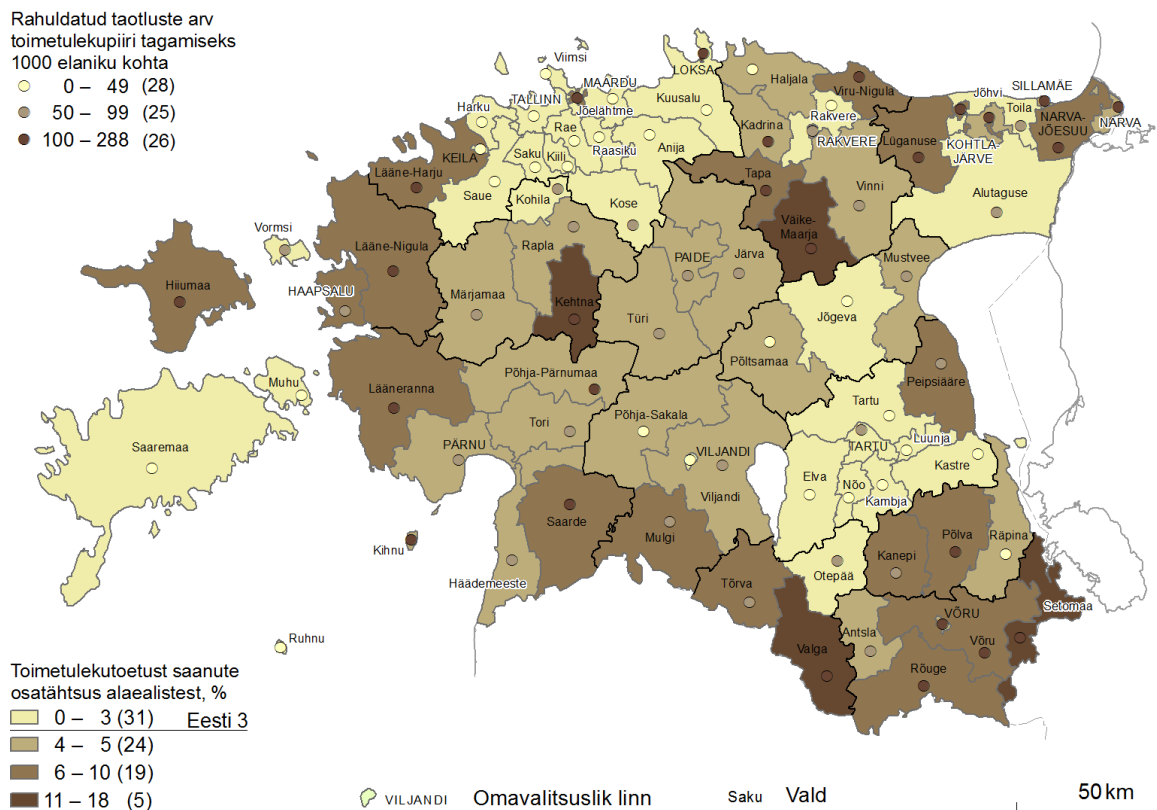
⁶ <https://www.sm.ee/et/toimetulekutoetus-0>

maakond (140). Kõige vähem oli rahuldatud taotlusi tuhande elaniku kohta Saaremaal ja Harjumaal (mõlemas 40).

Noorte olukorra hindamiseks on sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri alusel vaadatud, kui suur osa toimetulekutoetustest on määratud alaealiste ehk alla 18-aastaste lastega perekondadele. 2017. aasta jooksul sai vähemalt üks kord toimetulekutoetust 4342 alaealiste lastega perekonda. See tähendab, et toimetulekutoetust saanud perekondadest ligi kolmandikus (30,9%) elas vähemalt üks alaealine. Kõigist alaealiste lastega toimetulekutoetuse saajatest viiendik vajas toimetulekutoetust iga kuu.

Ühes perekonnas võib olla üks või mitu alaealist, seega on parema üldpildi saamiseks mõistlik vaadata peale perekondade arvu ka alaealiste arvu. Alaealisi, kelle perekond sai vähemalt korra 2017. aastal toimetulekutoetust, oli 8335. See hõlmas 3,3% kõikidest 2018. aasta alguses Eestis elanud alaealistest. Omavalitsusüksuste võrdluses oli toimetulekutoetust saanud alaealiste osatähtsus samas vanuses elanikest kõige suurem Loxsa linnas (17,8%) ja Kehtna vallas (16,0%), mis paistsid silma ka suurima üldnäitajaga (rahuldatud taotluste arv tuhande elaniku kohta). Toimetulekutoetust saanud alaealiste osatähtsus oli üle 10% veel Setomaa (14,3%), Väike-Maarja, Valga (mõlemas 12,5%) ja Lääneranna vallas (10,3%). Üldse polnud alaealiste hulgas toimetulekutoetuse saajaid Vormsi ja Ruhnu vallas. Väga väike oli alaealiste toimetulekutoetuse saajate osatähtsus mitmes Harju- ja Tartumaa omavalitsusüksuses: alla 1% jäi see Kiili, Rae, Viimsi, Harku, Raasiku, Kambja, Luunja ja Saku vallas.

KAART 3. TOIMETULEKUTOETUSED OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 2017

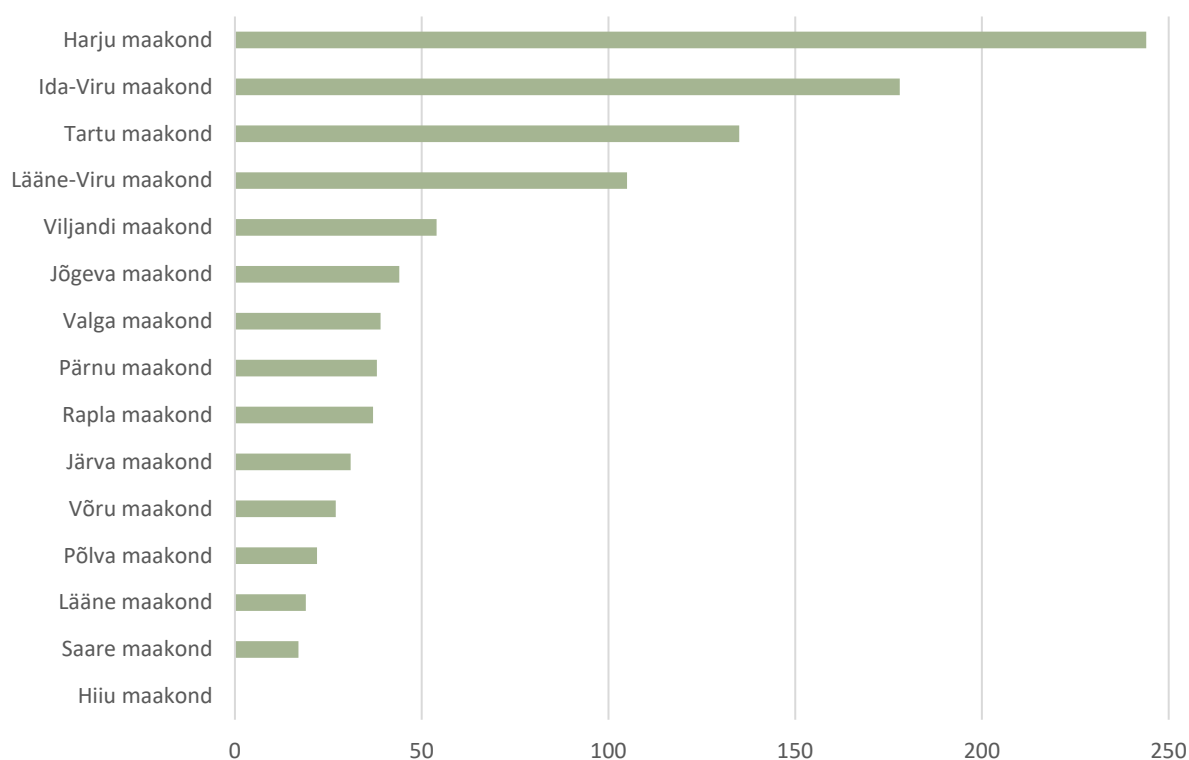

ALLIKAS: STAR, SOTSIAALMINISTEERIUM, STATISTIKAAMET

Asenduskoduteenuse kasutajate hulk on aja jooksul vähenenud

Lastele, kelle vanemad ei ole võimelised nende eest hoolt kandma, pakub riik asenduskodu teenust. Kõnealust teenust on lastekodu nime all osutatud aastaid, kuid seda mõistet ei kasutatud seadustes. Nendes kasutati mõistet „ööpäevaringne hoolekandeesutuses hooldamine“, mis polnud nii täpne, sest sisaldas ka laste ajutist varjupaigas viibimist. Asenduskodu võimaldab rahuldada lapse põhivajadused, luua talle turvaline ja arenguks soodne elukeskkond ning valmistada laps ette võimetekohaseks toimetulekuks täiskasvanuna.⁷ Asenduskoduteenuse osutajaid oli 2017. aasta lõpus Eestis 40 ja selle teenuse kasutajaid 990. Kõige enam oli asenduskoduteenuse kasutajaid Harju- ja Ida-Virumaal: vastavalt 244 ja 178 (joonis 3). Hiiumaal ei olnud asenduskodu teenuse kasutajaid üldse ning Saare- ja Läänemaal oli neid samuti vähe: vastavalt 17 ja 19. Vaadates asenduskoduteenuste kasutajate hulka aastail 2008–2017, võib öelda, et aja jooksul on see vähenenud: aastal 2008 kasutas asenduskoduteenust 1322 last.

JOONIS 3. ASENDUSKODUTEENUSE KASUTAJAD MAAKONNA JÄRGI, 31.12.2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET SOTSIAALMINISTEERIUMI ANDMETE ALUSEL

⁷ <http://www.eatl.ee/kasulikku/moisted/asenduskoduteenus/>

KOKKUVÕTE

Peatüki eesmärk oli anda ülevaade noorte toimetulekust ja heaolust Eestis, tuues välja piirkondlikud eripärad. Noorte aastase ekvivalentnetosissetuleku taset analüüsid ilmnes, et erinevused maakondade vahel olid 2016. aastal võrdlemisi suured, isegi rohkem kui 1,5-kordsed. Kõige suurem oli sissetulek Harjumaal (12 249 €) ja kõige väiksem Põlvamaal (7512 €). Võrreldes noorte aastast ekvivalentnetosissetulekut maakonna üldisega, oli ligi pooltes maakondades noorte sissetulek väiksem üldisest ja pooltes suurem. Aastane ekvivalentnetosissetulek oli suurim Põhja-Eestis ja väikseim Kirde-Eestis.

Suhtelises vaesuses elavate noorte osatähtsus oli Eestis 2016. aastal 19% ehk mõnevõrra väiksem kui Eesti üldine suhtelise vaesuse määr (21%). Kõigis maakondades peale Valga- ja Tartumaa oli suhtelises vaesuses olevate noorte osatähtsus maakonna üldnäitajast väiksem. Noorte suhtelise vaesuse määr oli kõige madalam Järva- ja Harjumaal (mõlemas 14%) ning kõige kõrgem Valgamaal (34%). Seega on suhtelises vaesuses elavate noorte erinevused Eestis võrdlemisi suured. Suhteline vaesus oli väiksem Põhja-Eestis ning suurem Kirde-Eestis (ligi kaks korda).

Lastega perede heaolu ja toimetuleku tagamiseks on riik kehtestatud toetused. Praeguses analüüsis ei hinnatud toetuste mõju, vaid kasutati toetuse saajate andmeid, et hinnata piirkondlikult üksikvanemate ja vähemalt kolmelapseliste perede hulka. Kolmanda ja iga järgneva lapse toetust sai 2017. aasta lõpus Eestis 19 070 ja üksikvanema lapse toetust 12 839 perekonda. Absoluutarve vaadates oli mõlema toetuse saajate hulk kõige suurem Harjumaal, kus elas 37% üksikvanema lapse toetuse saajatest ning 40% kolmanda ja iga järgneva lapse toetuse saajatest. Kõige väiksem aga Hiiumaal, kus elas 0,4% üksikvanema lapse toetuse saajatest ning 0,7% kolmanda ja iga järgneva lapse toetuse saajatest. Kõigist lapsetoetust saavatest peredest 12,1% sai kolmanda ja iga järgneva lapse toetust ning 8,1% üksikvanema lapse toetust. Suhtarvu alusel eristusid kõige enam Harjumaa ja Ida-Virumaa omavalitsusüksused. Ida-Virumaal tervikuna oli üksikvanema lapse toetuse saajate osatähtsus Eesti maakondadest kõige suurem (14,7% kõikidest lapsetoetuse saajatest), kolmandale ja igale järgmisele lapsele makstava toetuse saajate osatähtsus aga väikseim (9,8%). Harju maakonnas olid mõlemad näitajad madalad: üksikvanema lapse toetuse saajaid 6,2% (vähem vaid Hiiumaal) ning kolmanda ja iga järgneva lapse toetuse saajaid 10,1%.

Toimetulekutoetust sai 2017. aastal 14 056 perekonda, kelle hulgast alaealistega oli ligi kolmandik (4342 perekonda). Alaealiste lastega toimetulekutoetuse saajatest viiendik vajas toimetulekutoetust iga kuu. Kõikidest Eestis elavatest alaealistest sai 2017. aasta jooksul toimetulekutoetust 3,3%. Omavalitsusüksuste võrdluses oli toimetulekutoetust saanud alaealiste osatähtsus samas vanuses elanikest kõige suurem Loxa linnas (17,8%) ja Kehtna vallas (16,0%), kõige väiksem aga Vormsil ja Ruhnus (mõlemas 0%) ning mitmes Harjumaa ja Tartumaa vallas (alla 1%). Maakonniti oli toimetulekutoetust saanud alaealiste osatähtsus suurim Valgamaal (9,0%) ja Hiiumaal (8,5%).

Noorte toimetulekut ja heaolu üldiselt vaadates on olukord parem Põhja-Eestis ja keerulisem Kirde-Eestis ning kohati ka Lõuna-Eestis. Siiski ei saa öelda, et noorte olukord erineks nendes piirkondades elavatest inimestest üldiselt. Seega, et tagada noorte parem toimetulek, vajaksid nimetatud piirkonnad tervikuna rohkem tuge.

Noorte osalus vabaajategevuses, noorsootöös ja ühiskonnaelus

MARIN TASUJA, KAJA SÕSTRA

Peatükk käsitleb noorte harjumusi ja võimalusi vaba aja sisustamisel ning ühiskonnaelus osalemisel. Vaatluse all on noorte osalus spordis, kultuurielus ja noorsootöös. Samuti tuuakse välja omavalitsusüksustes pakutud vaba aja veetmise ja noorsootöö võimalused noortele. Ühiskondlikust aktiivsusest ülevaate saamiseks vaadatakse osalust mittetulundusühingute tegevuses ja kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel.

Sellel, kuidas noored veedavad vaba aega, on märkimisväärne mõju nii nende arengule kui ka kogukondadele, kus nad elavad. Erinevad huvialad ja aktiivsus kogukonnaelus laiendab formaalhariduse pakutud võimalusi, avardab silmaringi, aitab noortel avastada oma andeid, omandada eluks vajalikke oskusi ning neid arendada. Noorsootöö on tingimuste loomine noore ehk 7–26-aastase isiku mitmekülgseks arenguks, mis võimaldab noortel vaba tahte alusel tegutseda väljaspool perekonda, tasemeharidust ja tööd.¹ Noorsootöös osalemine pakub mitmekülgseid kogemusi, aitab luua suhtlusvõrgustikke ja toetab noorte üleminekut koolist tööturule, suurendades tööhõivevalmidust ja konkurentsivõimet tulevikus. Organiseeritud vaba aja veetmine võimaldab ennetada ka erinevaid sotsiaalseid probleeme: see aitab ära hoida haridustee katkemise ja noorte õigusrikkumisi.

Noorte võimalused veeta vaba aega ja osaleda noorsootöös pole aga kõikjal Eestis võrdsed. Kuigi 2015. aastal korraldatud uuring² tõi välja, et peamine põhjus, miks noorsootöös ei osaleta, on huvi- ja ajapuudus, on siiski märkimisväärselt palju noori, kes jäävad kõrvale praktilistel põhjustel (hind, kaugus, puuduv transport). Majanduslikud põhjused tekitavad probleeme eelkõige vähemvõimekates omavalitsusüksustes, kus toimetulekuraskustes leibkondade osatähtsus on keskmisest suurem. Keskustest kaugemal paiknevates omavalitsusüksustes ei pruugi olla noori huvitavat tegevust või puudub transpordiühendus ja seetõttu ei ole võimalik kasutada lähikonnas pakutavaid võimalusi.

Metoodika

Analüüsitud andmed pärinevad eri andmekogudest ja kultuuris osalemise uuringust. Kasutatud andmeallikad on eripalgelised, seetõttu tuleb ülevaadetes esitada tulemused eri viisil. Tulemustega tutvudes tasub hooliga jälgida kõiki detaile, näiteks, mis vanuserühma kohta andmed esitatakse või kas piirkondlikus võrdluses on lähtutud noorte elukohast või teenuse osutaja asukohast.

Kultuurielus osalemise statistika põhineb Statistikaameti kultuuris osalemise uuringul, mida korraldatakse Eestis eraldi uuringuna alates 2017. aastast. Nimetatud uuringu andmetes on noortena arvestatud 15–26-aastaseid. Andmekogumise metoodika tõttu on raske määrata uuringu täpset ajavahemikku, sest uuring kestis 2017. aasta teisest kvartalist 2018. aasta esimese kvartalini ja kultuurielus osalemist küsiti viimase 12 kuu kohta. Lihtsustatult võib öelda, et uuringu tulemused näitavad kultuurielus osalemist 2017. aastal. Tegemist on valikuuringuga, seega on andmed võimalik esitada ainult piirkondliku täpsusega. Kasutatud on kuni 2017. aasta oktoobrini kehtinud haldusjaotust.

¹ Noorsootöö seadus: <https://www.riigiteataja.ee/akt/NTS>

² Ernst & Young Baltic (2016). Noorsootöös osalevate noorte rahulolu noorsootöoga.
https://www.hm.ee/sites/default/files/2015._aastal_noorsootoos_osalenud_noorte_rahulolu_noorsootooga_0.pdf

Rahvakultuuri harrastajate andmed põhinevad Rahvakultuuri Keskuse valdkondlikul andmekogul, mis annab ülevaate Eestis rahvakultuuri valdkonnas tegutsevatest organisatsioonidest, kollektiividest ja üksikisikutest. Rahvakultuuri valdkondlikus andmekogus ei ole osalejate isikustatud andmeid, seega on harrastajate vanusevahemikud pigem ligikaudsed ja silmas on peetud rühma üldist vanust. Andmekogu määratluse alusel on lapsed põhikooliealised 7–15-aastased isikud; noored gümnaasiumiealistest kuni 26. eluaastani (s.o 16–26). Analüüsimisel tuleb arvestada, et rahvakultuuri valdkondliku andmekogu andmed kattuvad osaliselt Eesti hariduse infosüsteemi huvikoolide ja üldhariduskoolide huviringide andmetega. Andmed võimaldavad rahvakultuuri harrastajaid analüüsida ainult maakonniti (kuni 2017. aasta oktoobrini kehtinud haldusjaotuse järgi).

Spordiharrastajate ja -objektide andmed on pärit Eesti spordiregistrist, mis koondab spordiorganisatsioonide, -koolide, -objektide ja treenerite andmeid. Harrastajate andmed ei ole isikupõhised, vaid spordiorganisatsioonid esitavad harrastajate arvud koondatult spordialade kaupa. Andmeid saab seetõttu analüüsida ainult spordiorganisatsiooni asukoha, aga mitte harrastaja elukoha alusel. Analüüsimisel tuleb arvestada, et spordiregistri andmed spordikoolide kohta kattuvad osaliselt Eesti hariduse infosüsteemi huvikoolide andmetega. Harrastajate kohta kogutakse spordiregistris andmeid kahes vanuserühmas: 5–19-aastased (noored) ning 20-aastased ja vanemad (täiskasvanud). Spordiregistri andmed on esitatud seisuga 31. detsember 2017.

Huvikoolides ja üldhariduskoolide huviringides osalevate noorte ülevaade tugineb Eesti hariduse infosüsteemi (EHIS) andmetele. Analüüsis on kasutatud 2017/2018. õppeaasta andmeid seisuga 10. november 2017. Huvikoolide õpilaste andmed on registris isikupõhised ja neid Statistikaameti rahvastikubaasiga (püsielanikud seisuga 1. jaanuar 2018) sidudes on võimalik huvihariduse piirkondlik ülevaade esitada õpilaste registreeritud elukoha alusel. Üldhariduskoolide huvitegevuse ülevaade aga saab esitada ainult kooli asukoha alusel.

Avatud noortekeskuste kohta kogub andmeid Eesti Noorsootöö Keskus, kasutades avatud noortekeskuste projektikonkursi aruandeid, Euroopa sotsiaalfondi tegevuse „Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine“ kohalike omavalitsuste koostöörühmade tegevussuuna aruandeid ja äriregistri andmeid. Ülevaade avatud noortekeskustest esitatakse seisuga 31. detsember 2017. Ruumianalüüsis kasutatud noortekeskuste asukohaandmed on varasemad ja pärinevad Maa-ametist seisuga 18. november 2016.

Laagrite ja malevate andmeid kogub toetuse saajate aruannete põhjal Eesti Noorsootöö Keskus. Laagrite andmete hulgas on püsi- ja projektlaagrid, mis said raha koondprojektist „Noorte tervistav ja arendav puhkus“, mida toetas hasartmängumaksu nõukogu. Malevate andmetes on arvestatud neid, mis said toetust koondprojektist „Noortemalevad 2017“ (hasartmängumaksu nõukogu toetus ja täiendav riigi raha), ning Euroopa sotsiaalfondi tegevuse „Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine“ programmist „Noorte töösuvi“. Ülevaates esitatakse 2017. aasta laagrite ja malevate andmed.

Programmist „Erasmus+: Euroopa noored“ toetust saanud projektide ja neis osalenud noorte ülevaade on koostanud programmi koordinaator SA Archimedes noorteagentuur. Ülevaates kajastub nelja liiki tegevus: noortevahetused, Euroopa vabatahtlik teenistus, rahvusvahelised noortealgatused ja noorte osalusprojektid. Andmed esitatakse kolme aasta kohta (2016–2018), millest viimase aasta andmed hõlmavad esimesest kahest taotlusvoorst toetust saanud projekte (aastas on kolm taotlusvooru).

Noorte osaluskogude kohta kogub andmeid Eesti Noorteühenduste Liit. Noortevolikogude ja maakondlike noortekogude andmed on esitatud seisuga 31. detsember 2017.

2017. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel kandideerimise ja hääletamise andmed pärinevad valimiste infosüsteemist. Valimiste koondandmed on veebis³ avalikult kättesaadavad. Noorte ehk valimispäeval (15. oktoober 2017) 18–26-aastaste kandidaatide andmed on küsitud päringuga.

Mittetulundusühingute andmed pärinevad Statistikaameti statistilisest majandusüksuste registrist, mis on erinevate juriidiliste registrite alusel (sh mittetulundusühingute ja sihtasutuste register) koostatud majanduslikult aktiivsete üksuste kogum. Analüüsis on arvestatud 2017. aastal aktiivselt tegutsenud mittetulundusühinguid, välja arvatud tegevusalad „68321 Hoonete ja üürimajade haldus (korterühistud, elamuühistud, hooneühistud jms)“ ning „687322 Aiandus- ja suvilaühistute haldus“. Noorte osaluse hindamiseks on vaadatud neid mittetulundusühinguid, mille juhatuse liikmete hulgas oli äriregistri andmetel seisuga 31. detsember 2017 vähemalt üks 18–26-aastane isik (sündinud 1991–1999). Rahvastiku ja elukoha andmed pärinevad Statistikaameti rahvastikubaasist seisuga 1. jaanuar 2018.

Noored on aktiivsed kultuuritarbijad

2017. aastal külastas 15–26-aastastest noortest 94% mõnd kultuuriasutust (nt raamatukogu, teater, kino, muuseum), kultuuriüritust (nt kontsert, käsitööüritus) või käis spordivõistlust vaatamas. Kultuurielus osalenud noorte osatähtsus oli suurem Lääne- ja Põhja-Eestis (vastavalt 98% ja 96%) ning väiksem Kirde- ja Kesk-Eestis (mõlemas 87%). Lõuna-Eestis külastas kultuuriasutusi või -üritusi 94% noortest. Konkurentsituult kõige populaarsem ajaveetmiskoht noorte hulgas oli kino, kus aasta jooksul oli käinud 84% noortest. Üsna palju külastati ka raamatukogusid (62% noortest). Ligi pooled noortest olid käinud aasta jooksul kontserdil, teatris, spordiüritusel või muuseumis. Märksa tagasihoidlikum oli noorte osalus mitmesugustel kirjandus- ja disainisündmustel, millest võttis osa vähem kui kümnendik noortest.

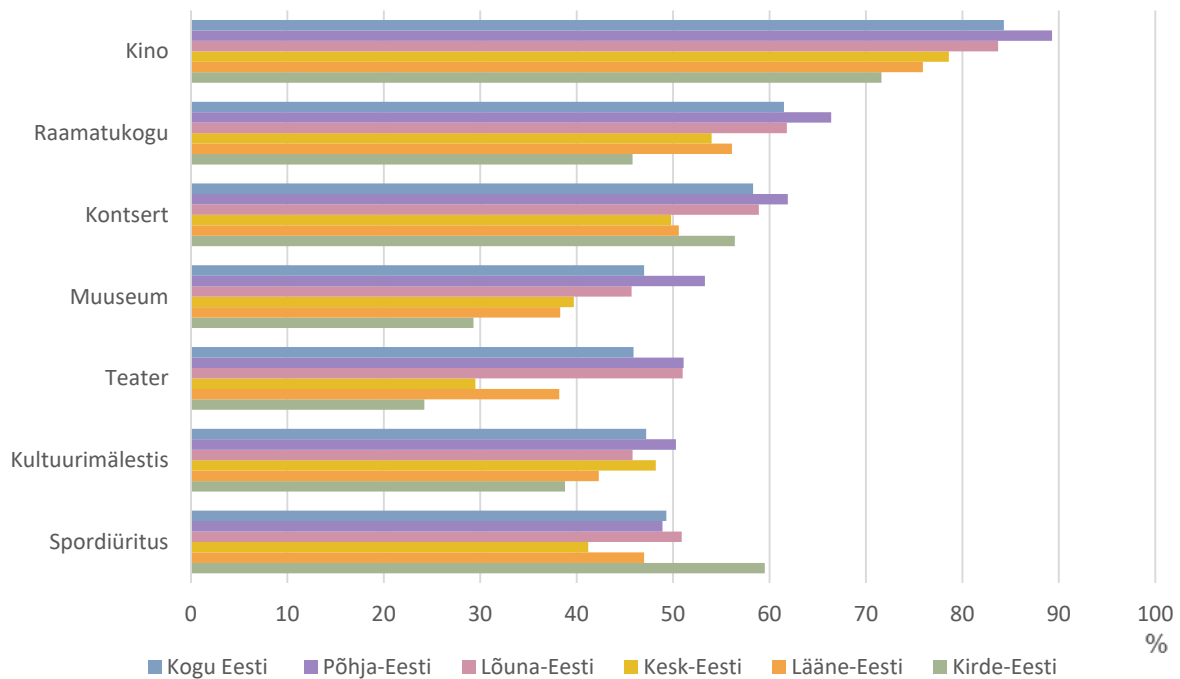
Noorte kultuuritarbimise eelistused ja võimalused erinevad Eestis piirkonniti (joonis 1). Põhja- ja Lõuna-Eesti noored sattusid teistest rohkem nii kinno, raamatukokku, muuseumi kui ka teatrisse. Peamistelt on selle põhjus kultuuriasutuste ebaühtlane regionaalne paiknemine. Kogu Eestis oli 2018. aasta algul iga tuhande 7–26-aastase noore kohta 0,9 muuseumi, kuid Kirde-Eestis oli see näitaja piirkondade väikseim, vaid 0,4 muuseumi. Samuti on osa asutusi (nt teatrid) pigem suuremates keskustes, neid on seal lihtsam külastada nii õppetegevuse käigus kui ka vabal ajal. Viimase aasta jooksul oli teatris käinud vaid neljandik Kirde-Eesti noortest, kuid Põhja- ja Lõuna-Eestis sattusid noored teatrisse kaks korda tõenäolisemalt. Kirde-Eesti eristus teistest piirkondadest aktiivsema spordiüritustel osalemise poolest: spordivõistlust käis vaatamas 60% noortest ja see oli piikonnas populaarsuselt kino järel teisel kohal.

Teiste vanuserühmadega võrreldes on noored kõige aktiivsemad kultuuritarbijad. 27–64-aastastest osales 2017. aastal kultuurielus 86%, 65-aastastest ja vanematest vaid 54%. Kõige rohkem erines noorte ja pensioniealiste kultuuritarbimise aktiivsus Lõuna- ja Kirde-Eestis ning kõige sarnasem oli see Põhja-Eestis. Pensioniealistel võivad teistest enam saada takistuseks majanduslikud põhjused, transpordiprobleemid või halb tervis, aga ka huvid on erinevad. Noorte seas oli kõige populaarsem kino, vanemaealised käisid kõigis Eesti piirkondades pigem kontserditel, teatris, raamatukogus ja muuseumis. Vanusega muutuvad ka kultuuriasutuste ja -ürituste külastamise põhjused. Noorte osalemine kultuurielus on sageli seotud kooliga: näiteks käiakse kooliekskursioonidel ja toimuvad ühiskülastused, raamatukogust laenutatakse õppetööks kirjandust. Vanemad inimesed osalevad

³ <https://kov2017.valimised.ee/valimistulemus-vald.html>

kultuurielus peamiselt elamuste saamiseks, noortel on peale elamuste saamise tähtis ka sõprade või lähedastega aja veetmine ja enesearendus.

JOONIS 1. KULTUURIASUTUST VÕI -ÜRITUST KÜLASTANUD NOORTE OSATÄHTSUS 15–26-AASTASTE HULGAS PIIRKONNA JÄRGI, 2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Noorte eneseväljenduse ja arengu seisukohalt on oluline ka võimalus ise aktiivselt kultuurielus osaleda. Rahvakultuuri mõne alaga (folkloor, harrastusteater, koorimuusika, muu vokaalmuusika, puhkpillimuusika, rahvamuusika, rahvatants, käsitöö jm) tegeles 2017. aastal umbes 54 000 last ja noort. Noori rahvakultuuri harrastajaid oli kõige rohkem suuremates maakondades: umbes kolmandik (35%) neist tegutses Harjumaa kollektiivides, 12% Tartumaal ja 8% Pärnumaal. Maakondade erineva suuruse tõttu saaks parema piirkondliku ülevaate, kui leida rahvakultuuri harrastajate osatähtsus kõikide maakonnas elavate laste ja noorte hulgas. Paraku ei ole seda võimalik olemasolevate andmete põhjal täpselt välja arvutada, sest harrastajate vanuserühmad ei ole konkreetsete piiridega, sama isik võib esineda andmetes korduvalt ning harrastaja elukoht ja harrastuskollektiivi tegevuskoht ei pruugi asuda samas maakonnas.

Lapsed ja noored osalesid võrreldes teiste vanuserühmadega rahvakultuuriga seotud tegevuses aktiivsemalt. Laste ja noorte kollektiivides tegutsejad moodustasid 61% kõigist rahvakultuuri harrastajatest Eestis. Kõige suurem oli nende osatähtsus Harju ja Järva maakonnas, kus üle kahe kolmandiku harrastajatest kuulus laste ja noorte kollektiividesse. Kõige väiksema osa hõlmasid lapsed ja noored Hiiumaal (49%), Põlvamaal (49%), Raplamaal (51%) ja Saaremaal (51%) rahvakultuuri vallas tegutsejatest.

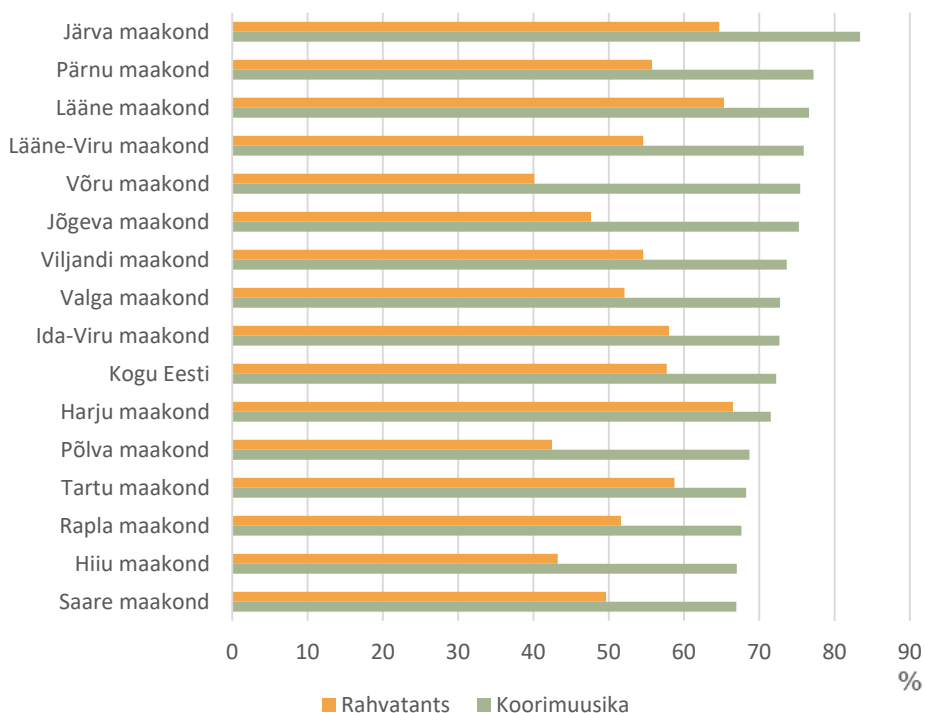
Kõige levinumad rahvakultuuri tegevusalad laste ja noorte hulgas olid koorilaul ja rahvatants, mis on püsinud populaarsena põhiliselt tänu regulaarselt toimuvatele laulu- ja tantsupidudele. Koorilauluga

tegeles 2017. aastal üle 29 000 lapse ja noore, ligi 13 300 tegeles rahvatantsuga, ligi 4000 harrastusnäitlemisega, üle 2000 puhkpilli- ja rahvamuusikaga, üle 1600 muu vokaalmuusikaga ning üle 4000 mõne muu rahvakultuurialaga.

Vaadates kõiki koorilauluga tegelevaid inimesi Eestis, on selge, et koorilaul on eelkõige noorte ala (joonis 2). 2017. aastal laulis 72% kõigist koorilauljatest mõnes laste- või noortekooris. Noorte ülekaal oli eriti ilmne Järvamaal (83%), Pärnumaal (77%), Läänemaal (77%) ja Lääne-Virumaal (76%). Veidi vähem domineerisid noored Saaremaa (67%), Hiiumaa (67%), Raplammaa (68%), Tartumaa (68%) ja Põlvamaa (69%) koorilauljate hulgas.

Võrreldes koorilauljatega olid rahvatantsijad keskmiselt veidi vanemad: kõigist rahvatantsu harrastajatest hõlmasid laste- ja noorterühmade tantsijad 58%. Kõige rohkem lapsi ja noori oli rahvatantsijate seas Harjumaal (67%), Läänemaal (65%) ja Järvamaal (65%). Ent Võrumaal oli laste ja noorte osatähtsus vaid 40%, Põlvamaal 42% ja Hiiumaal 43%.

JOONIS 2. LASTE JA NOORTE OSATÄHTSUS RAHVATANTSU NING KOORIMUUSIKA HARRASTAJATE HULGAS MAAKONNA JÄRGI, 2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET RAHVAKULTUURI KESKUSE ANDMETE ALUSEL

Enamikus omavalitsusüksustes on poisid aktiivsemad spordiharrastajad

Spordiala harrastajate all on spordiregistris peetud silmas neid, kes tegelevad spordialaga regulaarselt, harjutades spordiklubis või -koolis organiseeritult vähemalt üks kord nädalas hooaja või poolaasta jooksul. Inimesed, kes tegelevad spordiga omal käel, registriandmetes ei kajastu. Kui inimene osaleb samas spordiorganisatsioonis mitmel spordialal, siis kajastub ta statistikas mitu korda. Seega võib suur harrastajate arv piirkonnas tähendada, et osalejaid on palju, aga ka seda, et osalevaid isikuid on küll vähe, kuid nad harrastavad mitut ala.

Sportimine on laste ja noorte arengule ülioluline, spordi kaudu omandatud oskused aitavad kaasa terviklikule arengule, toetades peale kehalise ka sotsiaalset arengut. Noorena spordiga tegelemine soodustab füüsilist aktiivsust ka täiskasvanueas. 2017. aasta lõpus oli Eestis spordiregistri andmetel 102 623 noort ehk 5–19-aastast spordiharrastajat, neist 61% olid poisid ja 39% tüdrukud. Noored olid spordiharrastajate seas ülekaalus, hõlmates kõigist harrastajatest 58%. Kõige populaarsem spordiala noorte hulgas oli jalgpall, millega tegeles enam kui 18 200 kuni 19-aastast harrastajat. Sagedasti tegeleti veel ujumise, võimlemise, kergejõustiku ja korvpalliga. Kokku harrastasid noored spordiorganisatsioonides 86 eri spordiala.

Harrastajate andmed on spordiregistris spordiorganisatsiooni asukoha alusel. Inimesed ei pruugi tegeleda spordiga elukohajärgses omavalitsusüksuses, seega saab piirkondlikus võrdluses vaadata vaid harrastajate absoluutarve, aga mitte leida sportivate elanike osatähtsust. Suurima 5–19-aastaste spordiharrastajate arvuga omavalitsusüksused asusid peamiselt suuremates linnades ja Tallinna lähiümbruses. Nii oli spordiga tegelevaid noori kõige rohkem Tallinnas (42 133), Tartus (11 748), Pärnus (5270) ja Narvas (3744). Üle 2000 noore spordiharrastaja oli veel Kohtla-Järvel, Viimsi, Saue, Harku ja Saaremaa vallas. Seevastu Kihnu ja Ruhnu vallas polnud mitte ühtegi organiseeritud sporti harrastavat noort. Vähem kui 20 spordiharrastajat oli veel Muhu, Kastre ja Vormsi vallas ning Narva-Jõesuu ja Loksa linnas.

Sportimine on Eestis rohkem levinud poiste seas: 69 omavalitsusüksuses oli sooline jaotus spordiharrastajate hulgas tüdrukute kahjuks. Poiste ülekaal oli eriti suur Valgamaal (75%) ja Raplamaal (70%) ning vähem märgatav Saaremaa (56%) noorte spordiharrastajate seas. Eriti domineerisid poisid Antsla, Muhu, Rakvere, Jõelähtme, Lääneranna ja Luunja vallas, kus üle 80% noortest spordiharrastajatest oli meessoost. Tüdrukute osatähtsus oli suurim Häädemeeeste vallas (95%). Üle poole spordiharrastajatest hõlmasid tüdrukud veel Vinni, Haljala, Nõo, Tori ja Lääne-Harju vallas. Kastre ja Mulgi vallas oli sporti harrastavaid poisse ja tüdrukuid võrdselt. Poiste ja tüdrukute eelistused spordiala valikul võivad erineda, seetõttu oleneb nende osatähtsus muu hulgas piirkonnas pakutavatest sportimisvõimalustest, näiteks spordiväljakute ja -saalide, ujulate, jäähallide, tenniseplatside arvust ning treenerite ja juhendajate olemasolust.

Selleks et suurendada sportimise populaarsust noorte seas, on tarvis nende vajadusi arvestavaid spordiehitisi ja sportimiskohti. Kodulähedane sportimisvõimalus aitab kokku hoida aega ja suurendab tõenäosust, et noored leiavad tee spordi juurde. Spordiregistri definitsiooni järgi on spordiobjekt püsivalt hooldatud ehitise või selle osa, funktsionaalselt terviku moodustav mitme ehitise kooslus või maa-ala, milles või millel asub vähemalt üks sportimispaik, mis on mõeldud avalikuks kasutamiseks või kus toimub regulaarne ja avalikkusele kättesaadav organiseeritud sporditegevus või sportimisega seotud õppetöö ja mille otstarve vastab spordiobjektide ja sportimispaikade liigitusele.

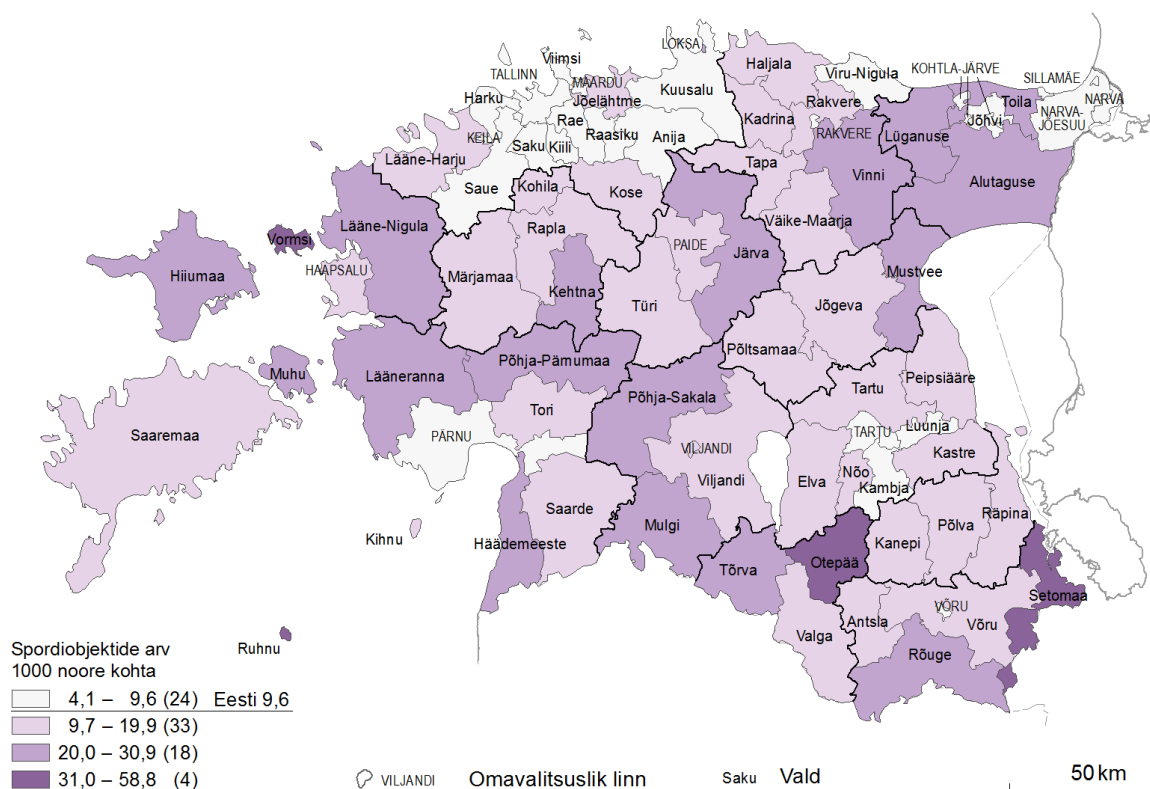
2017. aasta lõpus oli spordiregistri andmetel omavalitsusüksustes kokku 2657⁴ spordiobjekti. Kõige rohkem spordiobjekte asus Harjumaal (663) ja Tartumaal (278) ning kõige vähem Hiiumaal (37). Spordiobjektide arvukusega paistsid silma eelkõige suurema rahvaarvuga linnad: Tallinn (363), Tartu (123) ja Pärnu (99). Esile tõusid ka teistest enam eraldatud Saaremaa (111) ja talispordi poolest tuntud Otepää vald (60). Kõige vähem oli spordiobjekte Eesti väikesaartel: Ruhnu (1), Kihnu (2) ja Vormsil (3). Sealset rahvaarvu arvestades võib spordiobjektide hulk olla piisav, aga valikuvõimalus piiratud. Kui saarel pole niisugust sportimisvõimalust, mis on meelepärane, on raskem pääseda

⁴ Siinsest arvestusest on jäetud välja orienteerumisterritooriumid, sest need võivad paikneda korraga mitme omavalitsusüksuse territooriumil ja seetõttu ei saa neid jaotada omavalitsusüksuse järgi. Koos orienteerumis-territooriumidega oli 2017. aasta lõpus Eestis 3132 spordiobjekti.

naabervaldas, et seal teenust kasutada. Vähem kui kümme spordiobjekti oli veel Raasiku, Viru-Nigula, Muhu, Luunja ja Kiili vallas ning Narva-Jõesuu ja Loksas linnas.

Arvestades peale spordiobjektide hulga ka noorte arvu (seisuga 1. jaanuar 2018), on sportimisvõimaluste valik piirkonniti üsna erinev. Eestis oli tuhande 7–26-aastase noore kohta 9,6 spordiobjekti. Suhtarvu põhjal hinnates olid teistest paremini spordiobjektidega varustatud Valgamaa (23,2), Hiiumaa (20,1) ja Järvamaa (19,8) noored. Märksa tagasihoidlikumate oludega pidid leppima noored Harjumaal, Tartumaal ja Ida-Virumaal, kus tuhande noore kohta oli vastavalt 5,3, 7,9 ja 8,8 spordiobjekti. Vormsil ja Ruhnu elab üsna vähe noori, seega oli sealne spordiobjektide suhteline arv suurim Eestis, ületades Eesti keskmise 5–6 korda (kaart 1). Noorte sportimisvõimaluste valik oli märkimisväärselt suur veel Setomaa (45,8) ja Otepää (43,2) vallas. Suuremates linnades oli elaniku kohta sportimiskohti vähem. Võrreldes Eesti keskmisega oli Tallinnas tuhande noore kohta üle kahe korra vähem spordiobjekte, Vormsi vallaga võrreldes oli erinevus enam kui 14-kordne. Spordiobjekte oli suhteliselt napilt ka teistes suuremates linnades: Narvas (5,1) ja Tartus (5,4). Tihedama transpordiühenduse tõttu pääseb linnades spordiobjektide juurde paremini, mistõttu võib nende arv olla väiksem, ilma et teenuse kättesaadavus sellest oluliselt halveneks. Arvestades suuremat kasutajate arvu, võivad linnades asuvad spordiobjektid olla ka suuremad. Uute rajatiste lisandumist linnadesse aga võib takistada ruumipuudus. Spordiobjekte oli suhteliselt vähem ka suuremate linnade lähipiirkondades, kus võib eeldada paremat seotust keskustega ja sealsete teenuste sagedasemat kasutamist. Nii oli spordiobjektide arv tuhande noore kohta väike Keila (4,4) ja Maardu (6,0) linnas ning Raasiku (5,1), Harku (5,2), Kiili (6,5) ja Viimsi (6,7) vallas. Siinkohal võib erandina välja tuua keskustest kaugemal paikneva Viru-Nigula valla, kus oli tuhande noore kohta ainult 6,2 spordiobjekti.

KAART 1. SPORDIOBJEKTIDE ARV TUHANE 7–26-AASTASE NOORE KOHTA OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 31.12.2017

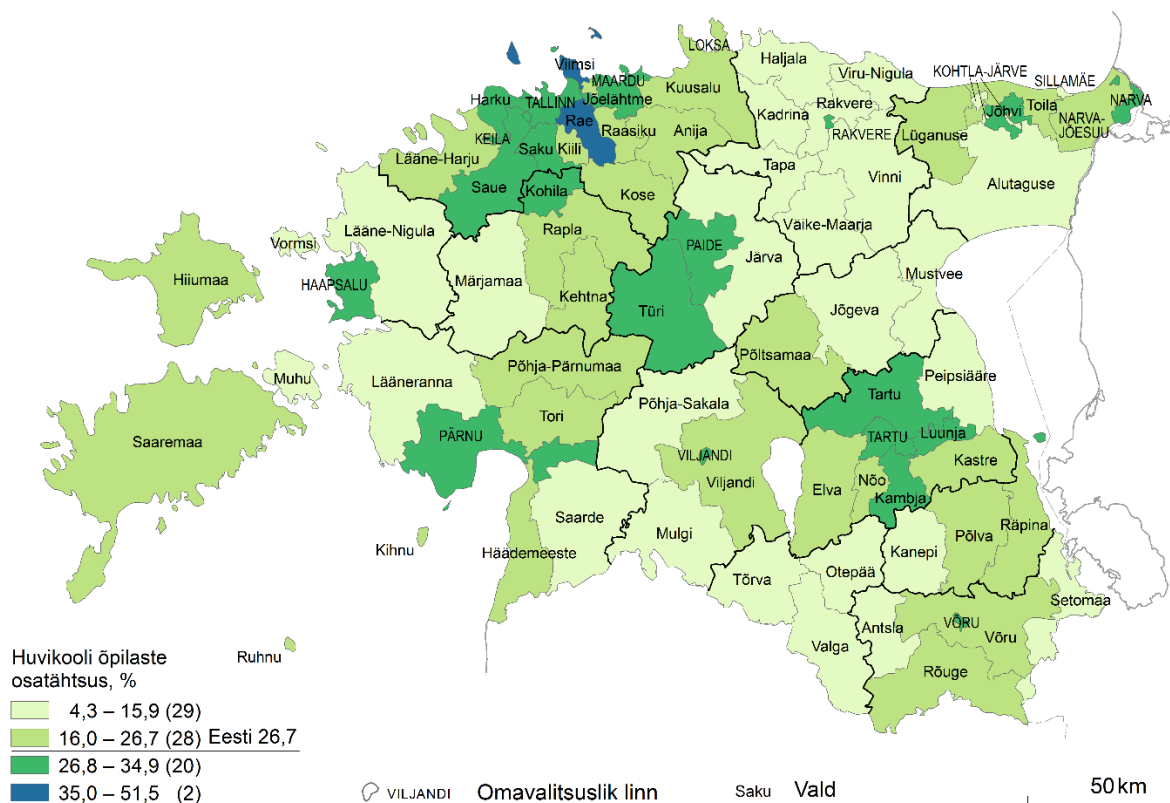
ALLIKAS: SPORDIREGISTER, STATISTIKAAMET

Huvikoolides õpib ligi 27% noortest

2017. aastal valmis põhjalik Haridus- ja Teadusministeeriumi ülevaade osalusest noorsootöös⁵, mis käsitles noorsootööd riigi tasandil. Noorsootöö korraldamise eest vastutab kohalik omavalitsus, seega on oluline vaadata seda valdkonda ka piirkondlikus võrdluses. Järgnevalt antakse ülevaade noorsootöö võimalustest ja selles osalemisest omavalitsusüksustes. Noorsootöö teenuseid osutavad huvikoolid, üldhariduskoolid, noortekeskused, noorteühingud, malevad, laagrid ja teised teenuse osutajad.

Huviharidus omandatakse huvikoolides õppekava alusel ja seda reguleerib huvikooli seadus. Eesti hariduse infosüsteemi andmed huvikoolide kohta on isikustatud. Kui isik õpib mitmes huvikoolis, on ta huvihariduse statistikas arvestatud ühe õppijana. Kui isik õpib korraga mitmes eri õppevaldkonnas, on ta arvestatud kõigi omandatavate õppevaldkondade õpilasena. Huvikoolide andmetes sisalduvad spordikoolide andmed kajastuvad ka spordiregistris. Spordiregistri andmed ei ole isikustatud, seega pole võimalik eristada neid, kes on topelt kajastatud, ega kõrvaldada andmete osalist kattuvust. Huvikooli õppurite arvu ja osatähtsuse leidmisel on arvesse võetud ainult noored (7–26-aastased isikud 1. oktoobril 2017). Õppurite piirkondlik võrdlus lähtub huvikoolis õppivate noorte registrijärgsest elukohast 1. jaanuaril 2018, mitte aga huvikooli asukohast. Vaatluse all on seega omavalitsusüksuse territooriumil elavate noorte osalemine huvihariduses, olenemata sellest, kas nad käivad huvikoolis kodukohas või kuskil mujal Eestis.

KAART 2. HUVIKOOLI ÕPILASTE OSATÄHTSUS 7–26-AASTASTE NOORTE HULGAS OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 2017/2018. ÕPPEAASTA

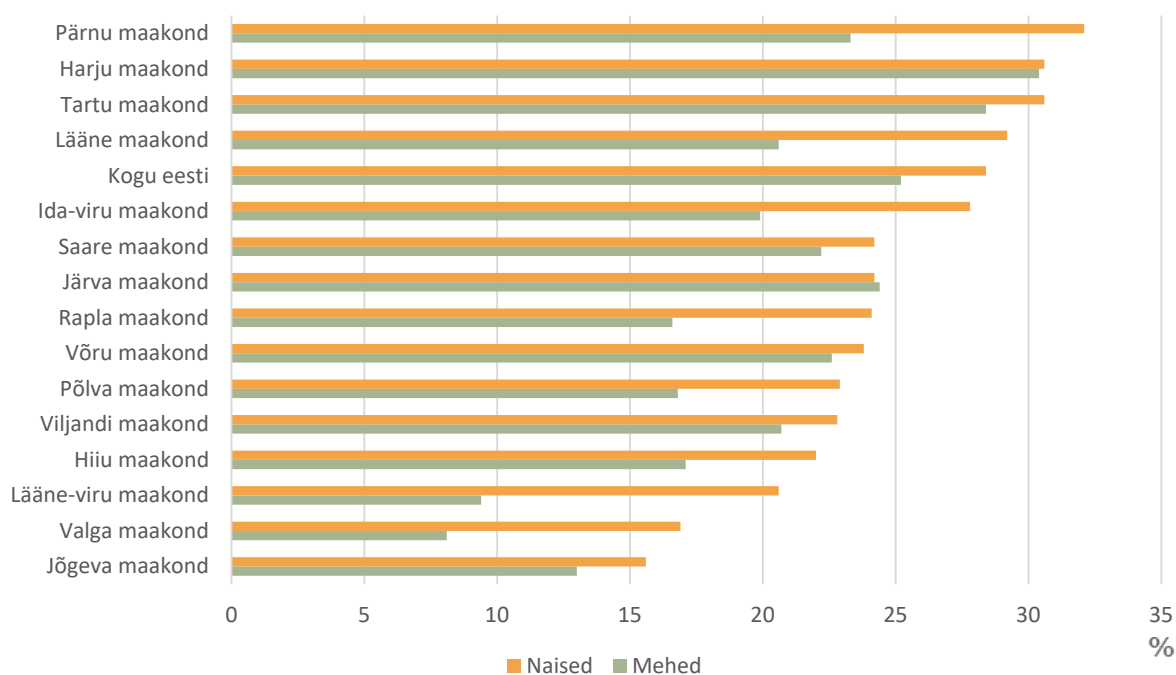
ALLIKAS: EHIS, STATISTIKAAMET

⁵ Haridus- ja Teadusministeeriumi aasta-analüüs 2017. Eesti hariduse viis tugevust. Osalus noorsootöös. https://www.hm.ee/sites/default/files/uuringud/eesti_noorte_osalemine_noorsootoos.pdf

Hariduse infosüsteemi andmete kohaselt õppis 2017/2018. õppeaastal huvikoolides 72 981 noort ehk 26,7% kõigist 7–26-aastastest. Maakondlik võrdlus näitab, et kõige rohkem osalesid noored huvihariduses Harjumaal (30,5%), Tartumaal (29,5%) ja Pärnumaal (27,6%) ning kõige vähem Valgamaal (12,2%), Jõgevamaal (14,2%) ja Lääne-Virumaal (14,7%), mis annab aimdust huvikoolide kättesaadavusest nii geograafiliselt kui ka majanduslikult. Huvihariduses osaleti aktiivsemalt eelkõige suuremates linnades ja nendega piirnevates valdades (kaart 2). Teiste seast kerkis suure osalemisaktiivsuse poolest esile Viimsi vald, kus elavatest noortest iga teine (51,5%) õppis huvikoolis. Tallinna ümbruse valdadest osalesid usinasti huvihariduses veel Rae (44,4%), Saue (34,0%) ja Jõelähtme (33,6%) valla noored, kes peale oma elukoha huvikoolide võtsid tõenäoliselt osa ka õppetööst Tallinnas. Huvikoolides õppivate noorte osatähtsus oli suur ka mitmes linnas: Pärnus, Võrus, Narvas, Tartus ja Paines, kus huvihariduses osales ligikaudu iga kolmas noor. Keskustest kaugemal paiknevates valdades oli noortel huvihariduses osalemise võimalusi vähem. Mustvee vallas elavatest noortest käis huvikoolis vaid 4,3%. Alla 10% jäi osalemismäär ka Väike-Maarja, Vormsi, Vinni, Haljala, Antsla, Järva ja Tõrva vallas.

Poiste ja tüdrukute huvihariduses osalemise aktiivsus oli Eestis tervikuna üsna sarnane: huvikoolis õppis 25,2% poistest ja 28,4% tüdrukutest. Sugude erinevused tulid enam ilmsiks, vaadeldes noori nende elukoha järgi (joonis 3). Enamikus maakondades oli tüdrukute osalemismäär kõrgem kui poistel, kuid Harju- ja Järvamaal oli poiste ning tüdrukute näitaja enam-vähem võrdne. Kõige rohkem erines poiste ja tüdrukute käitumine Lääne-Virumaal, kus tüdrukutest õppis huvikoolis iga viies (20,6%), aga poistest vaid iga kümnes (9,4%). Tüdrukud olid huvihariduses poistest tunduvalt aktiivsemad veel Pärnumaal, Läänemaal ja Valgamaal. Omavalitsusüksuse tasandil tõusid huvihariduse soolise erinevuse poolest enam esile Kadrina, Lüganuse, Toila ja Kuusalu vald ning Loksa ja Rakvere linn. Soolise erinevusi võib kõnealustes piirkondades põhjustada seal pakutav huvitegevus, mis meeldib rohkem tüdrukutele.

JOONIS 3. HUVIKOOLI ÕPILASTE OSATÄHTSUS 7–26-AASTASTE NOORTE HULGAS SOO JA MAAKONNA JÄRGI, 2017/2018. ÕPPEAASTA

ALLIKAS: EHIS, STATISTIKAAMET

Populaarsemad huvialavaldkonnad noorte seas olid sport ning muusika ja kunst. Spordikoolides õppis 2017/2018. õppeaastal 46 798 noort ehk 17,1% kõigist 7–26-aastastest. Muusika- ja kunstikoolide õpilasi oli 23 806 (8,7% noortest), üldkultuuri valdkonnas õppis 13 209 noort (4,8%), tehnika-valdkonnas 2350 noort (0,9%) ja loodusvaldkonnas 1668 noort (0,6%). Spordivaldkonnas õppijate osatähtsus oli kõige suurem Põhja-Eestis, seal elavatest noortest käis spordikoolis rohkem kui viiendik (21,6%), ning kõige väiksem Kirde- ja Kesk-Eestis, kus spordikoolis õppis alla kümnendiku noortest (vastavalt 9,4% ja 9,8%). Muusika ja kunsti õppimine oli keskmisest veidi enam levinud Kirde-Eesti (11,7%) ja Lääne-Eesti (11,1%) noorte hulgas. Valdavalt oli kõige populaarsem ala sport, kuid Valgamaa, Lääne-Virumaa ja Ida-Virumaa noorte huvikoolivalikute seas olid ülekaalus hoopis muusika ja kunsti õppesuunad. Muusika- ja kunstikoolides õppivate noorte enamus tuli eriti ilmekalt esile Kihnu, Lüganeuse, Viru-Nigula, Toila ja Kadrina vallas ning Loksa linnas, kus spordi valdkonnas osalemise määr jäi mõne protsendi piiresse, samal ajal kui muusika ja kunstiga sai tegeleda vähemalt iga kümnes noor. Kõige aktiivsemalt harrastasid huvikoolides muusikat ja kunsti Kihnu noored: sellel alal õppis umbes viiendik väikevalla noortest. Seevastu spordikoolid olid kõige populaarsemad Viimsi valla noorte seas, kellest 41,5% osales selle valdkonna huvikooli õppetöös.

Koolikohustuslikus eas ja vanemaid noori eraldi vaadates ilmneb, et huvikoolis õppimine on märksa levinum nooremas vanuserühmas. 7–16-aastastest õppis huvikoolis peaaegu pool (45,7%), 17–26-aastaste osalemise määr aga oli vaid 6,8%. Põhikooliealised noored osalesid huvihariduses kõige aktiivsemalt Harjumaal (51,6%). Seevastu Valgamaal õppis huvikoolis vaid 21,9%, Lääne-Virumaal 26,4% ja Jõgevamaal 28,0% noortest, kes olid 7–16-aastased. Omavalitsusüksuse tasandil paistsid osalemisaktiivsusega silma eelkõige suuremad linnad, linnalähedased vallad ja mõned väikesaared. Nii käis Viimsi valla põhikooliealistest huvikoolis 71,1%, Kihnu vallas 70,5%, Võru linnas 63,5%, Ruhnu vallas 60,0%, Pärnu linnas 59,2%, Rae vallas 58,5%, Paide linnas 54,8% ja Tallinnas 53,9%. Samal ajal oli keskustest kaugemal elavate noorte osalemisaktiivsus üpris madal. 7–16-aastased õppisid huvikoolis kõige harvemini Mustvee (7,9%), Väike-Maarja (11,6%), Vinni (11,8%), Haljala (13,0%), Vormsi (15,8%) ja Järva (16,8%) vallas ning Sillamäe linnas (16,8%). Vanemas rühmas oli huviharidus kõige populaarsem Tartumaal, kus veidi enam kui iga kümnes noor (10,9%) õppis huvikoolis. Kõige vähem osalesid 17–26-aastased huvihariduses Lääne-Viru-, Jõgeva- ja Valgamaal (kõigis ligikaudu 3%).

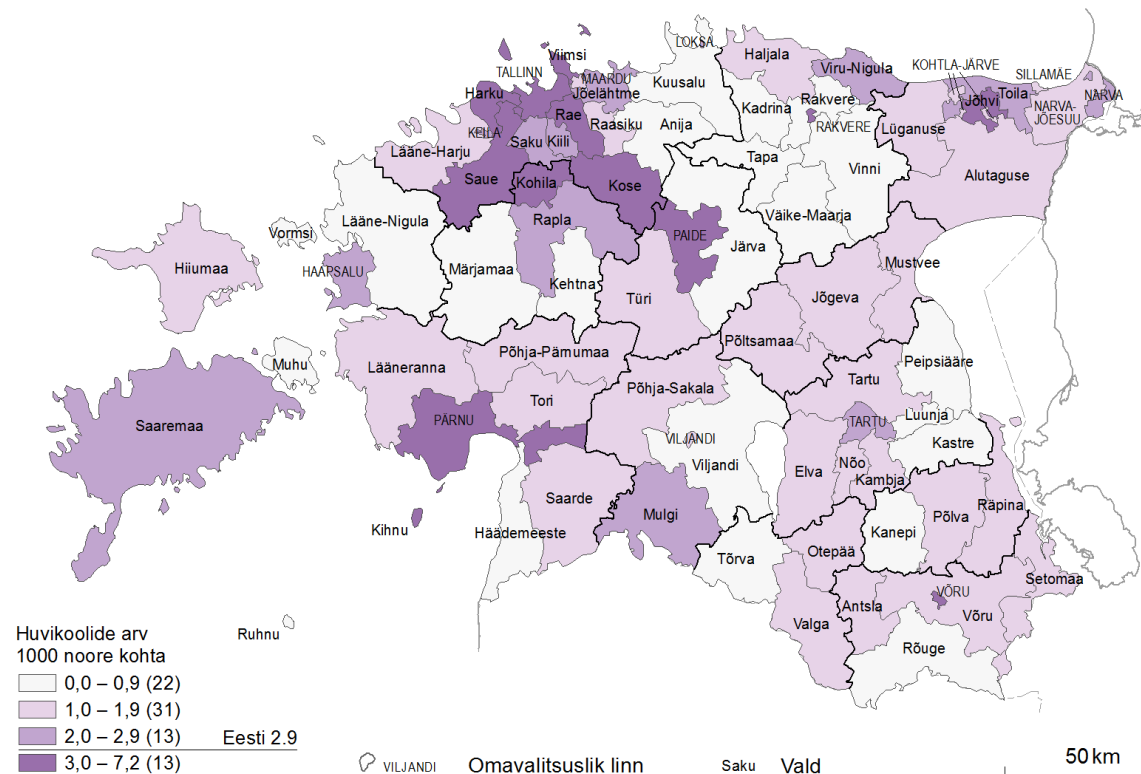
2017/2018. õppeaastal oli Eestis registreeritud 805 huvikooli⁶ ehk 2,9 huvikooli tuhande noore kohta. Noortena on siin arvestatud kõiki neid, kes olid 7–26-aastased 1. jaanuaril 2018. Rohkem huvikooli oli eelkõige suuremates linnades ja nende lähiümbruses, kus ka võimalikke õppureid oli rohkem (kaart 3). Huvikoolide suure arvu poolest tõusis esile Tallinn, seal asus peaaegu pool kõigist huvikoolidest (387). Eestis aga oli ka üheksa omavalitsusüksust, kus polnud sel õppeaastal registreeritud ühtegi huvikooli (Lääne-Nigula, Vormsi, Vinni, Kanepi, Muhu, Ruhnu, Kastre, Luunja ja Rõuge vald). Vaid üks huvikool tegutses 20-s ja kaks huvikooli 11 omavalitsusüksuses. Rohkem kui 20 huvikooli oli peale Tallinna veel Tartus (66), Pärnus (43) ja Narvas (21), aga ka Viimsi vallas (22). Võttes arvesse omavalitsusüksuses elavate noorte arvu, oli huvikooli kõige rohkem Kihnu vallas, kus paiknes tuhande noore kohta 7,2 huvikooli. Suhteliselt rohkem oli huvikooli veel Paides (5,8), Võrus (5,2), Tallinnas (4,3) ja Pärnus (4,0) ning Viimsi (4,7), Rae (4,4), Harku (4,3) ja Jõhvi (4,0) vallas.

Huvikoolide vähesusele vaatamata osalesid Tartu lähivaldade noored huvihariduses üldiselt keskmisest aktiivsemalt. Näiteks Luunja vallas elavatest noortest käis huvikoolis 29,7% ja Kastre valla noortest 18,7%. Võib arvata, et nendes valdades elavad noored õppisid Tartu linnas või mujal oma

⁶ Analüüs hõlmab kõiki Eesti hariduse infosüsteemis registreeritud huvikooli. Andmed erinevad haridusstatistika andmebaasis Haridussilm avaldatust (2017/2018. õppeaastal 651 huvikooli), sest seal kajastuvad ainult need huvikoolid, kus on 10. novembri seisuga hariduse infosüsteemis registreeritud vähemalt üks õppekava ning pedagoogide ja õppurite andmed on kinnitatud.

elukohast kaugemal huvikoolis. Samasuguse seaduspärasusega paistsid peale Tartu ümbruse valdade silma veel Rõuge, Kuusalu ja Viljandi vald.

KAART 3. HUVIKOOLIDE ARV TUHANTE 7–26-AASTASE NOORE KOHTA OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 2017/2018. ÕPPEAASTA

ALLIKAS: EHIS, STATISTIKAAMET

Kooli huviringis osaleb ligi 52% üldhariduskooli õpilastest

Erinevalt huvikoolis omandatavast haridusest ei pea huvitegevus põhinema õppekaval ja toimub tihti väljaspool huvikoole. Noorte huvitegevuses osalemisel on olulised üldhariduskoolid, millel on suurem roll just nooremate ja maapiirkondade õpilaste jaoks, kellele on kooli huviringid logistiliselt kättesaadavamad. Koolinoorte huvitegevuse ülevaade põhineb isikustamata andmetel, mis Eesti üldhariduskoolid on hariduse infosüsteemi esitanud. Mitmes huviringis käiv õpilane võib valdkonnapõhistes andmetes esineda mitu korda. Huviringides osalevate õpilaste andmed on esitatud kooli asukoha, mitte õpilase elukoha järgi.

Eesti hariduse infosüsteemi andmete kohaselt osales 2017/2018. õppeaastal üldhariduskoolide huvitegevuses 78 063 koolinoort ehk veidi üle poole (51,8%) õpilastest. Piirkonniti analüüsides paistsid huviringis käivate õpilaste arvu poolest eelkõige silma paljude koolidega suuremad linnad: Tallinn (18 009 kooli huviringis osalejat), Tartu (7108), Pärnu (4463), Narva (2651) ja Viljandi (1639). Huvitegevuses osalejaid oli teistest enam ka Saaremaa (2787) ja Rae (1831) valla koolides. Huviringidest osavõtjaid oli kõige vähem väiksematel saartel: Ruhnu, Vormsi, Kihnu ja Muhu valla koolides jäi huvitegevuses osalejate arv alla 100. Omavalitsusüksuste väga erineva suuruse tõttu peaks siin parema ülevaate saamiseks vaatama absoluutarvude kõrval ka suhtarve, kuid praegu ei ole seda

tehtud, sest puudusid õpilaste arvud kooli asukoha alusel (hariduse ülevaates on andmed õpilaste elukoha alusel).

Huvikooli õpilaste seas oli kõige populaarsem valdkond sport, üldhariduskooli huviringides osalejad aga tegelesid rohkem muusika ja kunstiga. Muusika- ja kunstiringides osales 38 913 õpilast, spordiga tegeles kooli huviringis 22 201, üldkultuuriga (sh rahvuskoolid) 21 324, tehnikaga 9747 ja looduse valdkonnaga 4406 õpilast. Teiste valdkondadega võrreldes oli Põhja- ja Kesk-Eestis muusika- ning kunstiringides osalemine aktiivsem. Seevastu Kirde-Eesti koolinoored osalesid rohkem hoopis üldkultuuriringides. Omavalitsusüksustest oli muusika- ja kunstiringide õpilaste ülekaal suurim Võru ja Rakvere linna ning Türi, Viimsi ja Harku valla koolides. Spordiringides osalesid rohkem Vormsi, Narva-Jõesuu, Haljala, Nõo ja Setomaa valla koolide õpilased. Narva linna, Jõhvi ja Kihnu valla koolinoorte seas oli populaarseim üldkultuuri valdkond.

Eestis on üks avatud noortekeskus tuhande noore kohta

Suur osa noorsootööst tehakse avatud noortekeskustes, mis on asutatud noorte initsiatiivile toetudes, nende eelistustest lähtuvalt ning tegutsevad eelkõige noorte huve ja vajadusi silmas pidades. Noortekeskused lähtuvad oma töös avatud noorsootöö põhimõtetest, kus on keskne kontakttöö noortega, noortele suunatud tegevus ja arendava keskkonna loomine.⁷

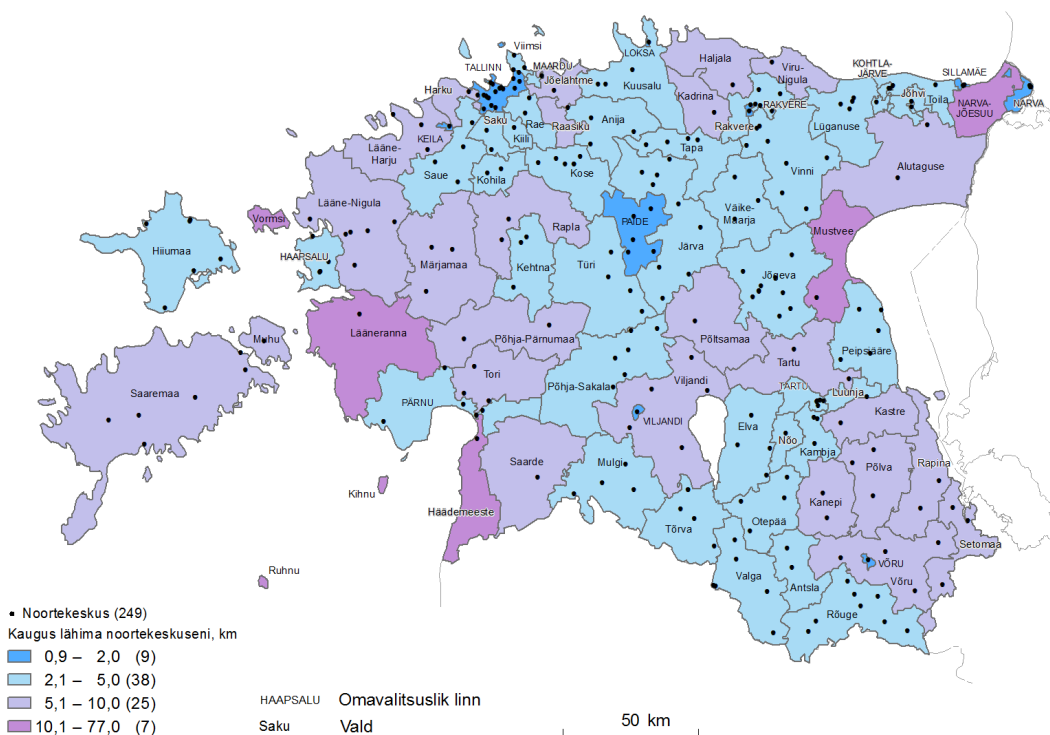
2017. aasta lõpus tegutses Eestis 280 avatud noortekeskust ehk keskmiselt üks keskus tuhande noore kohta (aluseks on võetud 7–26-aastaste arv 1. jaanuaril 2018). Noortekeskused olid jaotunud üsna ühtlaselt üle Eesti. Suuremates maakondades asus rohkem keskusi, kuid arvestades noorte arvu eri piirkondades, oli väiksemates maakondades noortekeskusi suhteliselt enam. Kõige rohkem tegutses avatud noortekeskusi Harjumaal (50), Tartumaal (29) ja Lääne-Virumaal (27) ning kõige vähem Hiiumaal (5), Saaremaal (9) ja Läänemaal (10). Omavalitsusüksustest paistsid noortekeskuste suure arvu poolest silma Tallinn (11) ning Järva (11), Jõgeva (10), Põhja-Sakala (9), Rapla (9) ja Saue (9) vald. Seevastu Eesti kolmel väikesaarel – Kihnu, Ruhnu ja Vormsi vallas – polnud ühtegi noortekeskust, üks keskus tegutses 16 omavalitsusüksuses ja kaks keskust 12 omavalitsusüksuses.

Noortekeskuste suhteline arv tuhande noore kohta oli väiksem eelkõige linnades. Tallinnas oli tuhande noore kohta vaid 0,1, Tartus, Viljandis, Narvas ja Kohtla-Järvel 0,3 ning Pärnus, Maardus, Võrus ja Keilas 0,4 keskust. Teenustele parema juurdepääsu tagamiseks peabki maapiirkondades olema noortekeskusi suhteliselt rohkem. Rõuge vallas oli tuhande noore kohta koguni 7,3 noortekeskust. Rohkem kui viis keskust tuhande noore kohta oli veel Rakvere, Järva, Peipsiääre, Põhja-Sakala, Lääne-Nigula ja Setomaa vallas.

Avatud noortekeskuste pakutud võimaluste kättesaadavust iseloomustab hästi keskuste paiknemine noorte elukohtade suhtes. Ruumianalüüsis on leitud 7–26-aastaste noorte elukohtade kaugus (mööda teid) lähima noortekeskuseni. Leitud on kaugus igast hoonest, kus elab vähemalt üks noor. Keskmiste kauguste leidmisel ei ole arvestatud hoones elavate noorte arvu. Tulemuste põhjal noortekeskuste kättesaadavust hinnates peab arvestama, et Maa-ameti asukohaandmed on varasema seisuga (18. november 2016) kui eelnevalt kirjeldatud Eesti Noorsootöö Keskuse andmed. Uuemate andmete järgi on avatud uusi noortekeskusi (2017. aasta lõpuks 280, ruumianalüüsis aga 249), mis on kaasa toonud ka noorsootöö parema kättesaadavuse nendes piirkondades ja kogu Eestis.

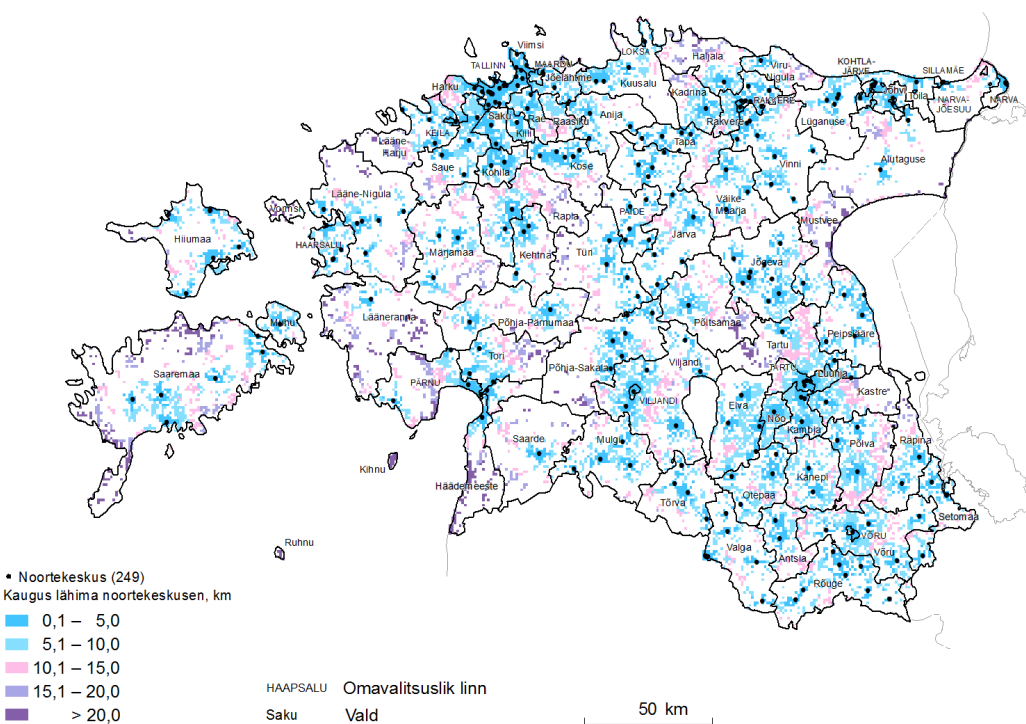
⁷ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus: <https://ank.ee/noorsootoo/noortekeskus/>

KAART 4. LÄHIMA NOORTEKESKUSE KESKMINNE KAUGUS 7–26-AASTASTE NOORTE ELUKOHAST OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 18.11.2016

ALLIKAS: MAA-AMET, STATISTIKAAMET

KAART 5. LÄHIMA NOORTEKESKUSE KESKMINNE KAUGUS 7–26-AASTASTE NOORTE ELUKOHAST RUUTKILOMEETRI KOHTA, 18.11.2016

ALLIKAS: MAA-AMET, STATISTIKAAMET

Lähima avatud noortekeskuse keskmine kaugus noorte elukohast on kaardil 4 kujutatud omavalitsusüksuse järgi (alates 2017. aasta oktoobrist kehtiva haldusjaotuse alusel, kuigi noortekeskuste andmed pärinevad 18. novembrist 2016) ja kaardil 5 ruutkaardina, kus iga ruudu pindala on üks ruutkilomeeter. 2016. aasta novembris tuli noortekeskusesse jõudmiseks keskmiselt läbida 4,2 kilomeetrit. Noortekeskusesse oli kõige lihtsam pääseda Põhja-Eesti noortel, kelle elukoha ja lähima keskuse vahele jäi keskmiselt kolm kilomeetrit. Lääne-Eesti noorte teekond lähima keskuseni oli aga kaks korda pikem (6,3 km). Seda mõjutasid eelkõige saartel elavate noorte võimalused. Ruhnu, Kihnu ja Vormsi saarel noortekeskused puudusid, seega tulnuks neil lähima keskuse külastamiseks läbida vastavalt 76, 30,3 ja 26,3 kilomeetrit. Lähim noortekeskus jäi rohkem kui kümne kilomeetri kaugusele ka Mustvee, Häädemeeste, Lääneranna, Narva-Jõesuu ja Alutaguse noorte elukohtadest. Kõige lähemal noortekeskustele elasid aga linnanood. Loksa, Sillamäe, Rakvere, Võru, Keila, Tallinna, Narva ja Viljandi noortel oli võimalus käia noortekeskuses, mis asus keskmiselt vähem kui kahe kilomeetri kaugusel nende kodust.

Suur osa laagritest ja malevatest on koondunud Lõuna-Eestisse

Üks noorsootöös osalemise koht on noorte püsi- või projektlaager. Laagrid pakuvad noortele tervistava ja arendava puhkuse võimalusi seal toimuvate noorteprogrammide ja -projektide kaudu, kus saadakse ka iseseisva elu, suhtlemis- ja toimetulekukogemusi.⁸ Projektlaagrid tegutsevad aastas kuni 60 päeva ja osutavad teenust peamiselt ühes noorsootöö valdkonnas, püsilaagrite tegevus kestab kauem ja osutatav teenus on mitmekesisem.

„Noorte tervistava ja arendava puhkuse“ koondprojekti kaudu osales Eestis 2017. aastal riigi toel laagrites 31 561 noort. Riigilt toetust saanud püsi- ja projektlaagrites toimus aasta jooksul 111 laagri vahetust. Üle poole (54%) laagri vahetustest toimus Lõuna-Eestis, 18% Lääne-Eestis, 15% Põhja-Eestis ja 10% Kesk-Eestis. Kirde-Eestis oli toetust saanud laagreid vaid 3 (alla 3% kõikidest laagri vahetustest). Omavalitsusüksustest toimus enim laagreid Rõuge (8), Otepää (8), Viljandi (7) ja Põhja-Sakala (7) vallas. Laagrid toimusid 41 omavalitsusüksuses. Laagris osalemine ei ole piiratud üksnes kodumavalitsusega, ometi lihtsustavad kodule lähedamal paiknevad teenused vähemkindlustatud noorte osalemist noorsootöös.

Noortemalevad ühendavad noorsootöö ja töötamise. Noortemalev on noortele suunatud konkurentsivõimet toetav projekt, mille kaudu noor saab esimese lepingulise töökogemuse, õpib tundma töösuhete ja -keskkonna ning karjääriplaneerimisega seotud teadmisi ja saab osa ühistegevusest.⁹

2017. aastal oli Eestis 4670 noorel võimalik osaleda riigi toetusega malevates (sh koondprojektist „Noortemalevad 2017“ ja Euroopa sotsiaalfondi programmist „Noorte töösuvi“ toetatud malevad). Aasta jooksul tegutses 73 riigilt toetust saanud malevarühma. Suurem osa malevaid toimus Lõuna-Eestis (42%) ja Põhja-Eestis (26%), Kesk-Eestis toimus 18%, Kirde-Eestis 10% ja Lääne-Eestis 4% malevatest. Enam kui pooltes (59%) omavalitsusüksustes oli vähemalt üks toetust saanud malevarühm. Kõige rohkem malevarühmi tegutses Otepää (6), Valga (5), Järva (4) ja Lääne-Harju (4) vallas. Mitte ühtegi malevarühma polnud Hiiumaal ega Läänemaal.

Noorteprojekte rahastatakse Eestis erinevatest programmidest, kuid praegune ülevaade kajastab neist vaid programmi „Erasmus+: Euroopa noored“. See on Euroopa Liidu programm aastateks 2014–2020,

⁸ <https://www.entk.ee/noorte-tervistav-ja-arendav-puhkus>

⁹ <https://www.entk.ee/malevad>

mille kaudu rahastatakse rahvusvahelisi projekte hariduse, spordi ja noortevaldkonnas. Noortevaldkonnas on programmil järgmised eesmärgid: 1) noorte võtmepädevuste arendamine, noorte aktiivne tegutsemine Euroopa demokraatlikus elus, kultuuridevahelise dialoogi edendamine, sh solidaarsuse ja kaasatuse suurendamine, tööturu oskuste ja pädevuste arendamine; 2) noorsootöö kvaliteedi tõstmine, koostöö edendamine noorsootöö ja teiste valdkondade vahel (tööturg, haridus jm); 3) teadmus- ja tõenduspõhise noortepoliitika arengu toetamine, valdkonna poliitika kujundamine, mitteformaalse ja informaalse õppimise tunnustamine; 4) rahvusvahelise noorsootöö tugevdamine.¹⁰

Viimase kolme aasta jooksul (2016. aasta algusest 2018. aasta teise taotlusvooruni) on programmist „Erasmus+: Euroopa noored“ saanud toetust 138 noortevahetuse projekti¹¹, 116 Euroopa vabatahtliku teenistuse projekti¹², 18 noorte osalusprojekti¹³ ja 7 rahvusvahelist noortealgatuse projekti¹⁴. Euroopa vabatahtlik teenistus on suunatud noortele vanuses 17–30, ülejäänud tegevus aga vanuserühmale 13–30. Projektides osalejaid on nende aastate jooksul olnud rohkem kui 9000. Kõige enam noori on saanud osa noortevahetustest (4813 noort) ja noorte osalusprojektidest (3480). Vabatahtlikus teenistuses on osalenud 479 ja rahvusvahelises noortealgatuses 289 noort.

Piirkondlik võrdlus näitab, et toetust saanud projektid jagunevad 34 omavalitsusüksuse vahel, mis tähendab, et rohkem kui pooled (57%) omavalitsusüksused ei ole viimase kolme aasta jooksul programmist „Erasmus+: Euroopa noored“ toetust saanud. Kõige enam oli toetatud projekte suurimates linnades: Tallinnas 106 (osalejaid 4600), Tartus 43 (osalejaid 1508), Narvas 25 (osalejaid 716) ja Pärnus 11 (osalejaid 252). Valdadest oli esikohal Rõuge vald, kus sai toetust 11 projekti, milles osales 165 noort. Rohkem kui viis toetatud projekti oli veel Raasiku, Viimsi ja Hiiumaa vallas ning Paide linnas.

Kohaliku omavalitsuse volikogu kandidaatidest üle 6% on noored

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimised olid viimati 15. oktoobril 2017. Valimiste infosüsteemi andmetel kandideeris 79 kohaliku omavalitsuse 1729 volikogu kohale 11 804 inimest. Keskmiselt oli ühes omavalitsuses 22 volikogu kohta. Volikogu kohti oli rohkem Tallinnas (79), Tartus (49) ja Pärnus (39), kõige vähem Ruhnu (7), Kihnu ja Vormsi vallas (mõlemas 9). Valimistel kandideeris 1,1% vähemalt 18-aastastest Eesti elanikest (rahvaarv seisuga 1. jaanuar 2018).

2017. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel said esimest korda hääletada 16–17-aastased noored, kellele anti hääleõigus 2015. aastal Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seadusega kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel valmisesa langetamiseks¹⁵. Hääleõiguslike inimeste arv suurenes selle tõttu 24 000 võrra. Euroopa Liidus on vaid üksikutes riikides hääleõigus alla 18-aastastel. Kõigil valimistel saavad hääletada 16–17-aastased Austrias ja Maltal, osaliselt on selles vanuses noortele antud hääleõigus Saksamaal, Šveitsis ja Ühendkuningriigis Šotimaal. 17-aastastel on hääleõigus Kreekas.¹⁶

¹⁰ <https://noored.ee/rahastus/erasmuspluss/>

¹¹ <https://noored.ee/rahastus/noortevahetus/>

¹² <https://noored.ee/rahastus/euroopa-vabatahtlik-teenistus/>

¹³ <https://noored.ee/rahastus/noorte-osalusprojektid/>

¹⁴ <https://noored.ee/rahastus/rahvusvaheline-noortealgatus/>

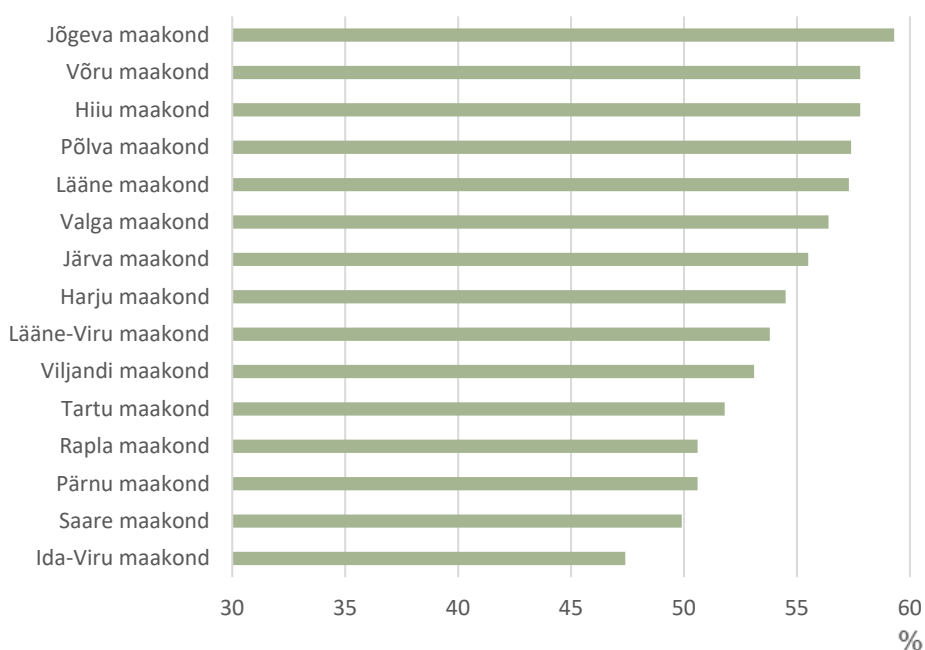
¹⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/115052015001>

¹⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/Voting_age

Hääletamisest võttis 2017. aasta valimistel osa 53,3% nimekirjas olnud valijatest, mis oli tagasihoidlikum valimisaktiivsus kui 2015. aasta riigikogu valimistel (64,2%) ja 2013. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel (58,0%). Uus rekord sündis aga e-hääletusel: 31,7% hääletajatest kasutas elektroonilist kanalit. 2015. aasta riigikogu valimistel oli e-hääletajaid 30,5% ja 2014. aasta europarlamenti valimistel 31,3%. Kõige aktiivsemad e-hääletajad olid Hiiu maakonnas (43%) ja Harju maakonnas väljaspool Tallinna (40%), väikseim e-hääletajate osatähtsus oli Ida-Viru maakonnas (15%). E-hääletusel osales 1989 noort vanuses 16–17 aastat ja 12 503 valijat vanuses 18–24 aastat.¹⁷

Kõige aktiivsemalt võtsid valijad hääletamisest osa Vormsi, Ruhnu, Tõrva, Mustvee ja Kiili vallas, kus hääletanute osatähtsus oli üle 64%. Passiivsemad olid Kohtla-Järve, Loksa ja Narva linna valijad (alla 45%). Maakonniti olid valijad aktiivsemad Jõgevamaal ja kõige passiivsem oli valimistest osavõtt Ida-Virumaal (joonis 4).

JOONIS 4. HÄÄLETANUTE OSATÄHTSUS KOHALIKU OMAVALITSUSE VOLIKOGU VALIMISTE NIMEKIRJAS OLEVATE VALIJATE HULGAS MAAKONNA JÄRGI, 15.10.2017

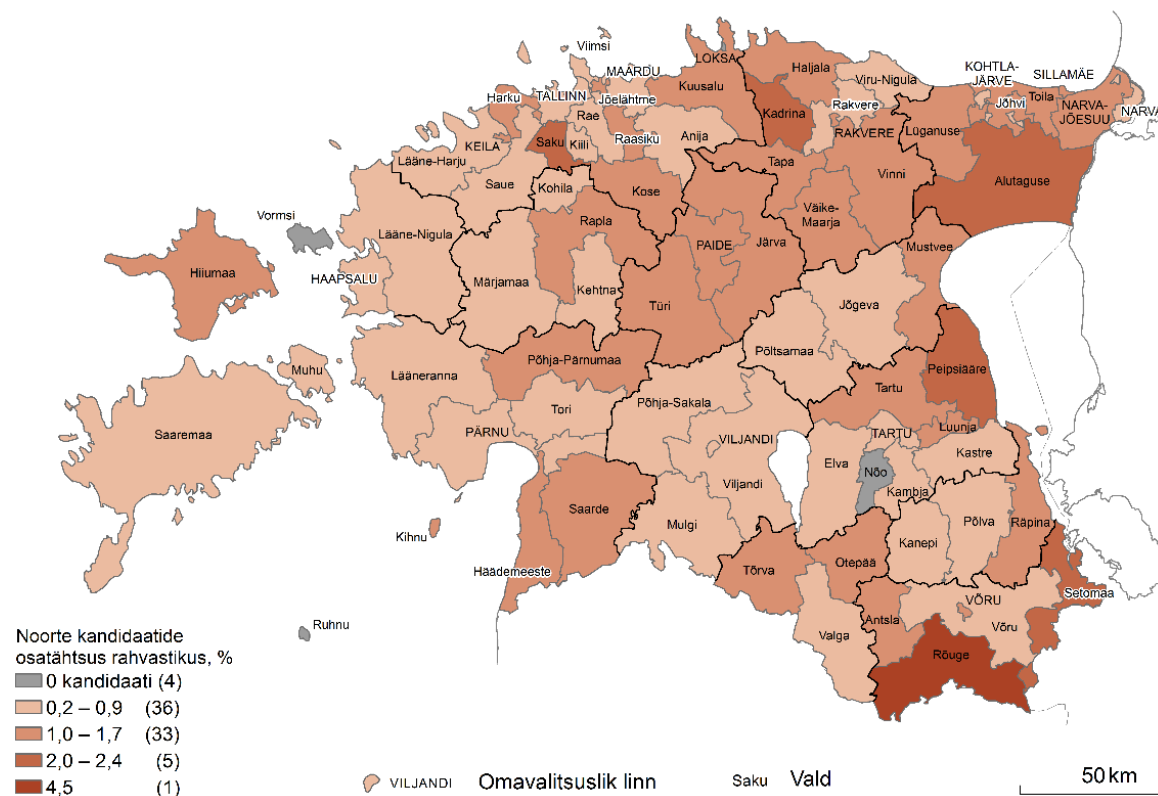
ALLIKAS: VALIMISTE INFOSÜSTEEM

2017. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel osales 75 omavalitsusüksuses 771 kandidaati, kes olid valimispäeval noored ehk 18–26-aastased. Volikogu ühele kohale kandideeris keskmiselt 0,5 noort. Noorte kandidaatide osatähtsus samas vanuses rahvastikus (seisuga 1. jaanuar 2018) oli keskmiselt 0,6%, mis oli ligi kaks korda väiksem kui kõigi kandidaatide osatähtsus vähemalt 18-aastaste elanike hulgas. Seega on noorte kandideerimisaktiivsus vanematest elanikest väiksem. Kõige suurem osa noortest kandideeris Rõuge, Kadrina, Setomaa, Saku, Alutaguse ja Peipsiääre vallas (kaart 6). Mitte ühtki noort kandidaati ei olnud Loksa linnas, Nõo, Ruhnu ja Vormsi vallas.

¹⁷ <https://www.valimised.ee/et/valimiste-arhiiv/elektroonilise-haaretamise-statistika>

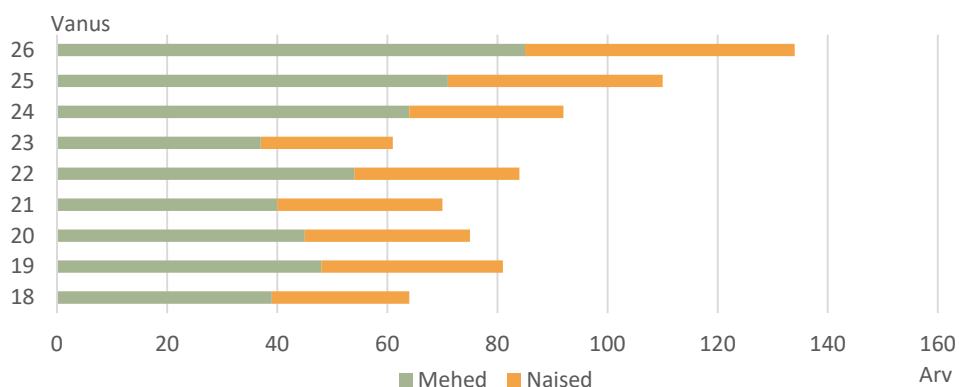
Kandideerinud noortest 483 ehk ligi kaks kolmandikku olid mehed ja 288 naised (37%). Vanuse kasvades üldiselt kandideerimisaktiivsus suureneb. Kõige rohkem oli 25- ja 26-aastaseid kandidaate, vastavalt 110 ja 134 (joonis 5). Ülejäänud vanused olid esindatud alla saja kandidaadiga. Naiste osatähtsus oli keskmisest suurem 18–21-aastaste ja 23-aastaste hulgas. Kõige suurem (43%) oli naiskandidaatide osatähtsus 21-aastaste hulgas.

KAART 6. KOHALIKU OMAVALITSUSE VOLIKOGU VALIMISTE 18–26-AASTASTE KANDIDAATIDE OSATÄHTSUS SAMAS VANUSES RAHVASTIKUS, 15.10.2017

ALLIKAS: VALIMISTE INFOSÜSTEEM, STATISTIKAAMET

JOONIS 5. KOHALIKU OMAVALITSUSE VOLIKOGU VALIMISTE 18–26-AASTASED KANDIDAADID VANUSE JA SOO JÄRGI, 15.10.2017

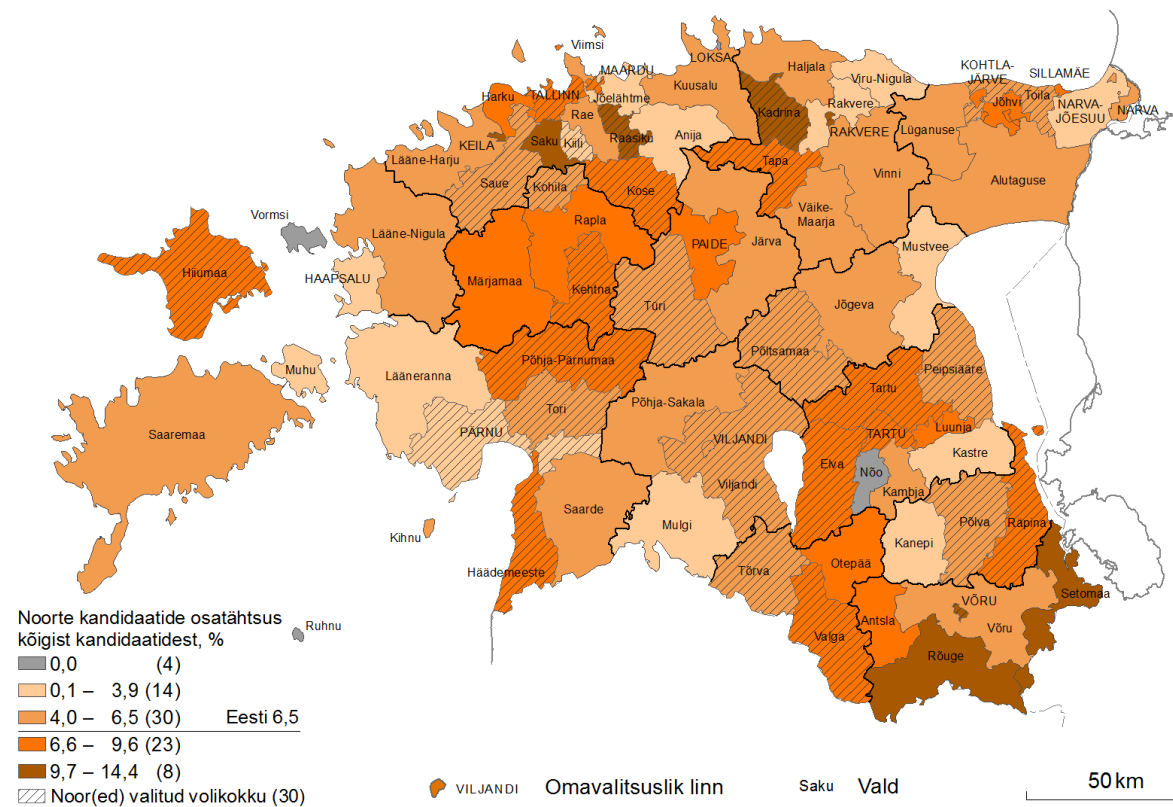

ALLIKAS: VALIMISTE INFOSÜSTEEM

Noori oli kõigi volikogude kandidaatide seas 6,5% (kaart 7). Kõige aktiivsemalt kandideerisid noored Saku, Rõuge, Setomaa, Raasiku, Kadrina vallas ja Võru, Keila, Rakvere linnas, kus neid oli üle 10%. Volikogu ühele kohale kandideeris kõige rohkem noori Tallinnas (1,5), Rakvere linnas (1,1) ja Võru linnas (1,0).

Noortest kandidaatidest osutus 30 kohalikku volikogusse valituks 37: mehi 27 ja naisi 10. Seega ei ole 49 volikogus mitte ühtegi noort liiget. 25 volikogus on üks noor volikogu liige, Tartu linna, Tõrva valla, Türi linna ja Viljandi valla volikogudes on kaks noort liiget ning Viljandi linna volikogus neli noort. Maakonniti olid valimistel noored kõige edukamad Viljandi maakonnas, kus volikogu liikmeteks valiti ligi 20% noortest kandidaatidest. Teistes maakondades jäi see osatähtsus alla 10%. Lääne ja Saare maakonnas ei pääsenud ükski noor kohalikku volikokku.

KAART 7. KOHALIKU OMAVALITSUSE VOLIKOGU VALIMISTE 18–26-AASTASTE KANDIDAATIDE OSATÄHTSUS KÕIGI KANDIDAATIDE HULGAS, 15.10.2017

ALLIKAS: VALIMISTE INFOSÜSTEEM

Kuigi kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel kandideerimise õigus tekib noortel 18-aastaseks saades, saavad nad noorte osaluskogude kaudu juba varem kohalikus elus kaasa lüüa. Maakondlik noortekogu annab noortele võimaluse osaleda otsustusprotsessis ja kaitsta oma huve maakondlikul tasandil. Kohaliku omavalitsuse noortevolikogu tegutseb valla- või linnavolikogu juures noortega seotud küsimustes nõuandva koguna. Noortevolikogu liikmed võivad olla 13–26-aastased, kelle elukoht on registreeritud või kes õpivad konkreetse omavalitsusüksuse territooriumil.¹⁸ Siinkohal peab

¹⁸ <http://enl.ee/noorte-osalus/osaluskogud/>

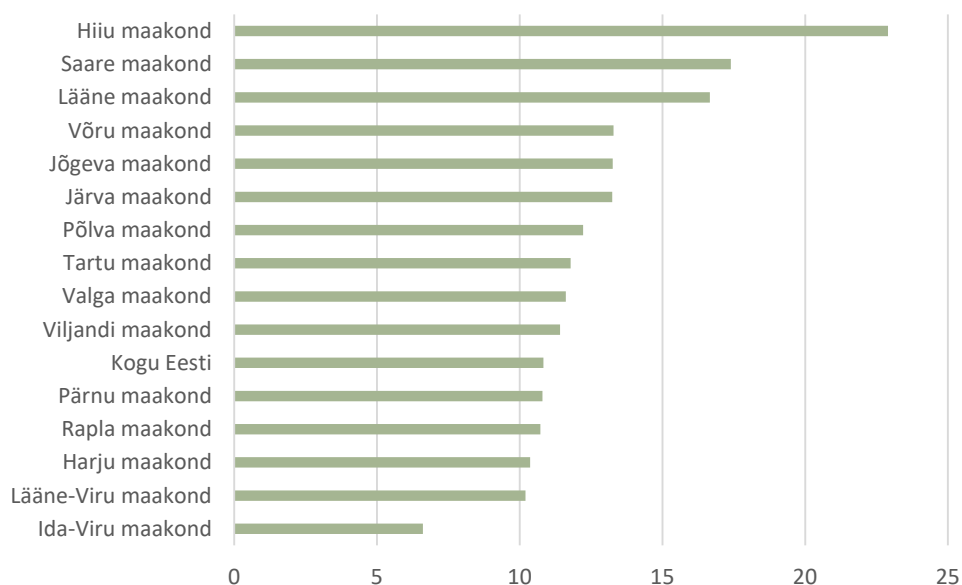
arvestama, et 2017. aasta oktoobris toimus haldusreform, mis kaotas senisel kujul maavalitsused ja muutis paljude omavalitsusüksuste piire. Tulemused kajastavad aasta lõpu seisut, seega võib arvata, et osaluskogude hulk oli alles muutumas.

Eestis oli 2017. aasta lõpus 9 maakondlikku noortekogu, kuhu kuulus kokku 125 noort. Maakondlik noortekogu puudus Harjumaal, Hiiumaal, Jõgevamaal, Raplomaal, Saaremaal ja Viljandimaal. Noortevolikogud tegutsesid 27 valla- ja linnavolikogu juures ning seal osales 376 noort vanuses 13–26. Kõige rohkem noortevolikogusid oli Harjumaal (7), Võrumaal (4) ja Tartumaal (4). Raplomaal, Jõgevamaal ja Põlvamaal 2017. aasta lõpus noortevolikogusid ei tegutsenud.

Noored kuuluvad mittetulundusühingutest 5% juhatusse

Noorte ühiskondlikku aktiivsust näitab ka kuulumine mittetulundusühingu (MTÜ) juhatusse. Statistilise majandusüksuste registri andmetel oli 2017. aastal Eestis 14 285 tegutsevat mittetulundusühingut (v.a korteri- jm ühistud), mis teeb tuhande elaniku kohta 11 mittetulundusühingut. Kõige aktiivsemalt tegutsesid mittetulundusühingutes Hiiu maakonna elanikud (23 mittetulundusühingut tuhande elaniku kohta), järgnesid Saare ja Lääne maakond: mõlemas 17 (joonis 6). Ida-Viru maakonnas seevastu oli vaid seitse aktiivset mittetulundusühingut tuhande elaniku kohta. Omavalitsusüksustest tõusid aktiivsusega esile Vormsi, Ruhnu, Hiiumaa, Setomaa, Muhu ja Rõuge vald, kus oli üle 20 mittetulundusühingu tuhande vallaelaniku kohta. Pingerea teises otsas olid Sillamäe, Kohtla-Järve ja Maardu linn, kus oli ainult viis mittetulundusühingut tuhande elaniku kohta.

JOONIS 6. AKTIIVSETE MITTETULUNDUSÜHINGUTE ARV MAAKONNA TUHANDE ELANIKU KOHTA, 2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

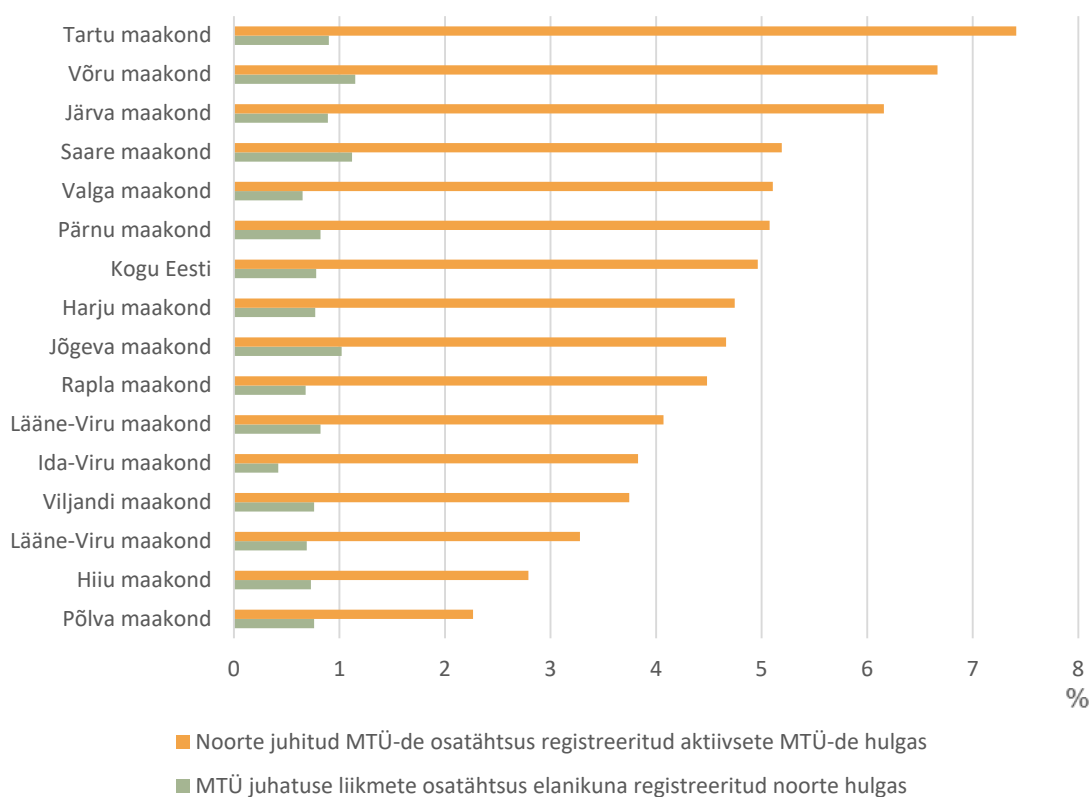
Noorte aktiivsust mittetulundusühingutes saab hinnata kahel viisil. Üks piirkondlik näitaja keskendub mittetulundusühingu registrijärgsele asukohale ja näitab noorte juhitud mittetulundusühingute (st juhatuses on vähemalt üks 18–26-aastane isik) osatähtsust piirkonnas registreeritud kõigi aktiivsete

mittetulundusühingute hulgas. Teine näitaja aga keskendub noorte registrijärgsele elukohale ja näitab mittetulundusühingu juhatuse liikmete osatähtsust kõigi piirkonna elanikuna registreeritud 18–26-aastaste noorte hulgas. Seejuures tasub meeles pidada, et üks noor võib olla seotud mitme mittetulundusühinguga ja ühe mittetulundusühingu juhatusse võib kuuluda mitu noort. Kui üks noor kuulub mitme mittetulundusühingu juhatusse, läheb ta juhatuse noore liikmena arvesse üks kord, noorte juhitud mittetulundusühingute näitajas aga mitu korda.

Mittetulundusühinguid, mille juhatusse kuulub 18–26-aastaseid noori, tegutses 2017. aastal 709. Noorte juhitud mittetulundusühinguid oli kõigi aktiivsete mittetulundusühingute hulgas seega 5,0%. Kõige aktiivsemad olid noored Tartu, Võru ja Järva maakonnas, kus nad osalesid 6–7% mittetulundusühingute juhtimises (joonis 7). Kõige väiksem oli noorte osalus Põlva ja Hiiu maakonna mittetulundusühingutes. Omavalitsusüksuseid võrreldes oli kõige suurem noorte juhitud mittetulundusühingute osatähtsus Kehtna (10,5%), Setomaa (9,5%), Põhja-Pärnumaa (9,3%) ja Luunja vallas (8,6%) ning Tartu linnas (8,5%), järgnesid Rõuge, Lääne-Nigula, Jõhvi ja Järva vald umbes 8%-ga.

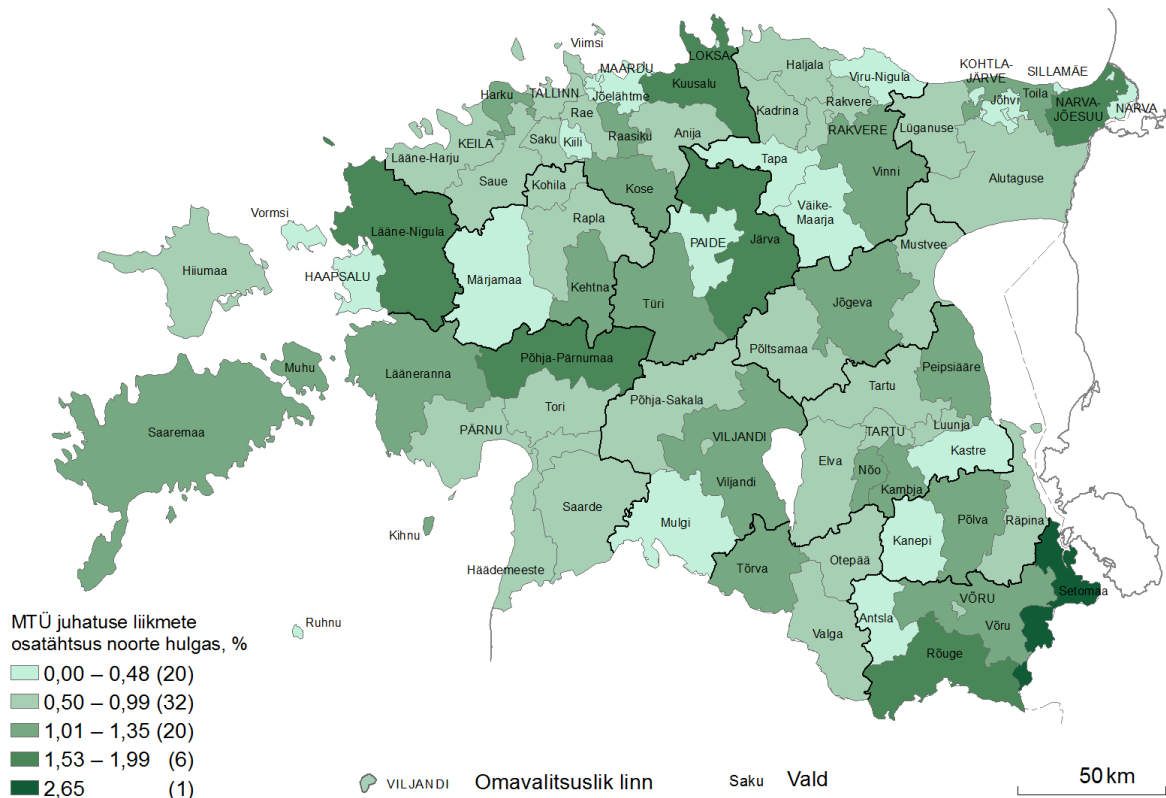
Mittetulundusühingute juhatustes osales 964 noort vanuses 18–26, mis on alla 0,8% selles vanuses rahvastikust. Üle 1% noortest osales mittetulundusühingute juhtimises vaid Võru, Saare ja Jõgeva maakonnas. Kõige suurem oli mittetulundusühingu juhatuse liikmete osatähtsus Setomaa (2,7%) ja Rõuge valla ning Narva-Jõesuu linna (mõlemas 2,0%) noorte hulgas (kaart 8). Neile järgnesid Järva, Põhja-Pärnumaa, Kuusalu ja Lääne-Nigula valla noored (1,5–1,6%).

JOONIS 7. NOORTE (18–26-AASTASED) OSALUS MITTETULUNDUSÜHINGUTE JUHTIMISES MAAKONNA JÄRGI, 2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

KAART 8. MITTETULUNDUSÜHINGU JUHATUSE LIIKMETE OSATÄHTSUS 18–26-AASTASTE NOORTE HULGAS OMAVALITSUSÜKSUSE JÄRGI, 2017

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

KOKKUVÕTE

Peatükis vaadeldi eri andmekogude ja küsitlusandmete põhjal noorte osalemist noorsootöös, kultuuritegevustes, spordis ja ühiskondlikus elus ning kajastati kohalike omavalitsuste pakutavaid noorsootöö ja sportimisvõimalusi.

Teiste vanuserühmadega võrreldes on noored aktiivsed kultuuritarbijad: 15–26-aastastest olid peaaegu kõik (94%) külastanud aasta jooksul mõnd kultuuriasutust või -üritust. Kultuurielus osalesid enam Lääne- ja Põhja-Eesti ning vähem Kirde- ja Kesk-Eesti noored. Kõige rohkem eelistasid noored käia kinos ja raamatukogus. Kirde-Eesti noored paistsid silma teistest aktiivsema spordiürituste külastamisega. Peale passiivse kultuuritarbimise tegeles 2017. aastal umbes 54 000 last ja noort ka ise aktiivselt mõne rahvakultuurivaldkonnaga. Eriti populaarsed olid nende hulgas koorilaul ja rahvatants.

Spordiorganisatsioonides oli 2017. aasta lõpus üle 102 600 noore ehk 5–19-aastase spordiharrastaja. Kõige rohkem oli sporti harrastavaid noori Eesti suuremates linnades ja Tallinna ümbruse valdades. Sportimine on eelkõige poiste ala: 87% omavalitsusüksustes olid poisid harrastajate seas ülekaalus. Poiste enamus oli eriti ilmne Antsla, Muhu, Rakvere, Jõelähtme, Lääneranna ja Luunja vallas. Tüdrukute osatähtsus oli suurim Hädemeeste vallas. Noorte tegelemist spordiga soodustavad kodulähedased sportimisvõimalused. Spordiobjekte oli kõige rohkem suuremates omavalitsusüksustes (eriti linnades), kuid tuhande noore kohta oli seal spordiobjekte vähem kui mujal. Võttes arvesse noorte arvu, paistsid heade sportimisvõimalustega silma hoopis Vormsi, Ruhnu, Setomaa ja Otepää vald.

Huvikoolides õppis 2017/2018. õppeaastal rohkem kui neljandik kõigist 7–26-aastastest noortest. Kõige populaarsem õppevaldkond oli sport. Huvihariduses osalesid aktiivsemalt suuremate linnade ja nende lähiümbruse noored. Väiksemates omavalitsusüksustes ja keskustest kaugemal oli noortel huvikoolis õppimiseks tunduvalt vähem võimalusi. Tuhande noore kohta oli kõige rohkem huvikoole Kihnu vallas, Paldiskis, Võrus, Tallinnas, Pärnus ning Tallinna ümbruse valdades. Üldhariduskoolide huviringides osales veidi üle poole õpilastest. Erinevalt huvikoolidest tegeleti huviringides rohkem muusika ja kunstiga.

Noorsootöö toimub peale huvikoolide ja huviringide ka avatud noortekeskustes, laagrites, malevates ning mujalgi. Eestis oli 2017. aasta lõpus 280 noortekeskust. Kuigi keskusi oli rohkem linnades, oli nende arv tuhande noore kohta suurem maapiirkondades. Sellele vaatamata oli keskuste teenuste kättesaadavus parem linnanoorde jaoks, kes elasid noortekeskustele keskmiselt lähemal. Laagris ja malevas osalemise võimalused olid 2017. aastal kõige paremad Lõuna-Eestis, sest sinna koondus 54% riigi toel toimunud laagrivahetustest ja 42% malevarühmadest.

Noortevaldkonna arengukava 2014–2020 üks näitaja on noorsootöö piirkondlik kättesaadavus, mida hinnatakse huvikoolide ja noortekeskuste suhtarvu põhjal. 2020. aastaks seatud sihttasemed (noori huvikooli kohta 400; noori noortekeskuse kohta 1000) on siinse analüüsi põhjal Eestis tervikuna juba saavutatud või isegi ületatud. Siiski on noorsootöö kättesaadavus piirkonniti erinev. Huvikoolide sihttase oli 2017/2018. õppeaastal saavutatud kolmes maakonnas (Harju, Pärnu, Järva) ja 18 omavalitsusüksuses. Noortekeskuste piirkondlik jaotus on ühtlasem: sihttasemini oli 2017. aasta lõpuks jõudnud 11 maakonda (kõik peale Harju, Ida-Viru, Tartu, Pärnu) ja 54 omavalitsusüksust.

Noorte ühiskondlikku aktiivsust aitab peegeldada nende osalus kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel ja mittetulundusühingute tegevuses. 2017. aasta oktoobris kandideeris valimistel 771 noort (6,5% kandidaatidest). Noorte kandideerimisaktiivsus oli keskmisest väiksem: 18–26-aastastest kandideeris valimistel 0,6%, kõigist vähemalt 18-aastastest elanikest aga 1,1%. Kõige suurem osa noortest kandideeris Rõuge, Kadrina, Setomaa, Saku, Alutaguse ja Peipsiääre vallas. Mitte ühtki noort kandidaati aga ei olnud Lohja linnas, Nõo, Ruhnu ja Vormsi vallas. Valituks osutus 37 noort, kes osalevad 30 eri volikogu töös. Rohkem kui üks noor on Viljandi linna ja valla, Tartu linna, Tõrva valla ja Türi linna volikogus. Noored kuulusid 2017. aastal mittetulundusühingutest 5% juhatusse. Noori juhatuse liikmeid oli 964 ehk ligi 0,8% kõigist 18–26-aastastest elanikest. Kõige suurem oli mittetulundusühingu juhatuse liikmete osatähtsus Setomaa ja Rõuge valla ning Narva-Jõesuu linna noorte hulgas.

Omavalitsusüksuste põhinäitajad

ALUTAGUSE VALD (IDA-VIRU MAAKOND)

Pindala: **1458,63** km²

Pindalalt **2.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **4818**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–156**

Rahvaarvult **65.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 899

Noorte arvult **71.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 18,7% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–34** inimest,
sh siserände saldo **–28** ja välisrände saldo **–6**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **2417** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **910** eurot (Eestis 906 eurot)

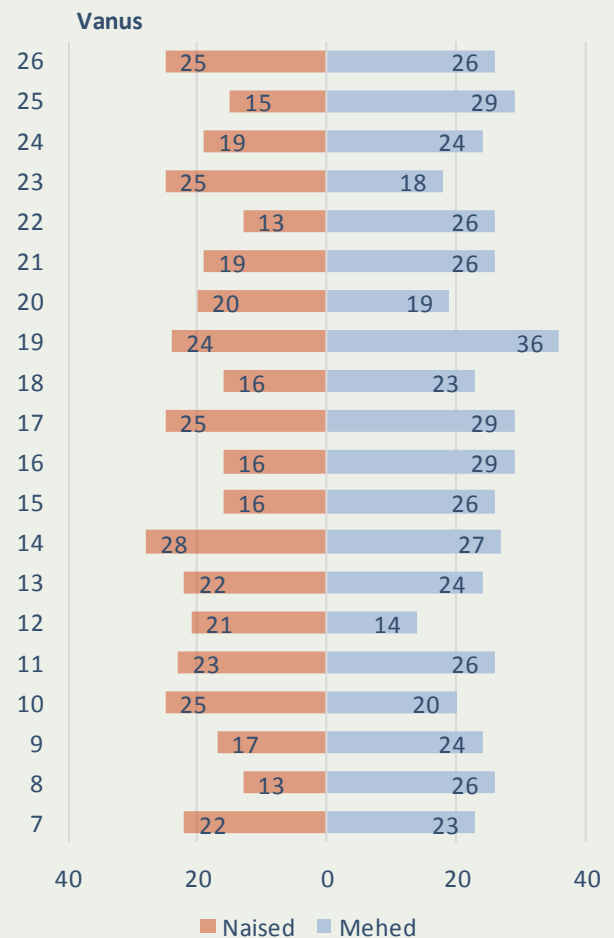
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,1** (Eestis 2,9)

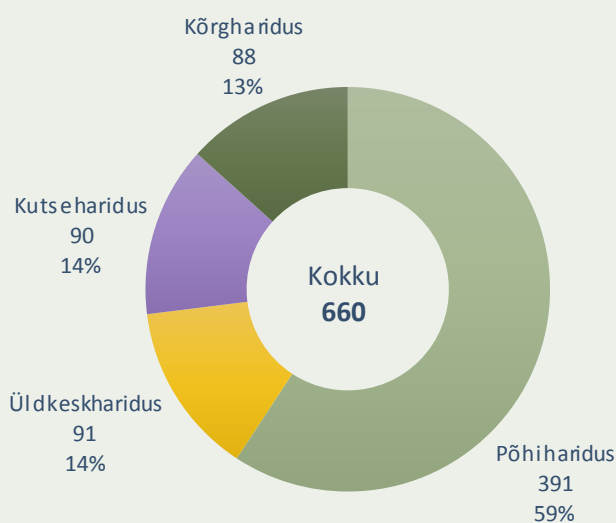
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **2**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,2**
(Eestis 1,0)

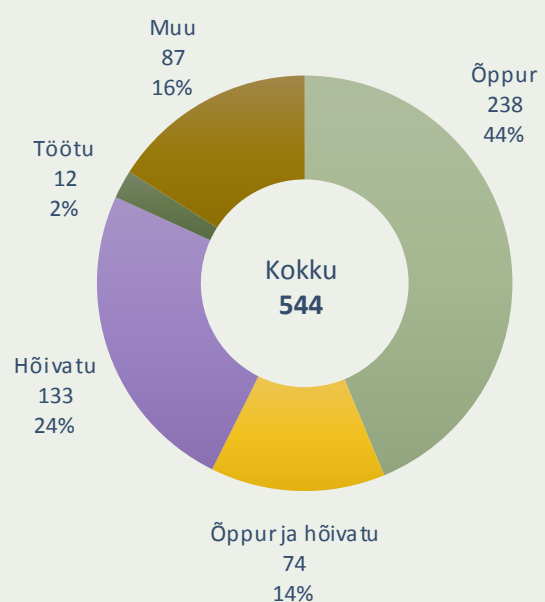
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

ANIJA VALD (HARJU MAAKOND)

Pindala: **532,97** km²

Pindalalt **36.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **6145**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **−38**

Rahvaarvult **51.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1241

Noorte arvult **53.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 20,2% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−12** inimest,
sh siserände saldo **−18** ja välisrände saldo **+6**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1292** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **932** eurot (Eestis 906 eurot)

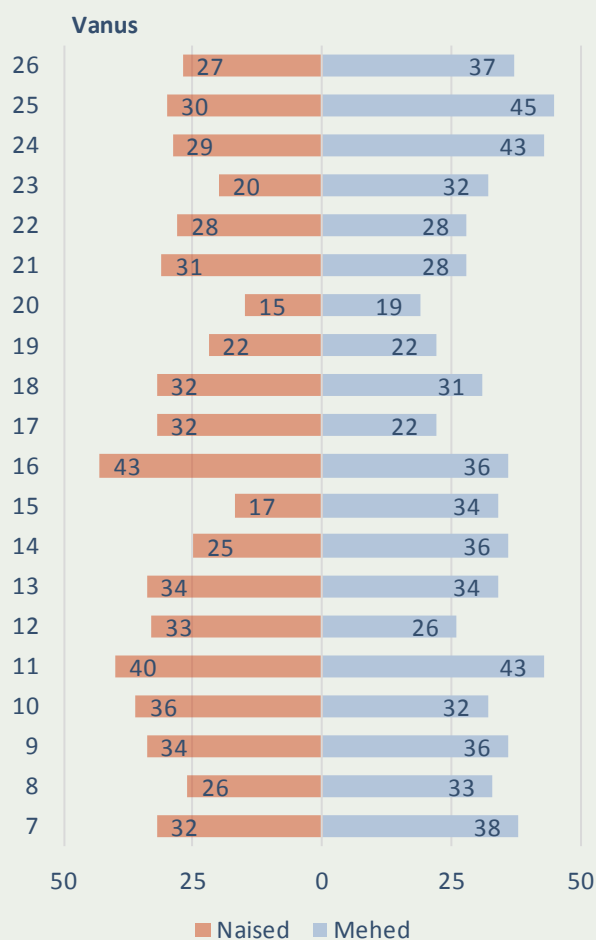
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0,8** (Eestis 2,9)

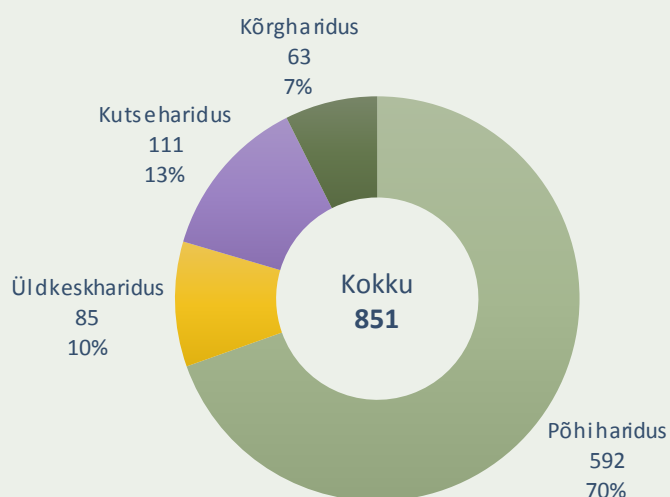
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,4**
(Eestis 1,0)

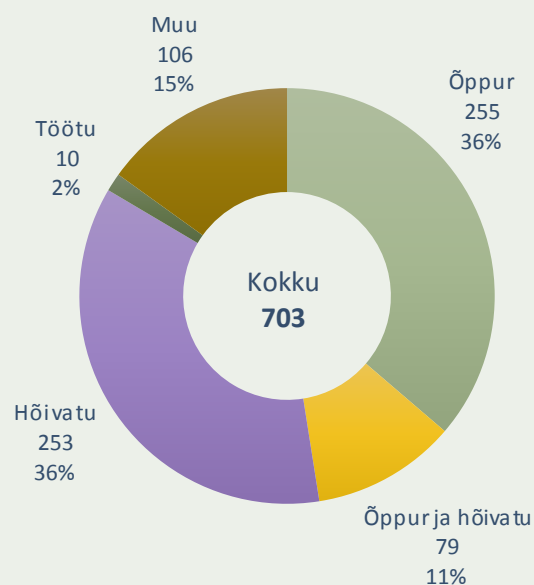
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

ANTSLA VALD (VÕRU MAAKOND)

Pindala: **410,52** km²

Pindalalt **46.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **4514**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–80**

Rahvaarvult **70.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 986

Noorte arvult **67.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,8% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–11** inimest,
sh siserände saldo **–2** ja välisrände saldo **–9**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1212** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **922** eurot (Eestis 906 eurot)

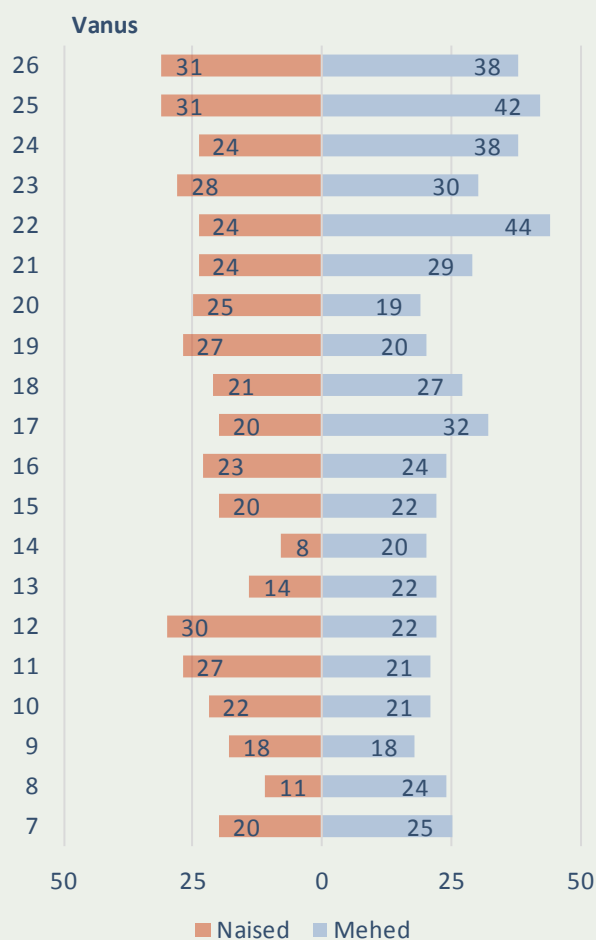
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,0** (Eestis 2,9)

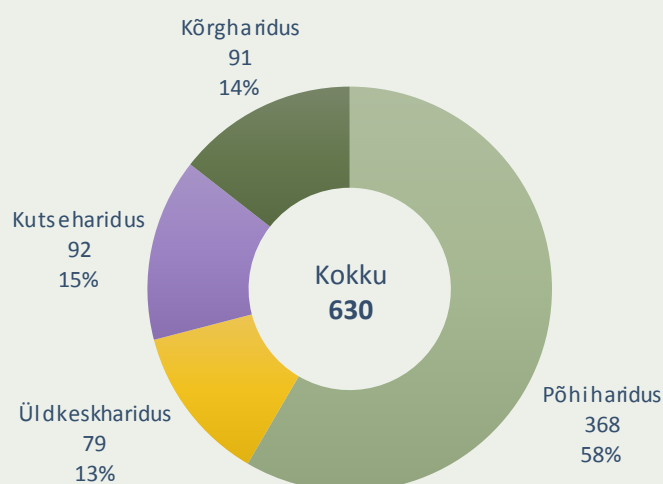
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **2**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,0**
(Eestis 1,0)

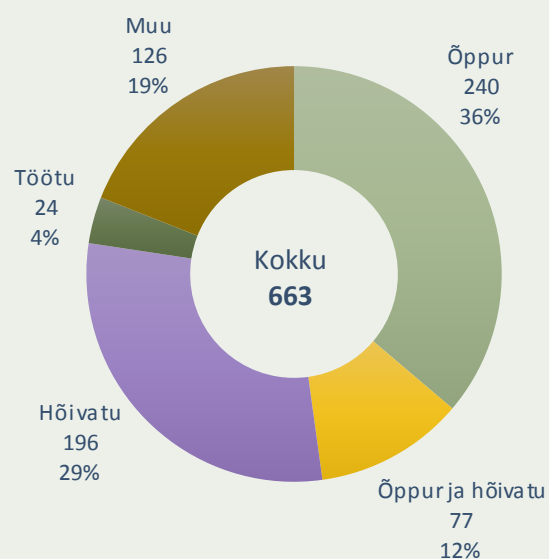
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

ELVA VALD (TARTU MAAKOND)

Pindala: **732,27** km²

Pindalalt **23.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **14 418**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–239**

Rahvaarvult **14.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 3182

Noorte arvult **14.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 22,1% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–32** inimest,
sh siserände saldo **–29** ja välisrände saldo **–3**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1293** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **892** eurot (Eestis 906 eurot)

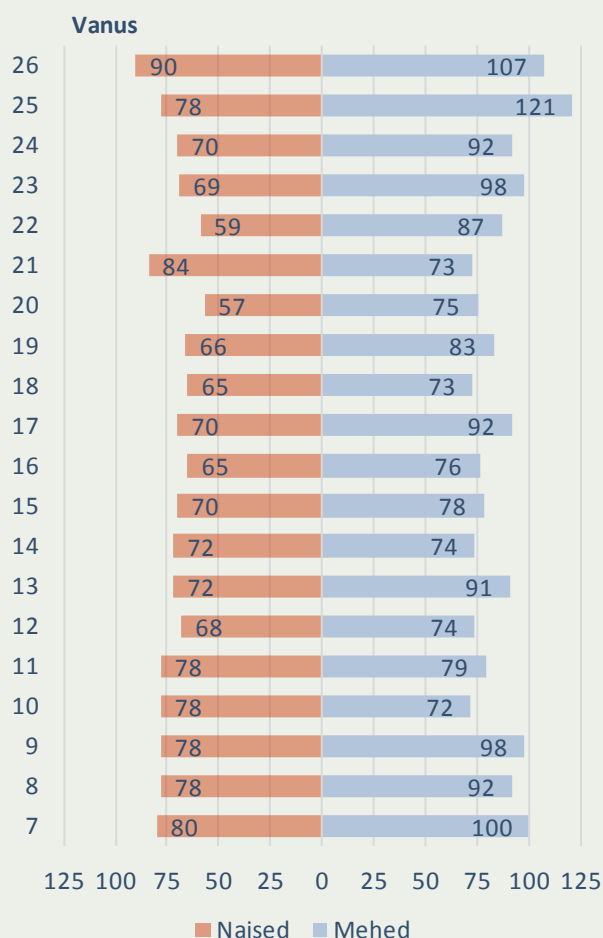
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **5**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,6** (Eestis 2,9)

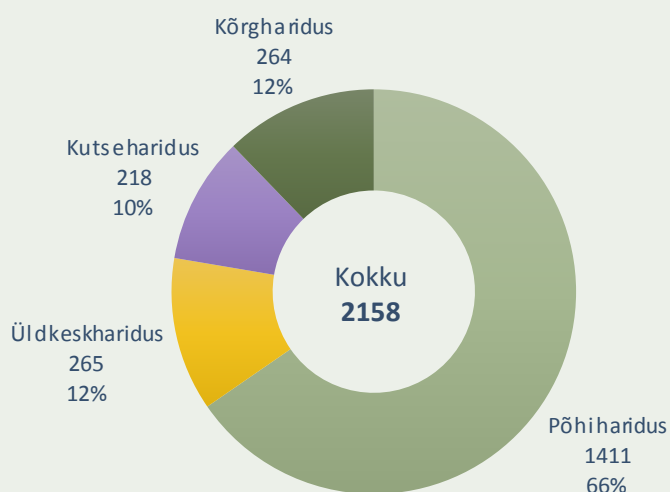
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **5**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,6**
(Eestis 1,0)

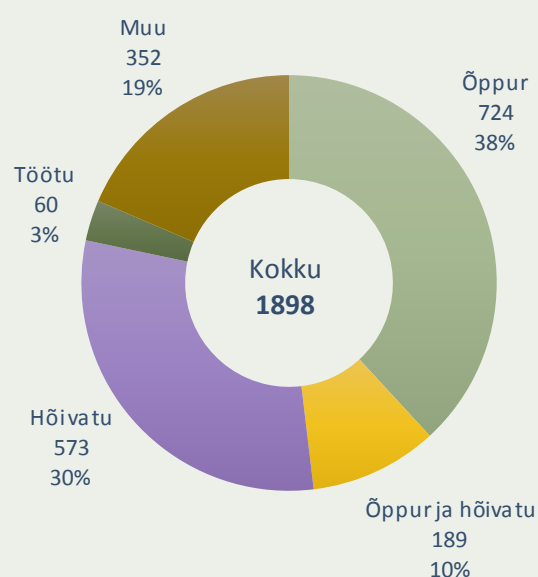
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

HAAPSALU LINN (LÄÄNE MAAKOND)

Pindala: **271,82** km²

Pindalalt **52.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **13 142**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–249**

Rahvaarvult **20.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2697

Noorte arvult **19.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 20,5% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–62** inimest,
sh siserände saldo **–67** ja välisrände saldo **+5**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1198** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **862** eurot (Eestis 906 eurot)

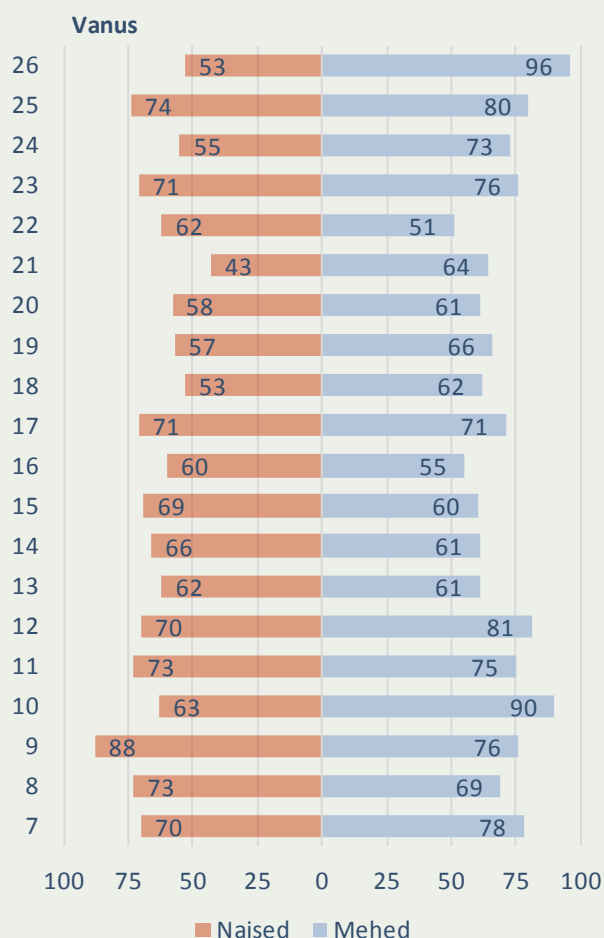
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **7**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **2,6** (Eestis 2,9)

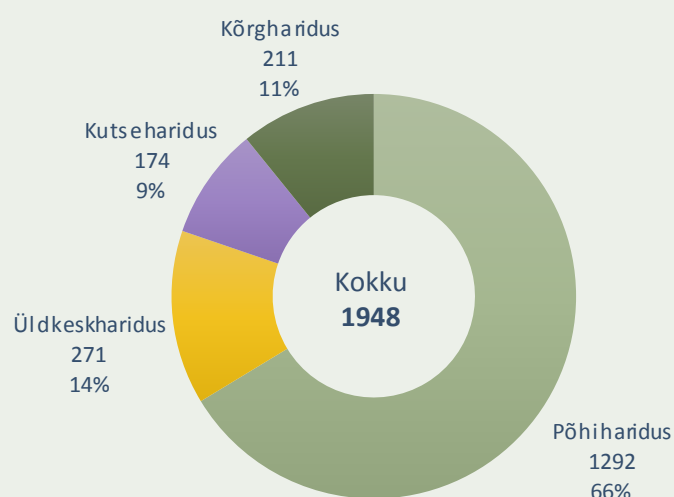
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,1**
(Eestis 1,0)

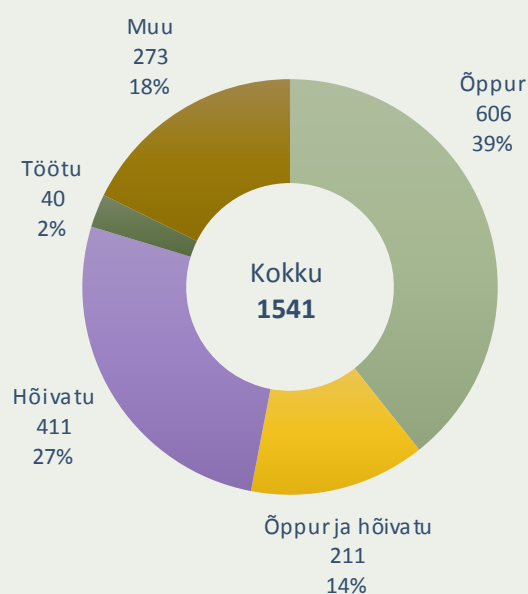
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

HALJALA VALD (LÄÄNE-VIRU MAAKOND)

Pindala: **549,09** km²

Pindalalt **35.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **4319**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **−69**

Rahvaarvult **72.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 826

Noorte arvult **72.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 19,1% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−15** inimest,
sh siserände saldo **−10** ja välisrände saldo **−5**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1241** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **1005** eurot (Eestis 906 eurot)

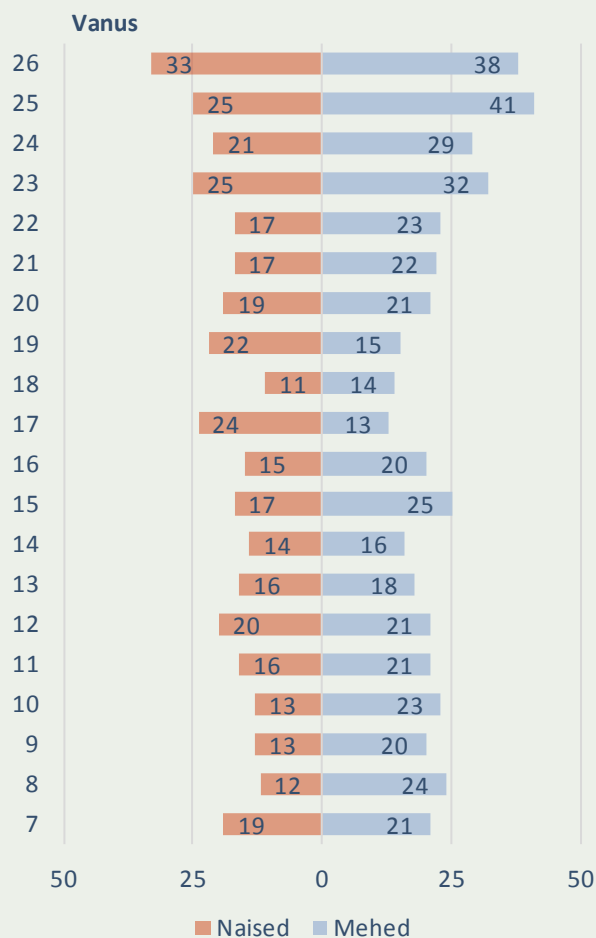
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,2** (Eestis 2,9)

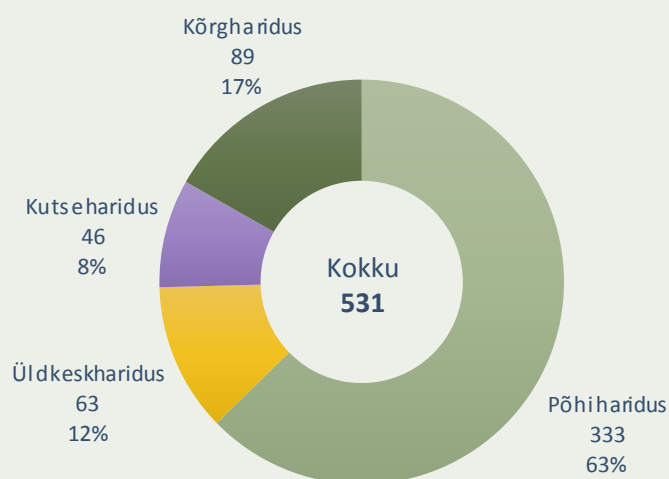
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **1**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,2**
(Eestis 1,0)

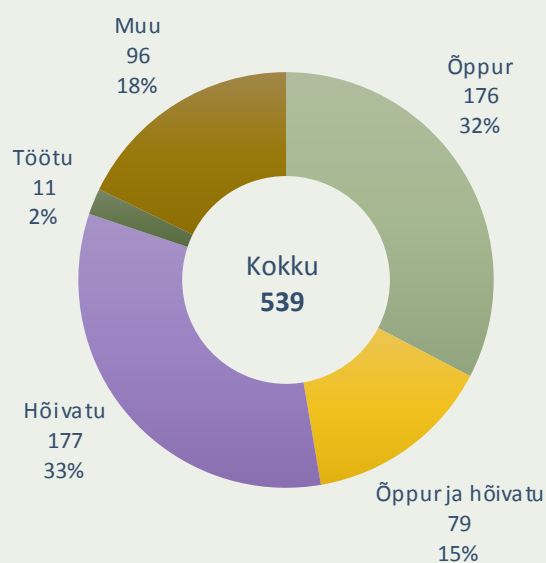
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

HARKU VALD (HARJU MAAKOND)

Pindala: **159,02** km²

Pindalalt **61.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **14 123**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+667**

Rahvaarvult **15.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 3454

Noorte arvult **11.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 24,5% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−39** inimest,
sh siserände saldo **−32** ja välisrände saldo **−7**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1574** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **930** eurot (Eestis 906 eurot)

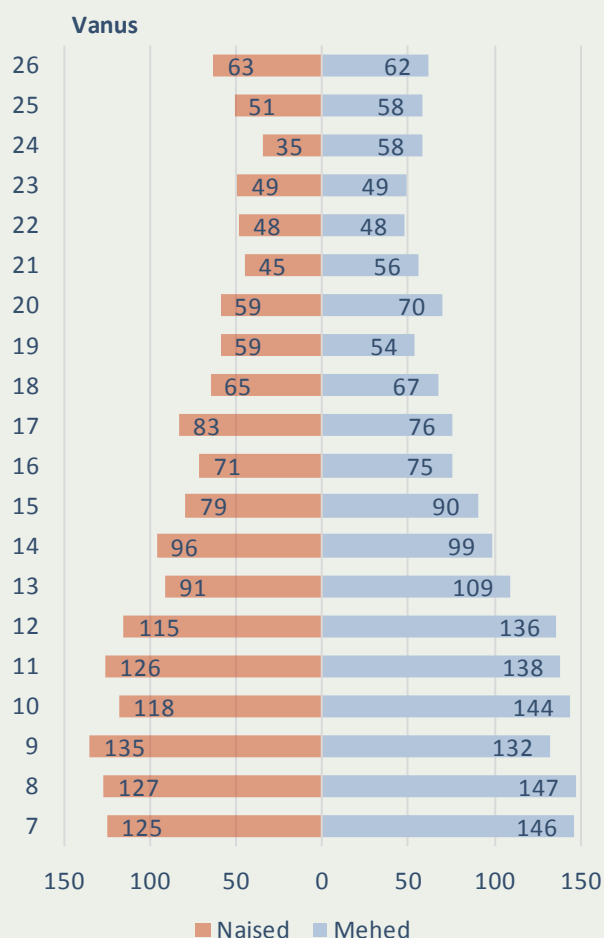
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **15**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **4,3** (Eestis 2,9)

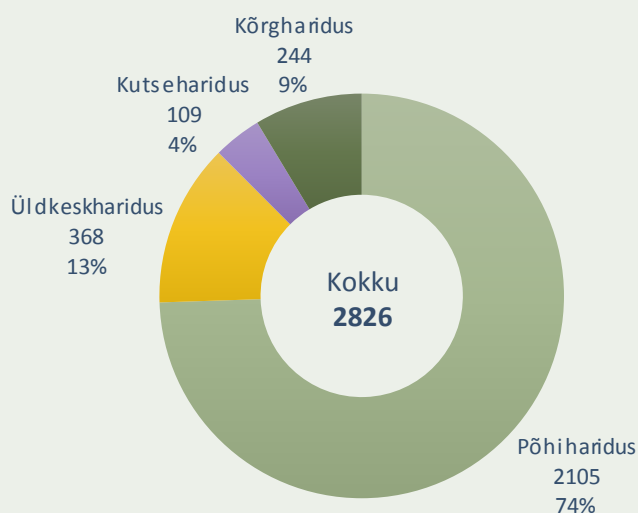
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **2**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,6**
(Eestis 1,0)

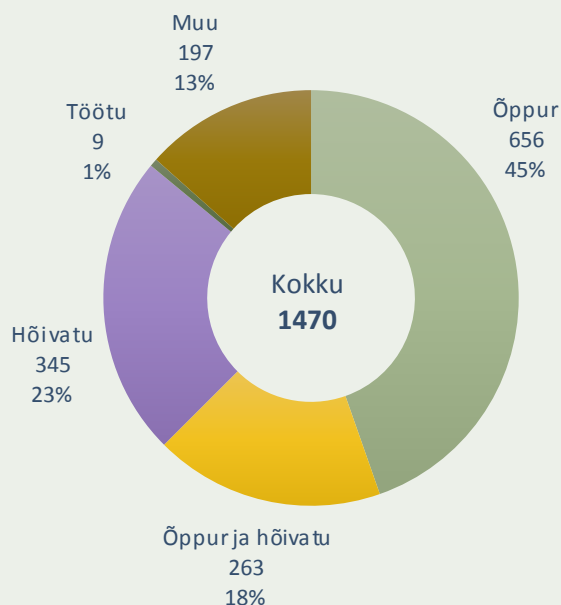
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

HIIUMAA VALD (HIIU MAAKOND)

Pindala: **1032,44** km²

Pindalalt **11.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **9387**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+39**

Rahvaarvult **35.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1843

Noorte arvult **36.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 19,6% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+31** inimest,
sh siserände saldo **+26** ja välisrände saldo **+5**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1323** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **965** eurot (Eestis 906 eurot)

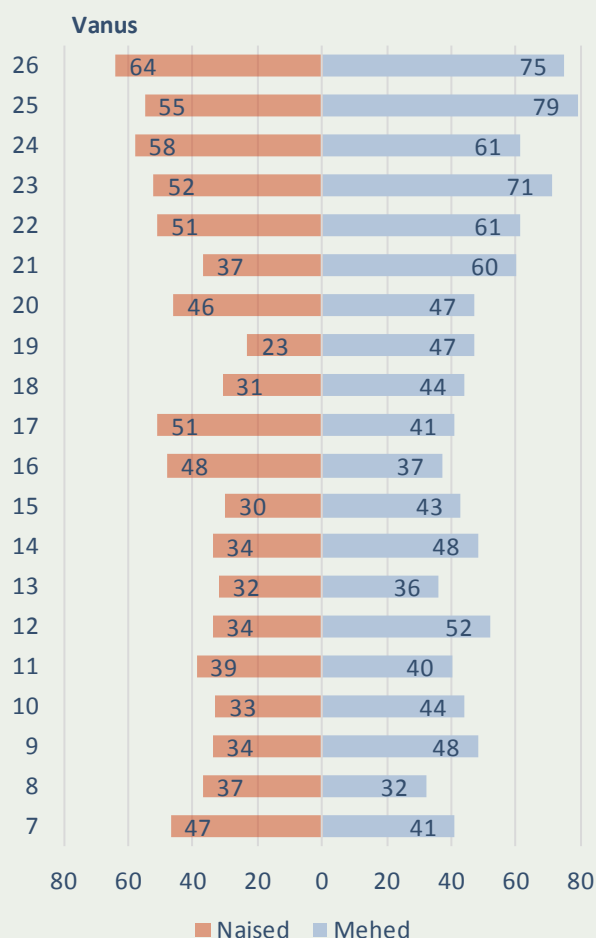
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **3**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,6** (Eestis 2,9)

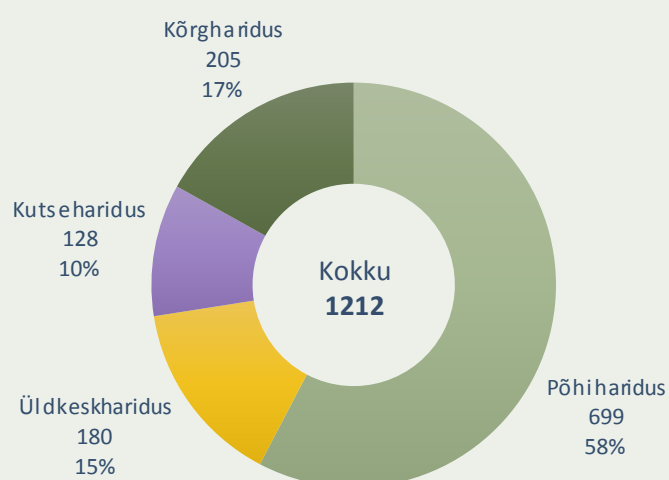
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **5**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,7**
(Eestis 1,0)

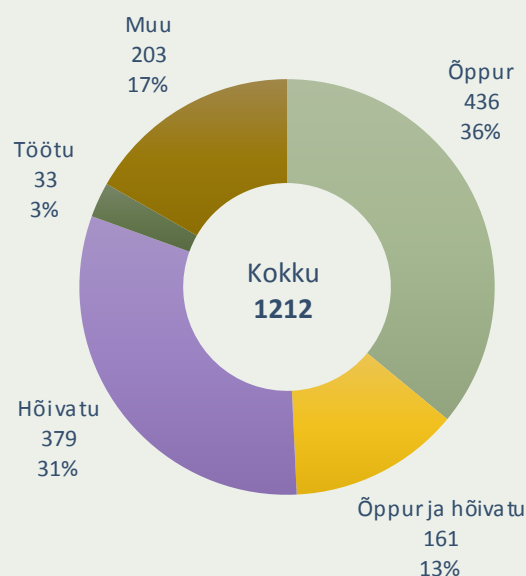
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

HÄÄDEMEESTE VALD (PÄRNU MAAKOND)

Pindala: **494,33** km²

Pindalalt **41.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **4862**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–12**

Rahvaarvult **64.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1108

Noorte arvult **60.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 22,8% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–3** inimest,
sh siserände saldo **+9** ja välisrände saldo **–12**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1191** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **916** eurot (Eestis 906 eurot)

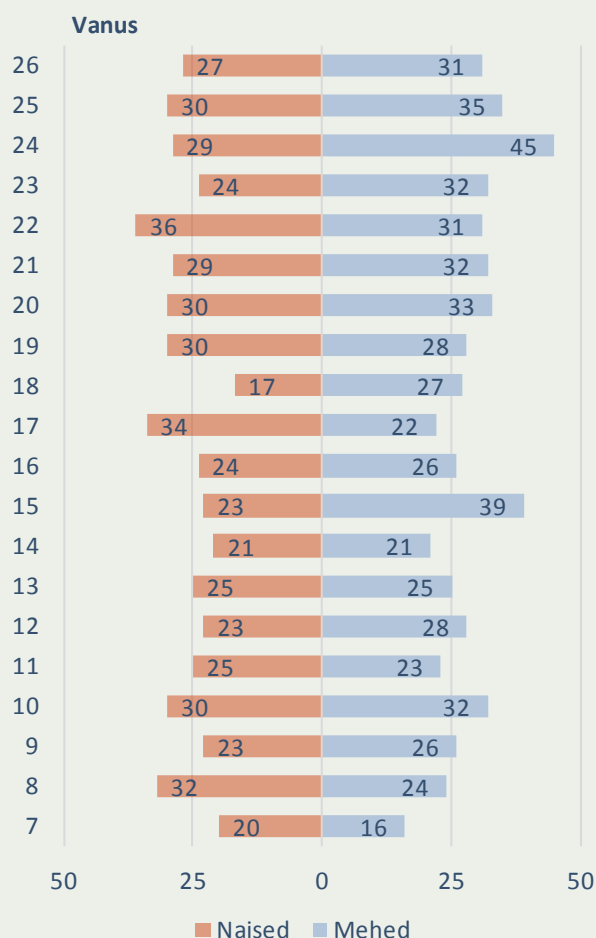
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0,9** (Eestis 2,9)

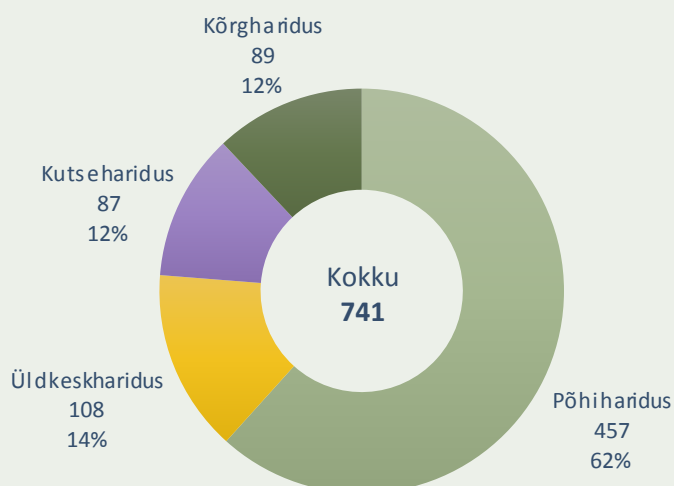
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **2**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,8**
(Eestis 1,0)

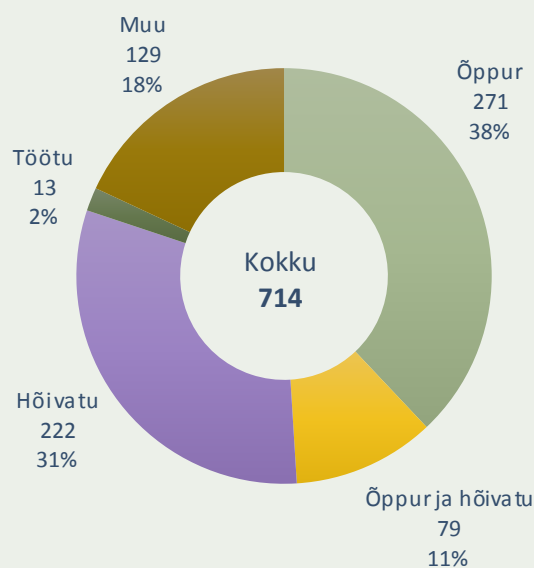
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

JÕELÄHTME VALD (HARJU MAAKOND)

Pindala: **211,41** km²
Pindalalt **55.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **6333**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+238**
Rahvaarvult **49.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1333
Noorte arvult **49.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,0% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+11** inimest,
sh siserände saldo **+12** ja välisrände saldo **–1**

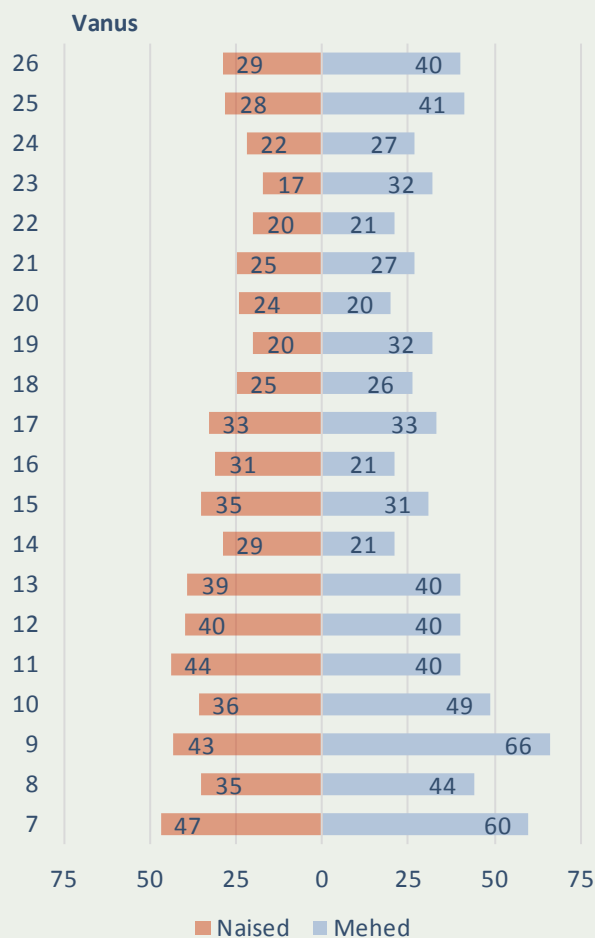
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1538** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **859** eurot (Eestis 906 eurot)

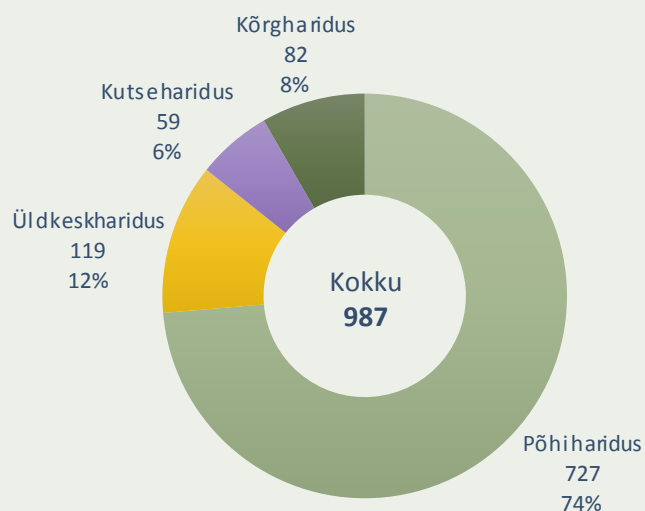
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **3**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **2,3** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **1**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,8**
(Eestis 1,0)

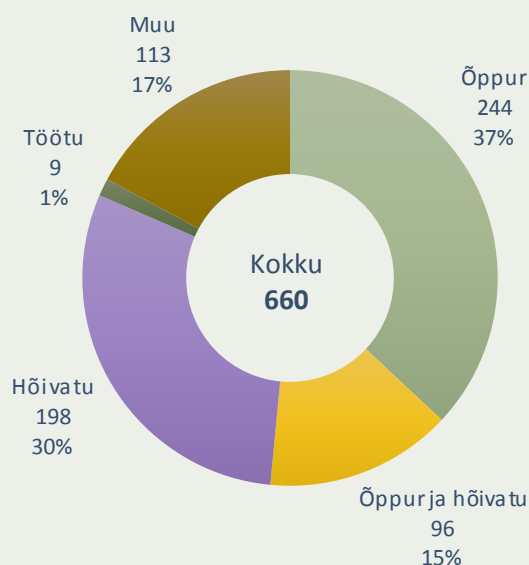
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

JÕGEVA VALD (JÕGEVA MAAKOND)

Pindala: **1039,66** km²

Pindalalt **10.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **13 679**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–418**

Rahvaarvult **18.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 3051

Noorte arvult **16.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 22,3% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–34** inimest,
sh siserände saldo **–25** ja välisrände saldo **–9**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1291** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **854** eurot (Eestis 906 eurot)

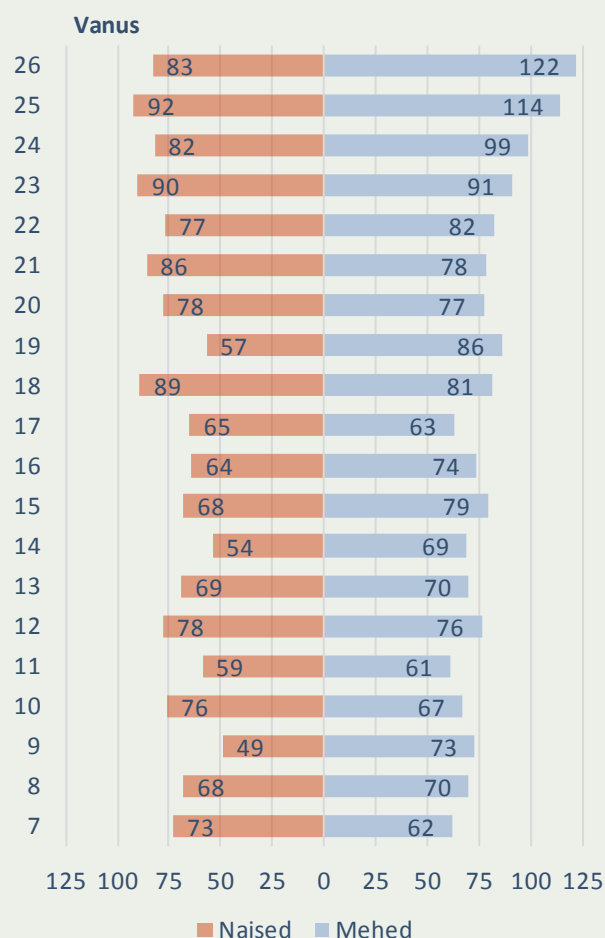
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **5**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,6** (Eestis 2,9)

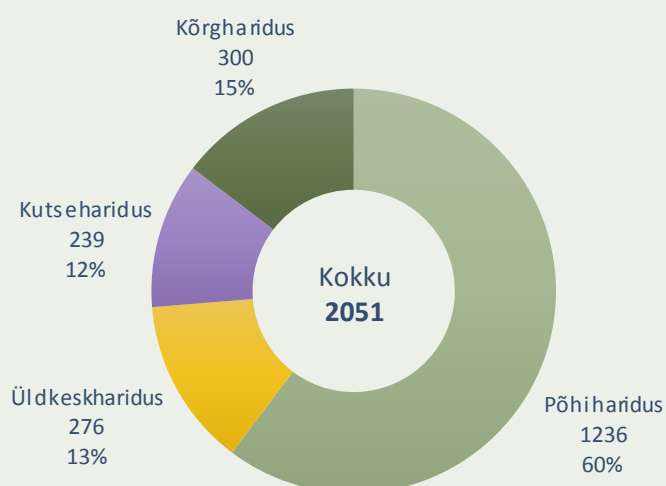
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **10**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **3,3**
(Eestis 1,0)

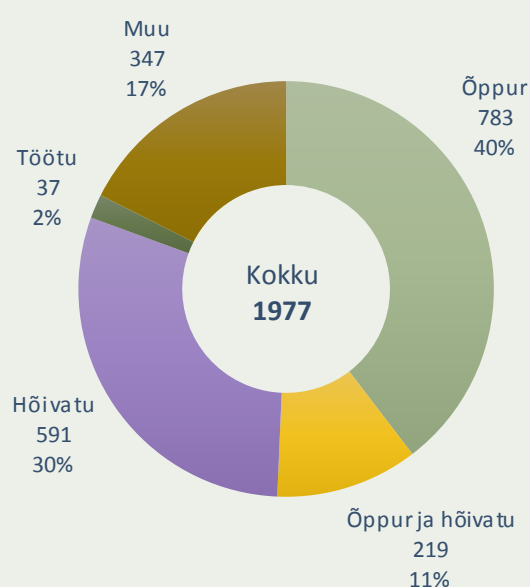
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

JÕHVI VALD (IDA-VIRU MAAKOND)

Pindala: **123,91** km²
Pindalalt **65.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **11 924**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+138**
Rahvaarvult **24.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: **1992**
Noorte arvult **34.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: **16,7%** (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−56** inimest,
sh siserände saldo **−47** ja välisrände saldo **−9**

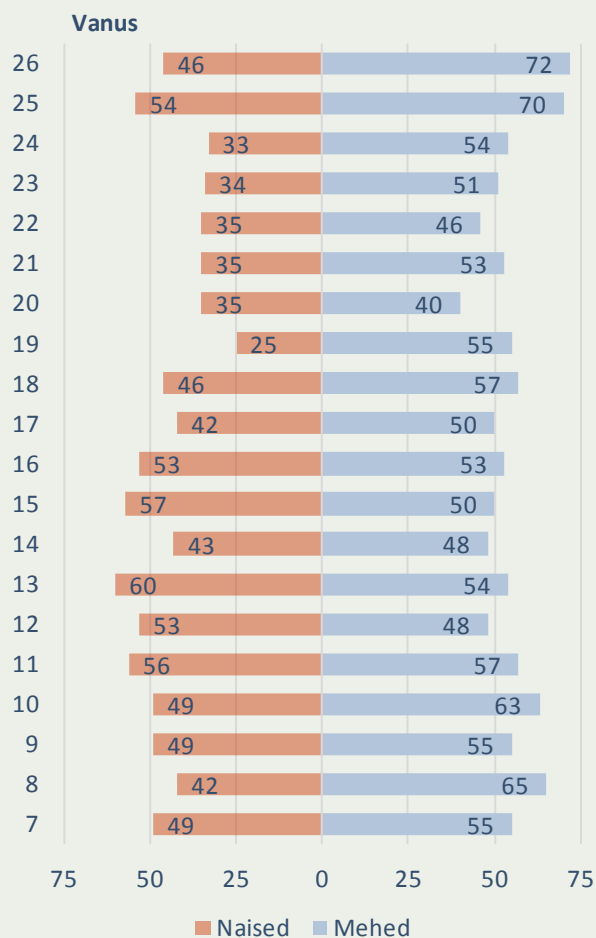
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1100** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **950** eurot (Eestis 906 eurot)

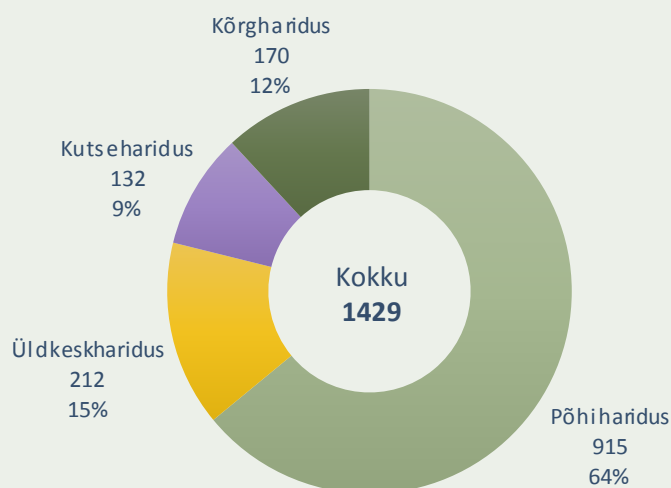
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **8**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **4,0** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **1**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,5**
(Eestis 1,0)

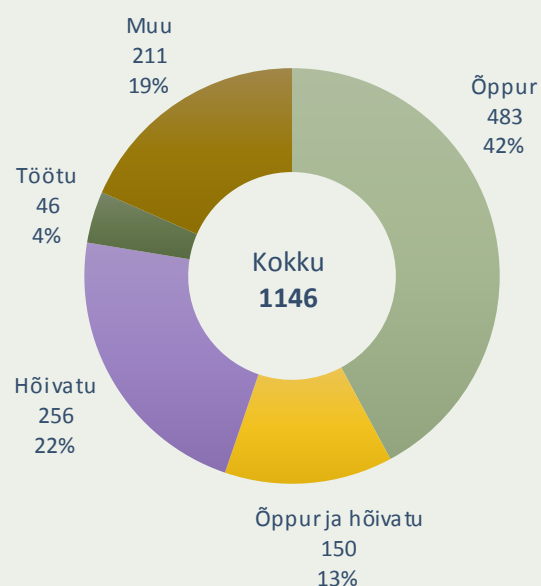
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

JÄRVA VALD (JÄRVA MAAKOND)

Pindala: **1222,81** km²

Pindalalt **6.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **8984**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **−303**

Rahvaarvult **36.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1936

Noorte arvult **35.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,5% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−28** inimest,
sh siserände saldo **−31** ja välisrände saldo **+3**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1469** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **919** eurot (Eestis 906 eurot)

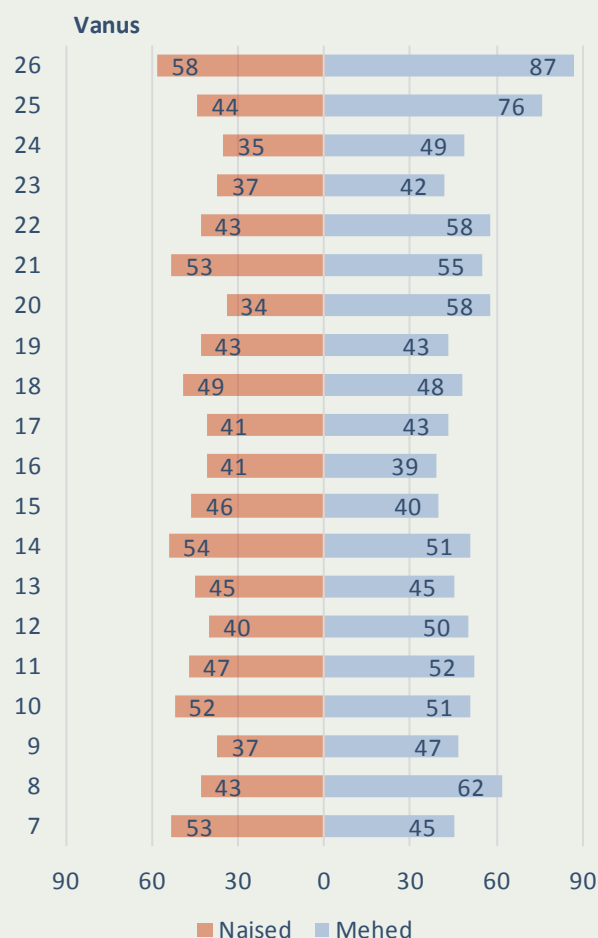
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0,5** (Eestis 2,9)

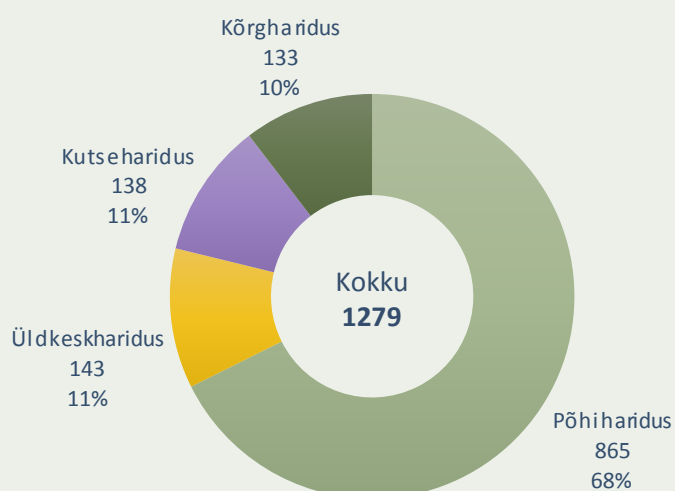
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **11**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **5,7**
(Eestis 1,0)

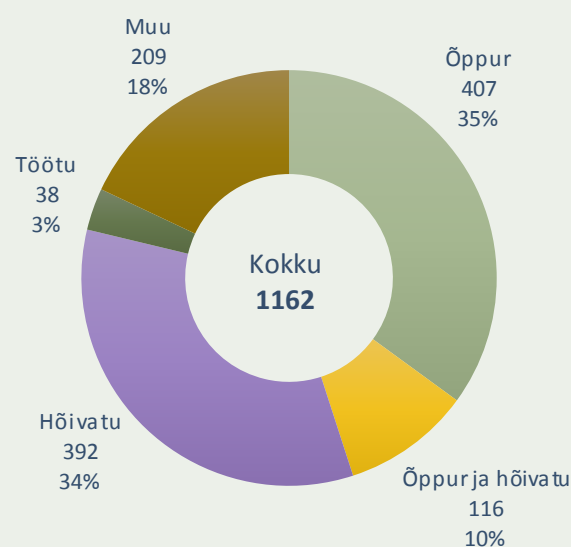
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

KADRINA VALD (LÄÄNE-VIRU MAAKOND)

Pindala: **353,92** km²
Pindalalt **48.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **4908**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+12**
Rahvaarvult **63.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1160
Noorte arvult **57.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 23,6% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–26** inimest,
sh siserände saldo **–23** ja välisrände saldo **–3**

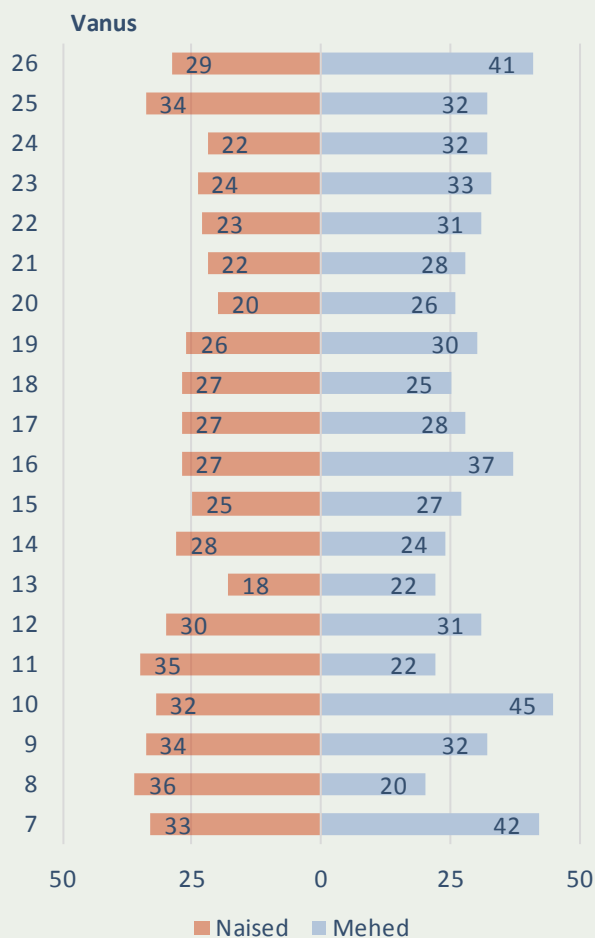
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1174** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **967** eurot (Eestis 906 eurot)

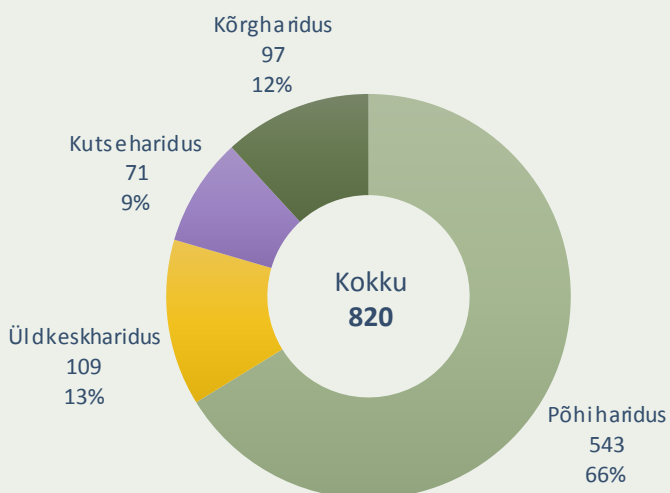
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0,9** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **1**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,9**
(Eestis 1,0)

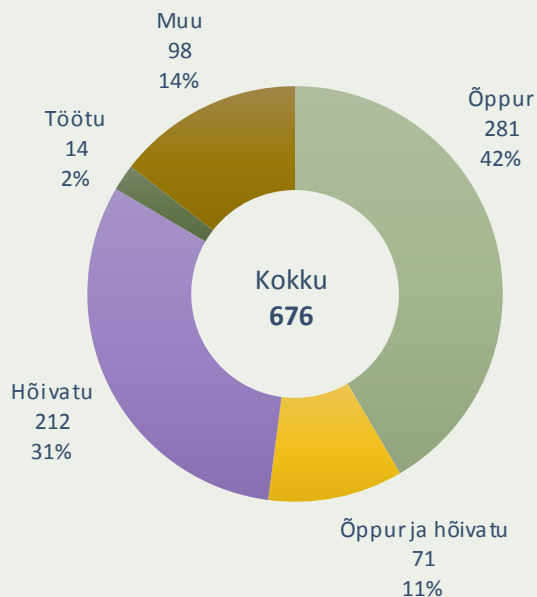
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

KAMBJA VALD (TARTU MAAKOND)

Pindala: **275,12** km²

Pindalalt **51.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **10 409**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+743**

Rahvaarvult **31.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2497

Noorte arvult **24.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 24,0% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+64** inimest,
sh siserände saldo **+64** ja välisrände saldo **0**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1329** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **847** eurot (Eestis 906 eurot)

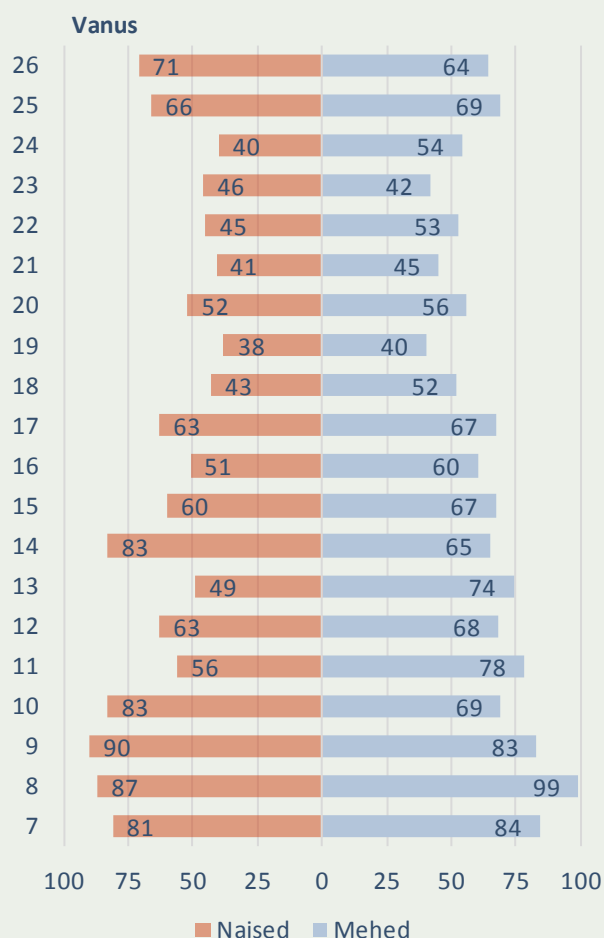
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **3**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,2** (Eestis 2,9)

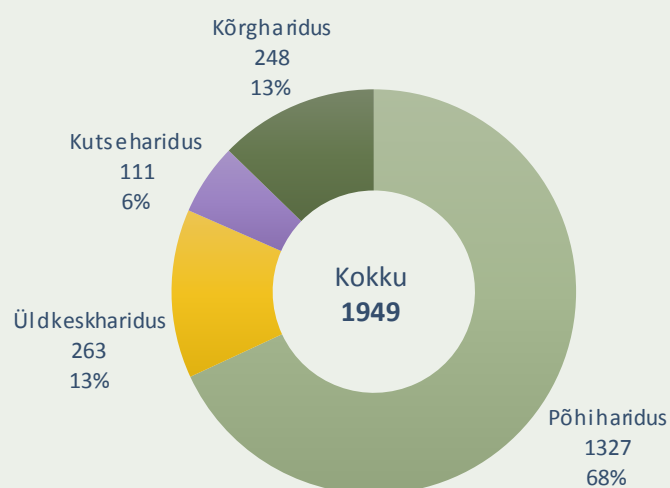
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **2**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,8**
(Eestis 1,0)

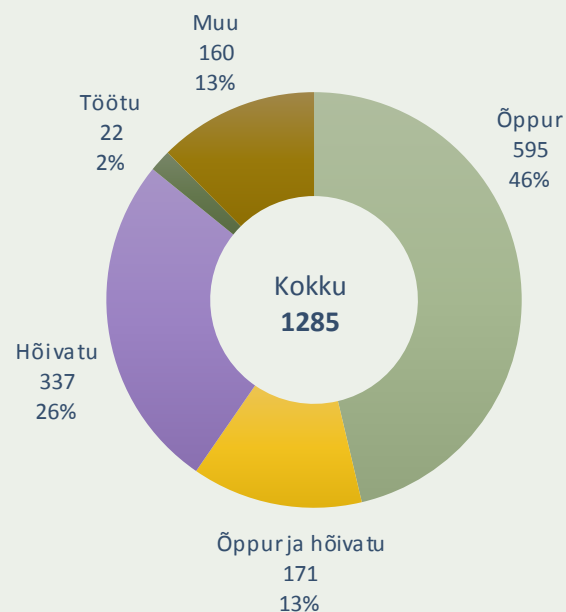
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

KANEPI VALD (PÕLVA MAAKOND)

Pindala: **524,68** km²

Pindalalt **38.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **4803**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–5**

Rahvaarvult **66.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 917

Noorte arvult **70.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 19,1% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–22** inimest,
sh siserände saldo **–17** ja välisrände saldo **–5**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1271** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **872** eurot (Eestis 906 eurot)

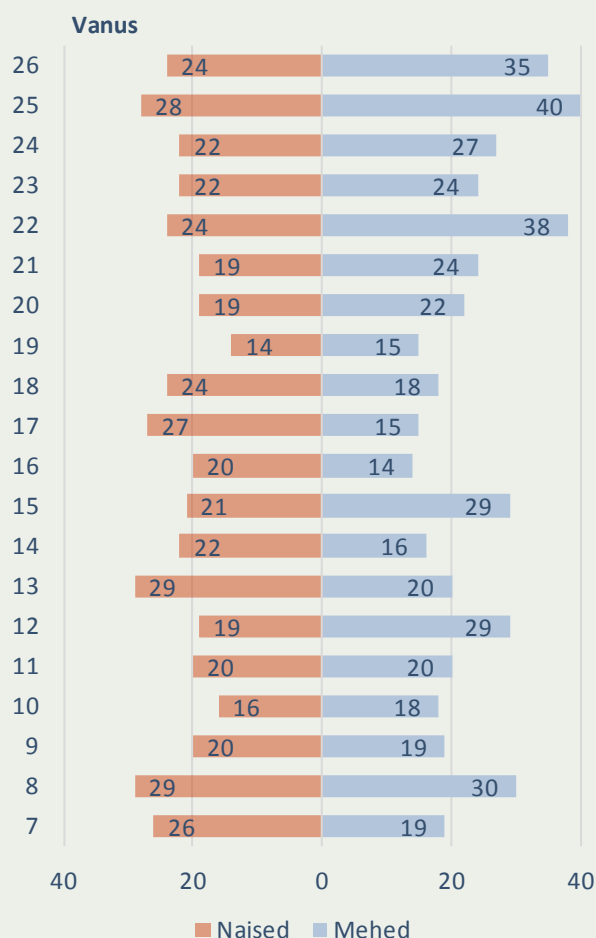
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **0**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0** (Eestis 2,9)

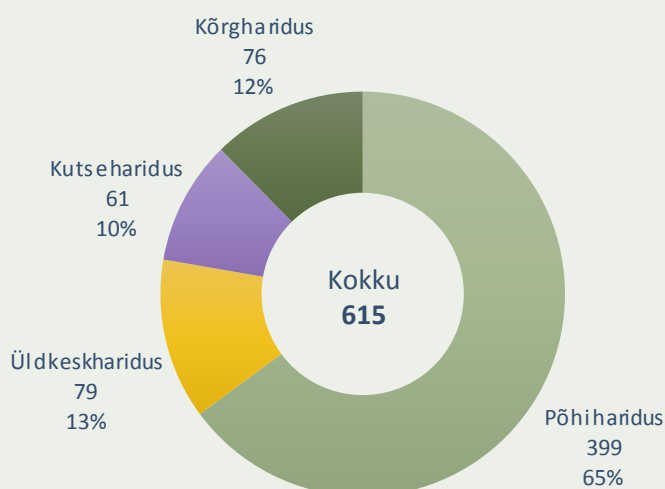
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **3,3**
(Eestis 1,0)

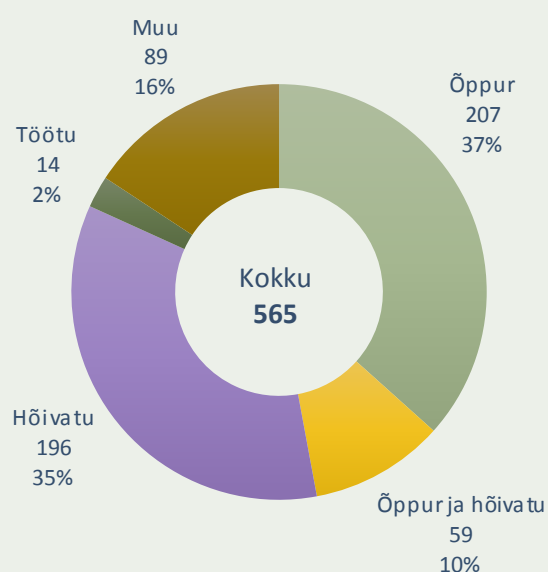
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

KASTRE VALD (TARTU MAAKOND)

Pindala: **492,74** km²

Pindalalt **42.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **5085**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+356**

Rahvaarvult **61.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1127

Noorte arvult **58.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 22,2% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−16** inimest,
sh siserände saldo **−20** ja välisrände saldo **+4**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1239** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **898** eurot (Eestis 906 eurot)

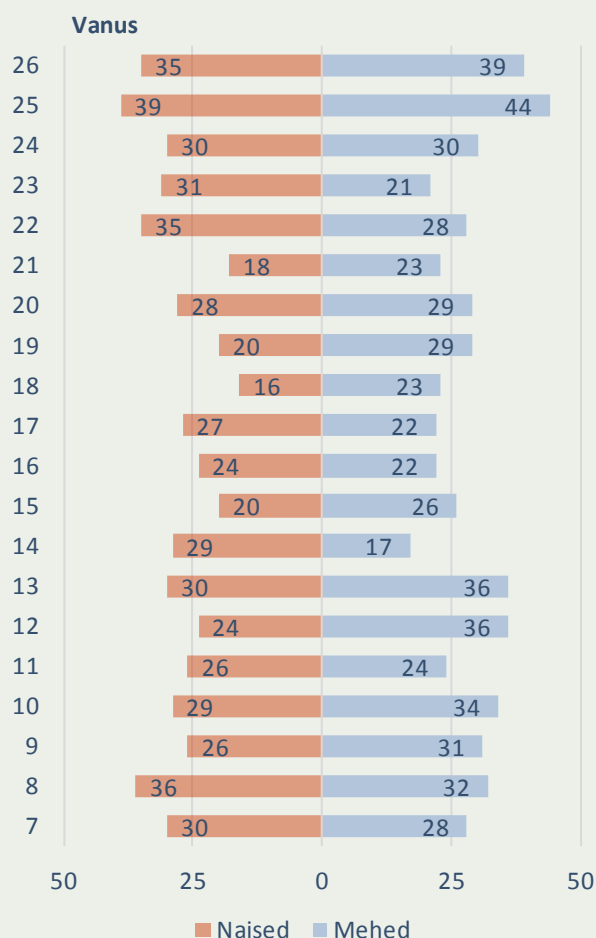
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **0**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0** (Eestis 2,9)

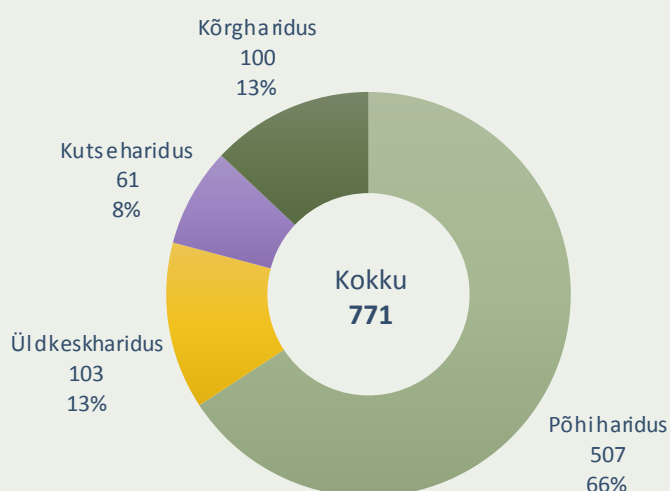
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,7**
(Eestis 1,0)

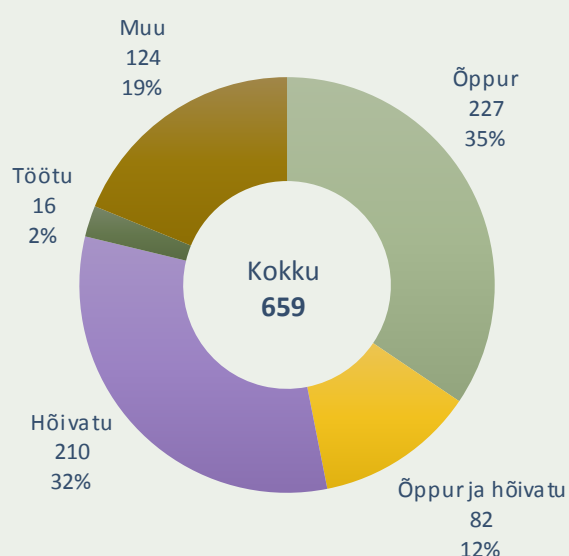
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

KEHTNA VALD (RAPLA MAAKOND)

Pindala: **511,97** km²

Pindalalt **40.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **5535**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–126**

Rahvaarvult **55.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1211

Noorte arvult **54.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,9% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–4** inimest,
sh siserände saldo **–2** ja välisrände saldo **–2**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1370** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **916** eurot (Eestis 906 eurot)

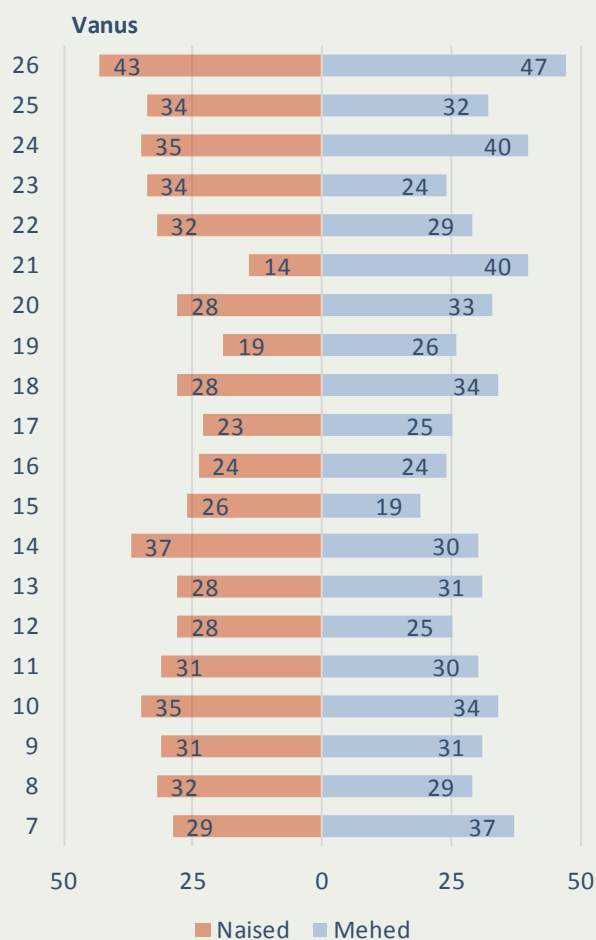
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0,8** (Eestis 2,9)

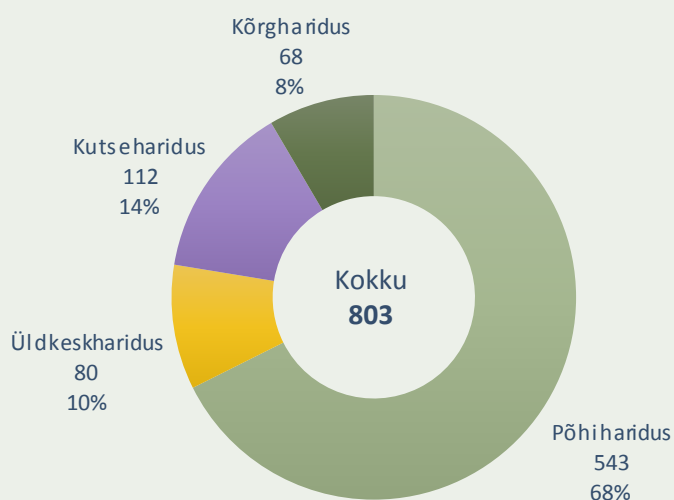
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,5**
(Eestis 1,0)

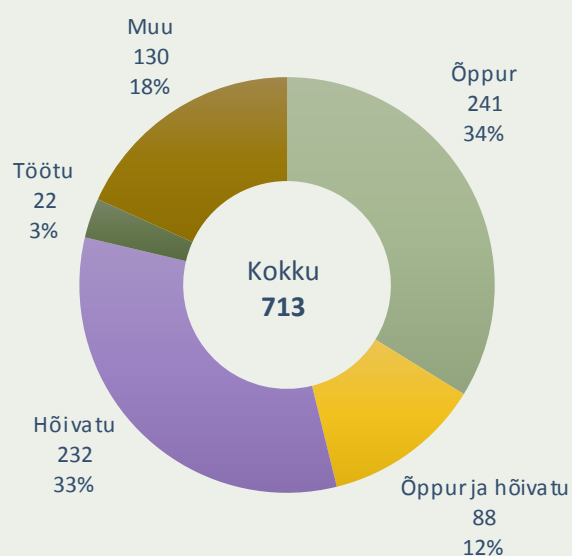
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

KEILA LINN (HARJU MAAKOND)

Pindala: **11,22** km²
Pindalalt **77.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **9775**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+198**
Rahvaarvult **33.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2249
Noorte arvult **29.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 23,0% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–16** inimest,
sh siserände saldo **–10** ja välisrände saldo **–6**

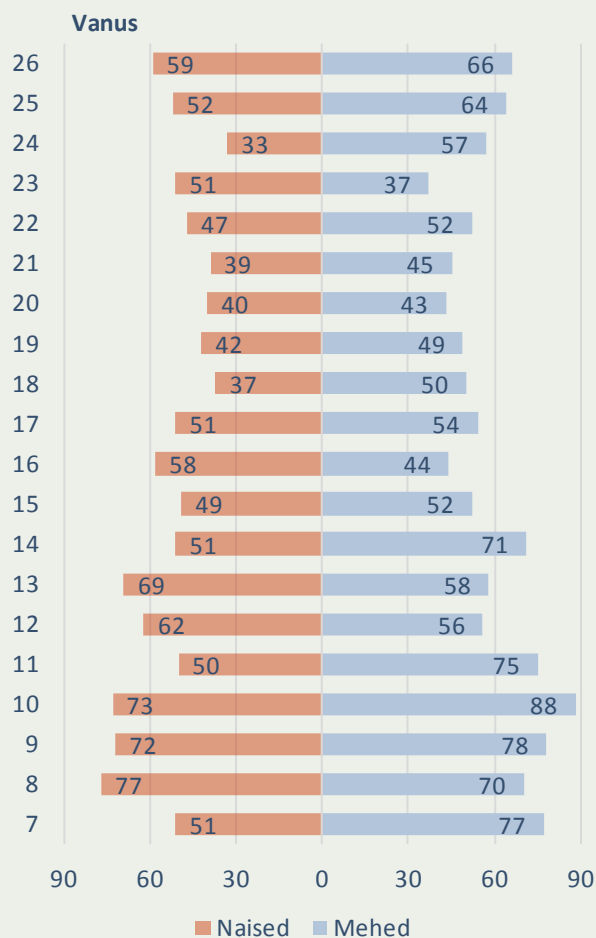
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1524** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **975** eurot (Eestis 906 eurot)

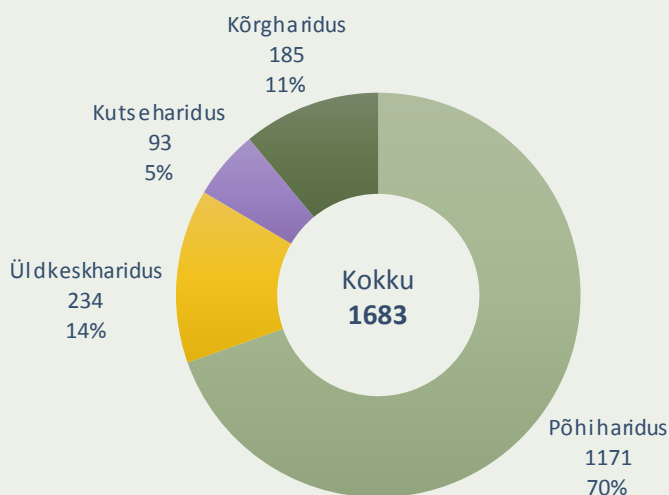
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **5**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **2,2** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **1**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,4**
(Eestis 1,0)

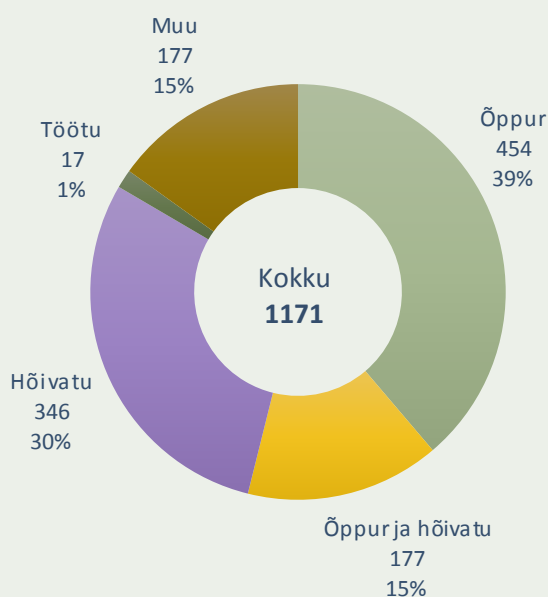
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

KIHNU VALD (PÄRNU MAAKOND)

Pindala: **17,33** km²
Pindalalt **72.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **685**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+3**
Rahvaarvult **77.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 138
Noorte arvult **77.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 20,1% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−1** inimest,
sh siserände saldo **0** ja välisrände saldo **−1**

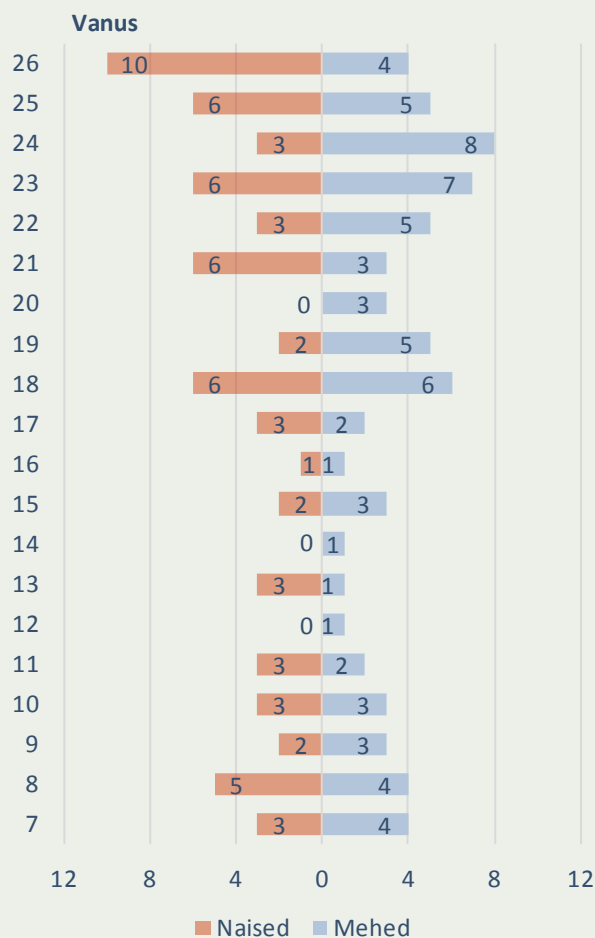
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1510** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **900** eurot (Eestis 906 eurot)

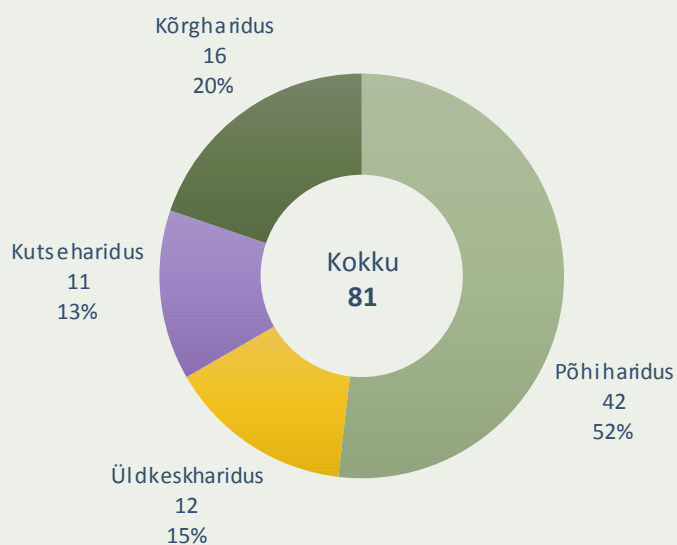
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **7,2** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **0**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0**
(Eestis 1,0)

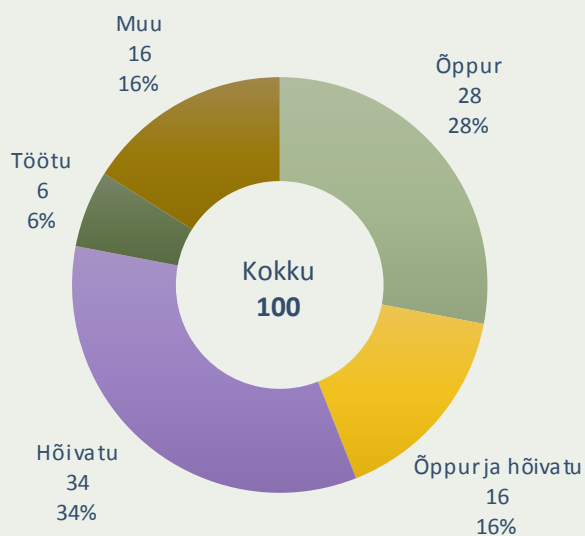
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

KIILI VALD (HARJU MAAKOND)

Pindala: **100,38** km²
Pindalalt **66.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **5252**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+307**
Rahvaarvult **60.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1387
Noorte arvult **47.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 26,4% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+7** inimest,
sh siserände saldo **+6** ja välisrände saldo **+1**

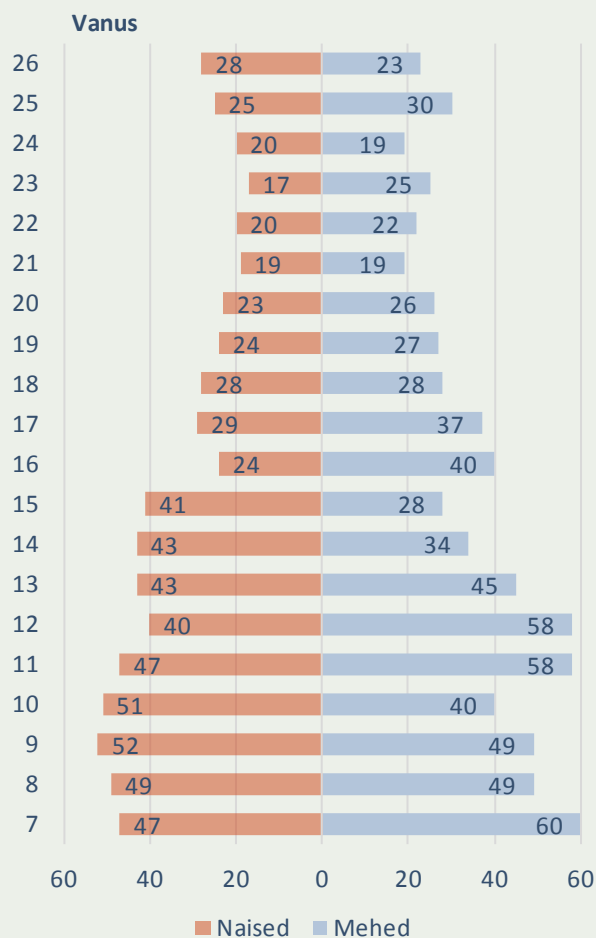
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1565** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **895** eurot (Eestis 906 eurot)

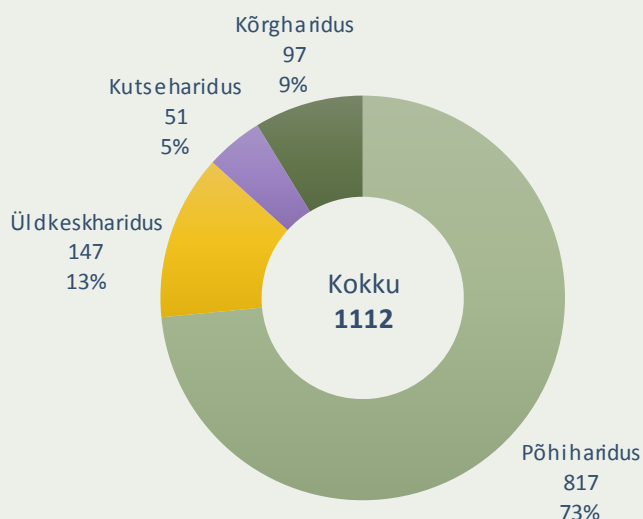
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **4**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **2,9** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **1**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,7**
(Eestis 1,0)

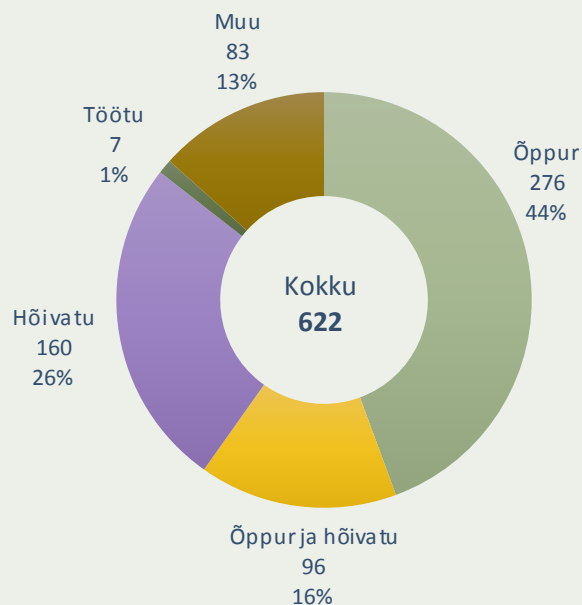
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

KOHILA VALD (RAPLA MAAKOND)

Pindala: **230,11** km²

Pindalalt **54.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **6949**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+179**

Rahvaarvult **44.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1604

Noorte arvult **41.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 23,1% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−16** inimest,
sh siserände saldo **−15** ja välisrände saldo **−1**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1291** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **967** eurot (Eestis 906 eurot)

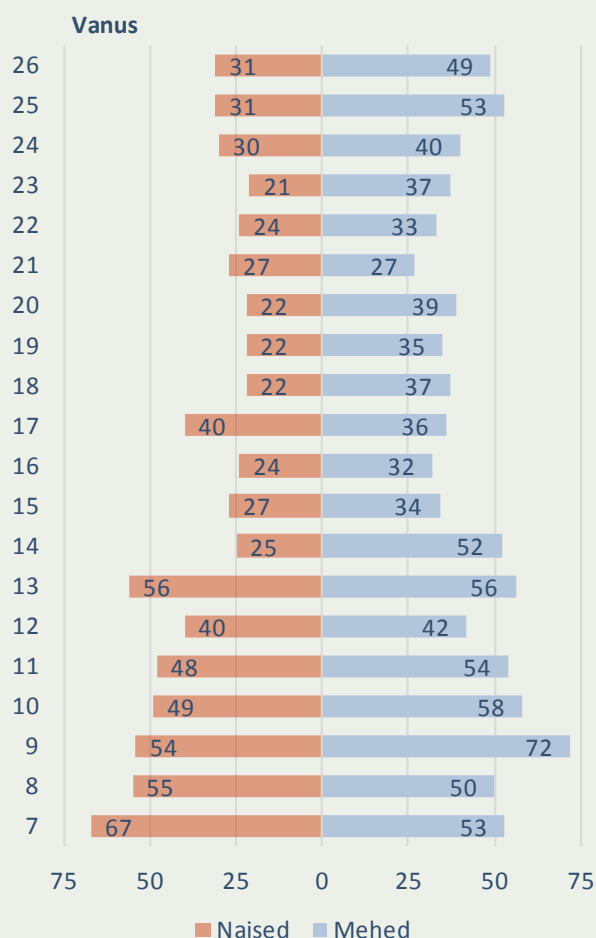
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **5**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **3,1** (Eestis 2,9)

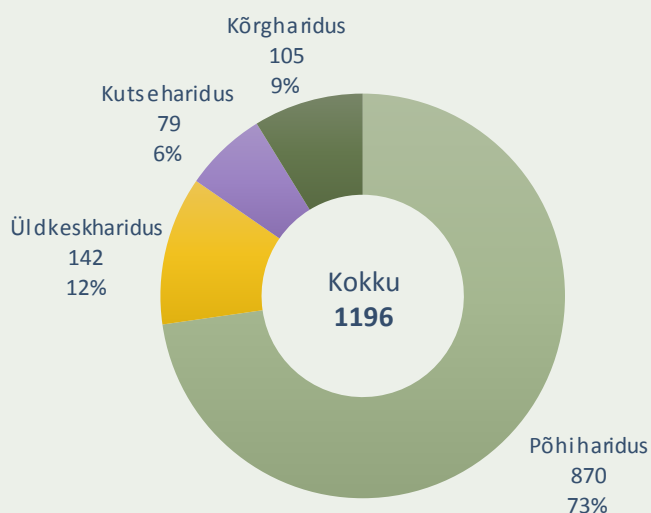
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,9**
(Eestis 1,0)

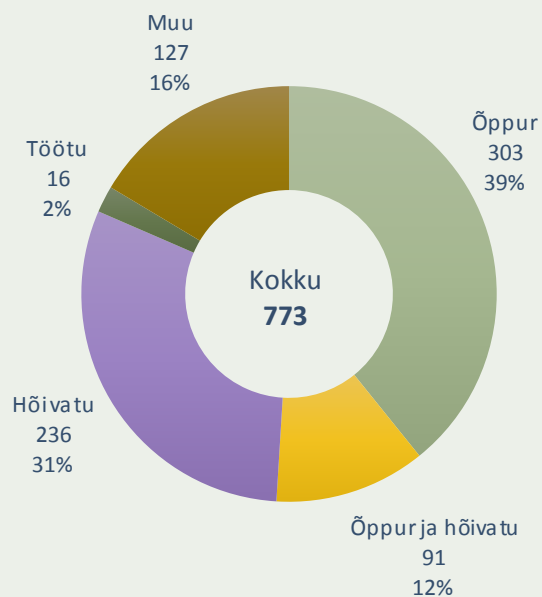
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

KOHTLA-JÄRVE LINN (IDA-VIRU MAAKOND)

Pindala: **39,34** km²
Pindalalt **70.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **34 394**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–1408**
Rahvaarvult **5.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: **6132**
Noorte arvult **6.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: **17,8%** (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–152** inimest,
sh siserände saldo **–154** ja välisrände saldo **+2**

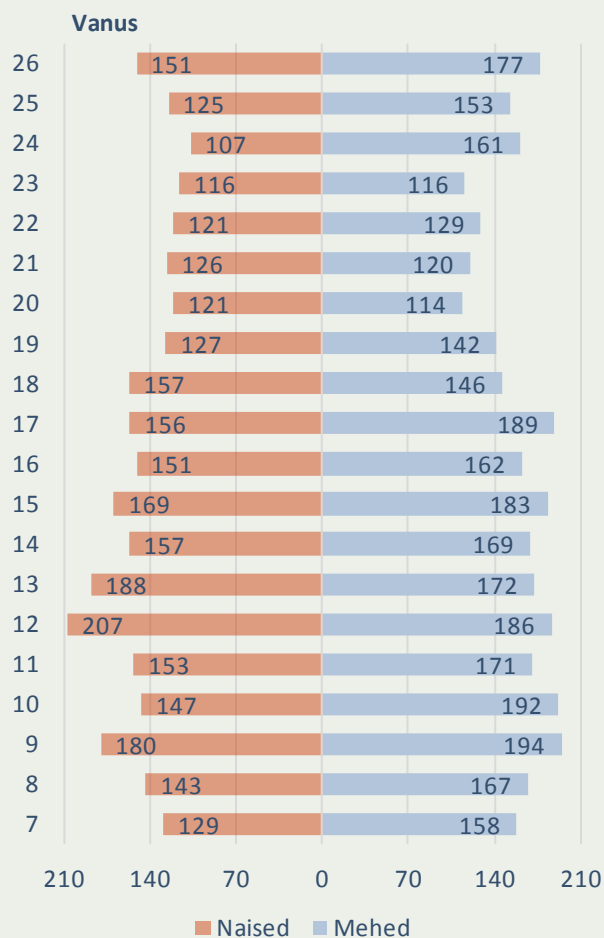
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1082** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **841** eurot (Eestis 906 eurot)

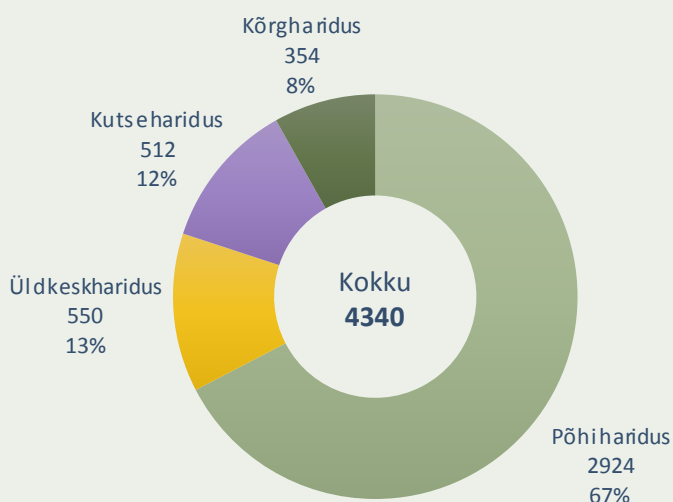
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **7**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,1** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **2**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,3**
(Eestis 1,0)

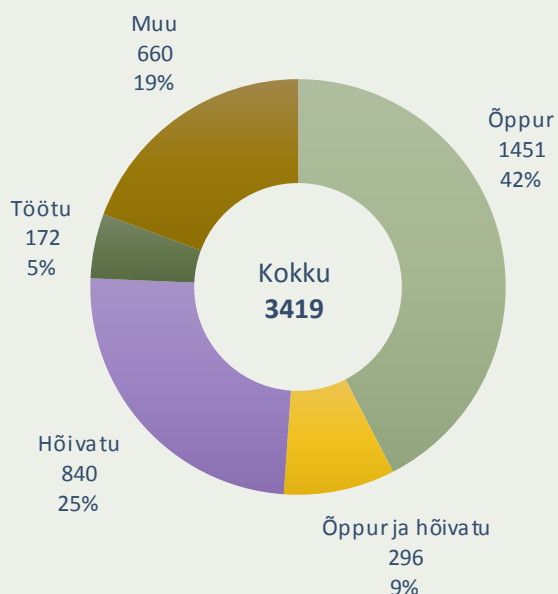
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

KOSE VALD (HARJU MAAKOND)

Pindala: **532,81** km²

Pindalalt **37.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **7110**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+44**

Rahvaarvult **42.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1636

Noorte arvult **40.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 23,0% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–20** inimest,
sh siserände saldo **–18** ja välisrände saldo **–2**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1281** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **1010** eurot (Eestis 906 eurot)

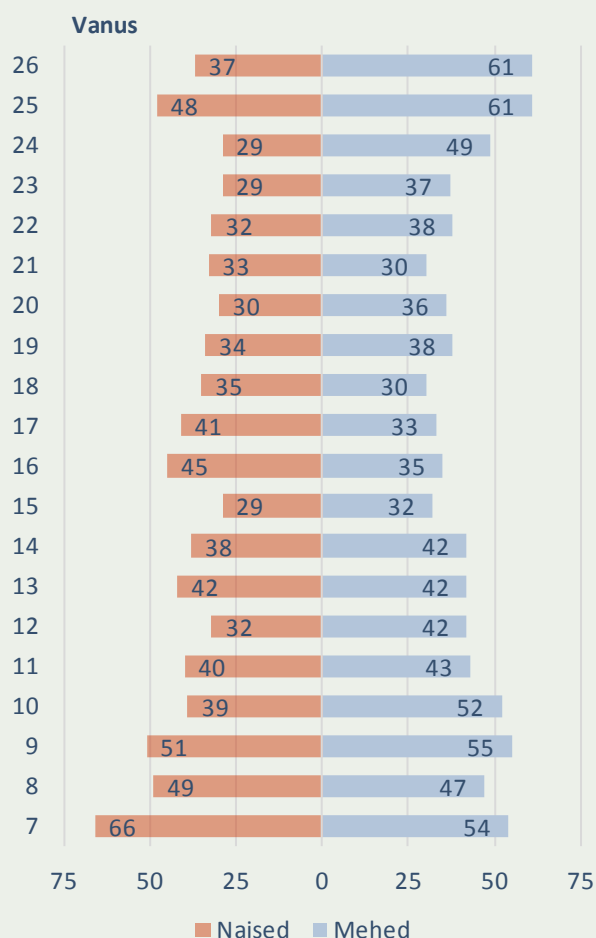
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **5**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **3,1** (Eestis 2,9)

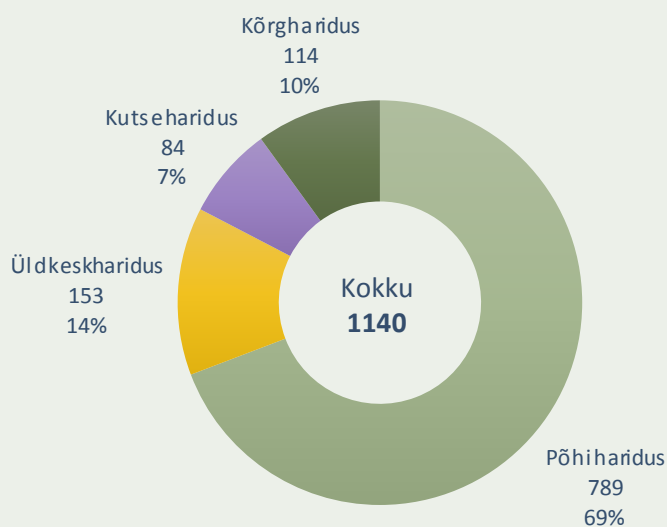
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **5**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **3,1**
(Eestis 1,0)

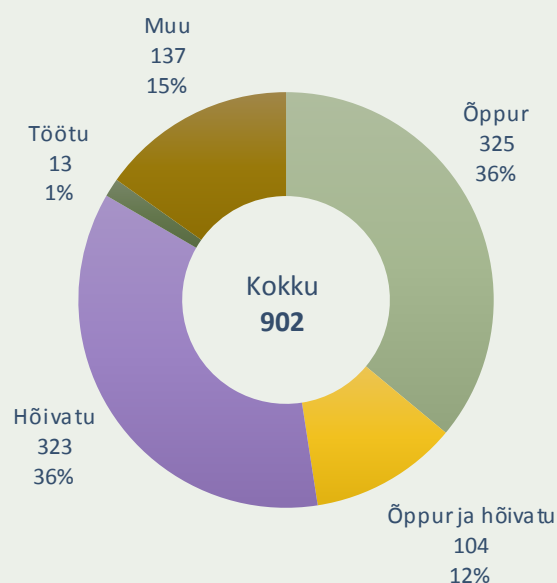
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

KUUSALU VALD (HARJU MAAKOND)

Pindala: **709,50** km²

Pindalalt **24.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **6451**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **−45**

Rahvaarvult **47.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1397

Noorte arvult **45.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,7% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−9** inimest,
sh siserände saldo **−11** ja välisrände saldo **+2**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1394** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **951** eurot (Eestis 906 eurot)

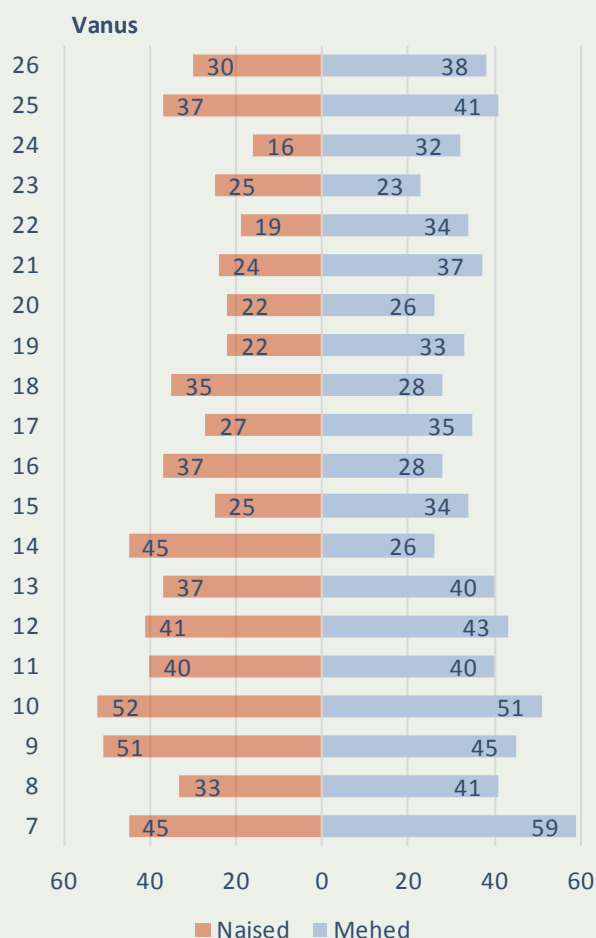
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0,7** (Eestis 2,9)

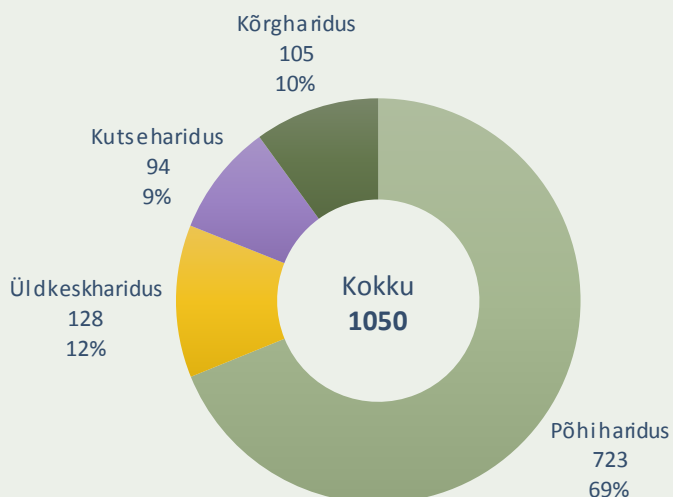
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,1**
(Eestis 1,0)

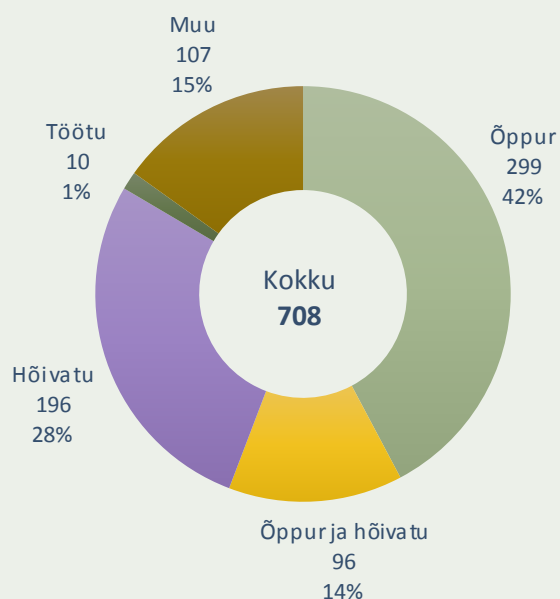
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

LOKSA LINN (HARJU MAAKOND)

Pindala: **3,82** km²

Pindalalt **79.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **2568**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **−66**

Rahvaarvult **75.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 402

Noorte arvult **75.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 15,7% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−23** inimest,
sh siserände saldo **−19** ja välisrände saldo **−4**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1280** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **905** eurot (Eestis 906 eurot)

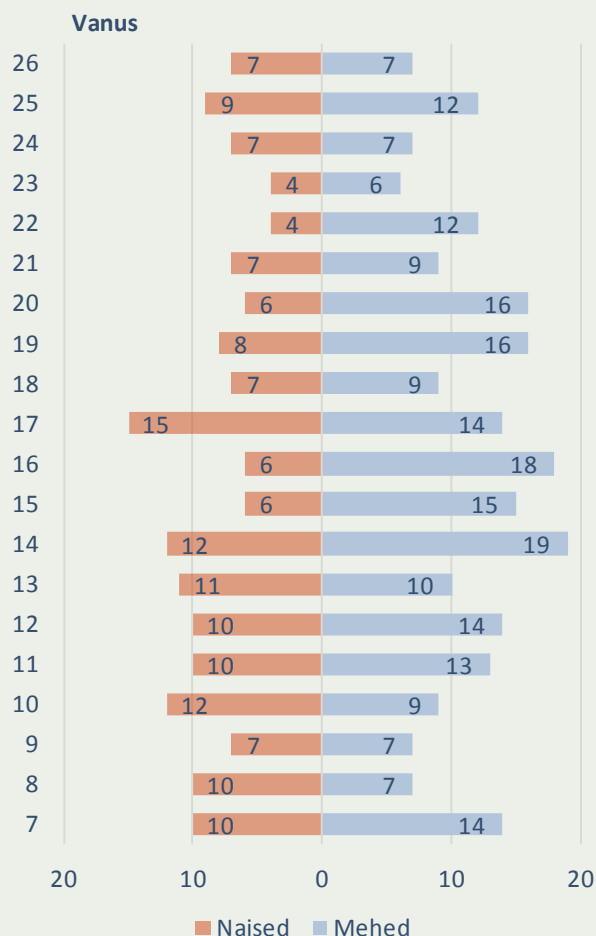
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **2,5** (Eestis 2,9)

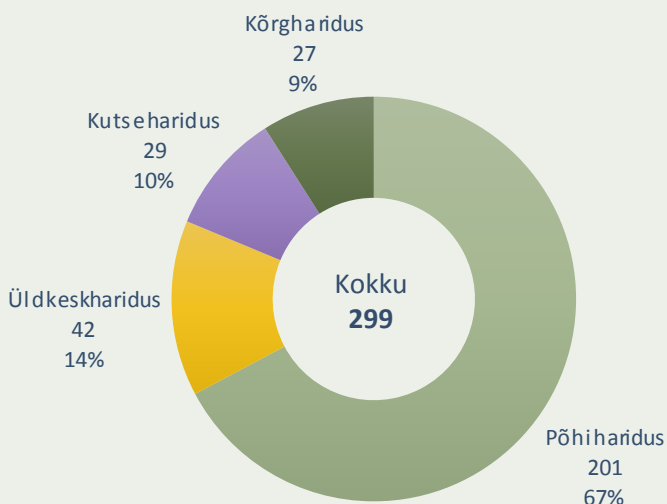
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **1**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,5**
(Eestis 1,0)

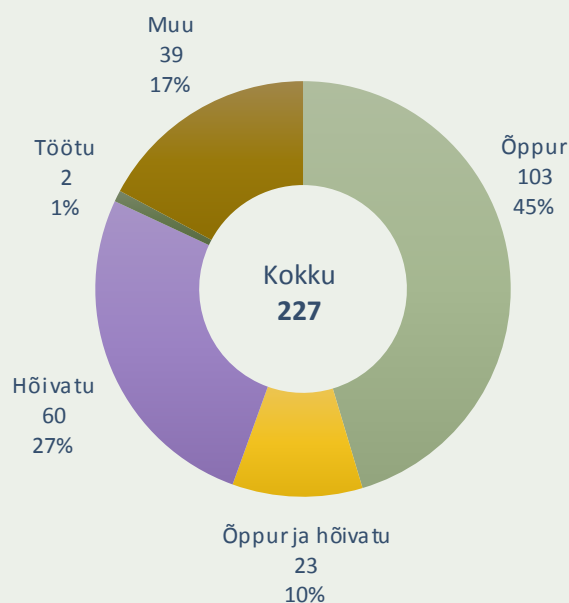
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

LUUNJA VALD (TARTU MAAKOND)

Pindala: **131,79** km²

Pindalalt **64.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **4449**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+449**

Rahvaarvult **71.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1099

Noorte arvult **61.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 24,7% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+54** inimest,
sh siserände saldo **+55** ja välisrände saldo **–1**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1164** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **811** eurot (Eestis 906 eurot)

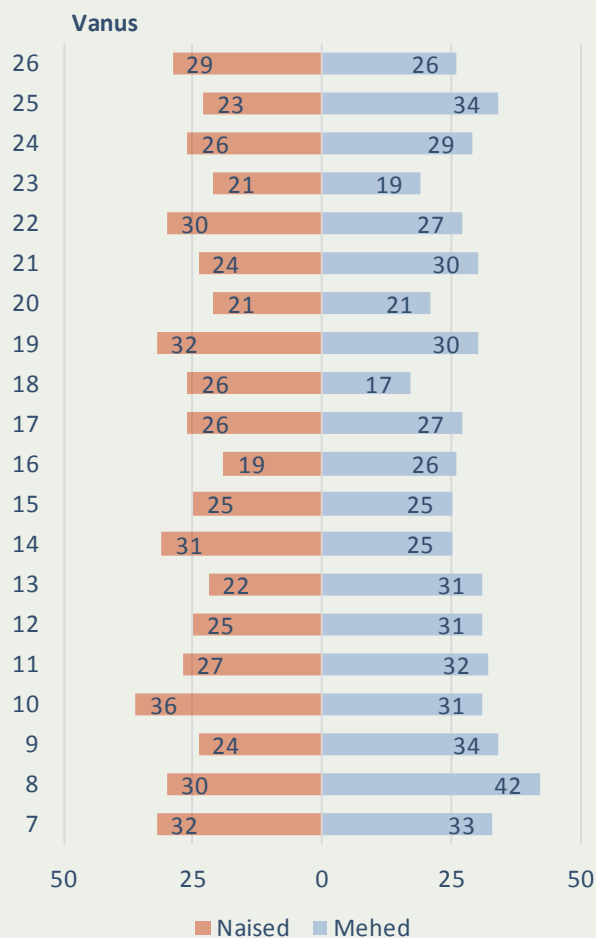
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **0**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0** (Eestis 2,9)

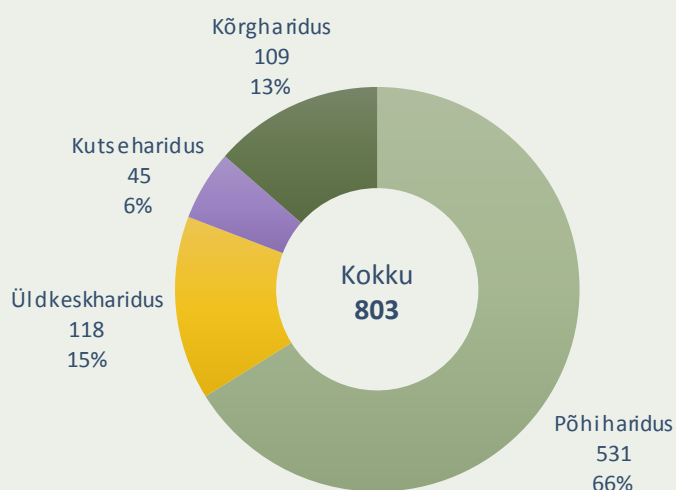
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **2**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,8**
(Eestis 1,0)

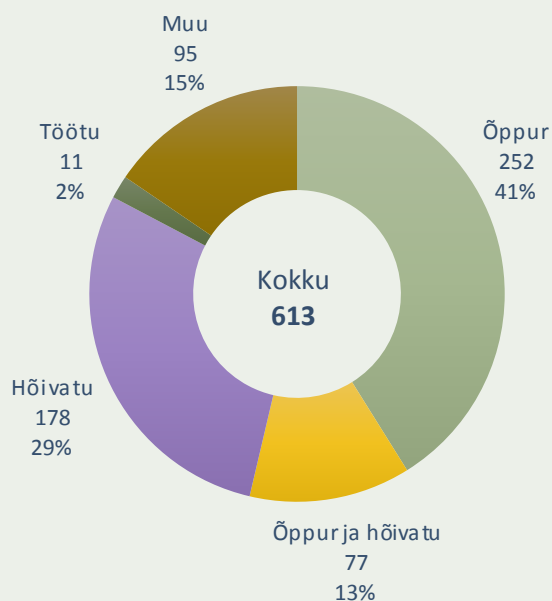
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

LÄÄNE-HARJU VALD (HARJU MAAKOND)

Pindala: **645,71** km²

Pindalalt **29.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **12 568**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–59**

Rahvaarvult **22.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2546

Noorte arvult **22.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 20,3% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–58** inimest,
sh siserände saldo **–51** ja välisrände saldo **–7**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1265** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **917** eurot (Eestis 906 eurot)

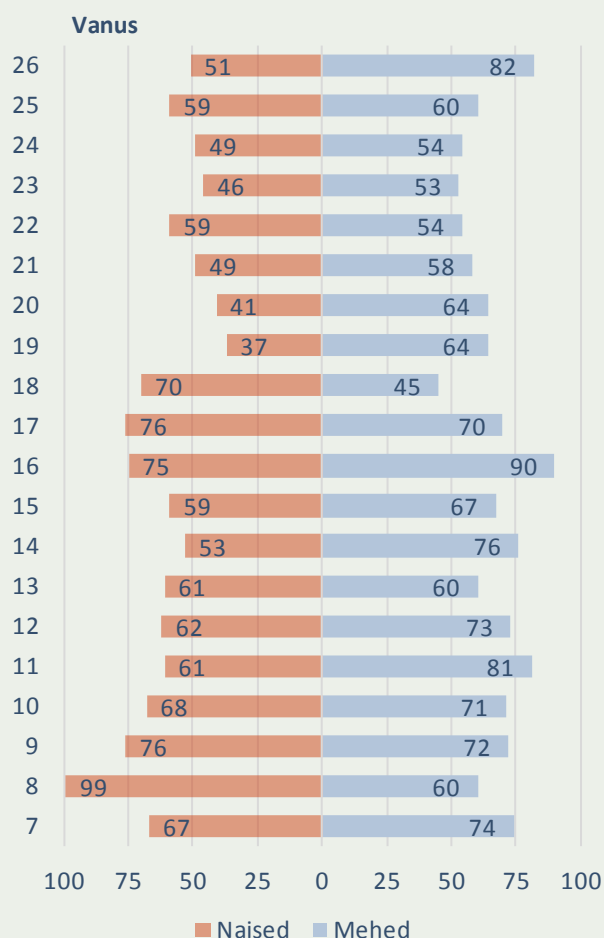
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **3**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,2** (Eestis 2,9)

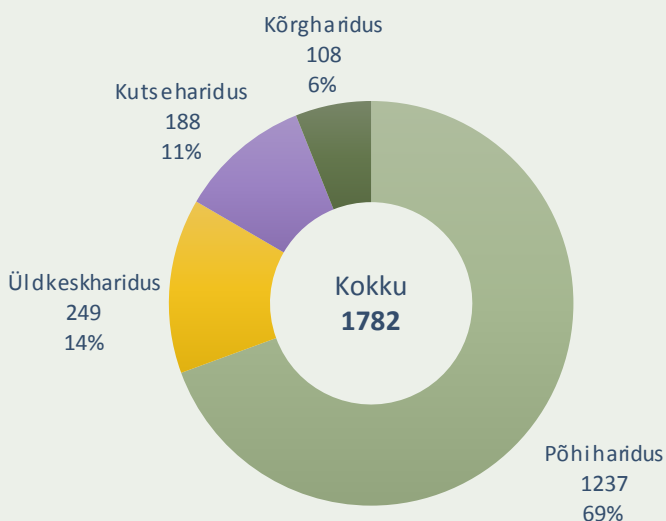
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,2**
(Eestis 1,0)

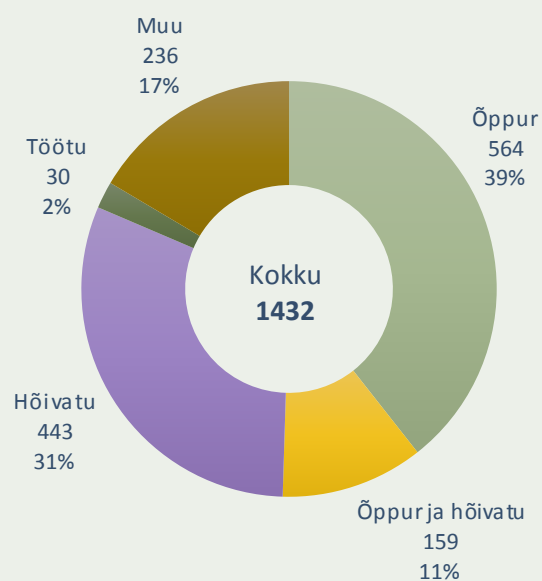
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

LÄÄNE-NIGULA VALD (LÄÄNE MAAKOND)

Pindala: **1448,77** km²

Pindalalt **3.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **7097**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **0**

Rahvaarvult **43.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1358

Noorte arvult **48.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 19,1% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−10** inimest,
sh siserände saldo **−10** ja välisrände saldo **0**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1511** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **923** eurot (Eestis 906 eurot)

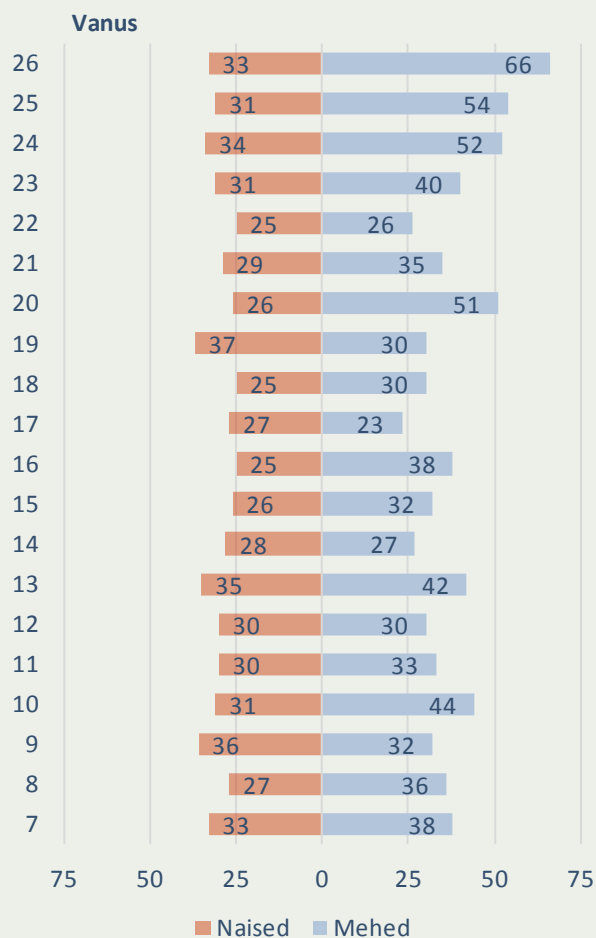
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **0**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0** (Eestis 2,9)

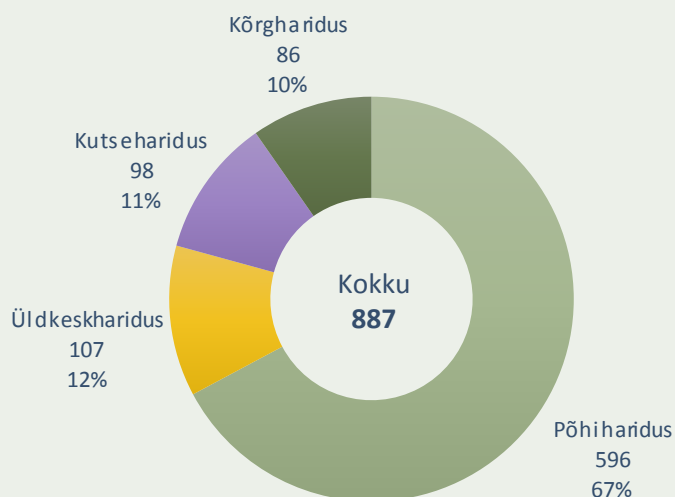
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **7**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **5,2**
(Eestis 1,0)

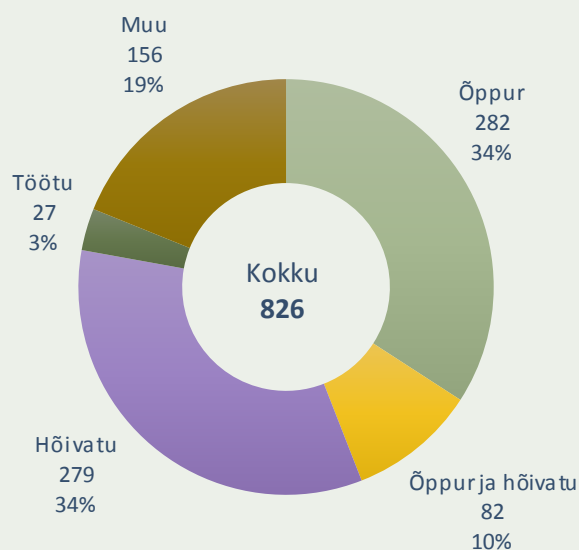
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

LÄÄNERANNA VALD (PÄRNU MAAKOND)

Pindala: **1362,67** km²

Pindalalt **5.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **5382**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–187**

Rahvaarvult **59.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1049

Noorte arvult **64.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 19,5% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–22** inimest,
sh siserände saldo **–21** ja välisrände saldo **–1**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1382** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **905** eurot (Eestis 906 eurot)

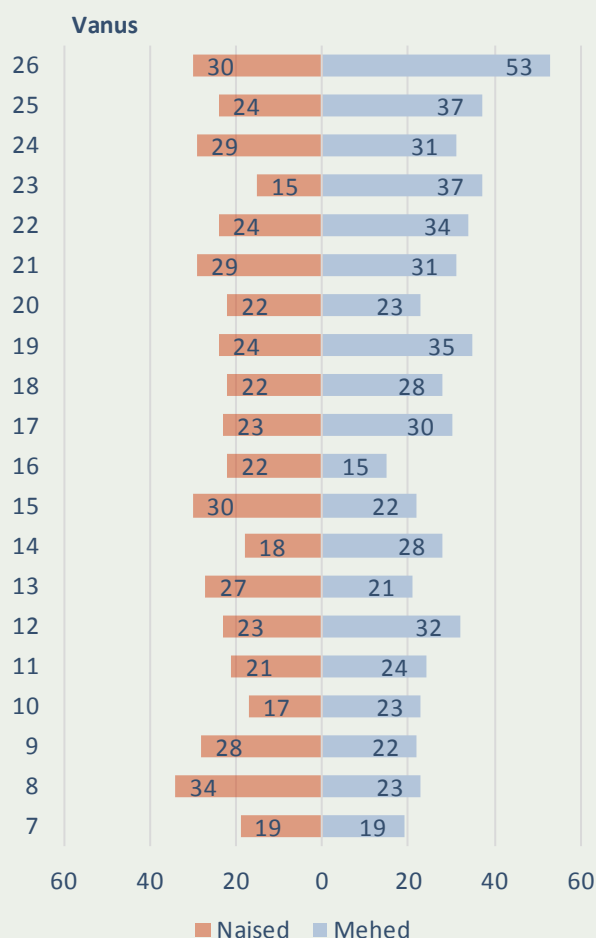
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **2**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,9** (Eestis 2,9)

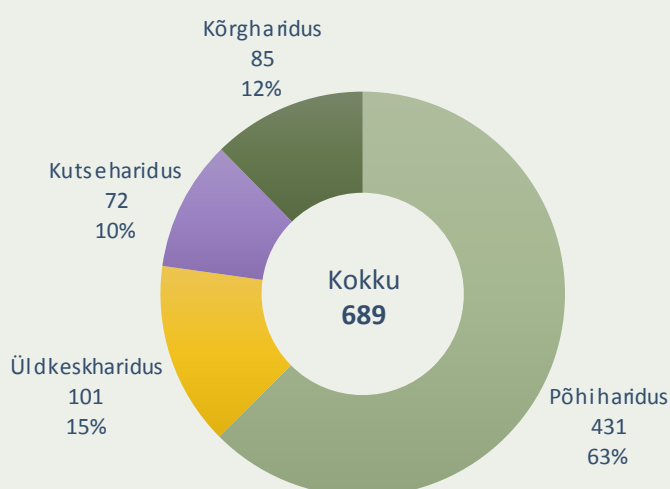
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,9**
(Eestis 1,0)

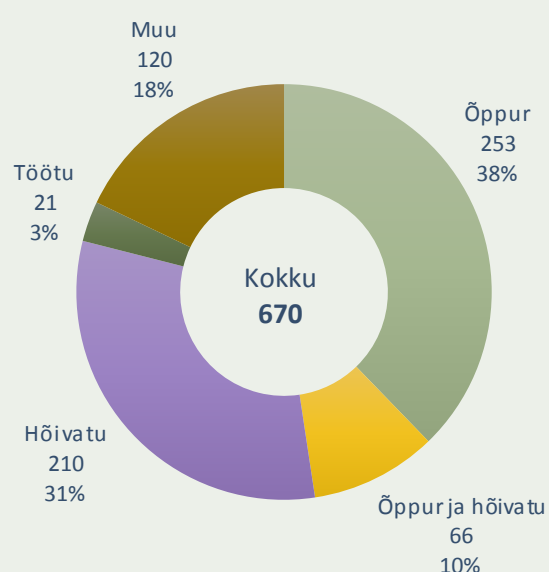
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

LÜGANUSE VALD (IDA-VIRU MAAKOND)

Pindala: **598,63** km²

Pindalalt **33.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **8743**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–475**

Rahvaarvult **37.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1509

Noorte arvult **42.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 17,3% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–58** inimest,
sh siserände saldo **–53** ja välisrände saldo **–5**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1165** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **921** eurot (Eestis 906 eurot)

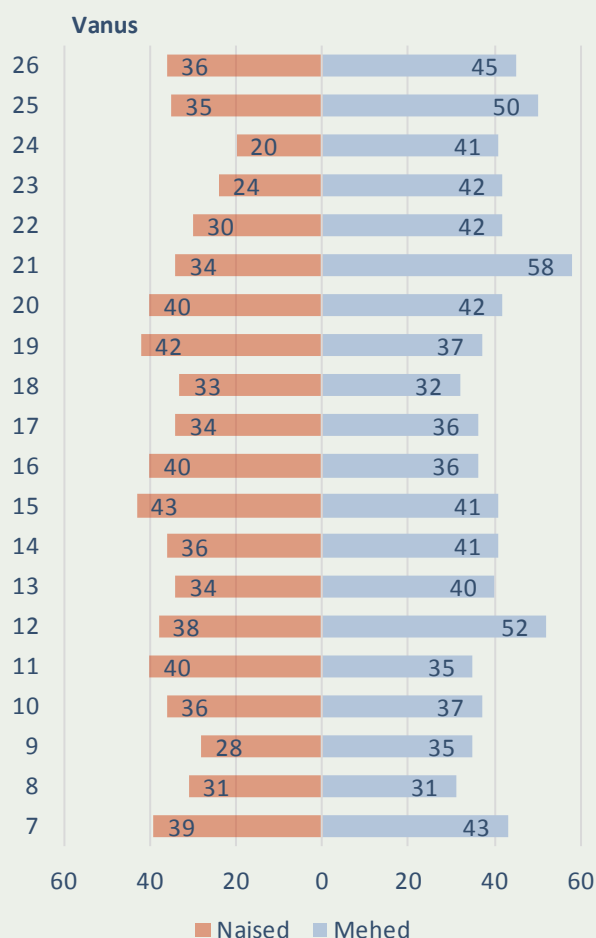
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **2**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,3** (Eestis 2,9)

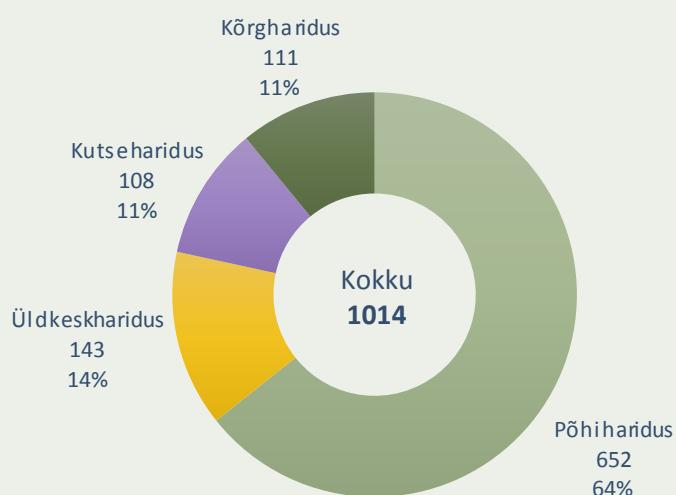
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **4**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,7**
(Eestis 1,0)

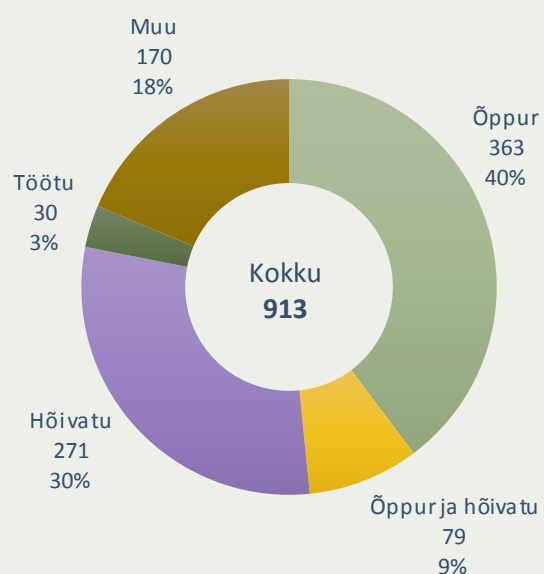
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

MAARDU LINN (HARJU MAAKOND)

Pindala: **23,44** km²
Pindalalt **71.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **15 189**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+61**
Rahvaarvult **13.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2651
Noorte arvult **20.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 17,5% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+20** inimest,
sh siserände saldo **+23** ja välisrände saldo **−3**

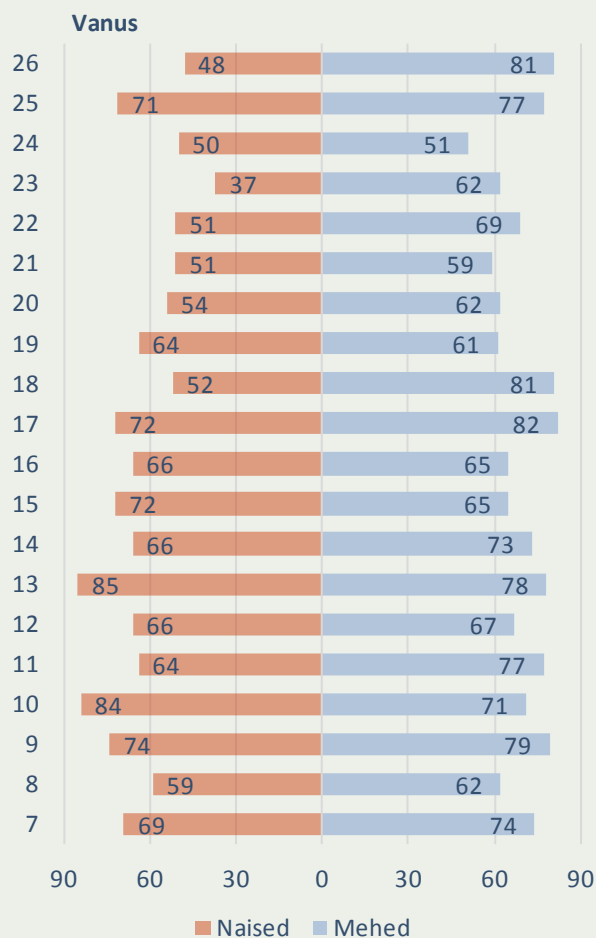
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1154** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **802** eurot (Eestis 906 eurot)

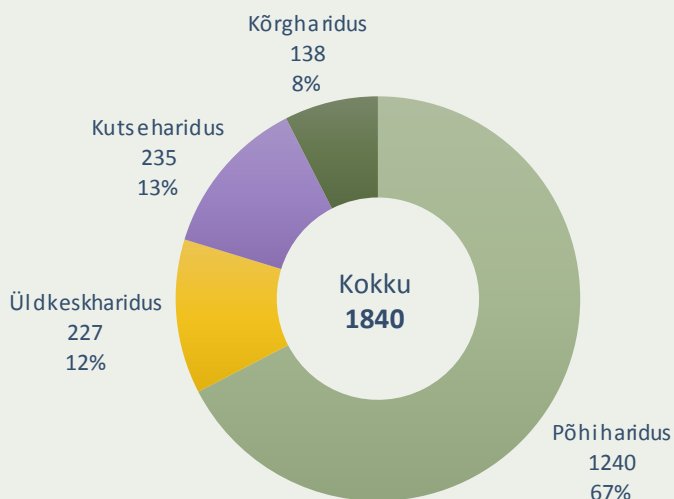
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **5**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,9** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **1**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,4**
(Eestis 1,0)

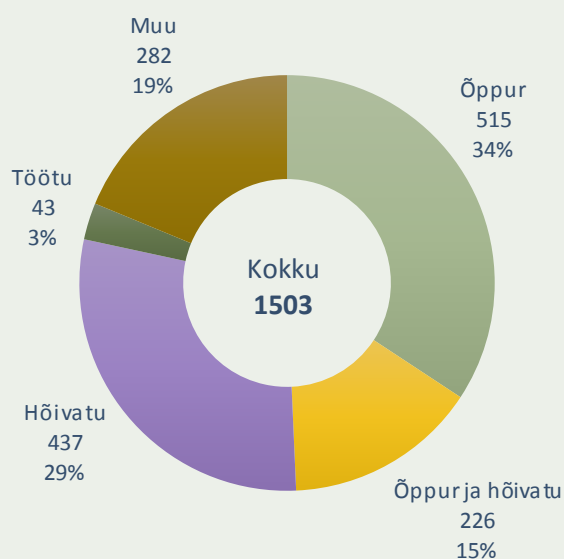
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

MUHU VALD (SAARE MAAKOND)

Pindala: **207,91** km²

Pindalalt **56.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **1885**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+83**

Rahvaarvult **76.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 300

Noorte arvult **76.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 15,9% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+10** inimest,
sh siserände saldo **+7** ja välisrände saldo **+3**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1209** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **856** eurot (Eestis 906 eurot)

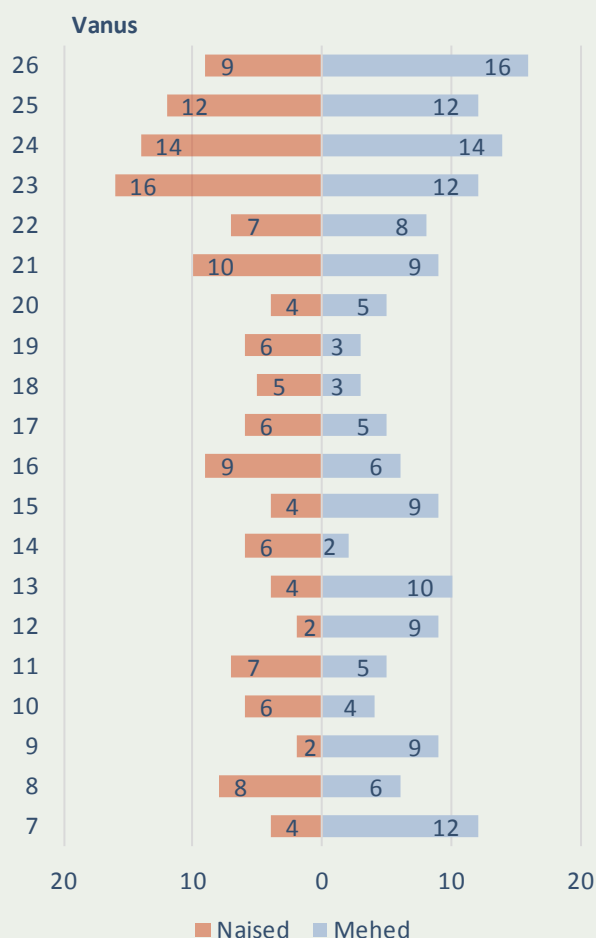
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **0**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0** (Eestis 2,9)

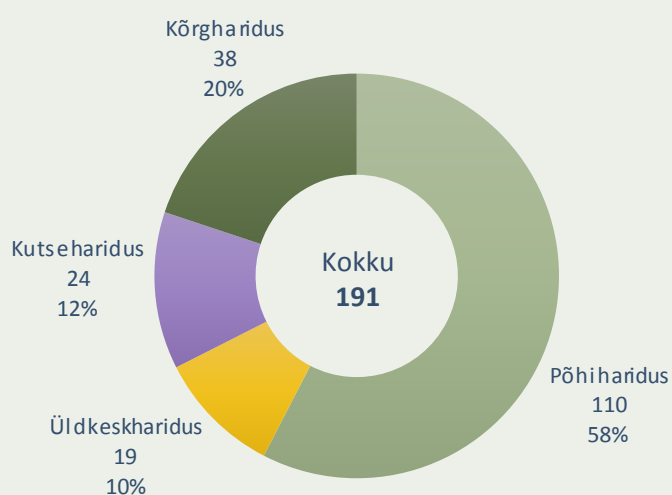
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **1**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **3,3**
(Eestis 1,0)

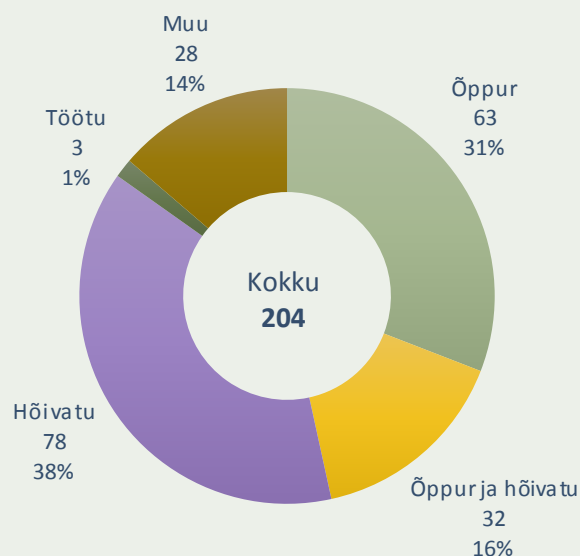
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

MULGI VALD (VILJANDI MAAKOND)

Pindala: **880,73** km²

Pindalalt **18.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **7506**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–255**

Rahvaarvult **41.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1478

Noorte arvult **43.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 19,7% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–12** inimest,
sh siserände saldo **–7** ja välisrände saldo **–5**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1293** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **906** eurot (Eestis 906 eurot)

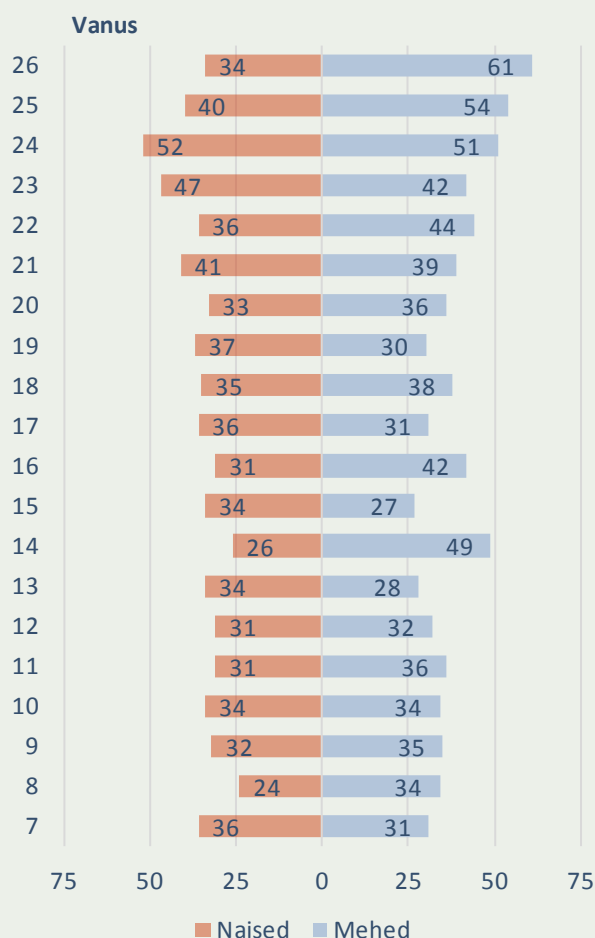
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **4**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **2,7** (Eestis 2,9)

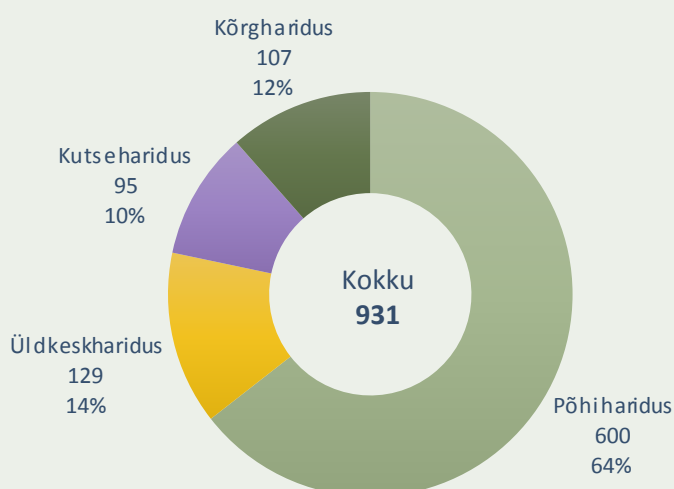
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **4**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,7**
(Eestis 1,0)

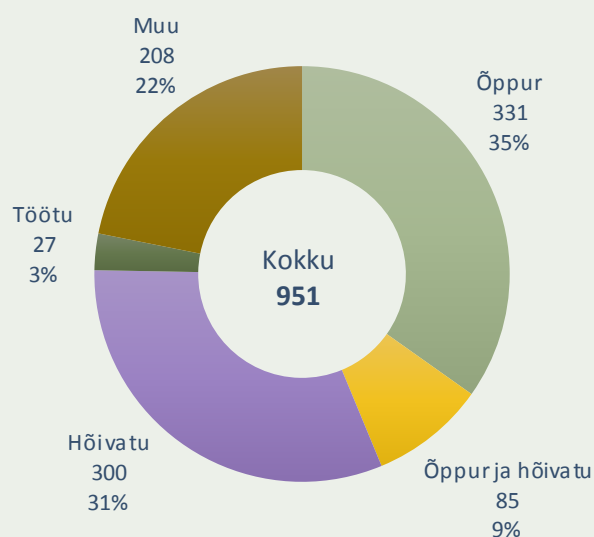
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

MUSTVEE VALD (JÕGEVA MAAKOND)

Pindala: **615,64** km²
Pindalalt **31.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **5537**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–146**
Rahvaarvult **54.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1006
Noorte arvult **66.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 18,2% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–23** inimest,
sh siserände saldo **–23** ja välisrände saldo **0**

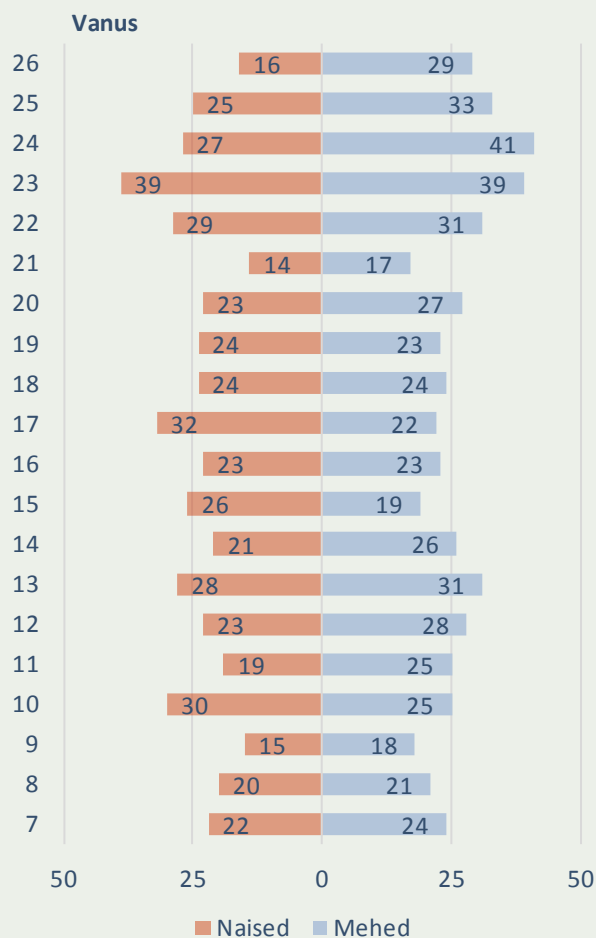
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1407** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **891** eurot (Eestis 906 eurot)

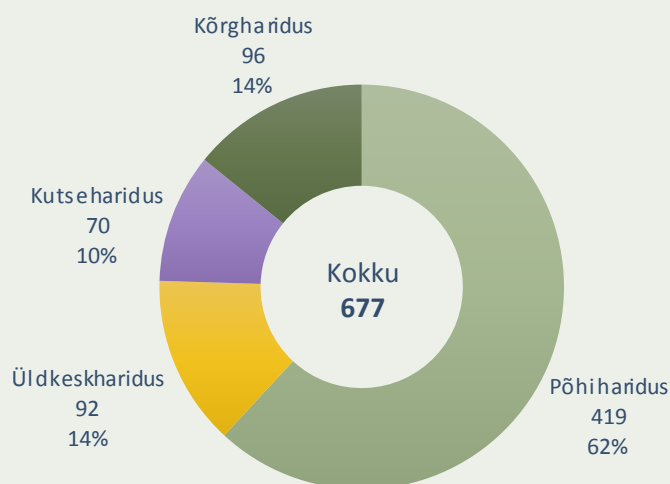
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,0** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **4**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **4,0**
(Eestis 1,0)

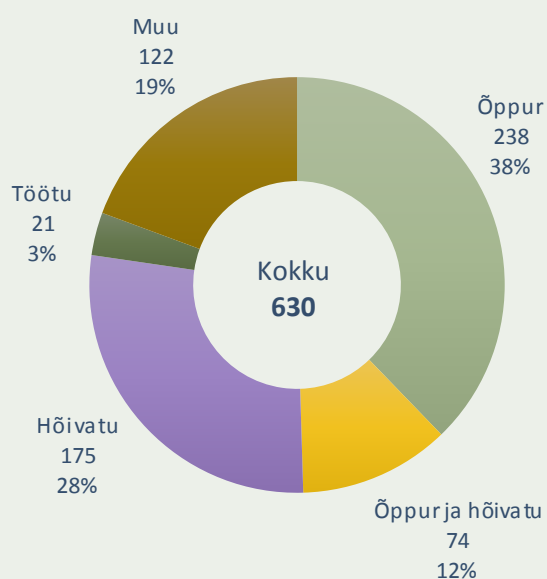
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

MÄRJAMAA VALD (RAPLA MAAKOND)

Pindala: **1163,52** km²

Pindalalt **7.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **7613**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–191**

Rahvaarvult **40.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1673

Noorte arvult **39.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 22,0% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–32** inimest,
sh siserände saldo **–23** ja välisrände saldo **–9**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1259** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **896** eurot (Eestis 906 eurot)

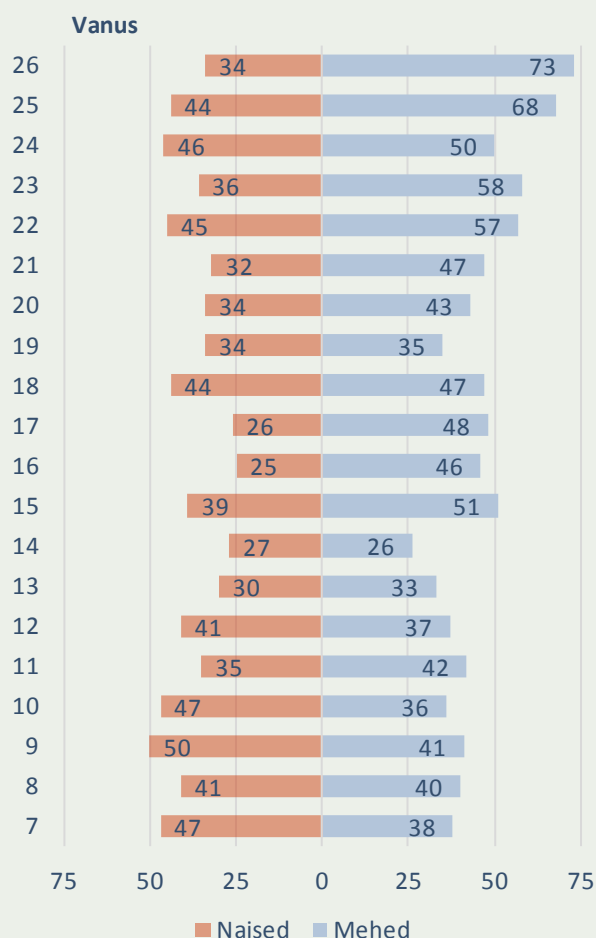
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0,6** (Eestis 2,9)

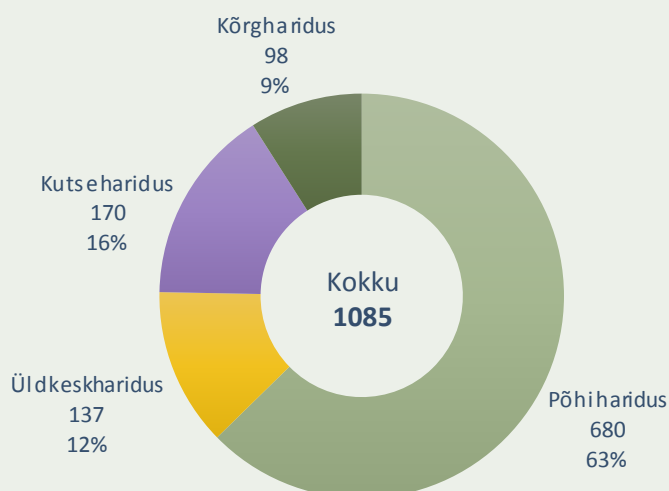
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **4**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,4**
(Eestis 1,0)

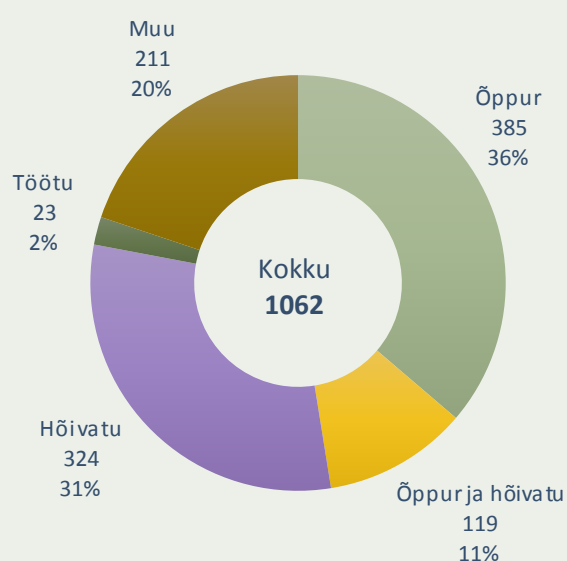
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

NARVA LINN (IDA-VIRU MAAKOND)

Pindala: **68,72** km²
Pindalalt **69.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **56 103**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–2101**
Rahvaarvult **3.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: **10 036**
Noorte arvult **4.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: **17,9%** (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–273** inimest,
sh siserände saldo **–228** ja välisrände saldo **–45**

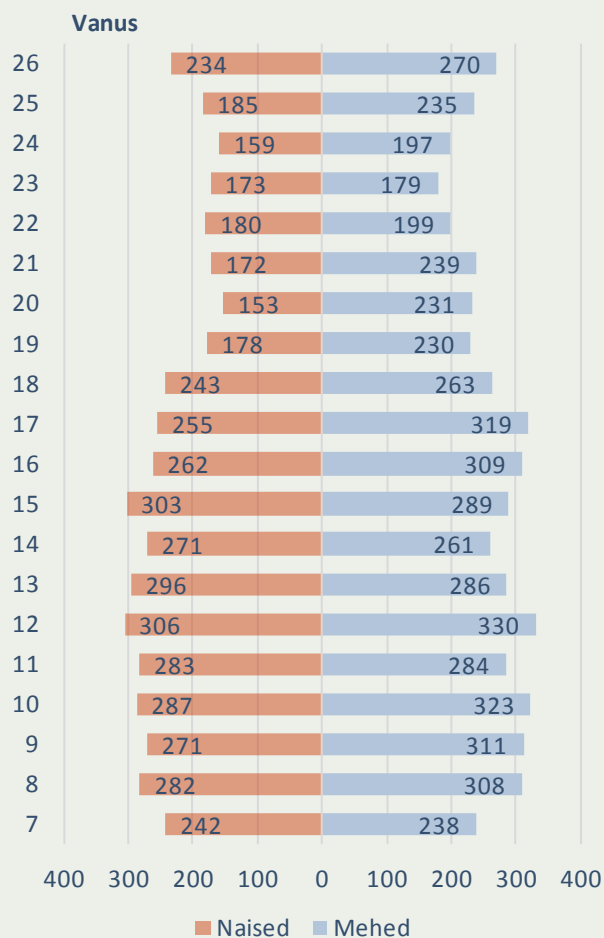
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1009** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **762** eurot (Eestis 906 eurot)

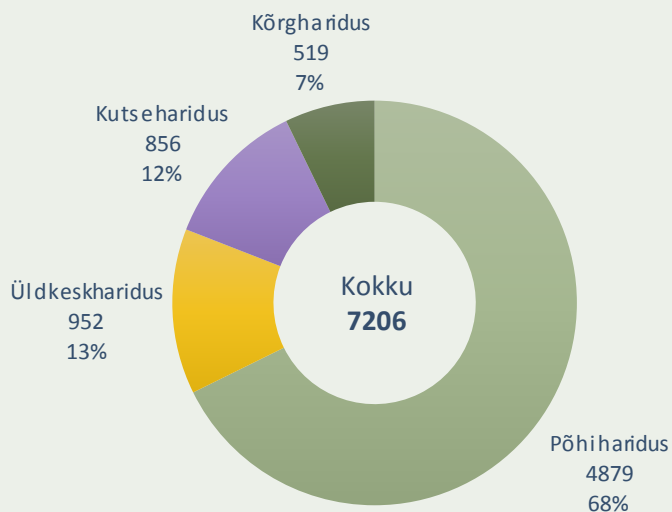
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **21**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **2,1** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,3**
(Eestis 1,0)

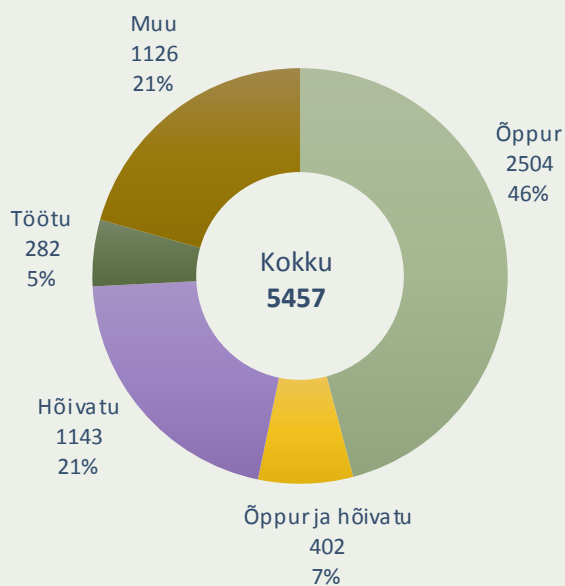
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

NARVA-JÕESUU LINN (IDA-VIRU MAAKOND)

Pindala: **404,66** km²
Pindalalt **47.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **4562**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+117**
Rahvaarvult **69.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 773
Noorte arvult **73.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 16,9% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–26** inimest,
sh siserände saldo **–28** ja välisrände saldo **+2**

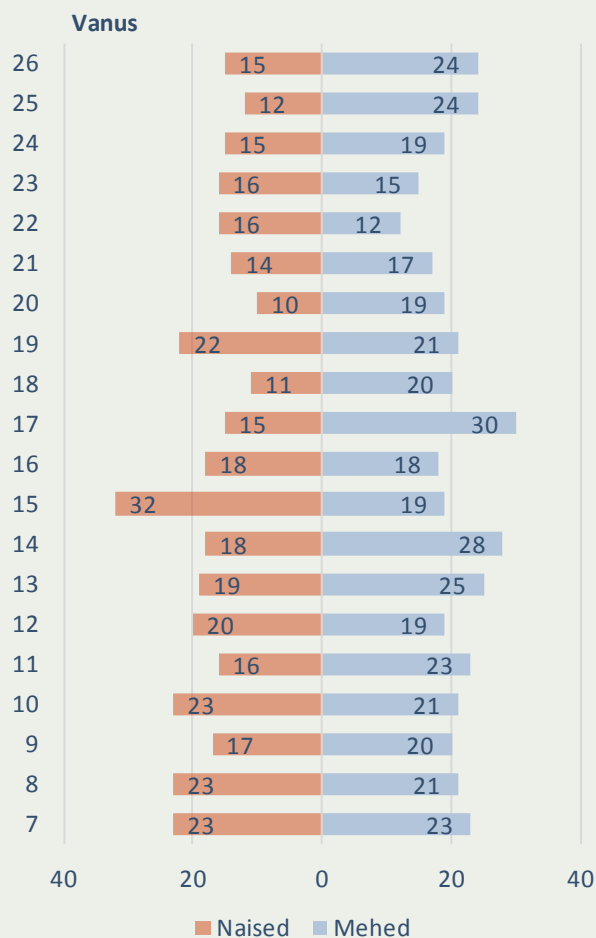
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1648** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **815** eurot (Eestis 906 eurot)

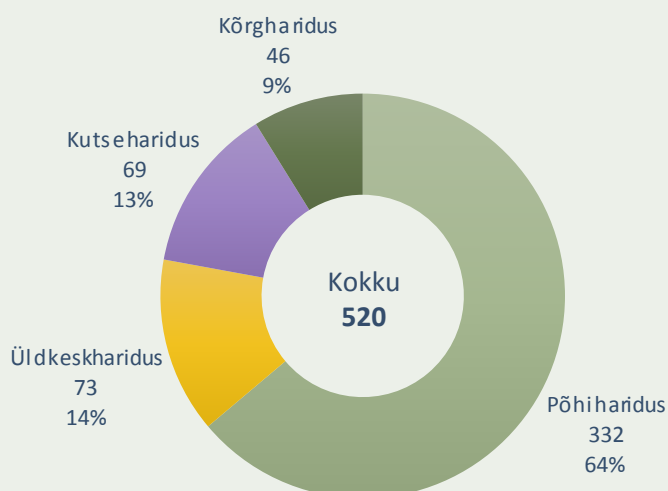
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,3** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **1**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,3**
(Eestis 1,0)

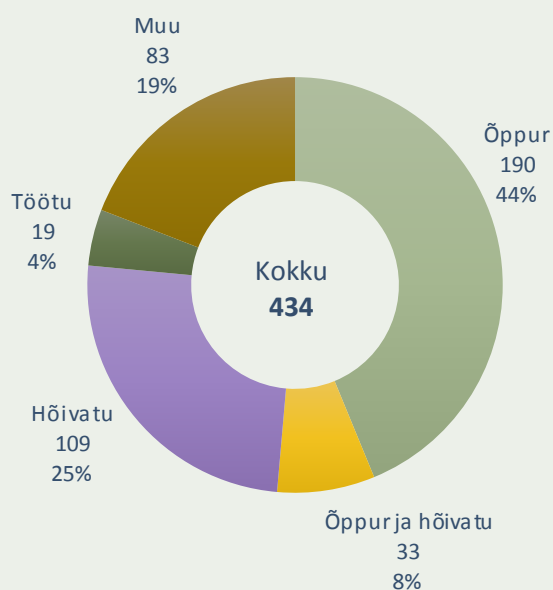
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

NÕO VALD (TARTU MAAKOND)

Pindala: **169,11** km²

Pindalalt **59.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **4213**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+291**

Rahvaarvult **73.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1032

Noorte arvult **65.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 24,5% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+21** inimest,
sh siserände saldo **+18** ja välisrände saldo **+3**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1165** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **859** eurot (Eestis 906 eurot)

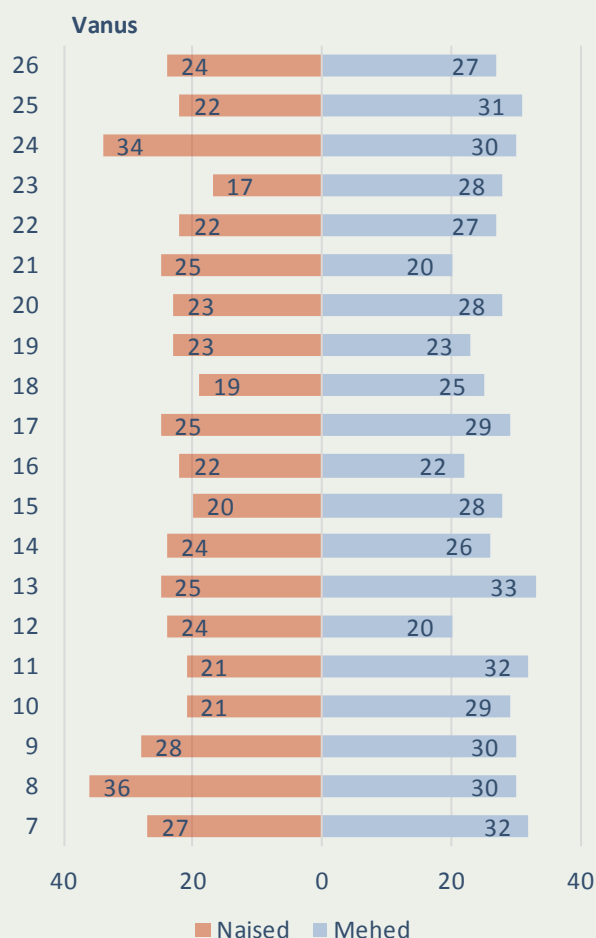
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **2**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,9** (Eestis 2,9)

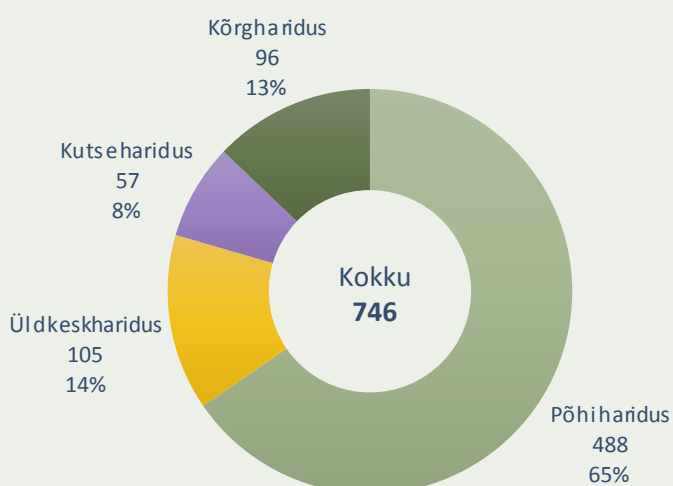
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **1**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,0**
(Eestis 1,0)

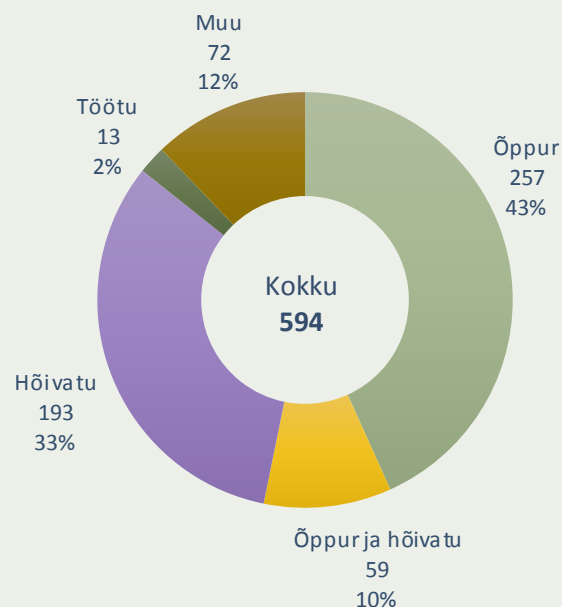
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

OTEPÄÄ VALD (VALGA MAAKOND)

Pindala: **520,21** km²
Pindalalt **39.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **6495**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–176**
Rahvaarvult **46.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1388
Noorte arvult **46.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,4% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–9** inimest,
sh siserände saldo **–9** ja välisrände saldo **0**

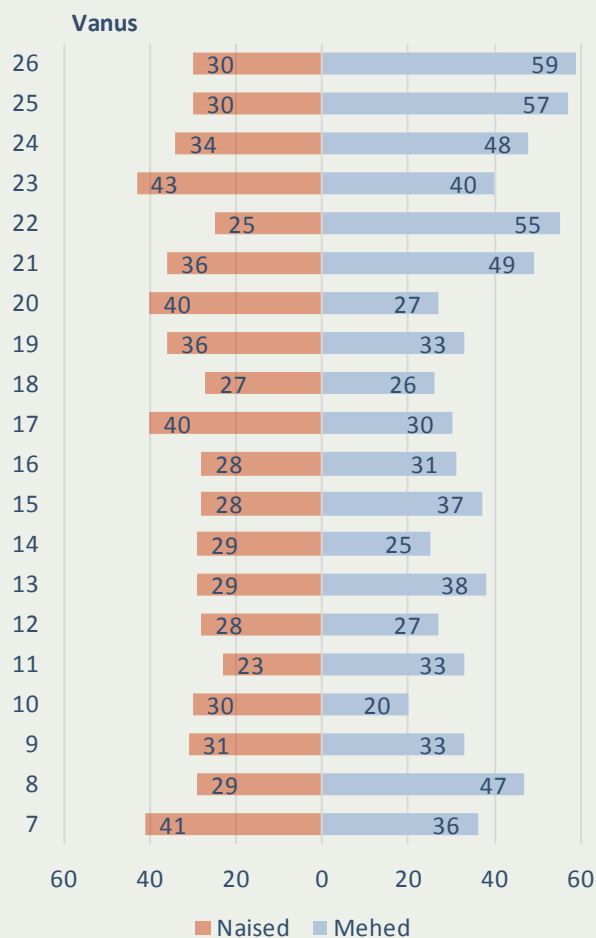
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1269** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **835** eurot (Eestis 906 eurot)

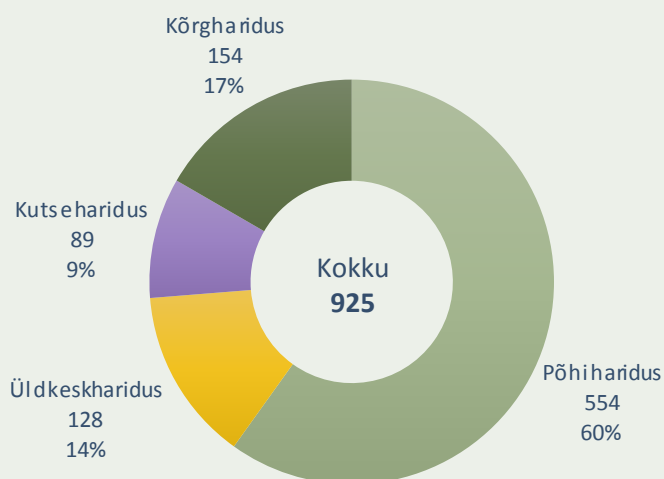
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **2**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,4** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **4**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,9**
(Eestis 1,0)

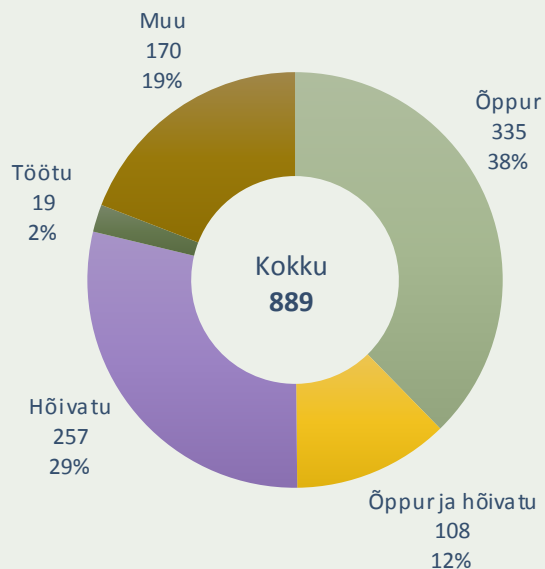
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

PAIDE LINN (JÄRVA MAAKOND)

Pindala: **442,87** km²

Pindalalt **45.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **10 759**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–32**

Rahvaarvult **29.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2246

Noorte arvult **30.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 20,9% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–63** inimest,
sh siserände saldo **–63** ja välisrände saldo **0**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1284** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **913** eurot (Eestis 906 eurot)

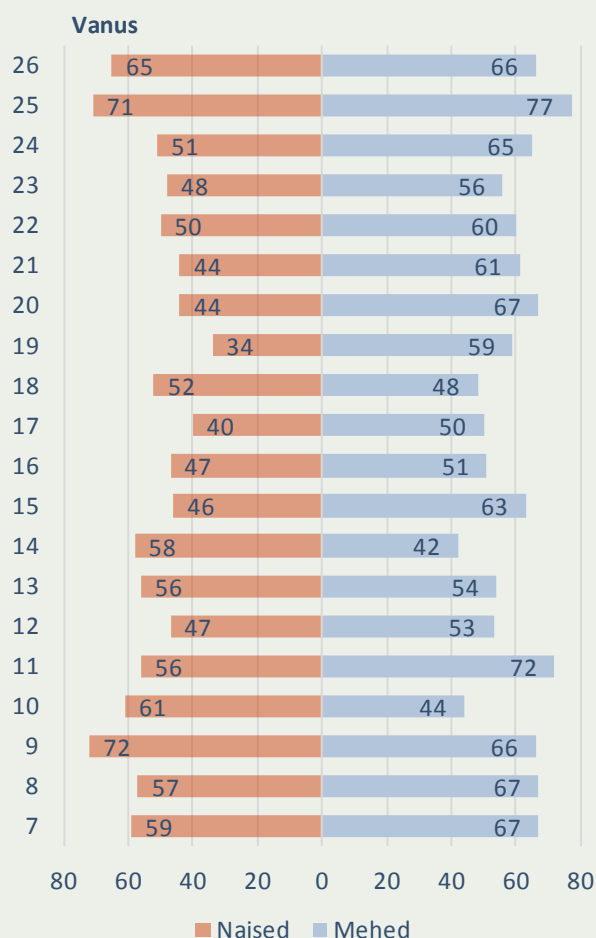
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **13**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **5,8** (Eestis 2,9)

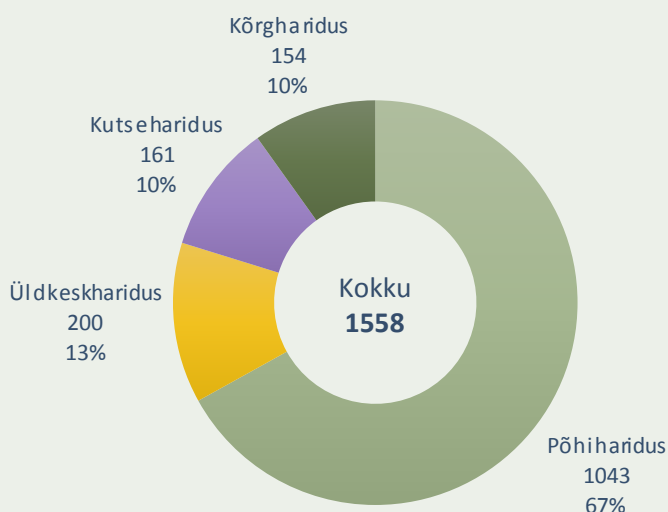
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **6**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,7**
(Eestis 1,0)

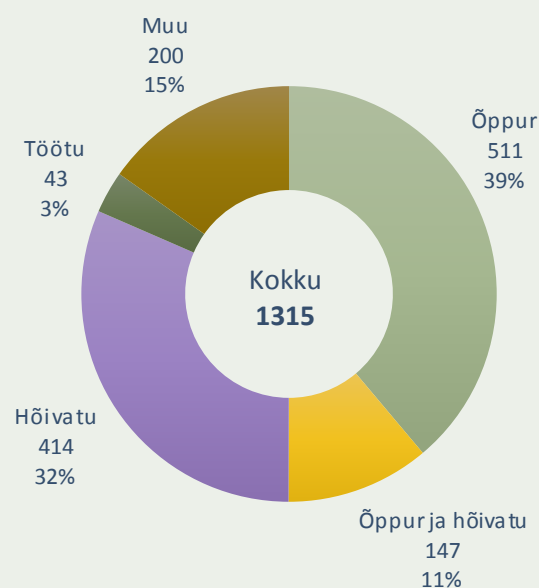
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

PEIPSIÄÄRE VALD (TARTU MAAKOND)

Pindala: **652,16** km²

Pindalalt **27.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **5506**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–176**

Rahvaarvult **56.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1083

Noorte arvult **63.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 19,7% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–35** inimest,
sh siserände saldo **–32** ja välisrände saldo **–3**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1299** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **911** eurot (Eestis 906 eurot)

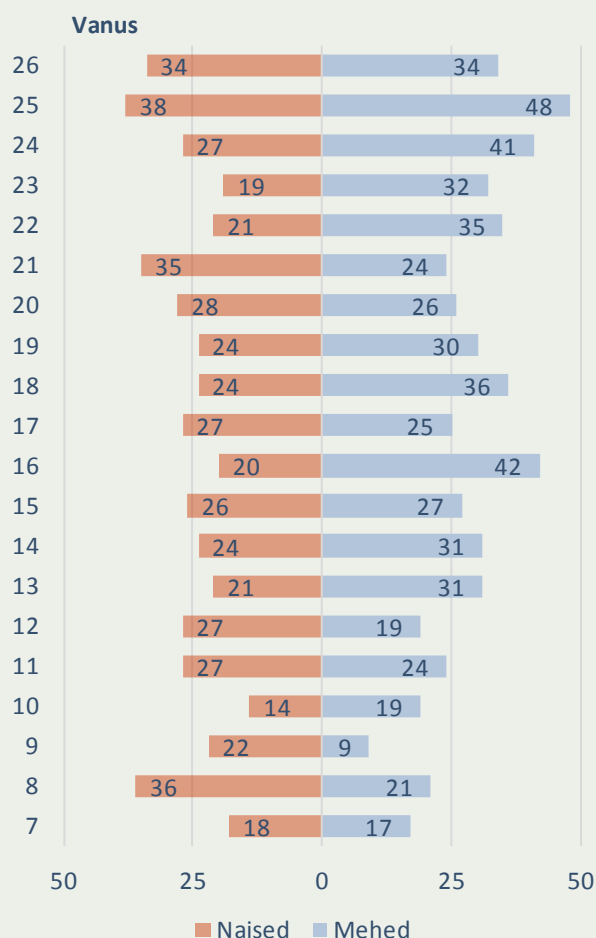
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0,9** (Eestis 2,9)

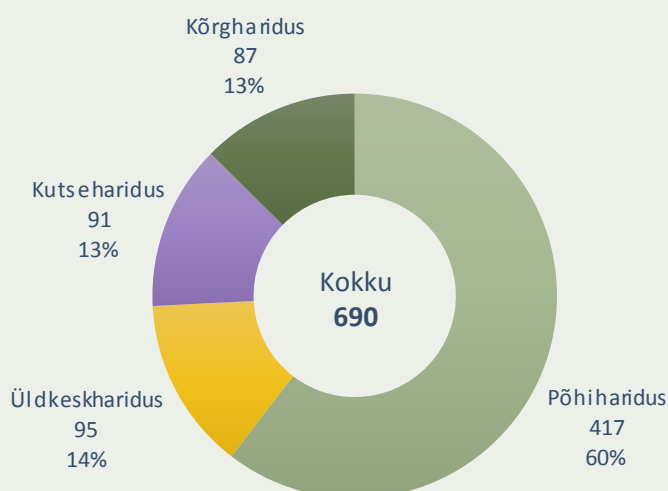
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **6**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **5,5**
(Eestis 1,0)

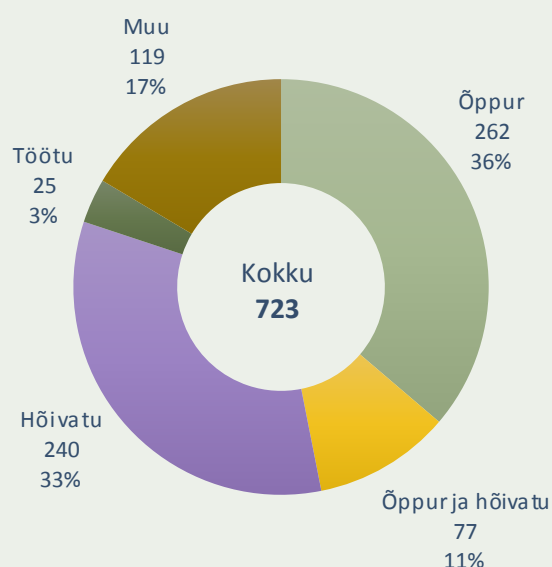
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

PÕHJA-PÄRNUMAA VALD (PÄRNU MAAKOND)

Pindala: **1010,53** km²

Pindalalt **13.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **8289**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–217**

Rahvaarvult **38.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1678

Noorte arvult **38.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 20,2% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–21** inimest,
sh siserände saldo **–25** ja välisrände saldo **+4**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1368** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **901** eurot (Eestis 906 eurot)

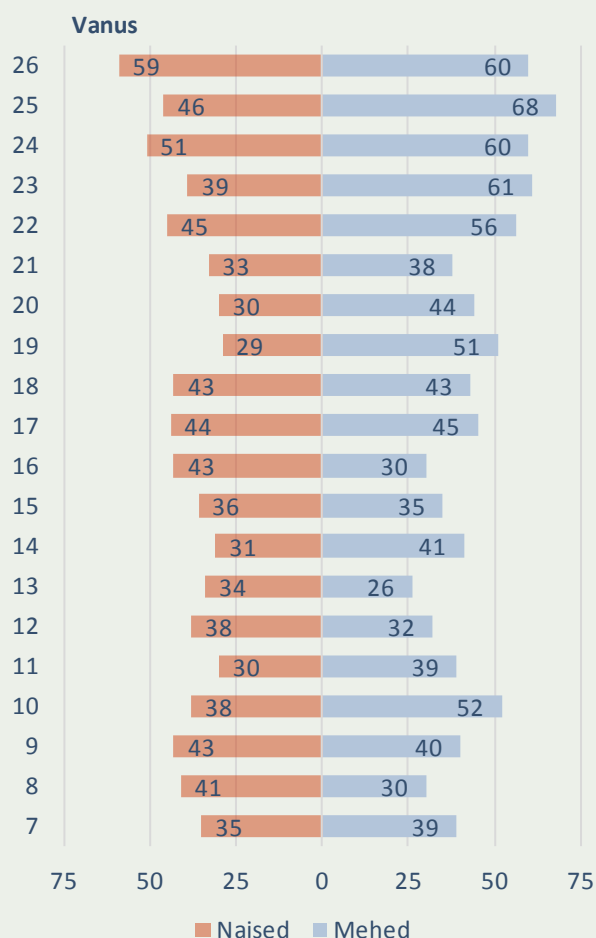
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **3**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,8** (Eestis 2,9)

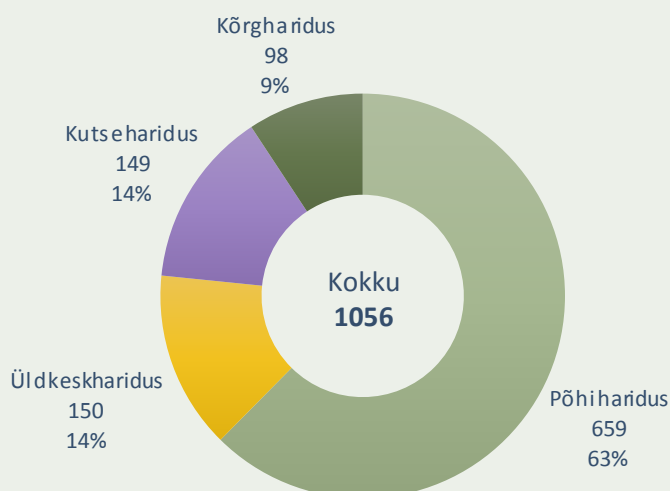
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,8**
(Eestis 1,0)

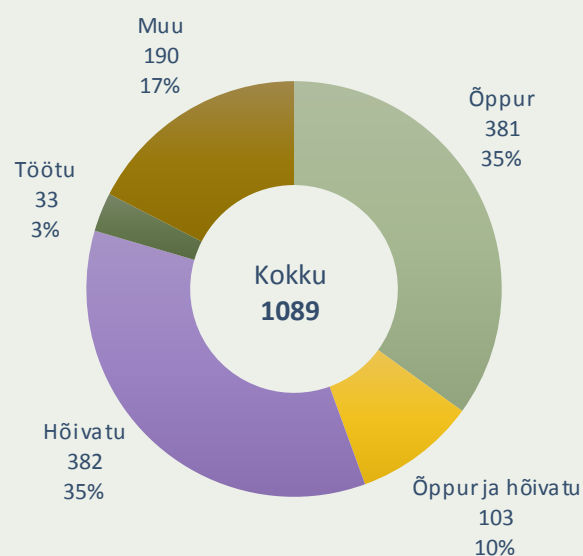
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

PÕHJA-SAKALA VALD (VILJANDI MAAKOND)

Pindala: **1153,00** km²

Pindalalt **8.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **8066**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–176**

Rahvaarvult **39.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1734

Noorte arvult **37.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,5% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–18** inimest,
sh siserände saldo **–21** ja välisrände saldo **+3**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1301** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **961** eurot (Eestis 906 eurot)

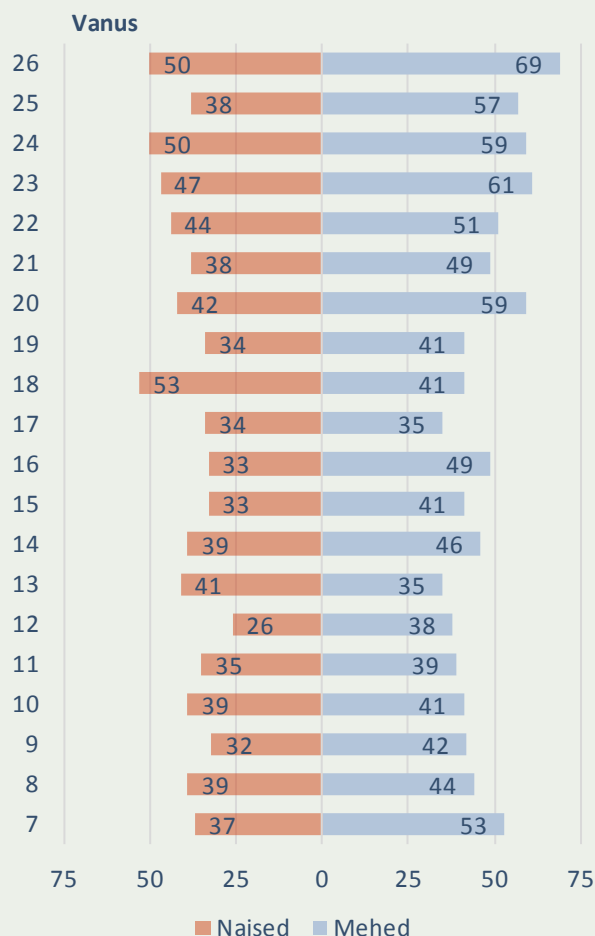
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **2**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,2** (Eestis 2,9)

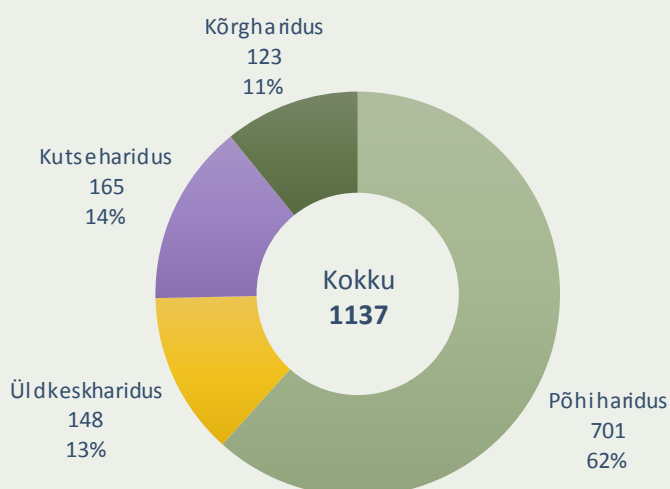
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **9**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **5,2**
(Eestis 1,0)

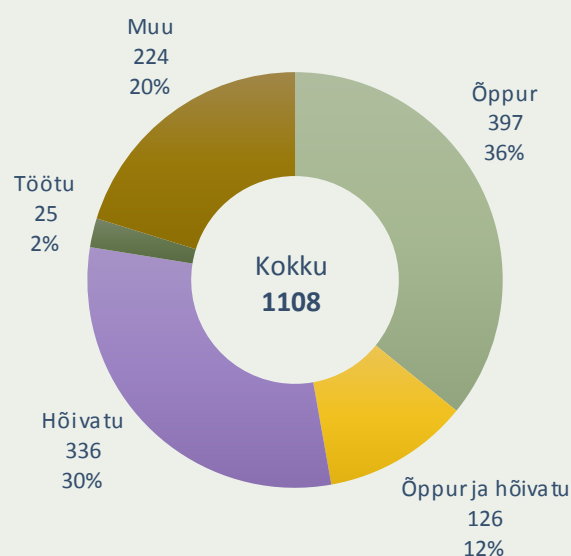
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

PÕLTSAMAA VALD (JÕGEVA MAAKOND)

Pindala: **889,56 km²**
Pindalalt **17.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **9903**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–295**
Rahvaarvult **32.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2146
Noorte arvult **32.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,7% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–31** inimest,
sh siserände saldo **–23** ja välisrände saldo **–8**

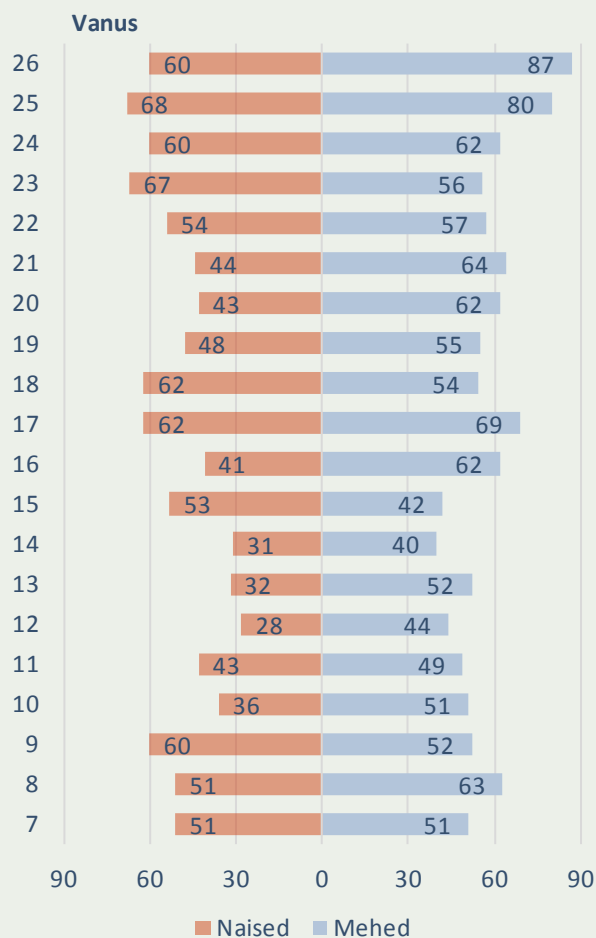
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1360** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **943** eurot (Eestis 906 eurot)

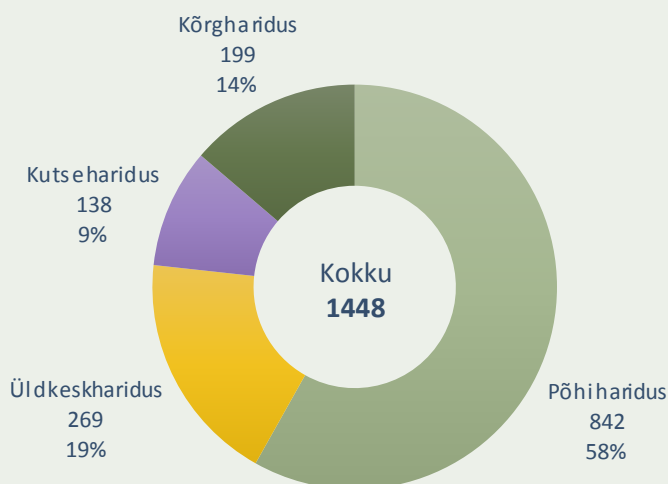
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **3**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,4** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **1**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,5**
(Eestis 1,0)

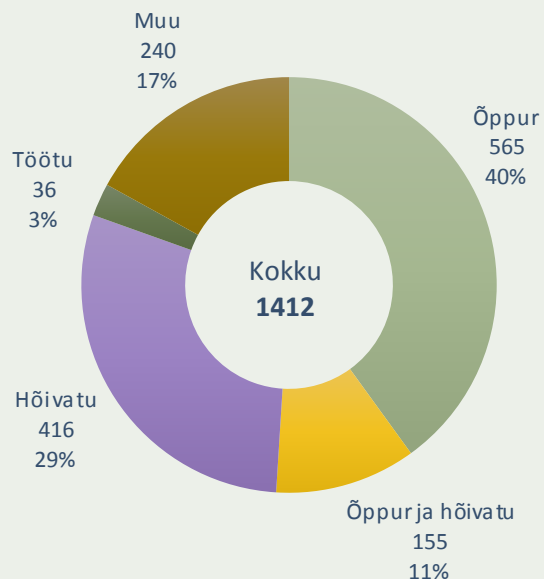
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

PÕLVA VALD (PÕLVA MAAKOND)

Pindala: **705,89** km²

Pindalalt **25.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **14 084**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–294**

Rahvaarvult **16.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 3077

Noorte arvult **15.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,8% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–46** inimest,
sh siserände saldo **–36** ja välisrände saldo **–10**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1280** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **869** eurot (Eestis 906 eurot)

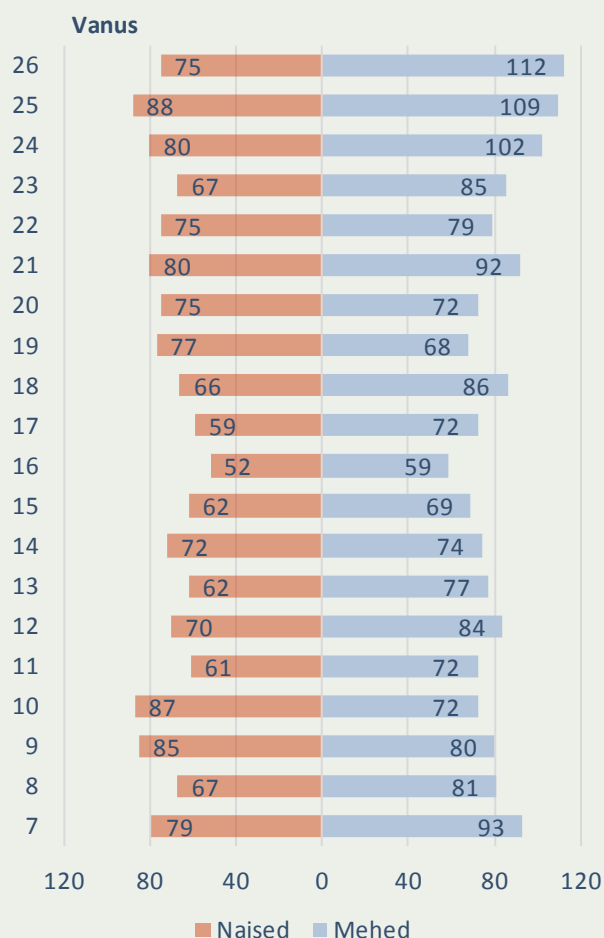
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **5**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,6** (Eestis 2,9)

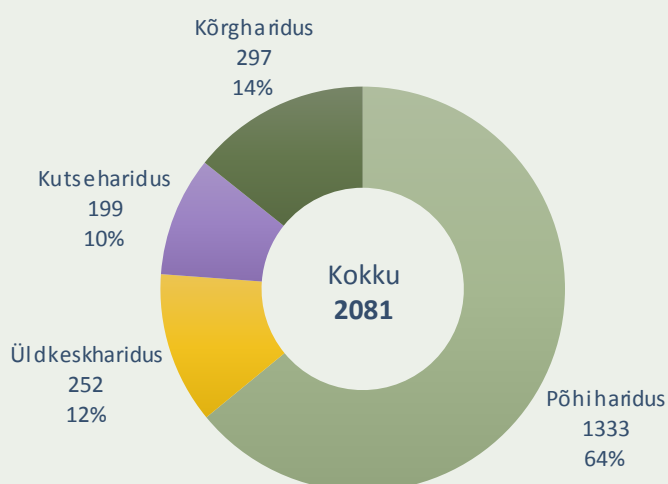
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **5**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,6**
(Eestis 1,0)

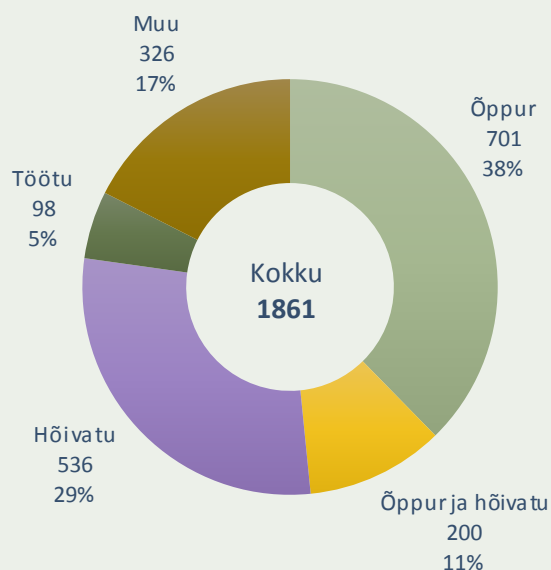
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

PÄRNU LINN (PÄRNU MAAKOND)

Pindala: **857,94** km²

Pindalalt **20.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **50 403**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–294**

Rahvaarvult **4.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 10 731

Noorte arvult **3.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,3% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–93** inimest,
sh siserände saldo **–94** ja välisrände saldo **+1**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1330** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **849** eurot (Eestis 906 eurot)

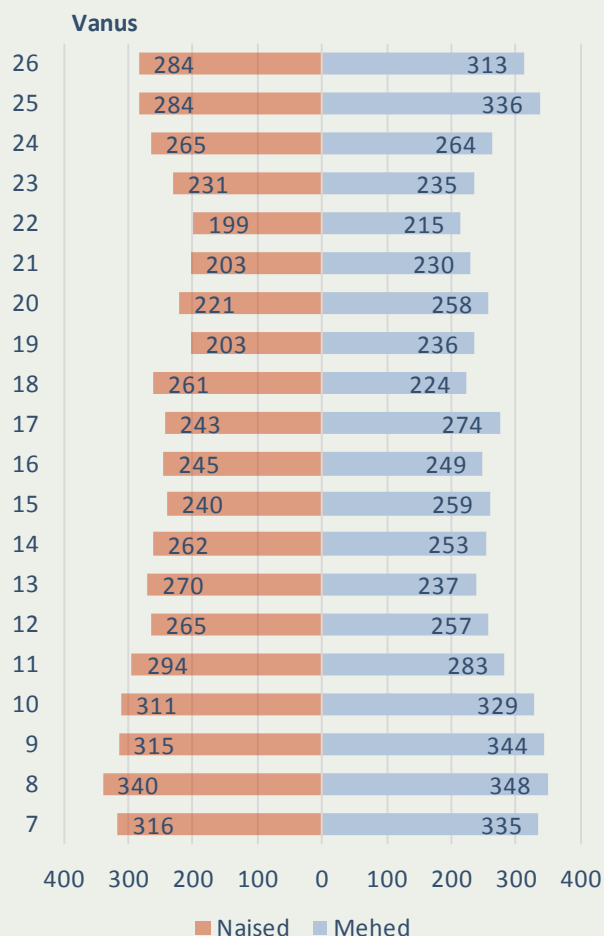
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **43**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **4,0** (Eestis 2,9)

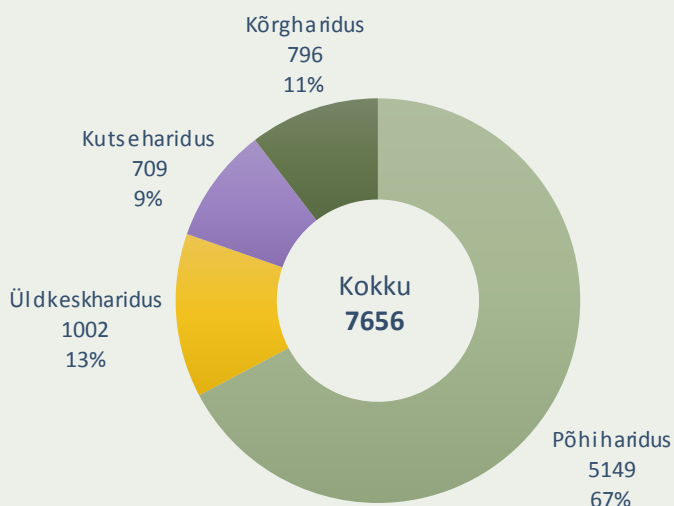
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **4**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,4**
(Eestis 1,0)

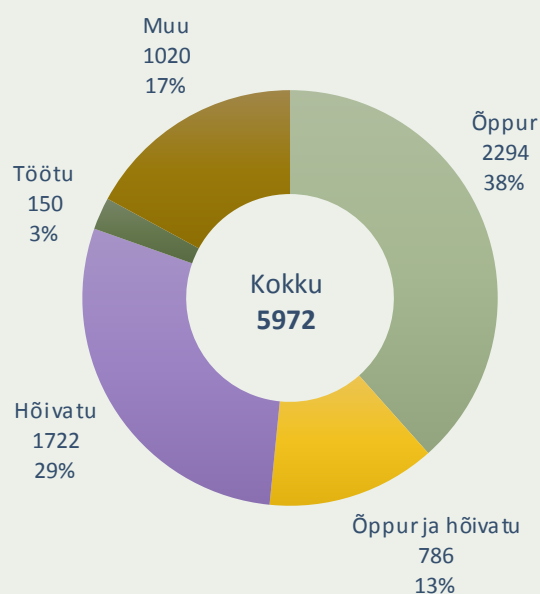
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

RAASIKU VALD (HARJU MAAKOND)

Pindala: **158,95** km²

Pindalalt **62.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **4990**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+365**

Rahvaarvult **62.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1179

Noorte arvult **56.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 23,6% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–25** inimest,
sh siserände saldo **–23** ja välisrände saldo **–2**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1352** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **904** eurot (Eestis 906 eurot)

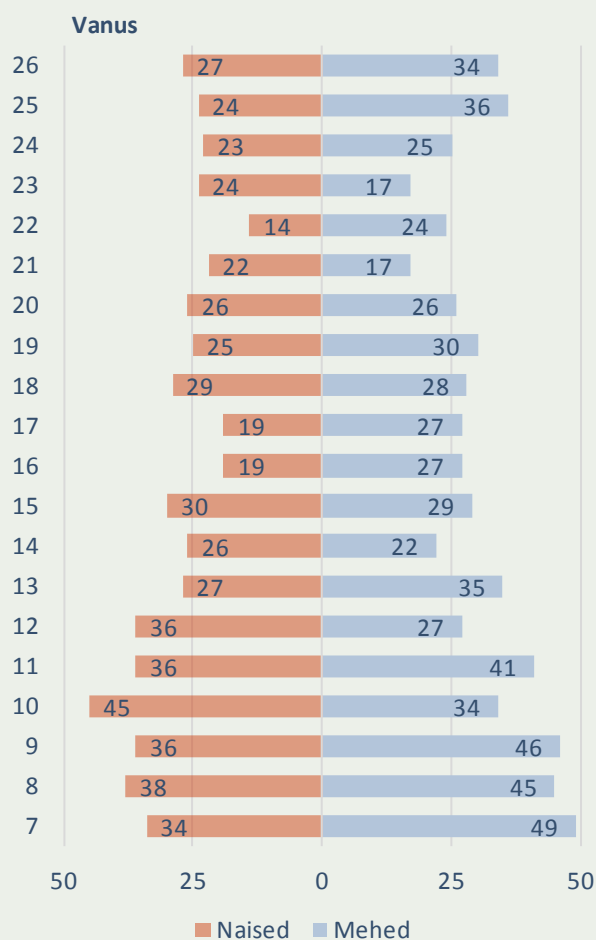
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **2**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,7** (Eestis 2,9)

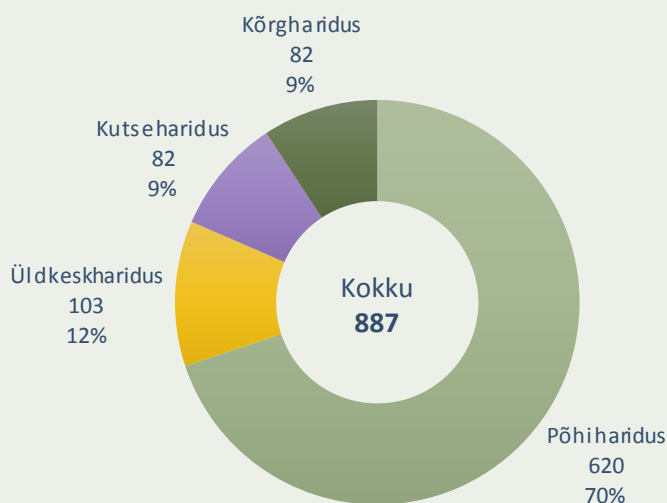
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **2**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,7**
(Eestis 1,0)

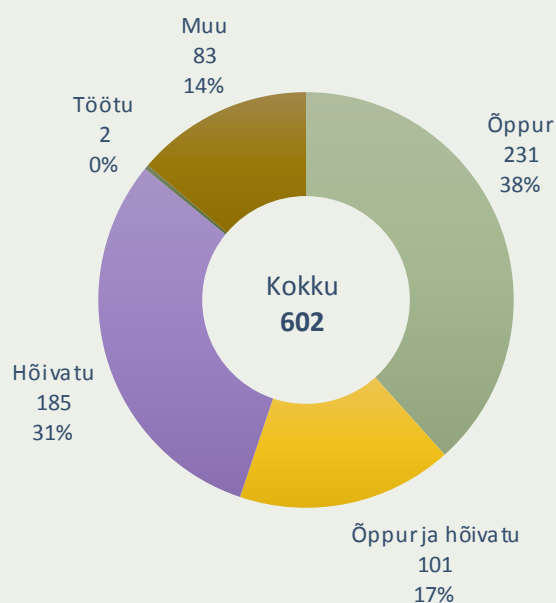
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

RAE VALD (HARJU MAAKOND)

Pindala: **206,78** km²

Pindalalt **57.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **17 766**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+1972**

Rahvaarvult **9.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 4120

Noorte arvult **9.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 23,2% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+82** inimest,
sh siserände saldo **+90** ja välisrände saldo **−8**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1672** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **967** eurot (Eestis 906 eurot)

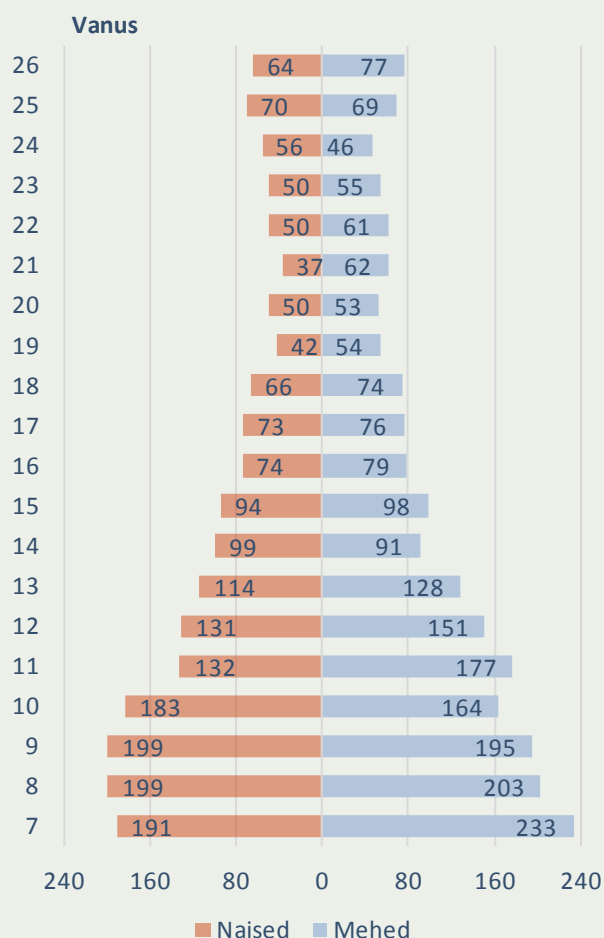
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **18**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **4,4** (Eestis 2,9)

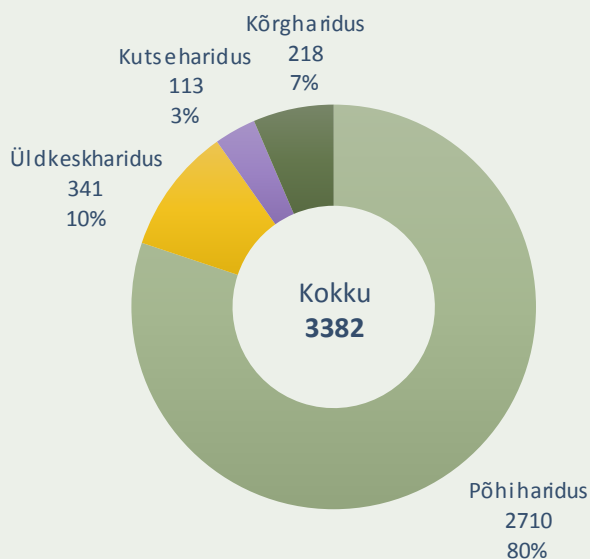
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **2**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,5**
(Eestis 1,0)

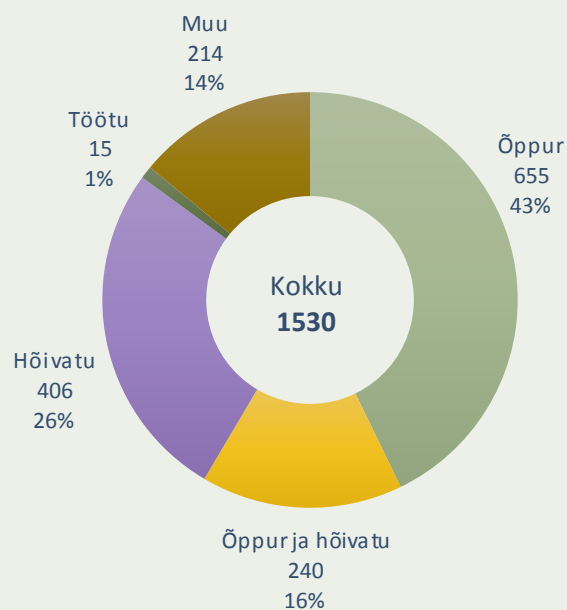
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

RAKVERE LINN (LÄÄNE-VIRU MAAKOND)

Pindala: **10,75 km²**
Pindalalt **78.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **15 413**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–334**
Rahvaarvult **12.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 3413
Noorte arvult **13.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 22,1% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–78** inimest,
sh siserände saldo **–90** ja välisrände saldo **+12**

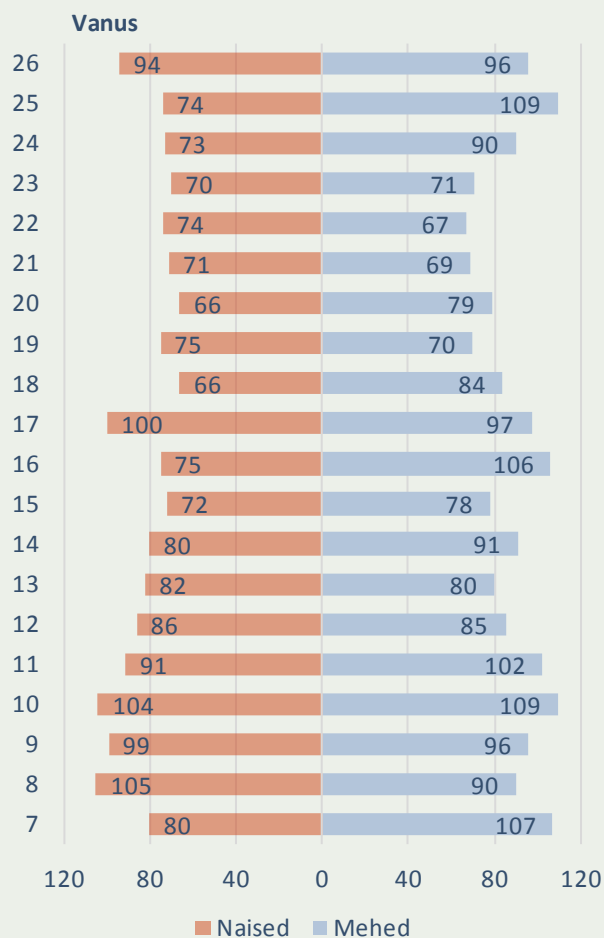
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1179** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **885** eurot (Eestis 906 eurot)

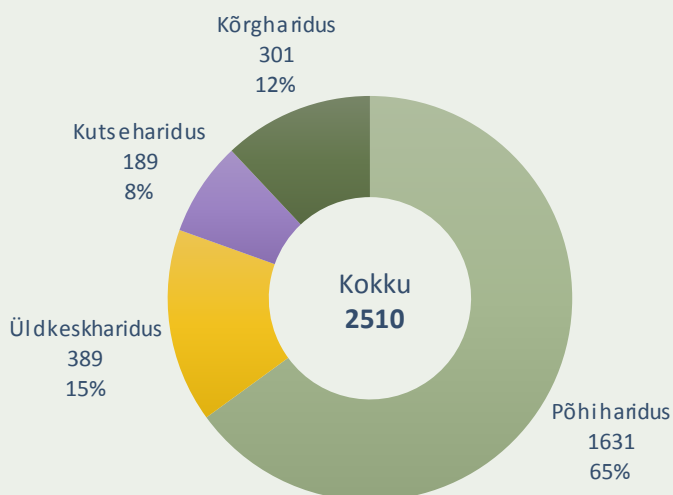
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **11**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **3,2** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **2**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,6**
(Eestis 1,0)

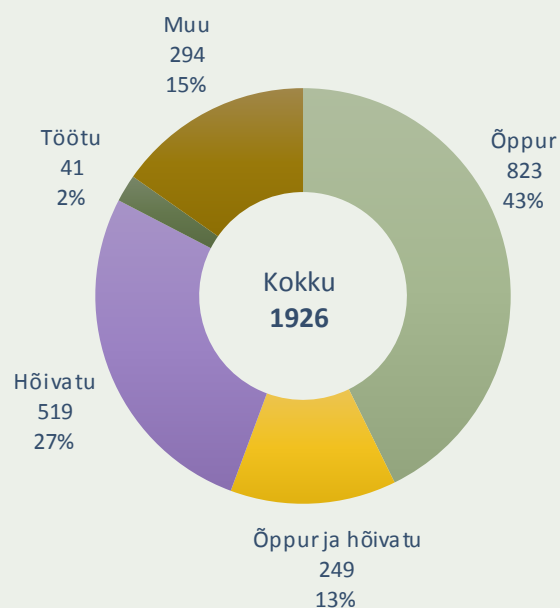
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

RAKVERE VALD (LÄÄNE-VIRU MAAKOND)

Pindala: **294,66** km²

Pindalalt **50.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **5503**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+23**

Rahvaarvult **57.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1197

Noorte arvult **55.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,8% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−9** inimest,
sh siserände saldo **−2** ja välisrände saldo **−7**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1208** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **954** eurot (Eestis 906 eurot)

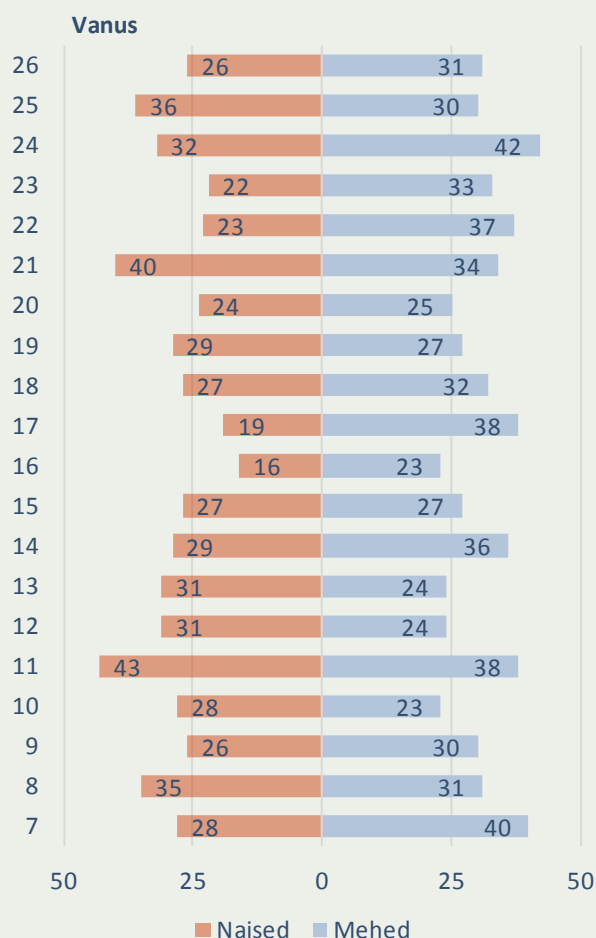
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0,8** (Eestis 2,9)

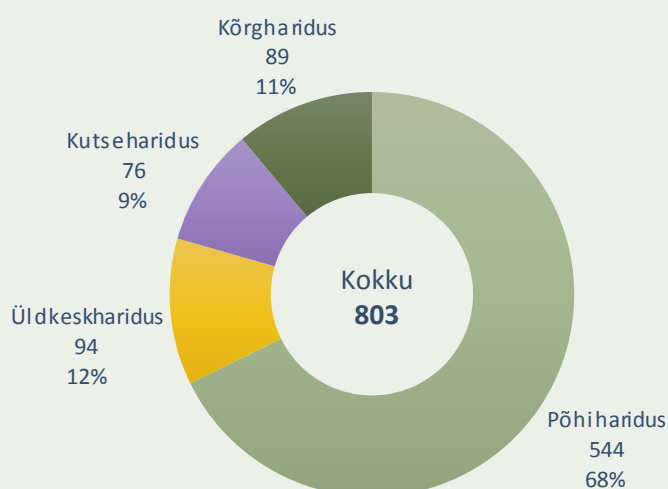
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **7**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **5,8**
(Eestis 1,0)

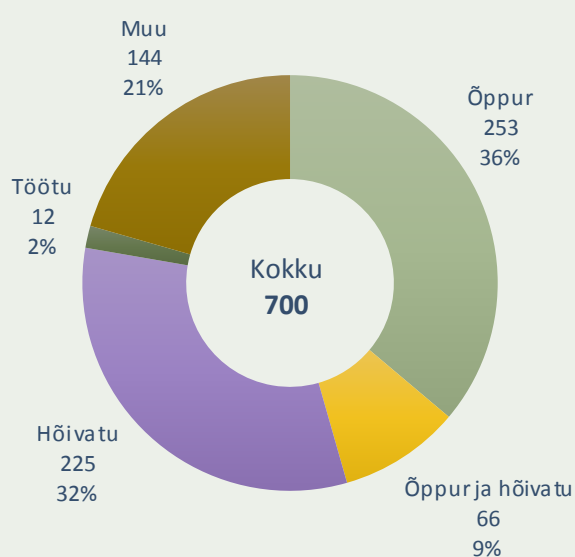
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

RAPLA VALD (RAPLA MAAKOND)

Pindala: **859,46 km²**

Pindalalt **19.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **13 202**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–102**

Rahvaarvult **19.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2897

Noorte arvult **18.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,9% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–56** inimest,
sh siserände saldo **–53** ja välisrände saldo **–3**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1335** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **944** eurot (Eestis 906 eurot)

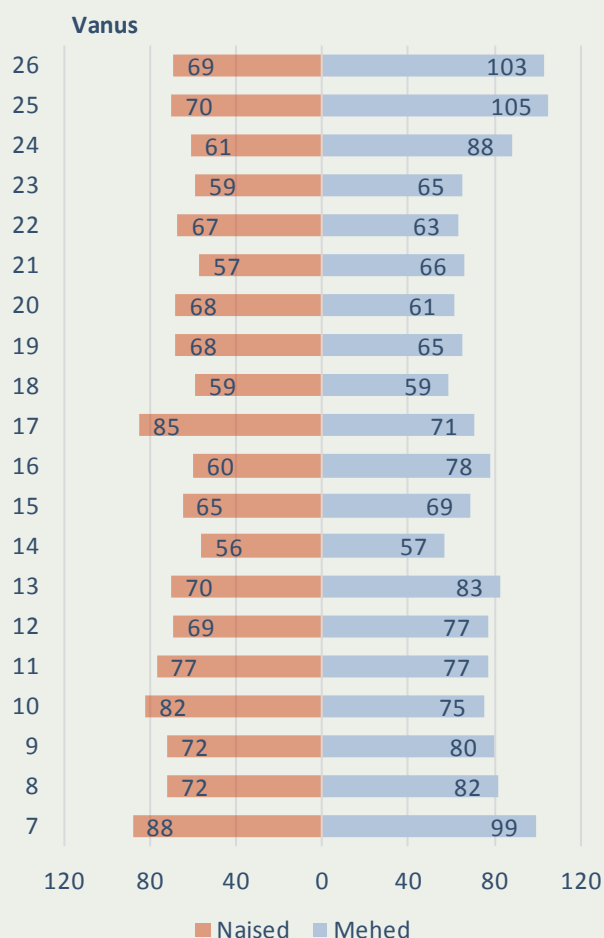
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **6**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **2,1** (Eestis 2,9)

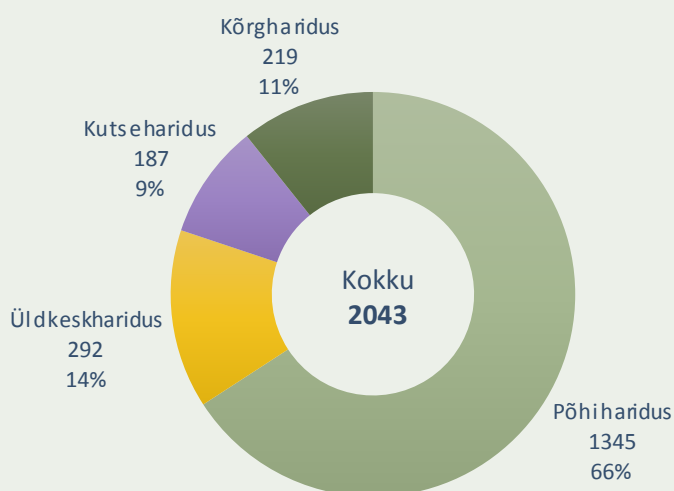
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **9**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **3,1**
(Eestis 1,0)

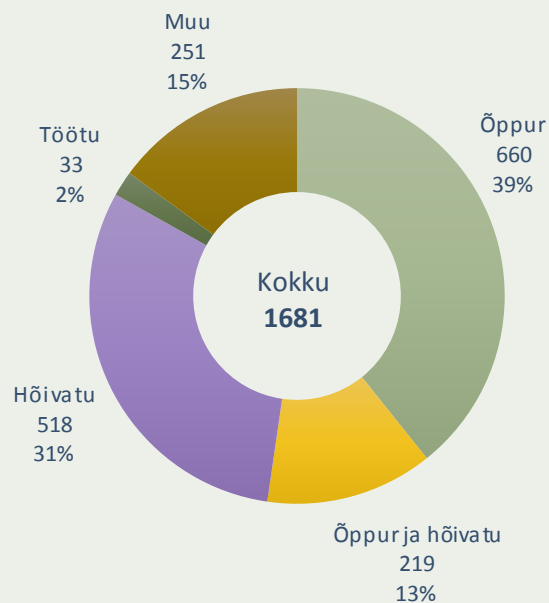
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

RUHNU VALD (SAARE MAAKOND)

Pindala: **11,90** km²

Pindalalt **75.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **141**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+3**

Rahvaarvult **79.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 21

Noorte arvult **79.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 14,9% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+6** inimest,
sh siserände saldo **+4** ja välisrände saldo **+2**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **2579** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **1187** eurot (Eestis 906 eurot)

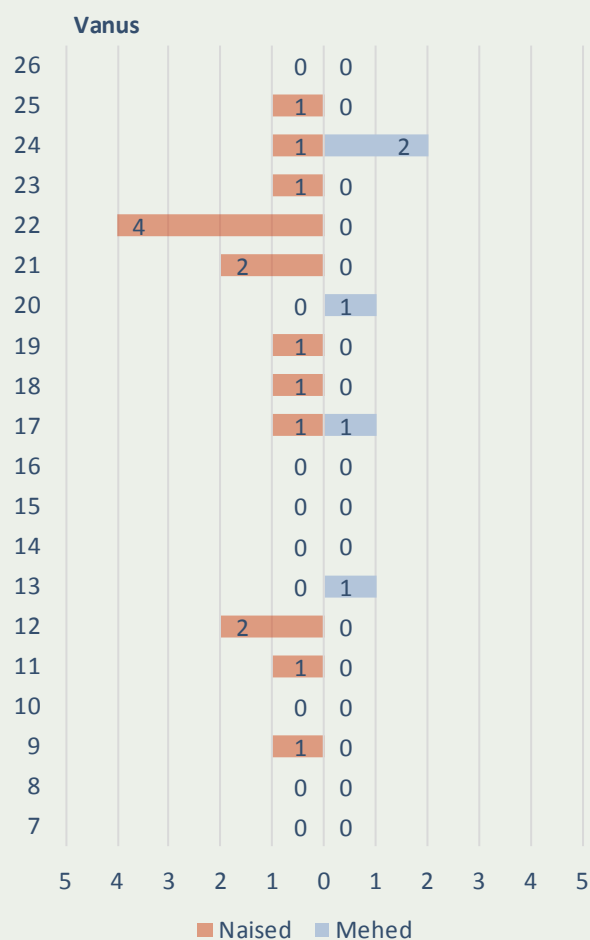
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **0**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0** (Eestis 2,9)

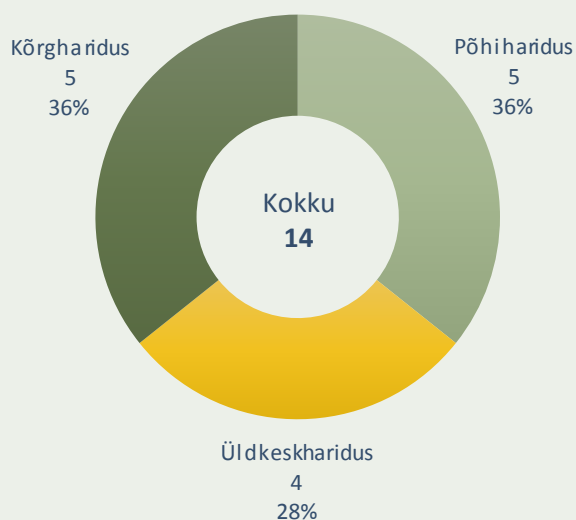
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **0**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0**
(Eestis 1,0)

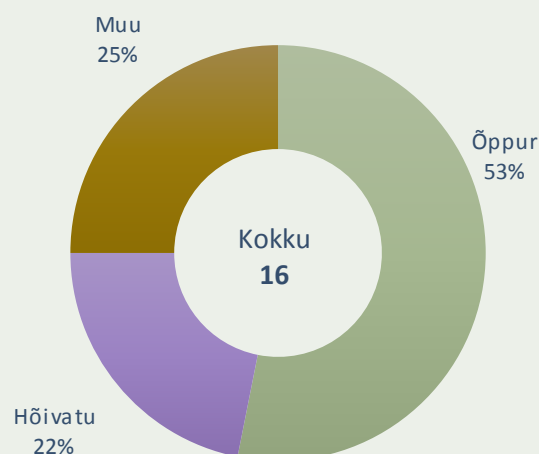
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017*

* Andmekaitse põhimõtte tõttu ei avaldata eraldi staatuseid „õppur ja hõivat“ (jagatud õppurite ja hõivatute vahel) ning „töötu“ (lisatud staatusele „muu“).

RÕUGE VALD (VÕRU MAAKOND)

Pindala: **933,22** km²

Pindalalt **16.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **5435**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **−201**

Rahvaarvult **58.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1089

Noorte arvult **62.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 20,0% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−9** inimest,
sh siserände saldo **−9** ja välisrände saldo **0**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1469** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **886** eurot (Eestis 906 eurot)

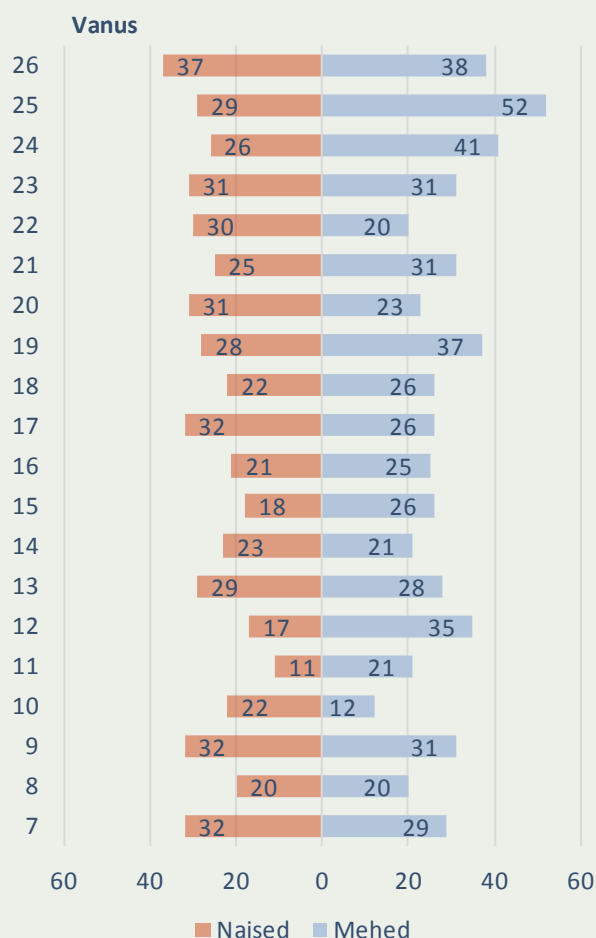
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **0**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0** (Eestis 2,9)

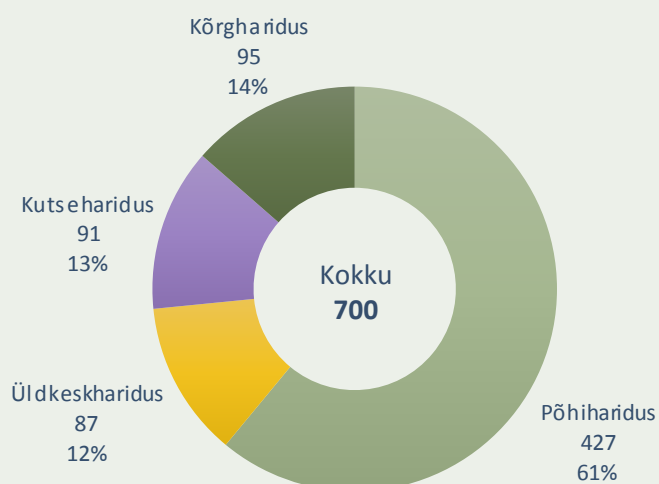
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **8**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **7,3**
(Eestis 1,0)

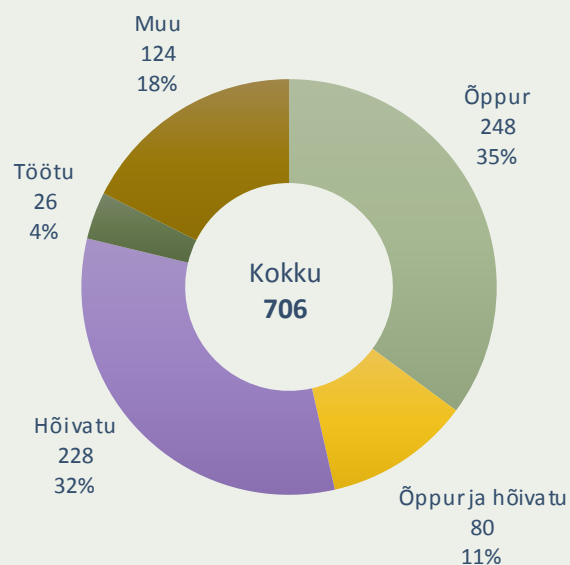
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

RÄPINA VALD (PÕLVA MAAKOND)

Pindala: **592,77** km²

Pindalalt **34.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **6403**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–182**

Rahvaarvult **48.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1275

Noorte arvult **51.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 19,9% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–27** inimest,
sh siserände saldo **–24** ja välisrände saldo **–3**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1161** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **891** eurot (Eestis 906 eurot)

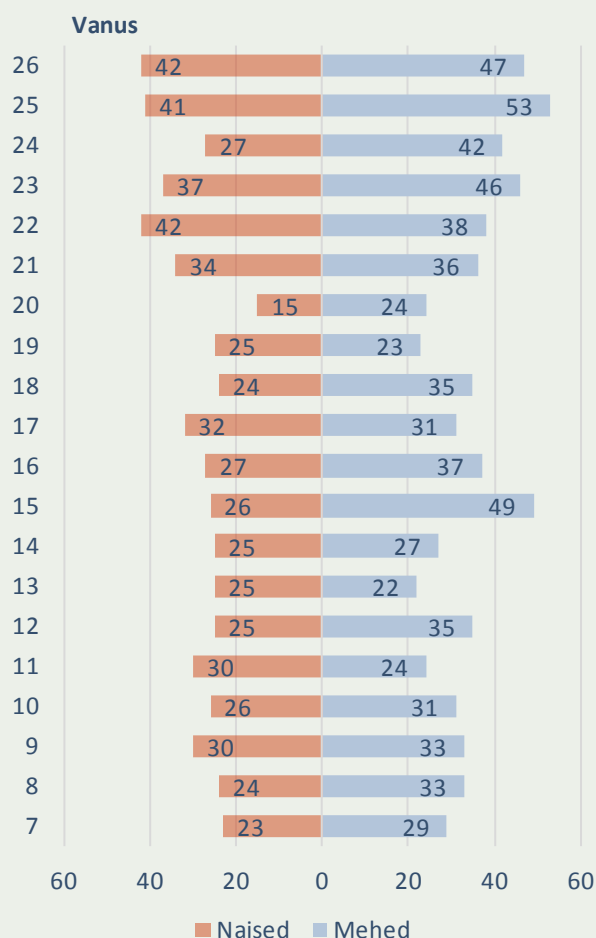
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **2**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,6** (Eestis 2,9)

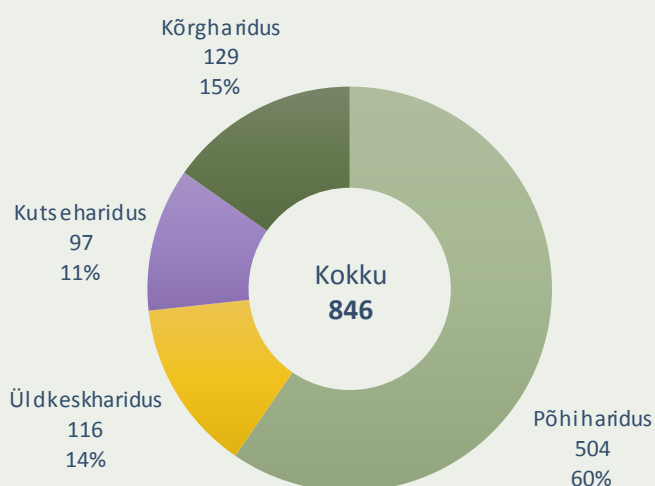
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,4**
(Eestis 1,0)

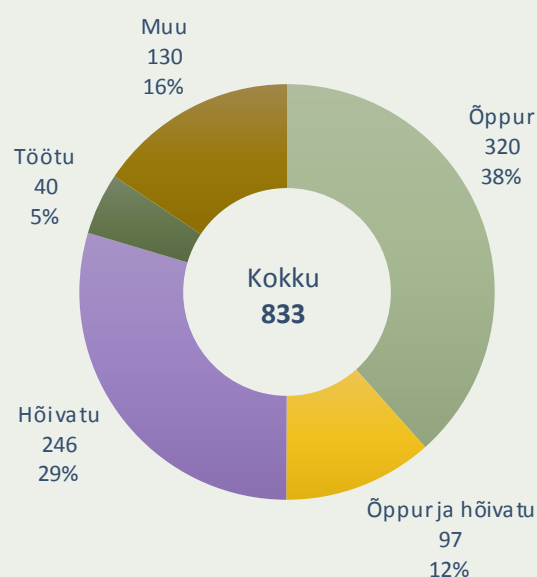
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

SAARDE VALD (PÄRNU MAAKOND)

Pindala: **1064,80** km²

Pindalalt **9.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **4636**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–201**

Rahvaarvult **68.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 924

Noorte arvult **69.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 19,9% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–37** inimest,
sh siserände saldo **–35** ja välisrände saldo **–2**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1246** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **954** eurot (Eestis 906 eurot)

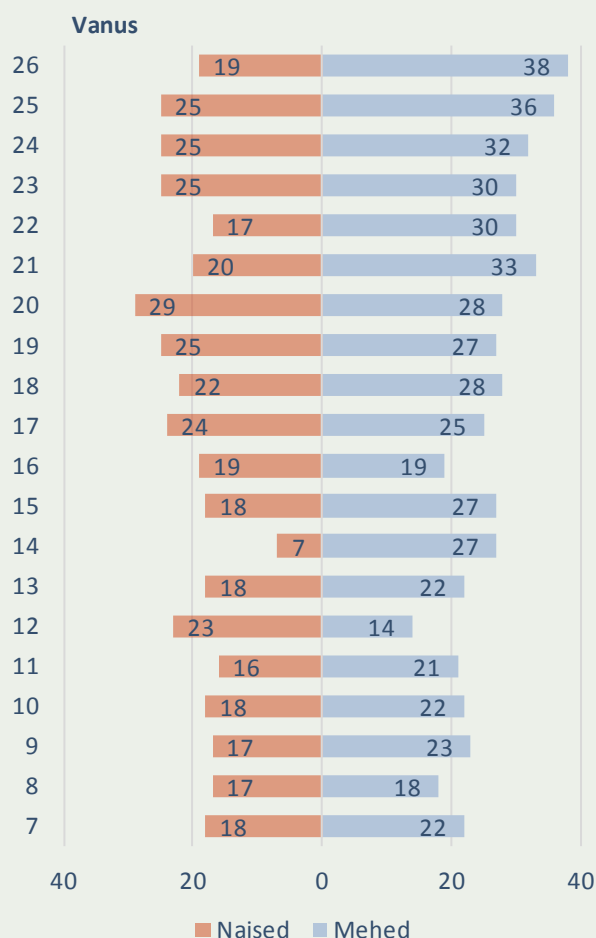
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,1** (Eestis 2,9)

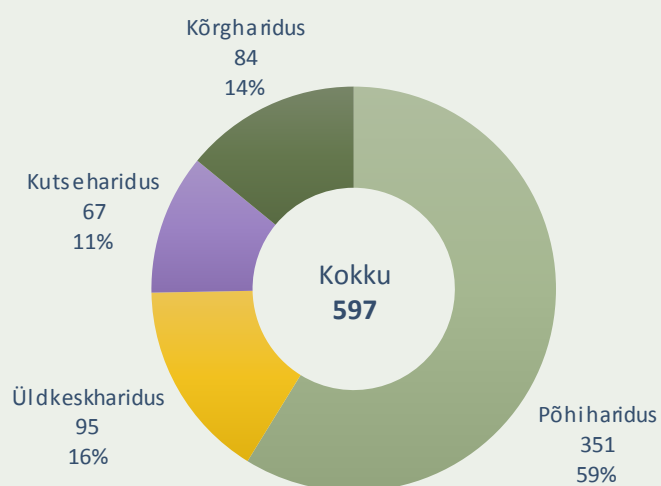
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **1**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,1**
(Eestis 1,0)

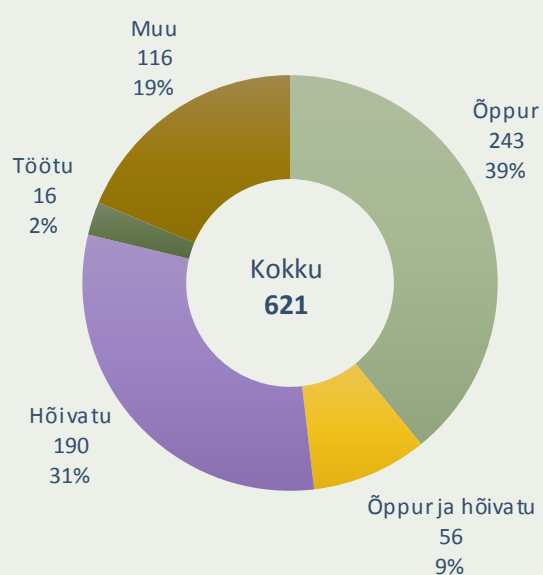
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

SAAREMAA VALD (SAARE MAAKOND)

Pindala: **2717,83** km²

Pindalalt **1.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **31 205**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–336**

Rahvaarvult **6.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 6287

Noorte arvult **5.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 20,1% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–44** inimest,
sh siserände saldo **–39** ja välisrände saldo **–5**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1354** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **915** eurot (Eestis 906 eurot)

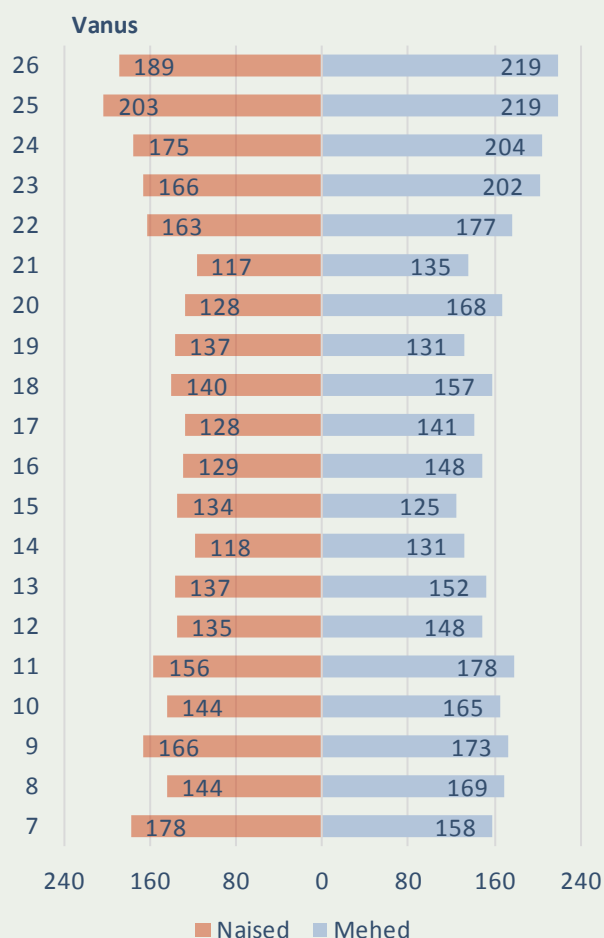
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **13**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **2,1** (Eestis 2,9)

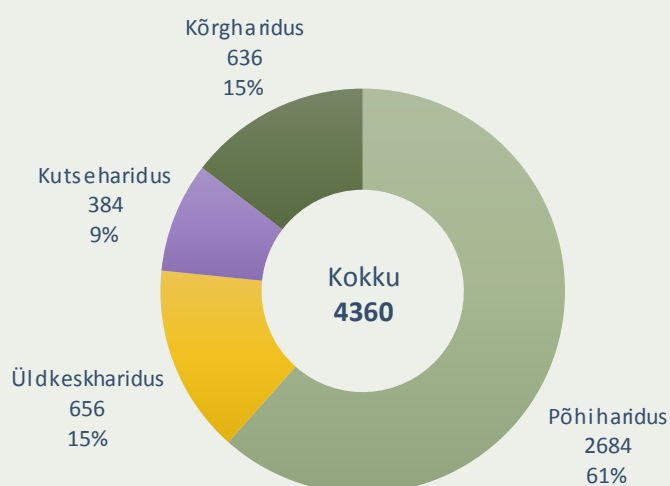
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **8**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,3**
(Eestis 1,0)

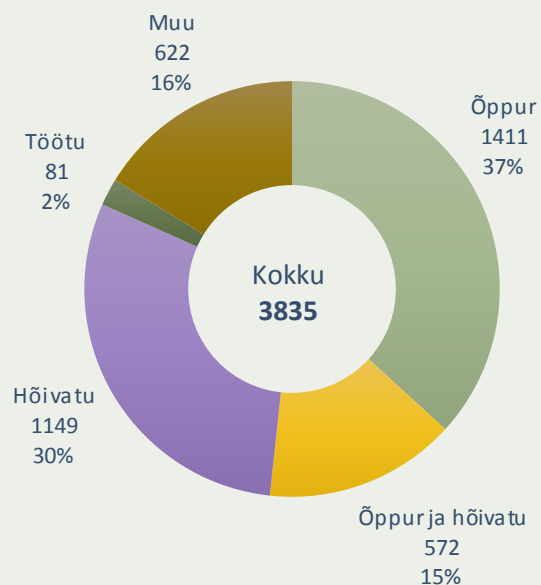
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

SAKU VALD (HARJU MAAKOND)

Pindala: **170,45** km²
Pindalalt **58.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **9742**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+466**
Rahvaarvult **34.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2456
Noorte arvult **26.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 25,2% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+24** inimest,
sh siserände saldo **+32** ja välisrände saldo **−8**

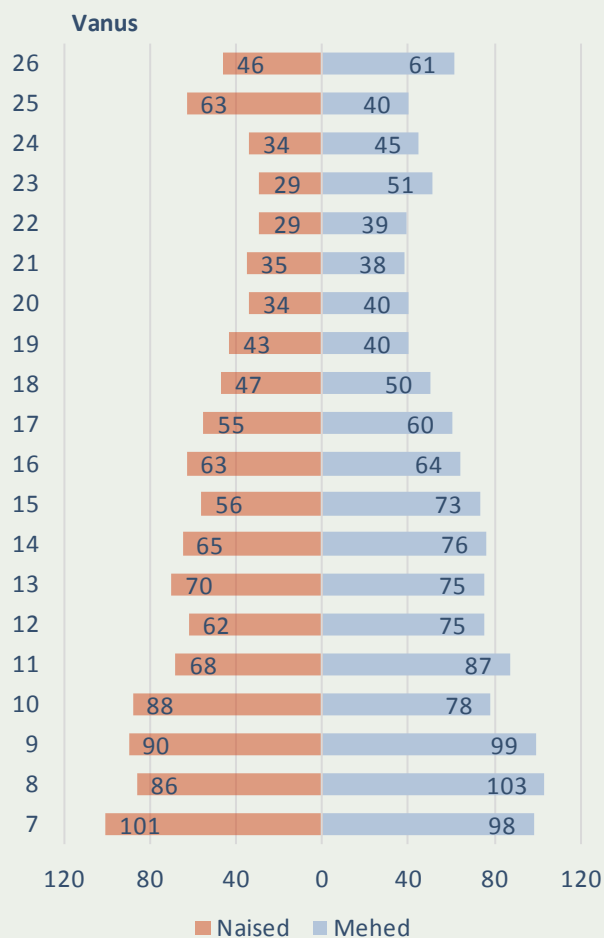
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1538** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **947** eurot (Eestis 906 eurot)

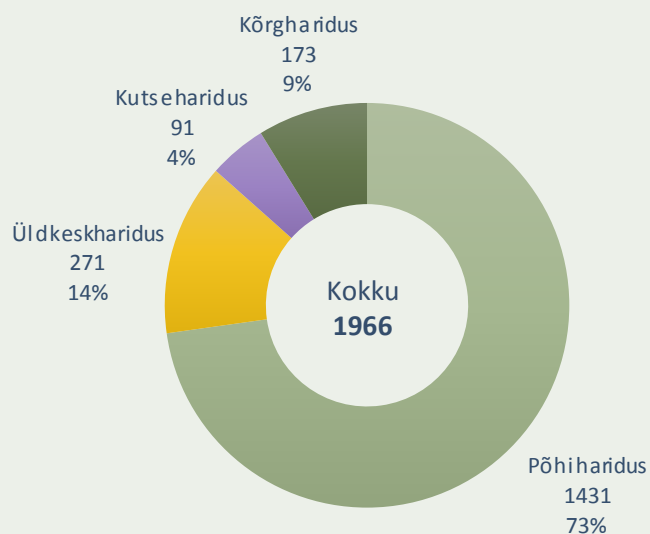
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **6**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **2,4** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **2**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,8**
(Eestis 1,0)

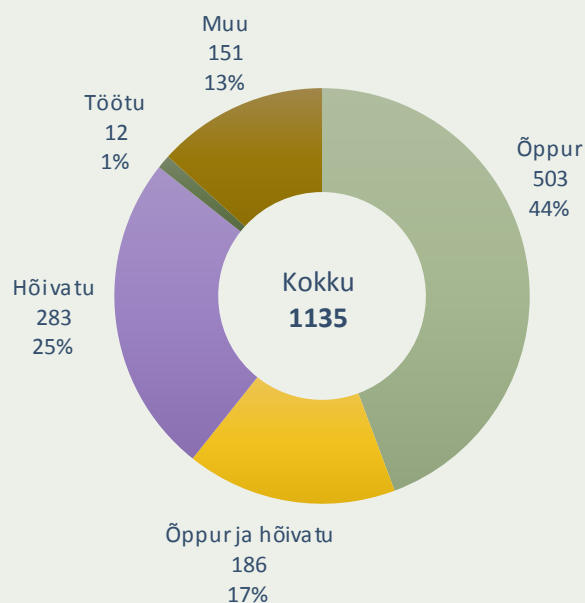
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

SAUE VALD (HARJU MAAKOND)

Pindala: **627,61** km²

Pindalalt **30.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **21 406**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+504**

Rahvaarvult **7.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 5014

Noorte arvult **7.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 23,4% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−63** inimest,
sh siserände saldo **−56** ja välisrände saldo **−7**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1473** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **920** eurot (Eestis 906 eurot)

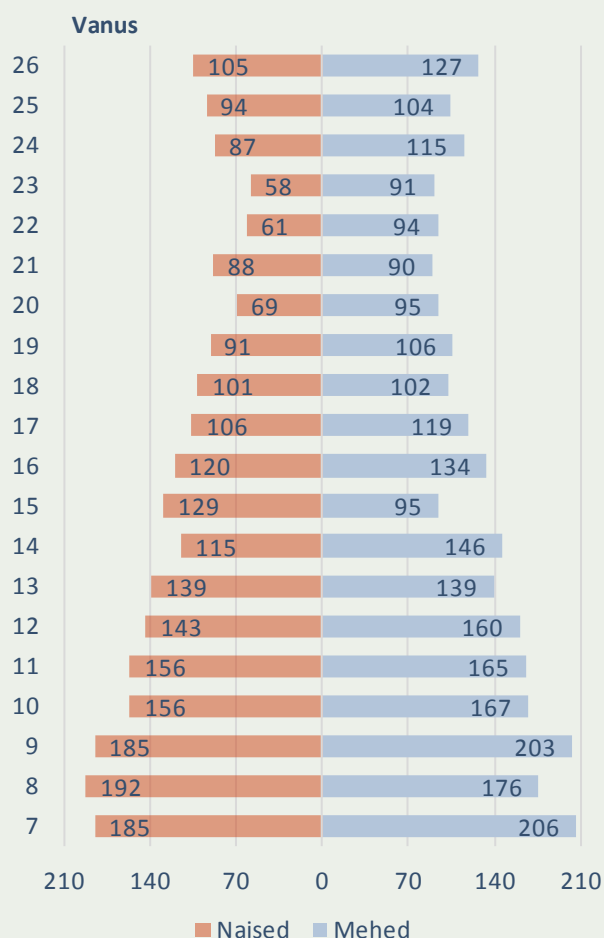
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **18**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **3,6** (Eestis 2,9)

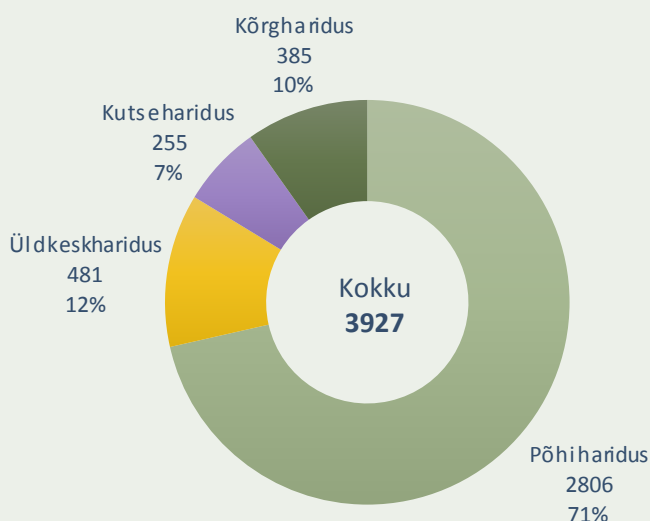
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **9**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,8**
(Eestis 1,0)

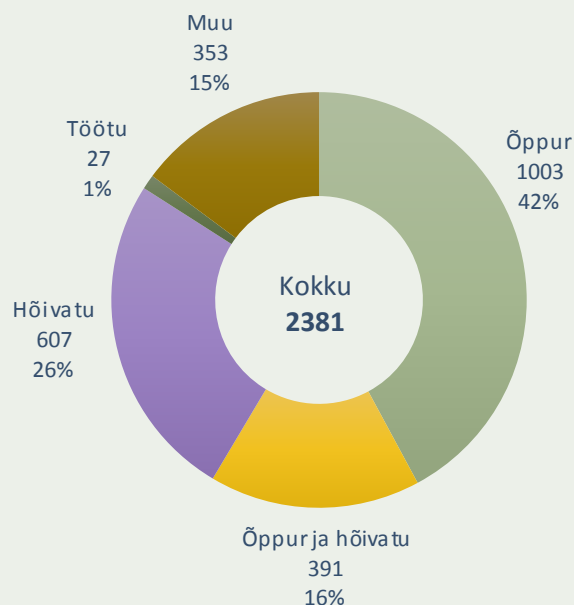
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

SETOMAA VALD (VÕRU MAAKOND)

Pindala: **463,10** km²

Pindalalt **44.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **3369**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–69**

Rahvaarvult **74.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 590

Noorte arvult **74.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 17,5% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+11** inimest,
sh siserände saldo **–6** ja välisrände saldo **+17**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1408** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **833** eurot (Eestis 906 eurot)

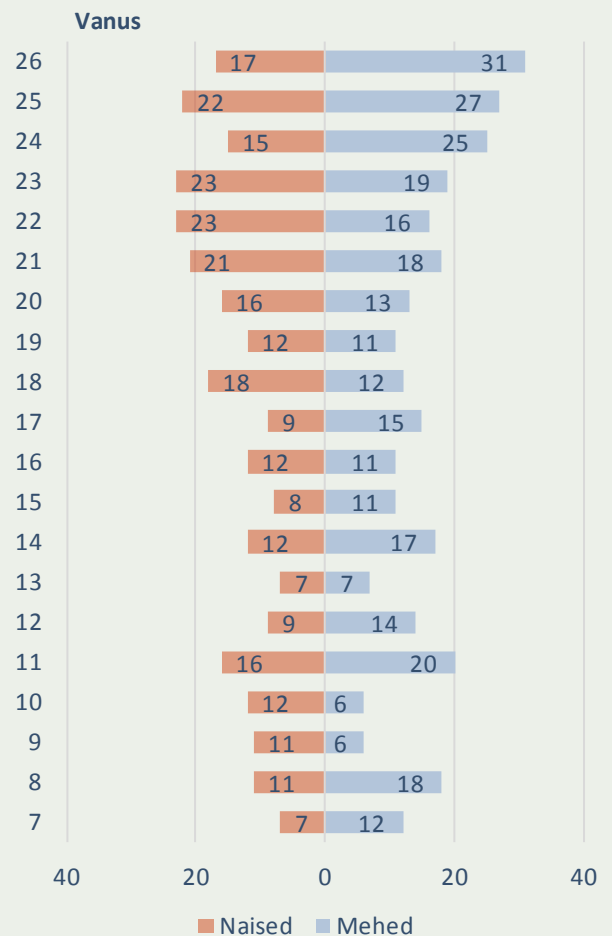
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,7** (Eestis 2,9)

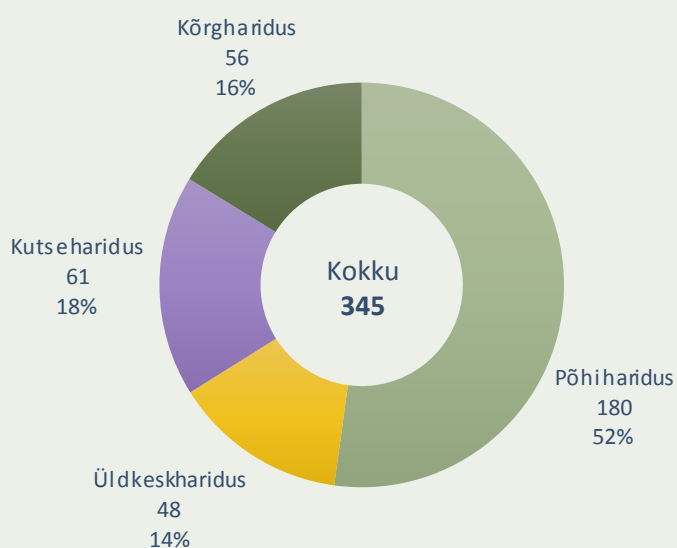
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **5,1**
(Eestis 1,0)

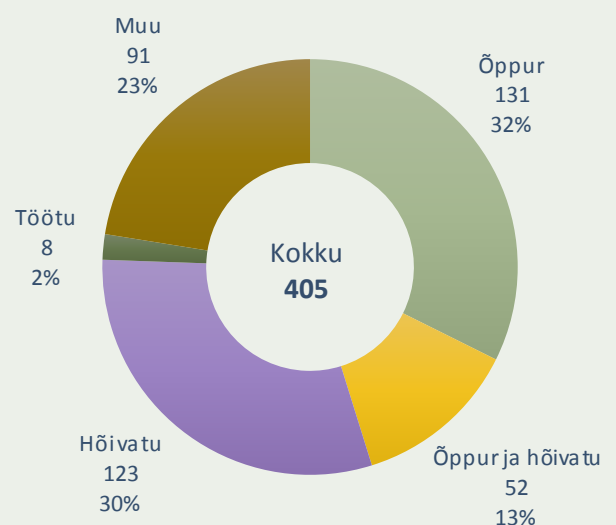
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

SILLAMÄE LINN (IDA-VIRU MAAKOND)

Pindala: **11,88** km²
Pindalalt **76.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **12 989**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **−697**
Rahvaarvult **21.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2144
Noorte arvult **33.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 16,5% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−68** inimest,
sh siserände saldo **−50** ja välisrände saldo **−18**

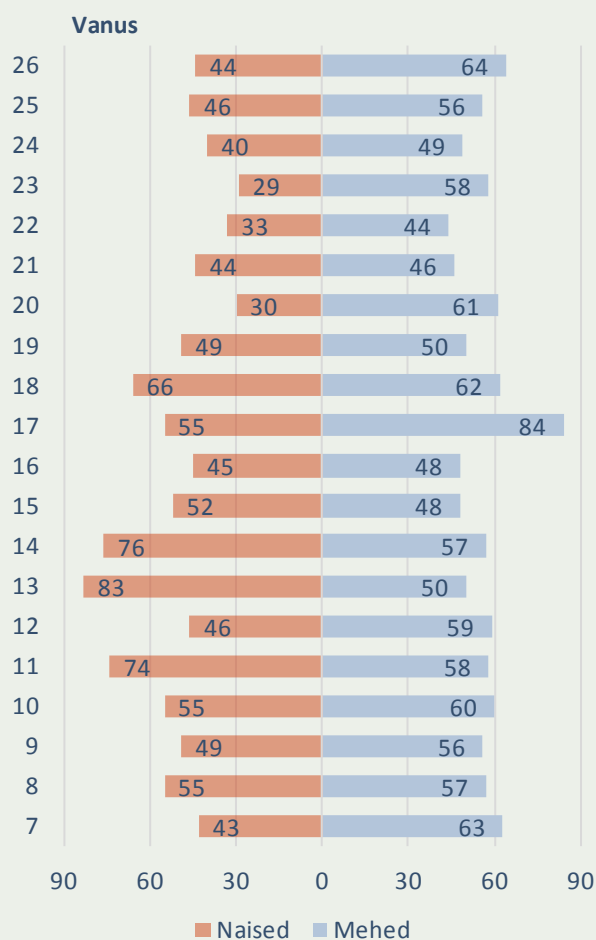
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1050** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **857** eurot (Eestis 906 eurot)

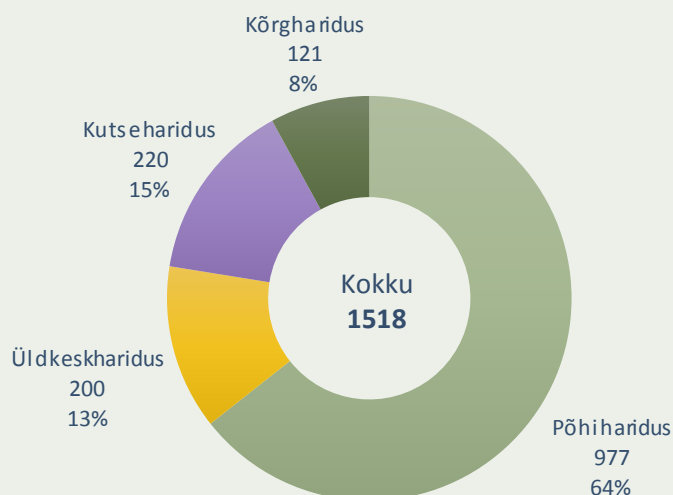
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **3**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,4** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **1**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,5**
(Eestis 1,0)

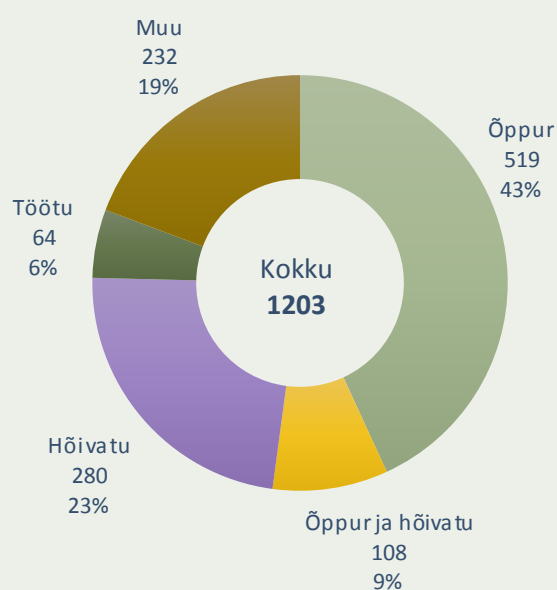
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

TALLINN (HARJU MAAKOND)

Pindala: **159,37** km²
Pindalalt **60.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **430 805**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+7385**
Rahvaarvult **1.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 89 089
Noorte arvult **1.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 20,7% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+2476** inimest,
sh siserände saldo **+1755** ja välisrände saldo **+721**

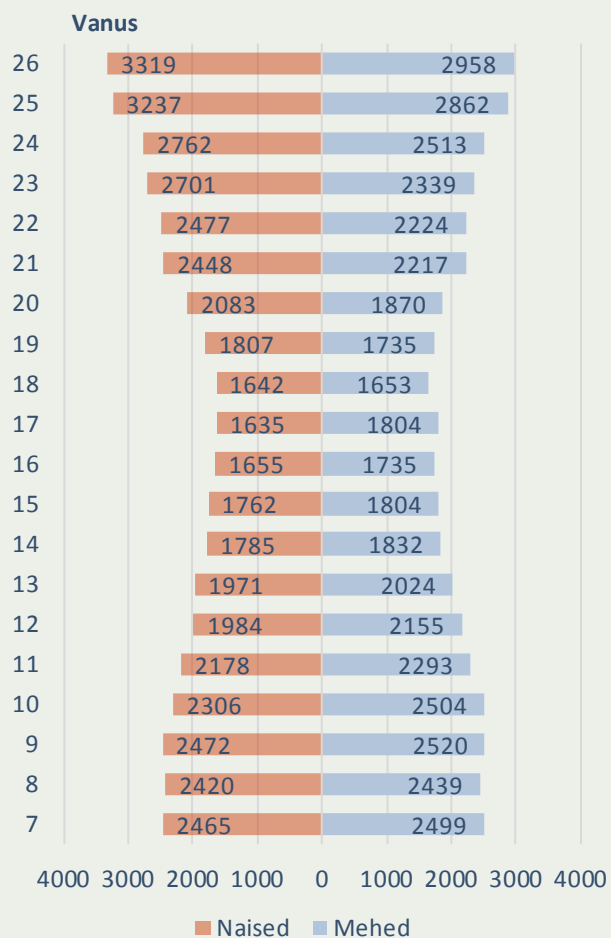
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1403** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **933** eurot (Eestis 906 eurot)

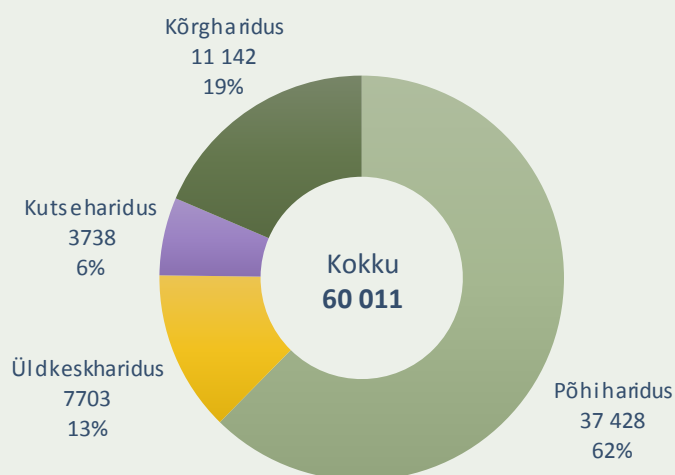
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **387**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **4,3** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **11**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,1**
(Eestis 1,0)

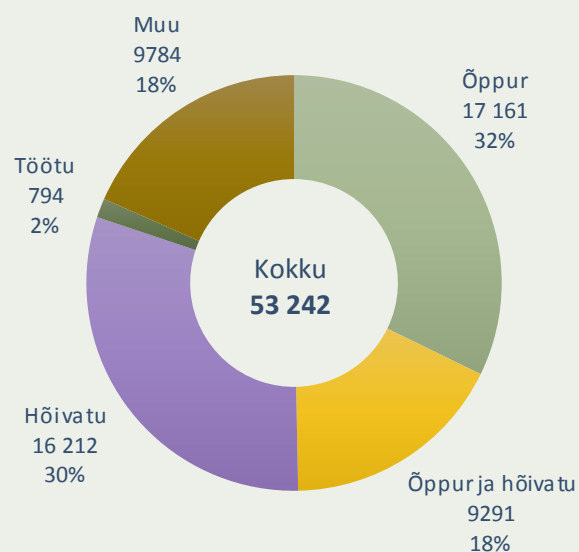
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

TAPA VALD (LÄÄNE-VIRU MAAKOND)

Pindala: **479,66** km²
Pindalalt **43.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **11 049**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **−349**
Rahvaarvult **26.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2368
Noorte arvult **28.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,4% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+13** inimest,
sh siserände saldo **+16** ja välisrände saldo **−3**

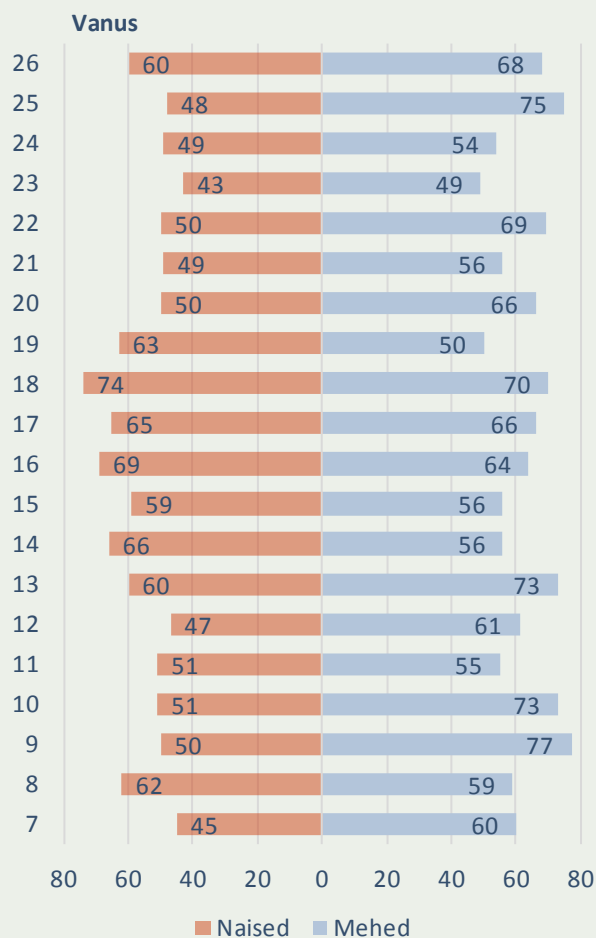
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1201** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **878** eurot (Eestis 906 eurot)

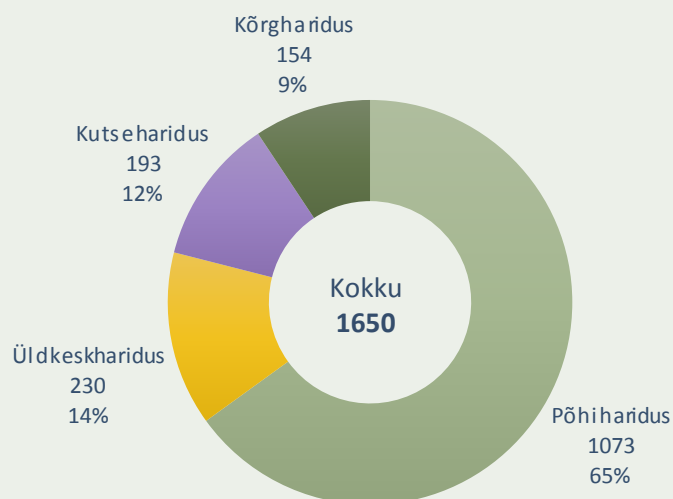
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **2**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0,8** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,3**
(Eestis 1,0)

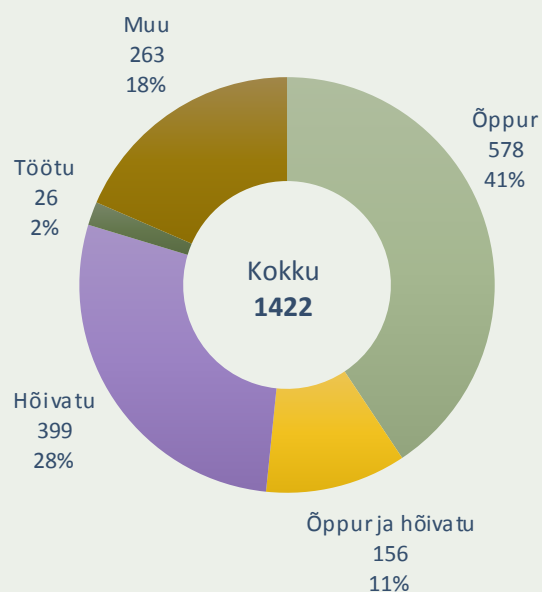
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

TARTU LINN (TARTU MAAKOND)

Pindala: **153,99** km²
Pindalalt **63.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **96 506**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+294**
Rahvaarvult **2.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: **22 693**
Noorte arvult **2.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: **23,5%** (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+562** inimest,
sh siserände saldo **–161** ja välisrände saldo **+723**

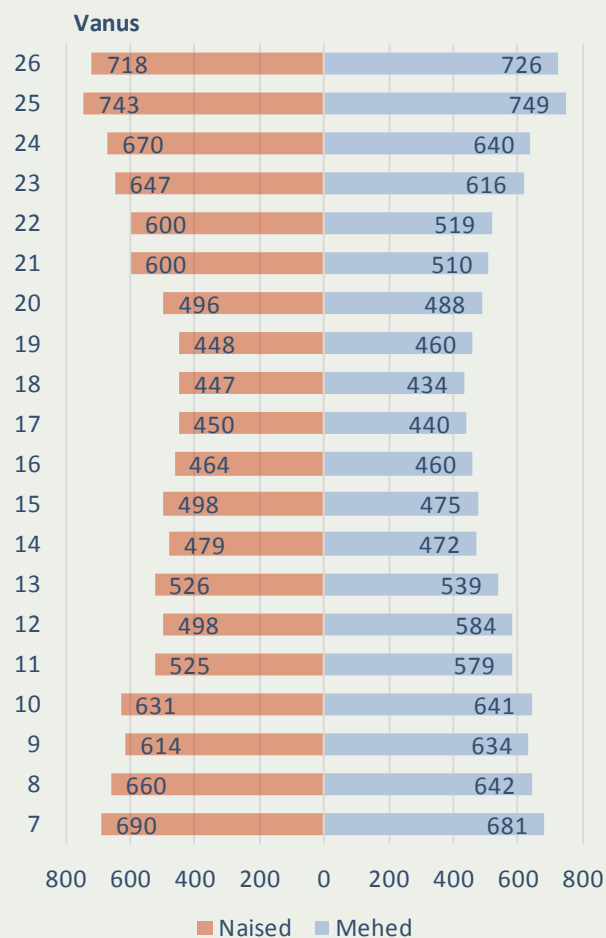
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1432** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **848** eurot (Eestis 906 eurot)

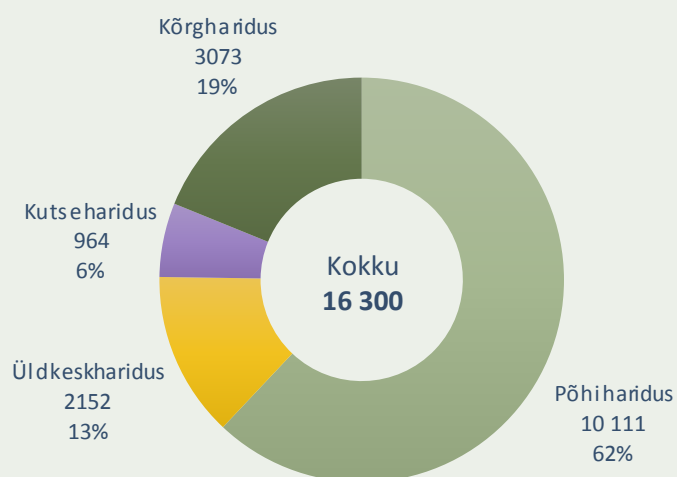
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **66**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **2,9** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **6**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,3**
(Eestis 1,0)

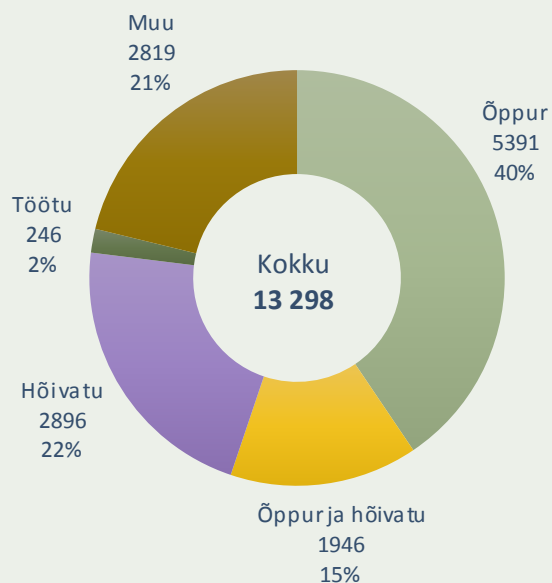
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

TARTU VALD (TARTU MAAKOND)

Pindala: **742,12** km²
Pindalalt **22.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **10 536**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+585**
Rahvaarvult **30.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2402
Noorte arvult **27.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 22,8% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+50** inimest,
sh siserände saldo **+46** ja välisrände saldo **+4**

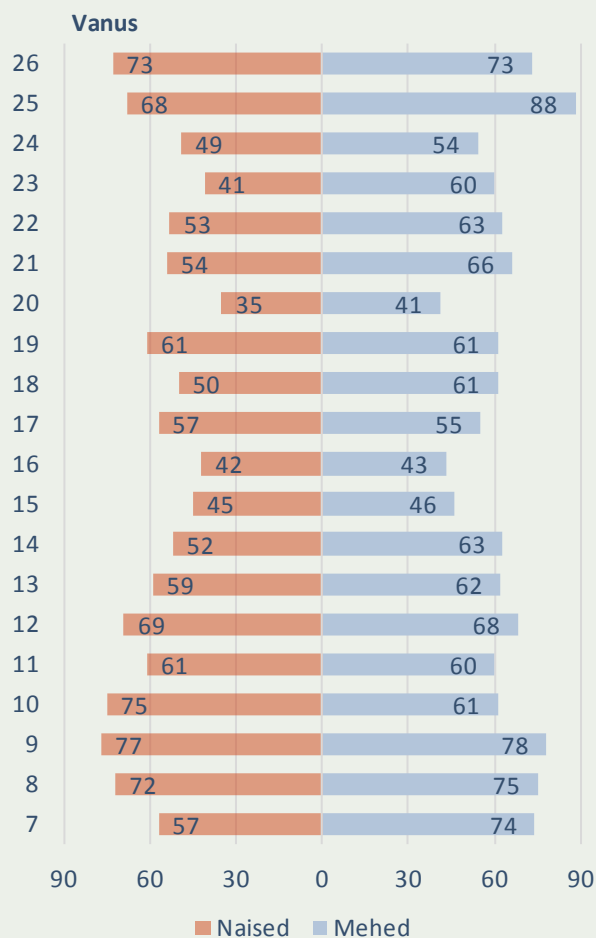
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1368** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **875** eurot (Eestis 906 eurot)

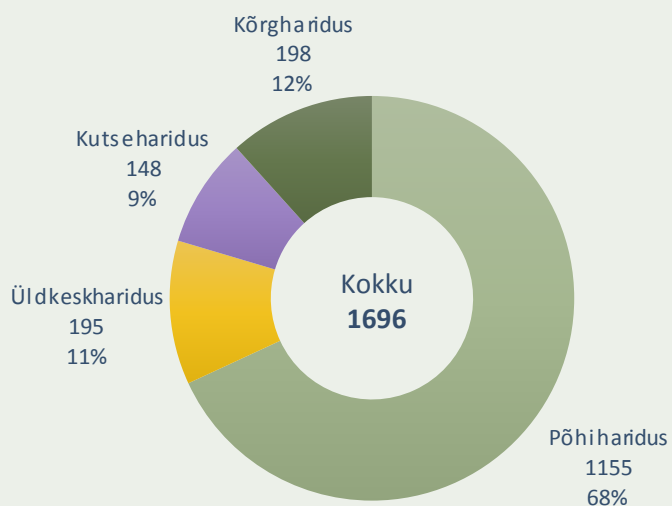
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **3**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,2** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **4**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,7**
(Eestis 1,0)

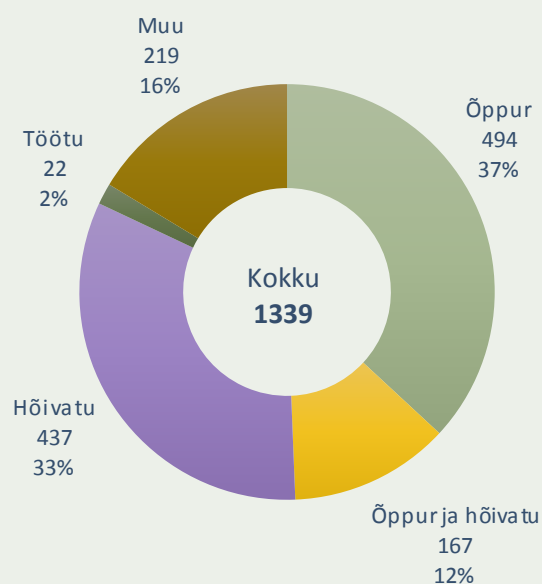
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

TOILA VALD (IDA-VIRU MAAKOND)

Pindala: **265,78** km²

Pindalalt **53.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **4733**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–86**

Rahvaarvult **67.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 953

Noorte arvult **68.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 20,1% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–21** inimest,
sh siserände saldo **–21** ja välisrände saldo **0**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1398** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **1008** eurot (Eestis 906 eurot)

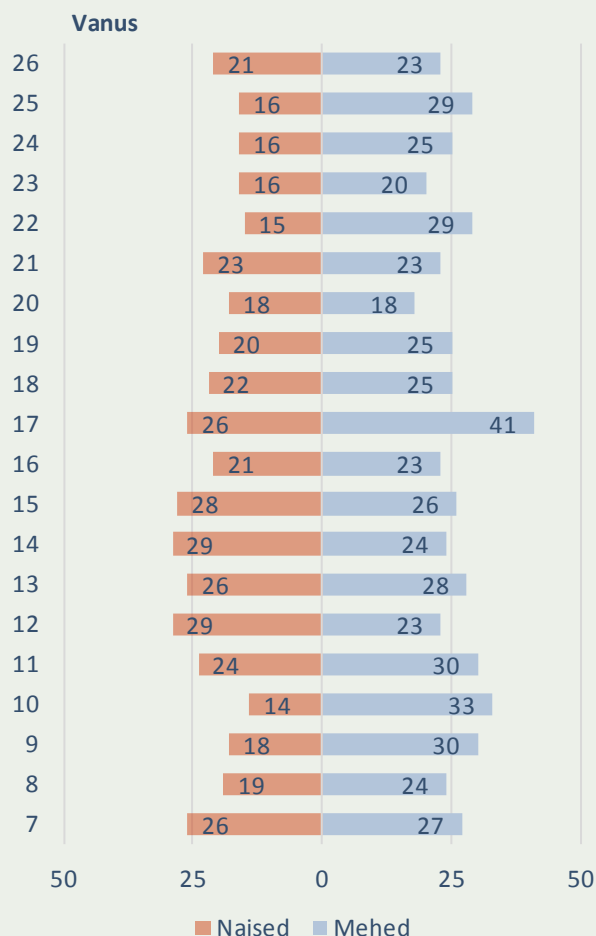
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **2**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **2,1** (Eestis 2,9)

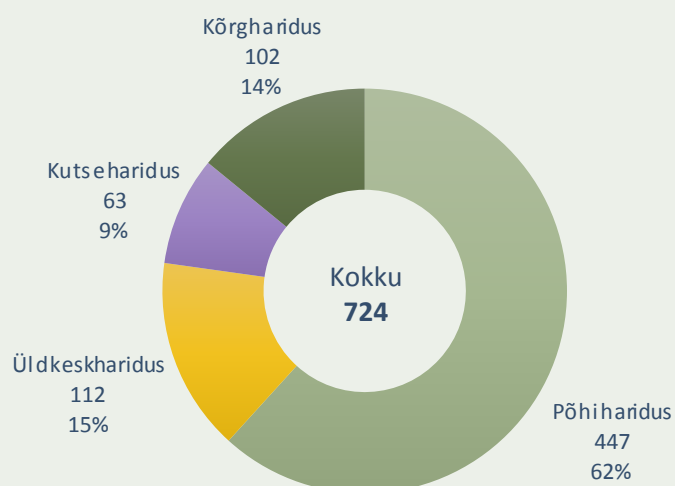
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **2**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,1**
(Eestis 1,0)

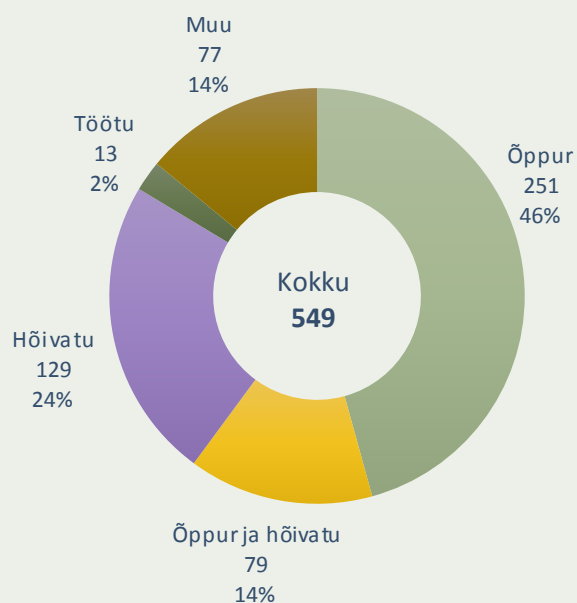
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

TORI VALD (PÄRNU MAAKOND)

Pindala: **611,13** km²

Pindalalt **32.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **11 499**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–28**

Rahvaarvult **25.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2553

Noorte arvult **21.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 22,2% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **0** inimest,
sh siserände saldo **–5** ja välisrände saldo **+5**

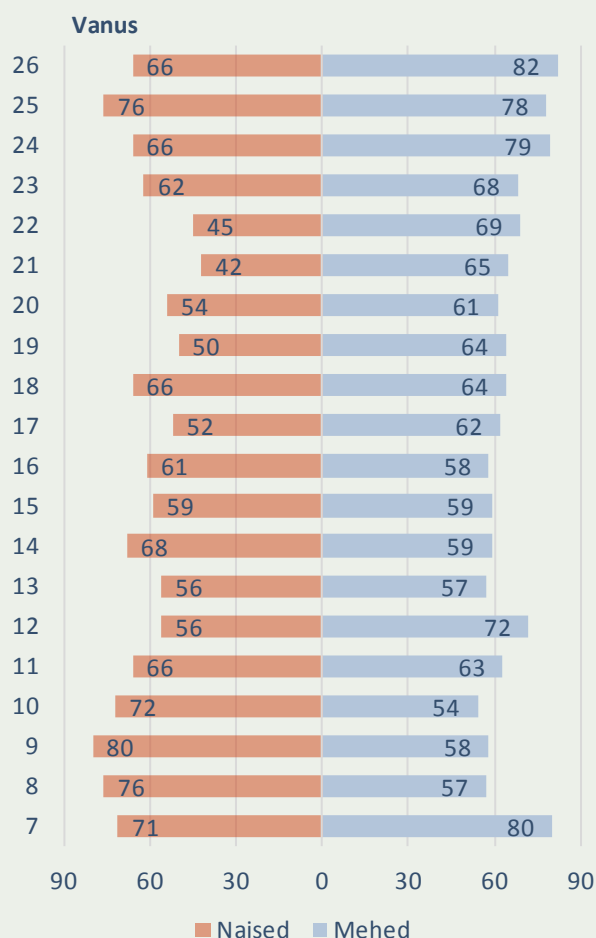
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1185** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **879** eurot (Eestis 906 eurot)

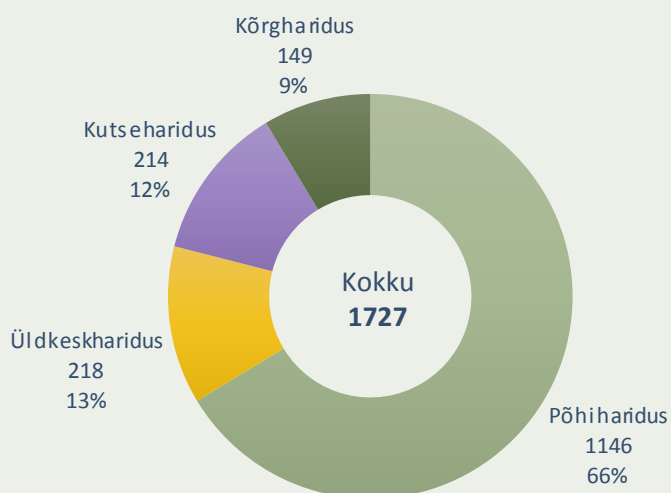
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **3**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,2** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **4**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,6**
(Eestis 1,0)

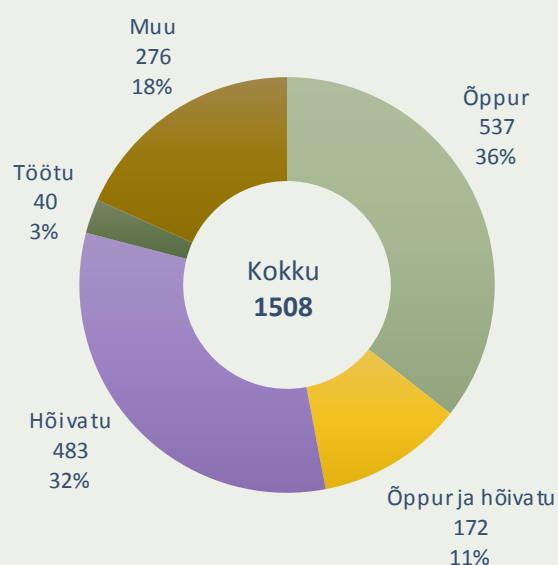
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

TÕRVA VALD (VALGA MAAKOND)

Pindala: **647,22** km²
Pindalalt **28.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **6185**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–231**
Rahvaarvult **50.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1320
Noorte arvult **50.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,3% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–54** inimest,
sh siserände saldo **–47** ja välisrände saldo **–7**

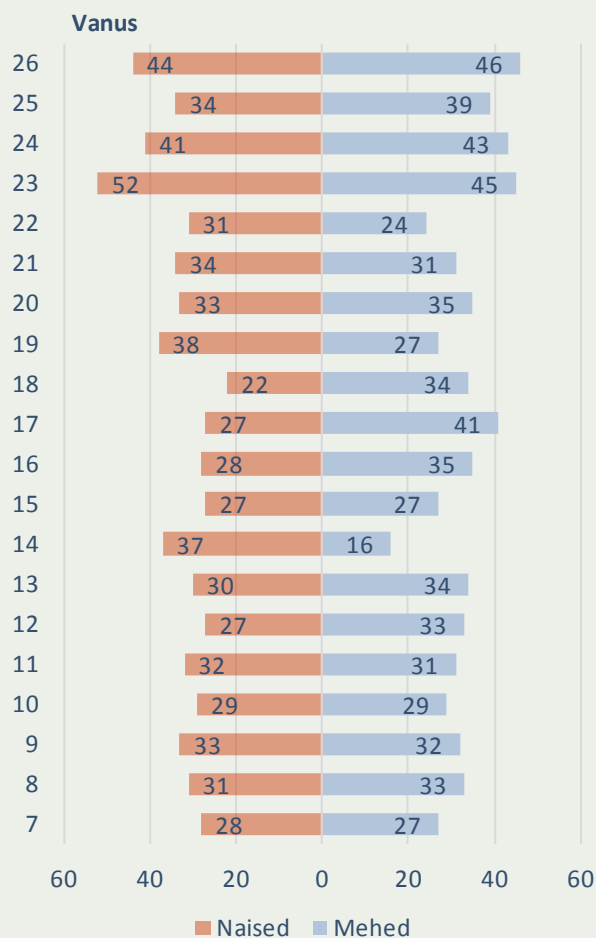
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1287** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **916** eurot (Eestis 906 eurot)

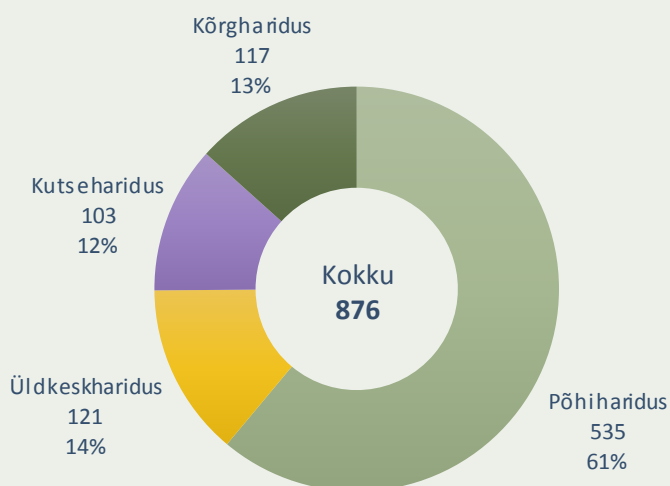
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0,8** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **4**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **3,0**
(Eestis 1,0)

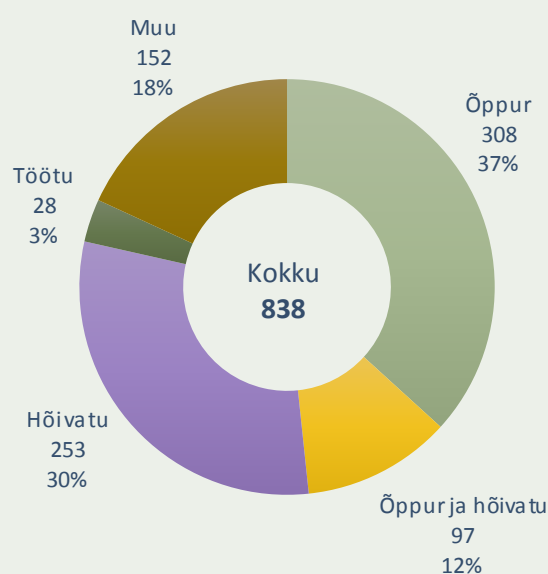
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

TÜRI VALD (JÄRVA MAAKOND)

Pindala: **1008,46** km²

Pindalalt **14.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **10 918**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–322**

Rahvaarvult **27.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2179

Noorte arvult **31.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 20,0% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–39** inimest,
sh siserände saldo **–33** ja välisrände saldo **–6**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1284** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **960** eurot (Eestis 906 eurot)

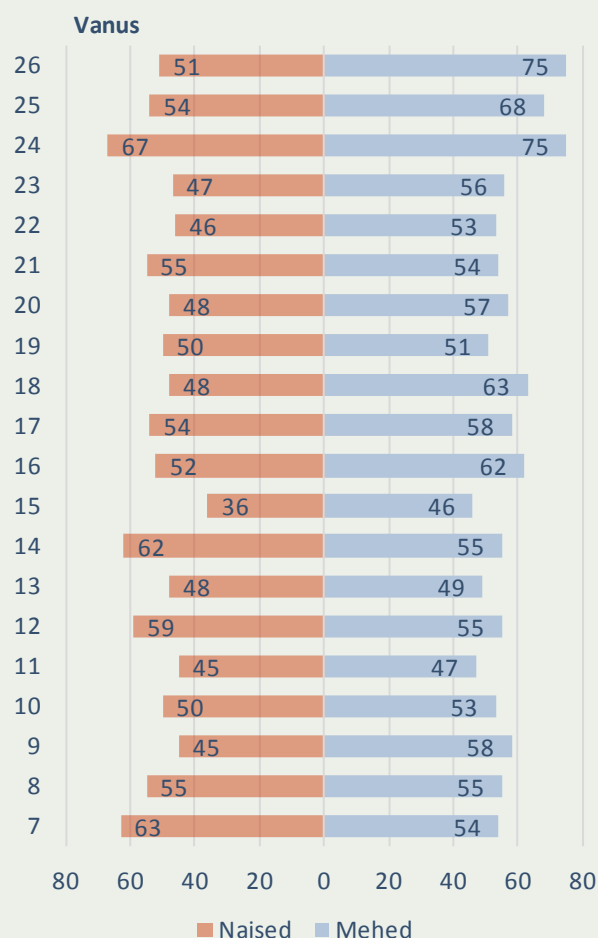
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **3**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,4** (Eestis 2,9)

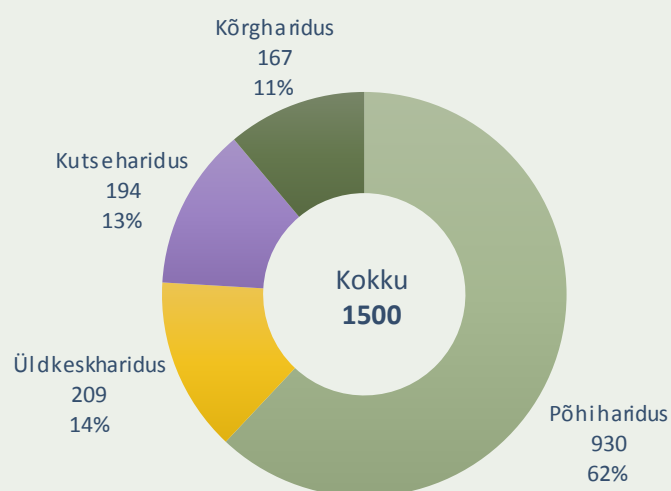
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **4**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,8**
(Eestis 1,0)

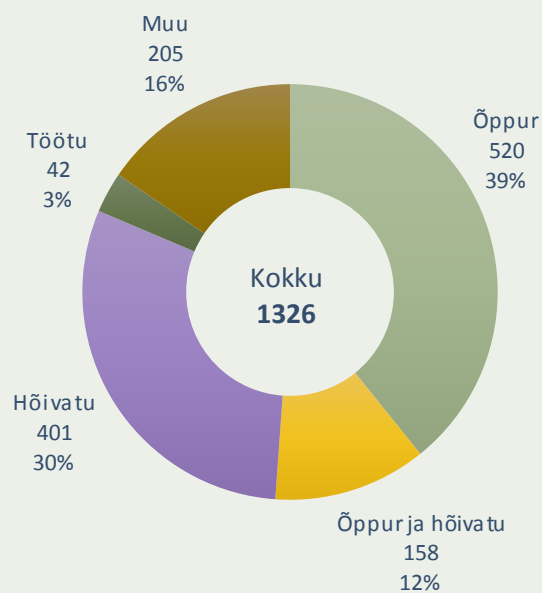
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

VALGA VALD (VALGA MAAKOND)

Pindala: **749,66** km²
Pindalalt **21.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **15 989**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–393**
Rahvaarvult **11.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 3422
Noorte arvult **12.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,4% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–64** inimest,
sh siserände saldo **–59** ja välisrände saldo **–5**

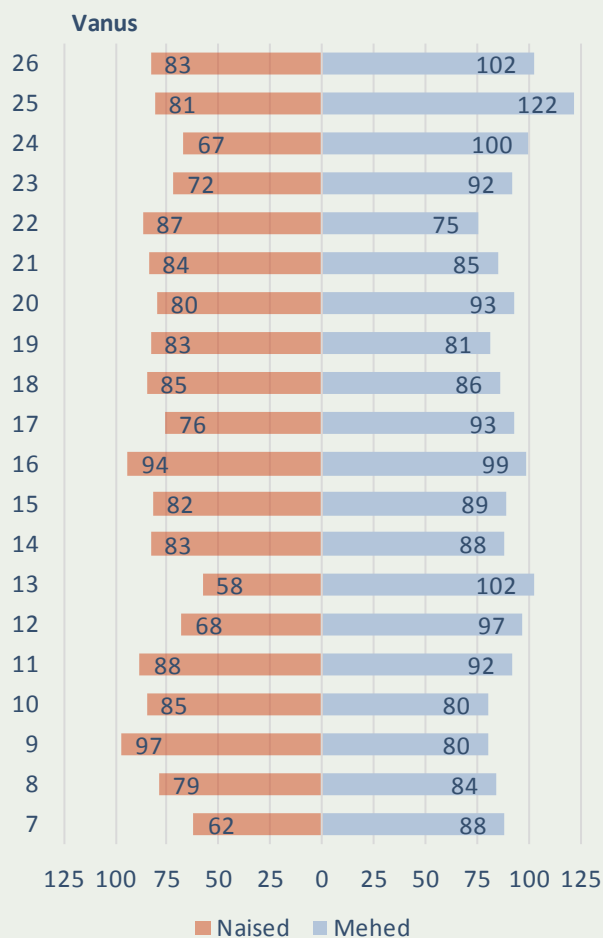
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1241** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **884** eurot (Eestis 906 eurot)

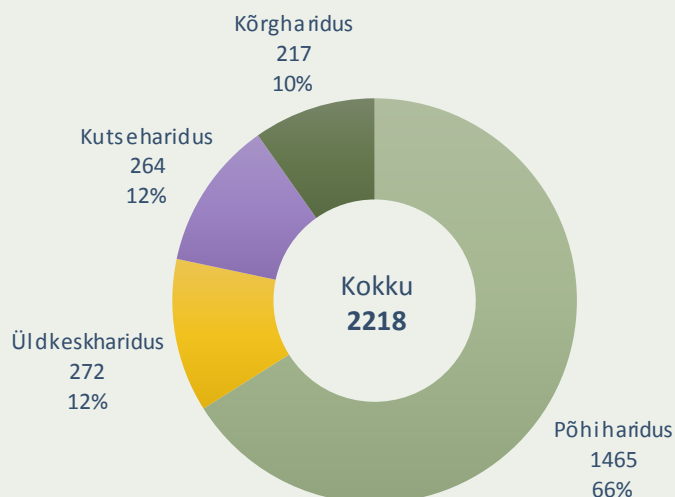
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **4**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,2** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **5**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,5**
(Eestis 1,0)

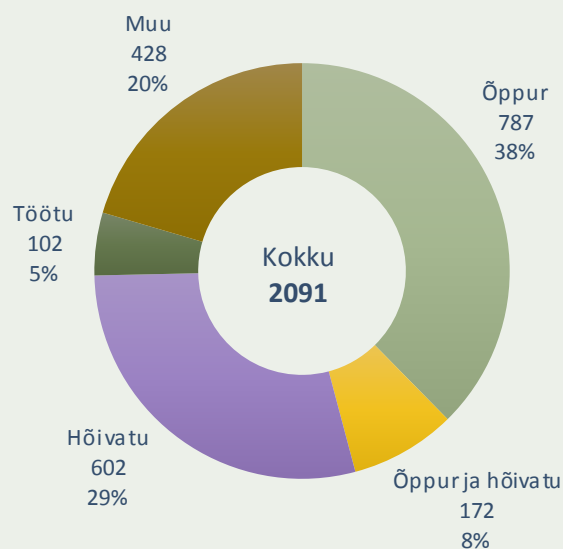
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

VIIMSI VALD (HARJU MAAKOND)

Pindala: **73,26** km²
Pindalalt **68.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **19 387**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+1346**
Rahvaarvult **8.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: **4656**
Noorte arvult **8.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: **24,0%** (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+73** inimest,
sh siserände saldo **+79** ja välisrände saldo **−6**

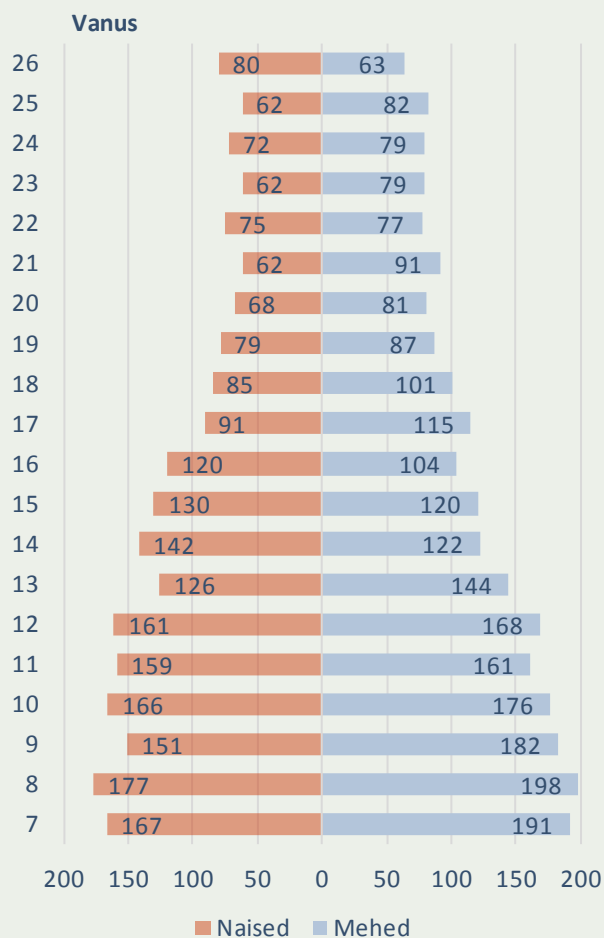
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1648** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **892** eurot (Eestis 906 eurot)

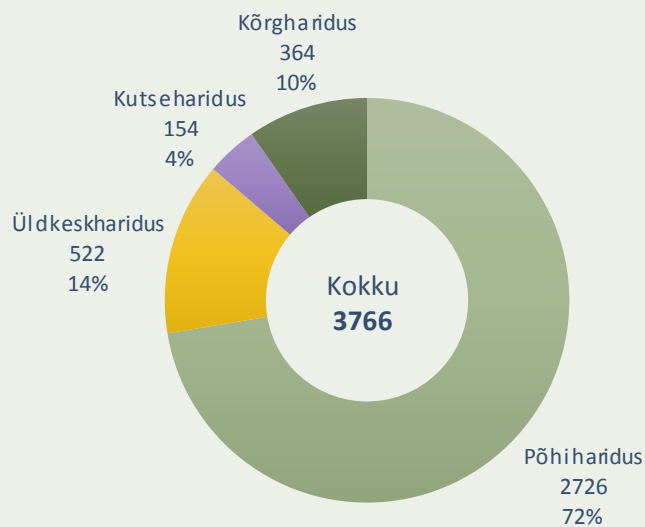
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **22**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **4,7** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,6**
(Eestis 1,0)

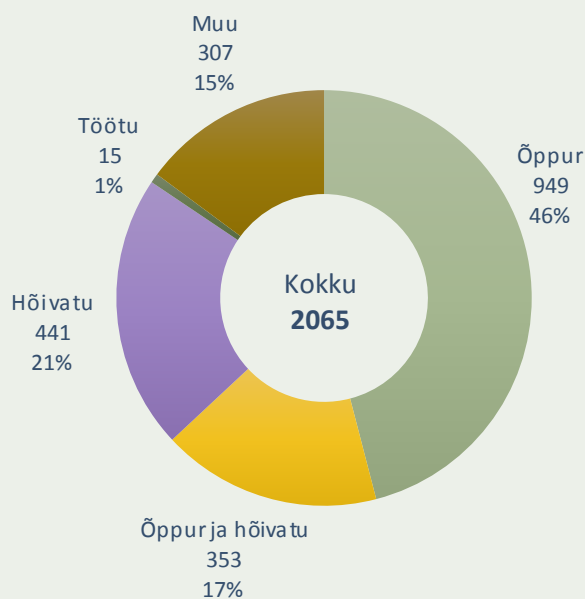
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

VILJANDI LINN (VILJANDI MAAKOND)

Pindala: **14,67** km²
Pindalalt **73.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **17 525**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–335**
Rahvaarvult **10.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 3739
Noorte arvult **10.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,3% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–99** inimest,
sh siserände saldo **–93** ja välisrände saldo **–6**

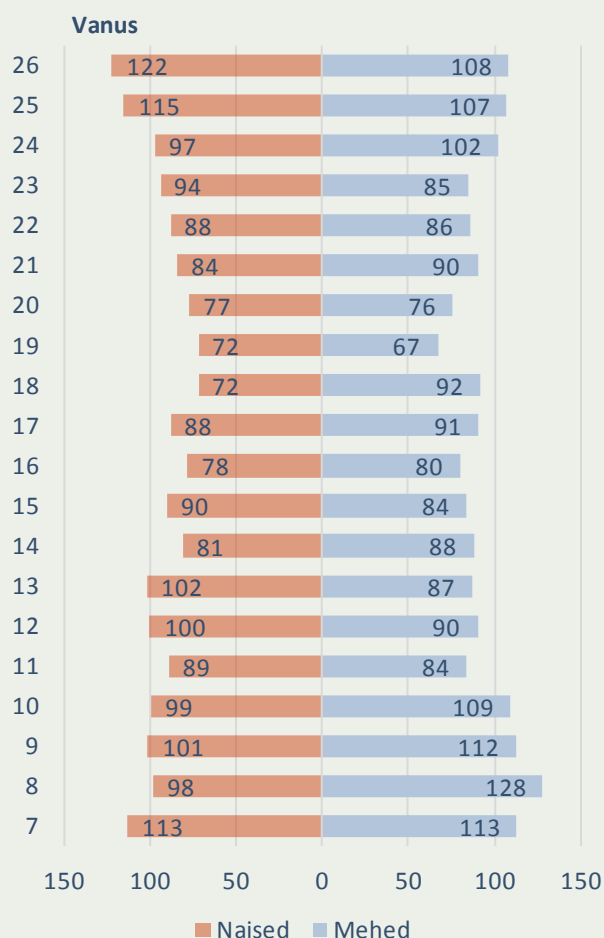
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1206** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **894** eurot (Eestis 906 eurot)

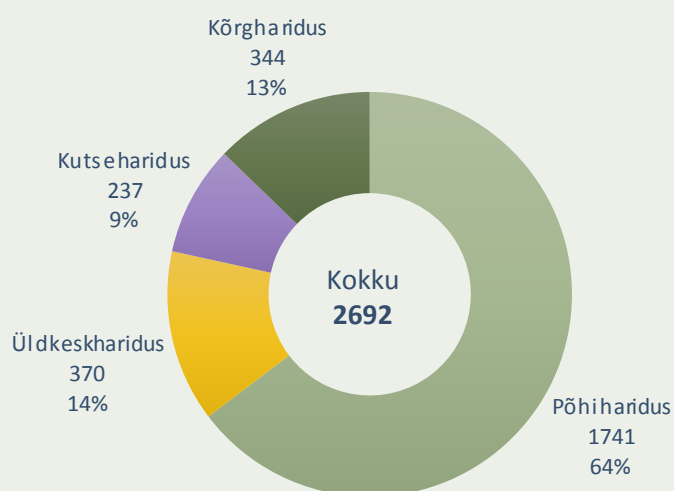
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **7**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,9** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **1**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,3**
(Eestis 1,0)

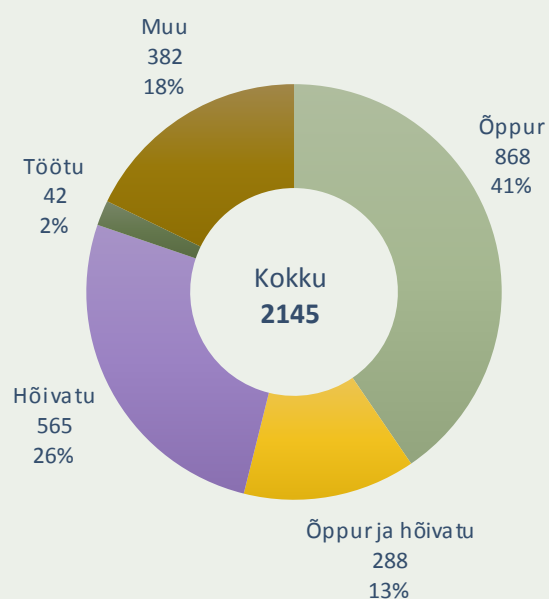
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

VILJANDI VALD (VILJANDI MAAKOND)

Pindala: **1371,64** km²

Pindalalt **4.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **13 685**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–305**

Rahvaarvult **17.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2945

Noorte arvult **17.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,5% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–17** inimest,
sh siserände saldo **–19** ja välisrände saldo **+2**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1163** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **881** eurot (Eestis 906 eurot)

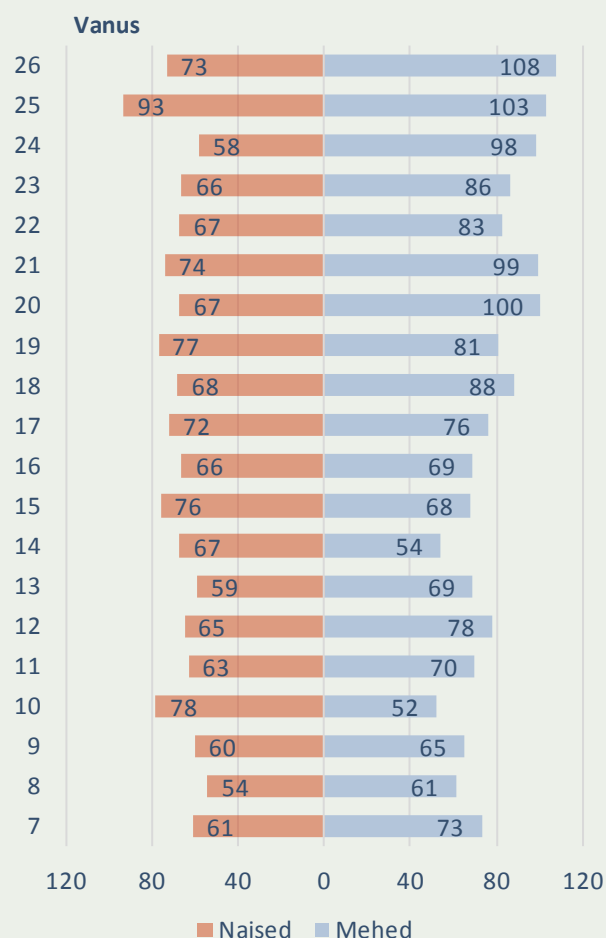
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **2**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0,7** (Eestis 2,9)

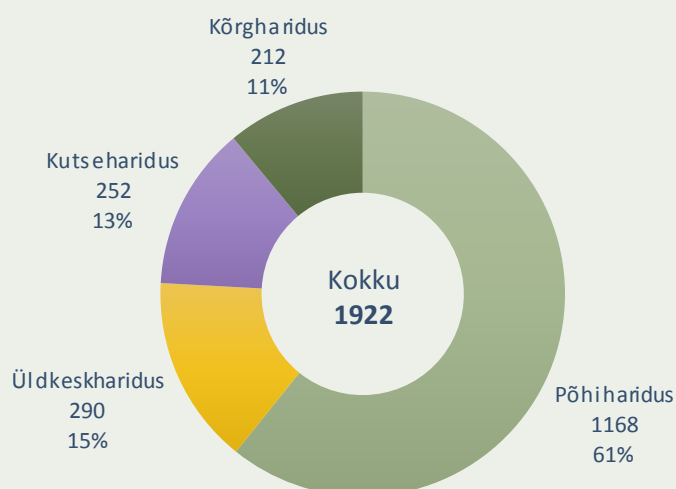
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **6**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,0**
(Eestis 1,0)

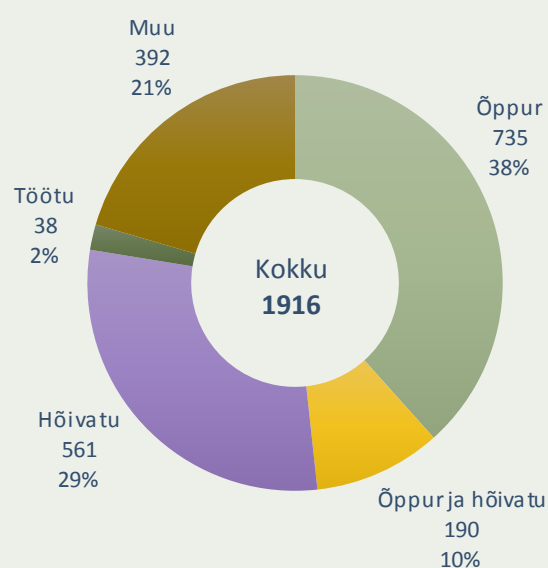
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

VINNI VALD (LÄÄNE-VIRU MAAKOND)

Pindala: **1012,94** km²

Pindalalt **12.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **6812**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–210**

Rahvaarvult **45.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1403

Noorte arvult **44.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 20,6% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–45** inimest,
sh siserände saldo **–44** ja välisrände saldo **–1**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1383** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **905** eurot (Eestis 906 eurot)

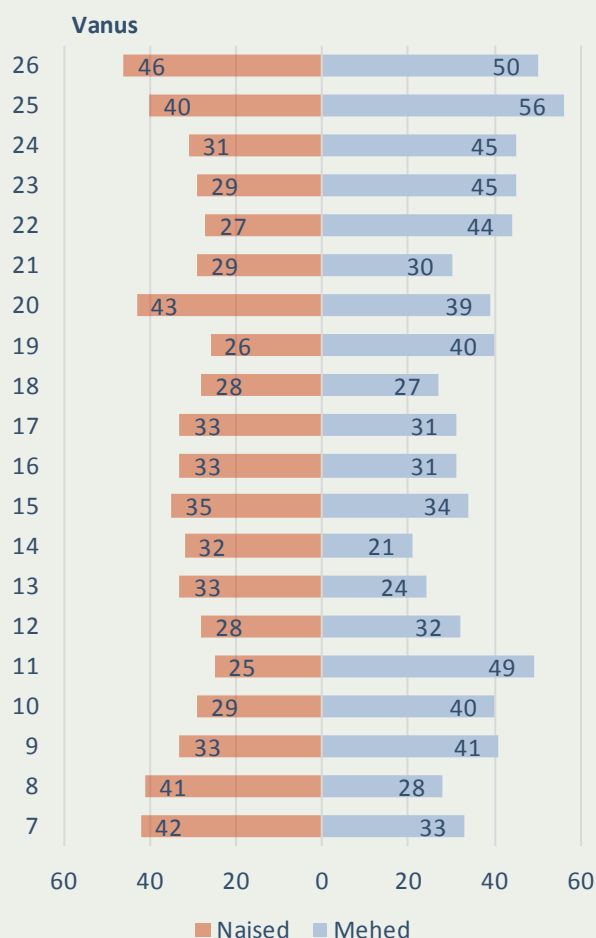
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **0**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0** (Eestis 2,9)

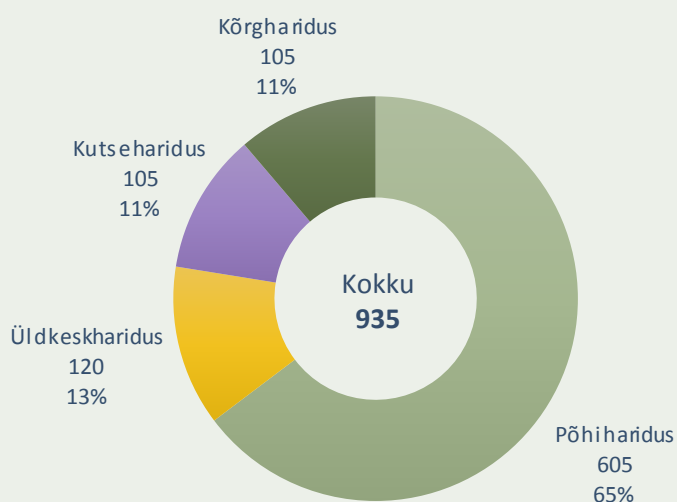
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **7**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **5,0**
(Eestis 1,0)

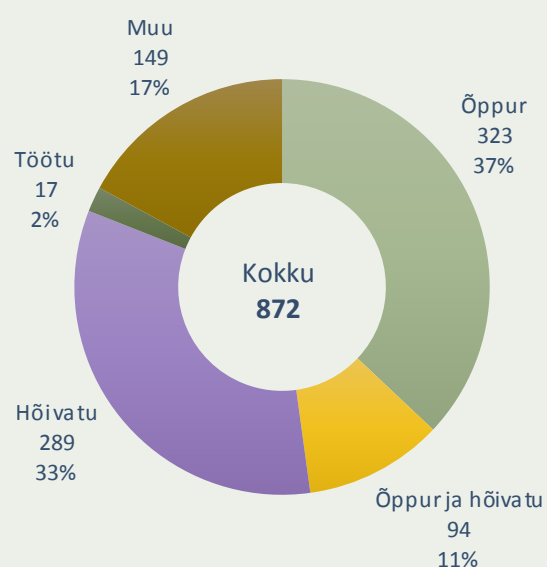
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

VIRU-NIGULA VALD (LÄÄNE-VIRU MAAKOND)

Pindala: **312,24 km²**

Pindalalt **49.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **5843**

Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–179**

Rahvaarvult **53.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1123

Noorte arvult **59.** omavalitsusüksus

Noorte osatähtsus rahvastikus: 19,2% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+1** inimest,
sh siserände saldo **–3** ja välisrände saldo **+4**

Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1295** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **943** eurot (Eestis 906 eurot)

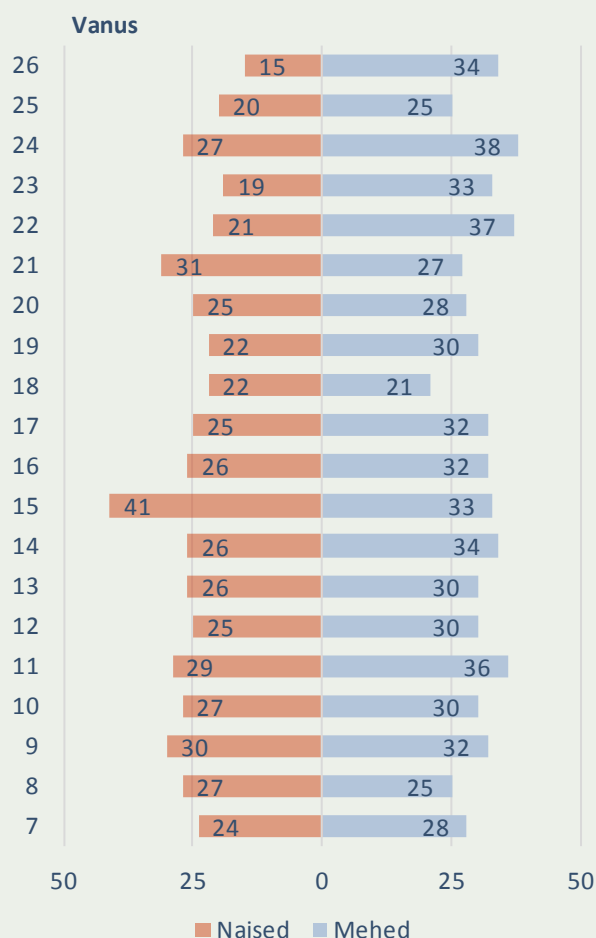
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **3**

Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **2,7** (Eestis 2,9)

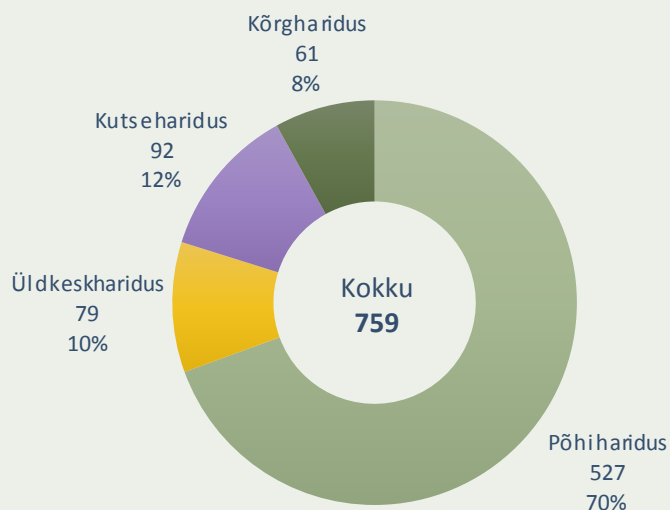
Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**

Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,7**
(Eestis 1,0)

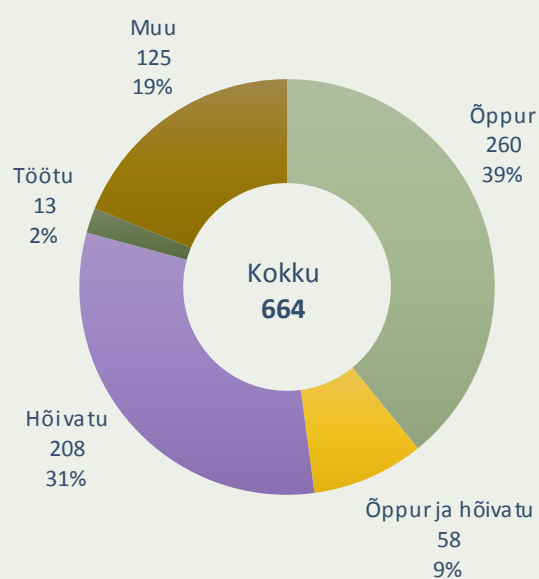
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

VORMSI VALD (LÄÄNE MAAKOND)

Pindala: **94,98** km²
Pindalalt **67.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **407**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **+10**
Rahvaarvult **78.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 51
Noorte arvult **78.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 12,5% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−2** inimest,
sh siserände saldo **−2** ja välisrände saldo **0**

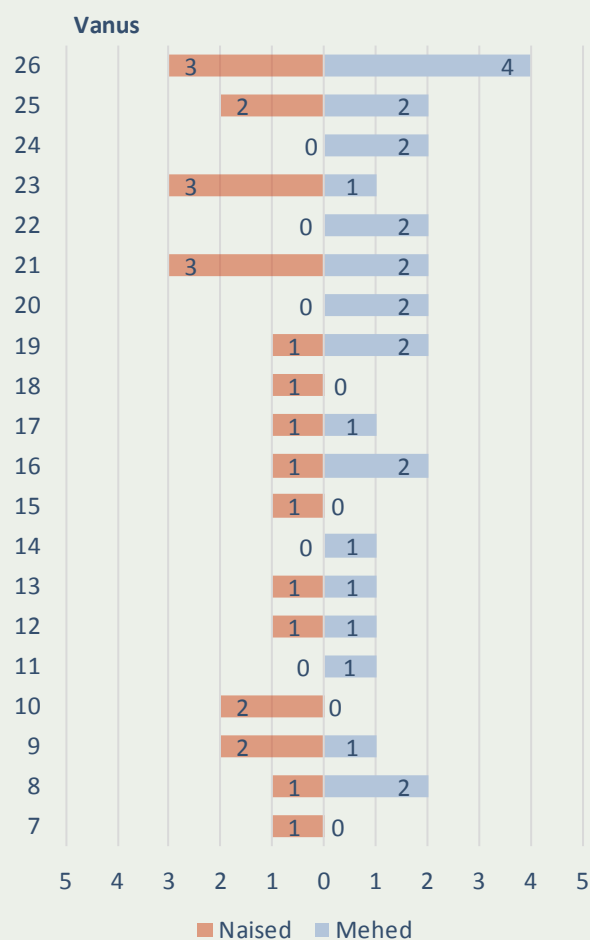
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1736** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **815** eurot (Eestis 906 eurot)

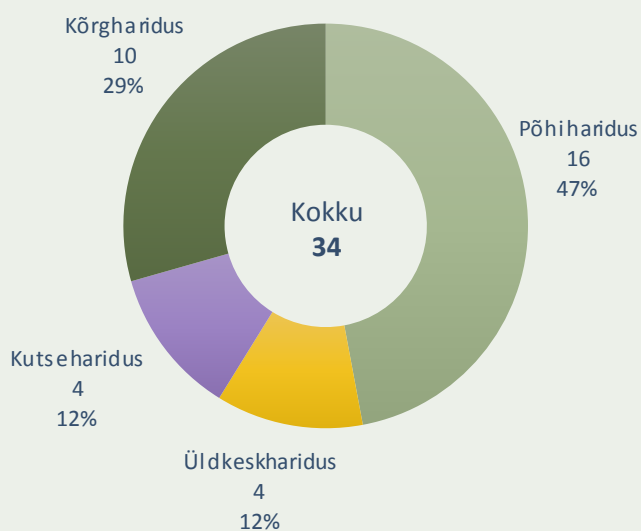
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **0**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **0**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0**
(Eestis 1,0)

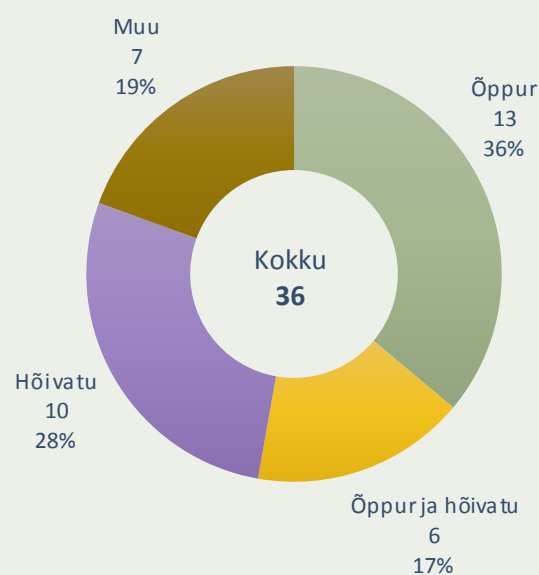
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017*

* Andmekaitse põhimõtte tõttu ei avaldata eraldi staatust „töötu“ (lisatud staatusele „muu“).

VÕRU LINN (VÕRU MAAKOND)

Pindala: **14,01** km²
Pindalalt **74.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **12 022**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **−408**
Rahvaarvult **23.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2510
Noorte arvult **23.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 20,9% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **−65** inimest,
sh siserände saldo **−48** ja välisrände saldo **−17**

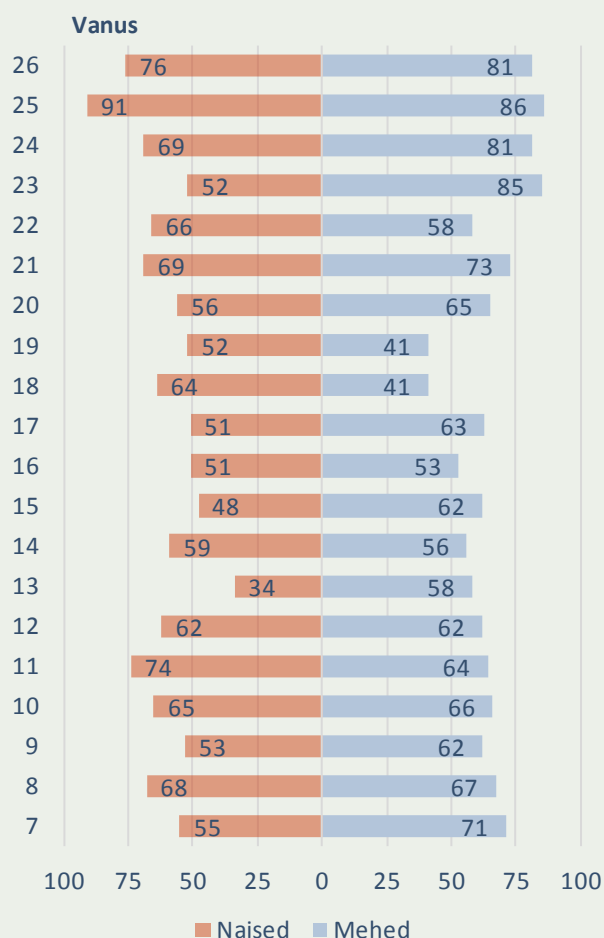
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1223** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **881** eurot (Eestis 906 eurot)

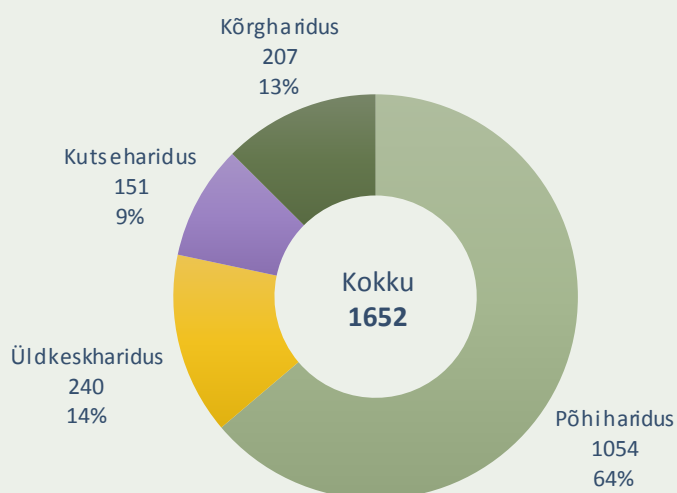
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **13**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **5,2** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **1**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **0,4**
(Eestis 1,0)

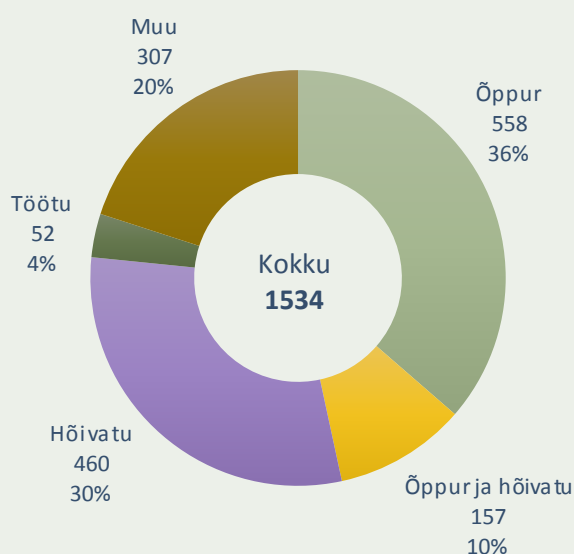
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

VÕRU VALD (VÕRU MAAKOND)

Pindala: **952,29** km²
Pindalalt **15.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **10 793**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–62**
Rahvaarvult **28.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 2461
Noorte arvult **25.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 22,8% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **+23** inimest,
sh siserände saldo **+16** ja välisrände saldo **+7**

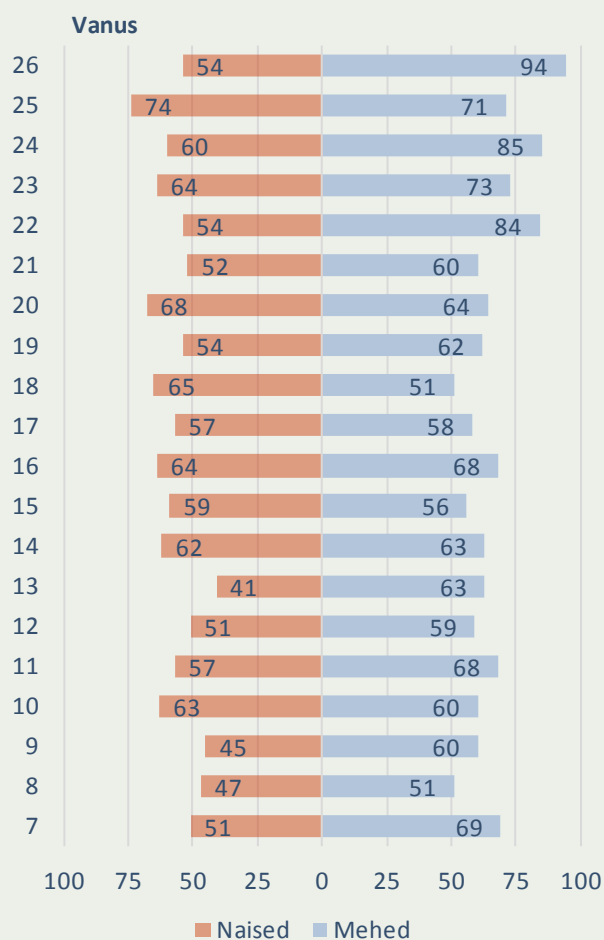
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1302** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **902** eurot (Eestis 906 eurot)

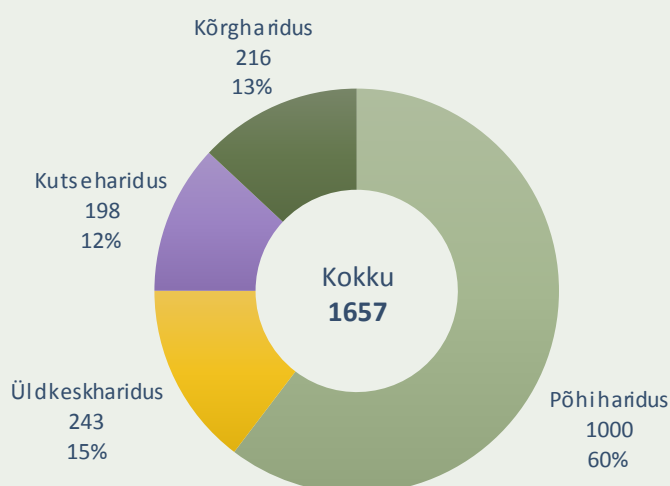
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **4**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **1,6** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **4**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **1,6**
(Eestis 1,0)

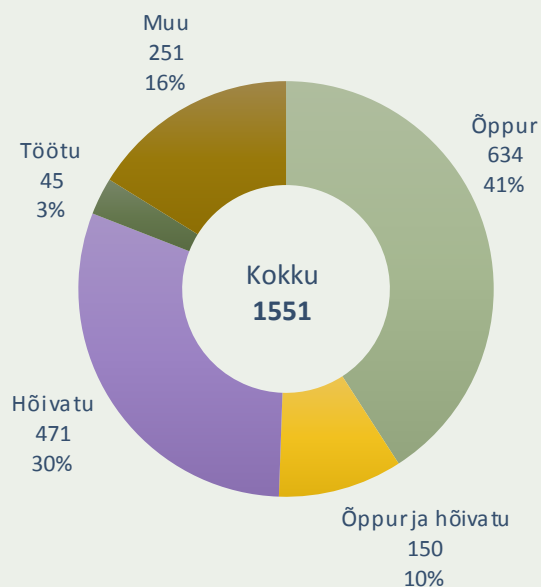
Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

VÄIKE-MAARJA VALD (LÄÄNE-VIRU MAAKOND)

Pindala: **682,46** km²
Pindalalt **26.** omavalitsusüksus

Rahvaarv 1. jaanuaril 2018: **5944**
Rahvaarvu muutus 2016–2018: **–168**
Rahvaarvult **52.** omavalitsusüksus

Noorte ehk 7–26-aastaste arv: 1260
Noorte arvult **52.** omavalitsusüksus
Noorte osatähtsus rahvastikus: 21,2% (Eestis 21,0%)

Noorte rändesaldo 2017. aastal: **–13** inimest,
sh siserände saldo **–11** ja välisrände saldo **–2**

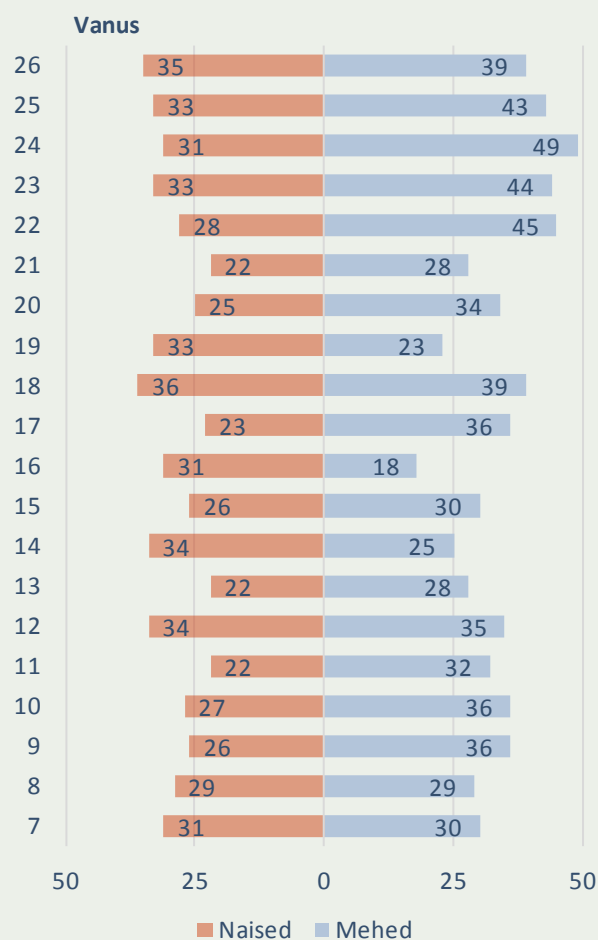
Kohaliku eelarve põhitegevuse tulud elaniku kohta
2017. aastal: **1374** eurot (Eestis 1340 eurot)

Kuni 26-aastaste palgatöötajate kuu keskmine brutotulu
2017. aastal: **920** eurot (Eestis 906 eurot)

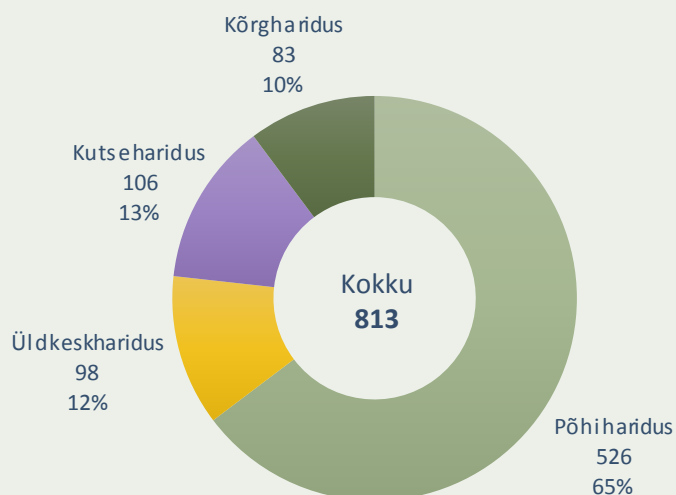
Huvikoolide arv 2017/2018. õppeaastal: **1**
Huvikoolide arv 1000 noore kohta: **0,8** (Eestis 2,9)

Avatud noortekeskuste arv 31. detsembril 2017: **3**
Avatud noortekeskuste arv 1000 noore kohta: **2,4**
(Eestis 1,0)

Noored vanuse ja soo järgi, 1. jaanuaril 2018

7–26-aastased õppurid haridustaseme järgi, 10. novembril 2017

15–26-aastased registreeritud hõive ja hariduse staatuse järgi, 31. detsembril 2017

